



Færder
nasjonalparkstyre

Møteinnkalling

Utvalg:	Færder nasjonalparkstyre
Møtested:	Faye, Statsforvalteren i Vestfold og Telemark
Dato:	19.06.2025
Tidspunkt:	15:00

Eventuelt forfall må meldes snarest til nasjonalparkforvalter. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr
ST 8/2025	Godkjenning av innkalling		
ST 9/2025	Referatsaker		
RS 13/2025	Kopi - oppdrag til Miljødirektoratet - utredning av organisering av verneområdeforvaltere - Færder nasjonalparkstyre		2024/13671
RS 14/2025	Info fra sekretariatet 190625		2025/655
RS 15/2025	Status besøksstrategi		2025/655
RS 16/2025	Orientering fra Besøkssenter Færder nasjonalpark		2025/1540
ST 10/2025	Delegerte saker		
DS 4/2025	Søknad - Færder nasjonalpark - organisert ferdsel - All on board		2025/5209
DS 5/2025	Tilbakemelding - Færder nasjonalpark - organisert ferdsel - All on board		2025/5209
DS 6/2025	Tillatelse - Færder nasjonalpark - organiserte padleturer sesong 2025 - DNT Padling Tønsberg og Omegn		2025/4383
DS 7/2025	Vedtak - Færder nasjonalpark - Østre Bolærne - ilandstigning - RibWave		2025/5928
DS 8/2025	Avslag - Færder nasjonalpark - fotografering av tyske krigsminner med drone - Bunker Braathen Media		2025/2280
DS 9/2025	Søknad - gjerde - Ormøy - Færder nasjonalpark - UKL tiltak - utvalgte kulturlandskap 2025		2025/5208
DS 10/2025	Tillatelse - Færder Nasjonalpark - organisert ferdsel - guidede turer - arrangementer - undervisning - Besøkssenter Færder nasjonalpark		2025/1540
ST 11/2025	Status tiltaksplan og økonomi		2025/655
ST 12/2025	Klage på vedtak - Færder nasjonalpark - fotografering av tyske krigsminner med drone - Bunker Braathen Media		2025/2280
ST 13/2025	Eventuelt		

ST 8/2025 Godkjenning av innkalling
ST 9/2025 Referatsaker

Miljødirektoratet

Deres ref

Vår ref

Dato

23/2148-

18. mars 2025

Oppdrag om utredning om verneområdeforvaltere

Bakgrunn:

Dagens modell for forvaltning av store verneområder ble opprettet i 2010. Bakgrunn for modellen, samt hvordan den er utformet, er nærmere beskrevet i Miljøverndepartementets budsjettproposisjon for 2010, Prop. 1 S (2009-2010), side 224. Det er etter 2010 opprettet 49 lokalt/regionalt baserte nasjonalpark- og verneområdestyrer.

Modellen er evaluert ved rapport NF 01/2021, og Miljødirektoratet har i brev 31. mai 2021 gitt Klima- og miljødepartementet råd om oppfølging av evalueringen. Klima- og miljødepartementet har i Prop. 1 S (2023-2024) uttalt at modellen skal videreføres, men at evalueringen gir nyttig kunnskap for å gjøre verneområdeforvaltningen så god som mulig fremover.

Et sentralt element ved opprettelsen av forvaltningsmodellen var at det enkelte verneområdestyre skulle ha et eget sekretariat. Sekretariatene – verneområdeforvaltere – er formelt ansatt hos de respektive statsforvalterne, men er underlagt styret i spørsmål som gjelder verneområdeforvaltningen.

Løsningen med å legge arbeidsgiveransvaret for verneområdeforvalterne til statsforvalterne, ble valgt for at forvalterne skulle ha tilknytning til et fagmiljø knyttet til natur- og verneområdeforvaltning. Løsningen ga også tilgang til arkiv- og IKT-tjenester, og et apparat for å håndtere ulike personalforvaltningsoppgaver som lønn og fravær mv.

Hoveddelen av stillingene som verneområdeforvaltere ble opprettet ifm. opprettelsen av det enkelte verneområdestyre. I årene etter dette er det tilsatt ytterligere forvaltere i enkelte områder, for å forsterke forvaltningen i områder med stort behov for dette. I tillegg er det tilsatt forvaltere der opprettet nye nasjonalparker og andre store verneområder med egne styrer. Det er stor variasjon i arbeidsmengde knyttet til det enkelte verneområde og verneområdestyre.

Postadresse
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo
postmottak@kld.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 20
www.kld.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 882

Avdeling
Naturforvaltningsavdelingen

Saksbehandler
Hege Feiring
22 24 58 91

Det er i dag 68 verneområdeforvaltere, fordelt på de 49 styrene.

Fylkesvis fordeling av forvalterstillingene:

Fylke	Antall
Agder	5
Innlandet	15
Møre og Romsdal	1
Nordland	9
Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus	6
Troms og Finnmark	12
Trøndelag	8
Vestfold og Telemark	3
Vestland	9
Rogaland	0
Sum:	68

Ved etablering av forvaltningsordningen ble det også lagt opp til at det skulle bygges opp forvaltningsknutepunkt lokalt hvor forvalterne skulle sitte i et kontorfellesskap med andre som jobbet med utmarksrelaterte oppgaver, f.eks. nasjonalparksentre, fjellstyrer og SNO. Dette er også omtalt i Prop. 1 S. (2009-2010) s. 224. Det er opprettet en del slike knutepunkter i årene som har gått etter at forvaltningsmodellen ble innført.

Riksrevisjonen gjorde i 2014 en undersøkelse av forvaltningen av nasjonalparker (Riksrevisjonens administrative rapport nr. 1 2014). Riksrevisjonen pekte der på enkelte svakheter ved modellen, bl.a. uklarheter knyttet til forvalternes rolle og Statsforvalterens rolle. Rapporten ble fulgt opp av Klima- og miljødepartementet og Miljødirektoratet med bl.a. tydeliggjøring av vedtekter for verneområdestyrene og reviderte stillingsinstrukser for forvalterne. Oppfølgingen er bl.a. omtalt i Prop. 1 S (2014-2015) s. 190, og i brev 8. september 2014 fra Klima- og miljødepartementet til Miljødirektoratet.

Utfordringer med dagens forvaltning

I dag forvaltes om lag 80 % av det vernede arealet i Norge av nasjonalpark- og verneområdestyrer. Det betyr dermed mye for tilstanden i verneområdene at ordningen fungerer godt.

Forvaltningsmodellen med styrer ble evaluert i 2021 – igangsatt etter en virketid på ti år. Evalueringen konkluderte med at forvaltningsmodellen – totalt sett – ikke ser ut til å ha styrket ivaretagelsen av verneverdiene, men trolig heller ikke svekket dem. Evalueringen viste at ordningen i all hovedsak fungerer godt, og Klima- og miljødepartementet har som nevnt besluttet å videreføre ordningen.

Før ordningen med nasjonalpark- og verneområdestyrer ble innført, var det statsforvalterne som forvaltet alle verneområdene. Siden ordningen med lokalpolitisk sammensatte verneområdestyrer ble innført, har også mange kommuner fått delegert ansvar for å forvalte naturreservater. Dette har ført til en mer fragmentert verneområdeforvaltning og mer variert forvaltningspraksis (fra 18 fylkesmenn i 2008 til 113 ulike forvaltningsmyndigheter i dag). Evalueringen fra 2021 bekrefter delvis dette.

Statsforvalterne bruker mye tid på den personalmessige og administrative oppfølgingen av forvalterne. Rollefordelingen på personalforvaltning/daglig ledelse/styring mellom statsforvalter og styre/styreleder er krevende, og kan medføre en belastning for særlig statsforvalter, men også for forvalterne og styrene.

Verneområdene er svært forskjellige i oppgaver, utstrekning og i det generelle utfordringsbildet. Antall forvaltere pr. verneområdestyre er differensiert, men det er likevel en ujevn belastning mellom de enkelte forvalterstillinger. Statsforvalters begrensede styringsmuligheter gir liten fleksibilitet mellom forvalterne og få muligheter til å utjevne arbeidsbelastningen. Ved sykefravær, permisjoner og vakanser øker skjevfordelingen.

Det er i dag ulik grad av samhandling på tvers mellom forvalterne for de ulike verneområdene. Slik samhandling vil bidra til kunnskapsdeling og mer enhetlig forvaltningspraksis.

Oppdrag:

Klima- og miljødepartementet ber Miljødirektoratet gjennomgå verneområdeforvaltnernes organisasjonsmessig tilknytning og øvrige organisering, og vurdere om det bør gjøres endringer for å styrke forvaltningen av verneområdene. Dette inkluderer endringer som

- fører til en mer helhetlig forvaltning mellom verneområder
- styrker det faglige nettverket mellom verneområdeforvaltere
- øker erfaringsdelingen mellom forvalterne
- bedrer forholdene for veiledning av forvalterne og styrker deres kompetanse
- gir bedre fungerende knutepunkter
- gir mer fleksibilitet i fordeling av oppgaver ifm sykdom, vakanser mv eller pga ulike ressursbehov mellom områder
- gir mer lik organisering av forvalterne og styrker den daglig ledelsen av dem bl.a. når det gjelder organisering av arbeid, fordeling av oppgaver mv
- fører til bedre rollehåndtering, herunder gjør rollene tydeligere for publikum
- styrker samarbeidet med Statens naturoppsyn
- styrker samarbeidet med besøkssentrene

En utredning av endret organisering skal omfatte flere alternativer i tillegg til dagens ordning (nullalternativet). Direktoratet bør bl.a. utrede følgende alternativer:

1. Beholde dagens ordning i all hovedsak, men se på bedringspunkter i denne
2. Samle arbeidsgiveransvaret hos et fåtall statsforvaltere
3. Samle arbeidsgiveransvaret hos Miljødirektoratet,
4. Opprette en egen organisasjon med egen ledelse, men der fellestjenester (arkiv, lønn osv) håndteres av direktoratet

Direktoratet kan også utrede andre alternativer.

Det er en forutsetning for utredningen at nasjonalpark- og verneområdeforvalterne fortsatt skal sitte desentralisert nær verneområder. Det er et mål å ha sterke lokale knutepunkter med solide fagmiljøer, og direktoratet kan også foreslå relokalisering av forvalterstillinger for å bygge opp under dette, jf. Meld. St. 35 (2023-2024) kapittel 6.3.3.

Det er også en forutsetning at utredningen ivaretar verneområdestyrets faglige instruksjonsmyndighet overfor forvalterne, slik at det er vernestyret som avgjør overordnede spørsmål knyttet til forvaltning av det enkelte område, eksempelvis prioritering mellom større overordnede oppgaver m.v.

Relevante aktører som må ivaretas i utredningsprosessen er fjellstyrene, som en sentral og viktig samarbeidspartner for mange verneområdestyrer, og SNO. I tillegg skal aktørene under merkevaren Norges nasjonalparker orienteres om utredningsprosessen og gis anledning til å gi innspill.

Involvering og forankring hos verneområdestyrene

Miljødirektoratet skal invitere alle verneområdestyrene til et orienteringsmøte om oppdraget i oppstartet av arbeidet. Det bør opprettes en referansegruppe bestående av et fåtall styrer som involveres i utredningen underveis, på den måten direktoratet finner hensiktsmessig. Både styremedlemmer og forvaltere bør inngå i referansegruppa. Forslaget til ny organisering av arbeidsgiveransvar for forvalterne sendes på høring hos alle styrene før direktoratet oversender sin tilråding til departementet.

Klima- og miljødepartementet arrangerte 21. januar 2025 et møte der de fleste verneområdestyrene var representert, for å orientere om departementets vurderinger av behovet for en utredning av organiseringen av verneområdeforvalterne og for å høre styrenes syn på en slik utredning. Styrene ble også gitt anledning til å gi sin tilbakemelding til departementet skriftlig i etterkant av møtet. Oppdragsbrevet her er utformet i lys av disse tilbakemeldingene. De skriftlige tilbakemeldingene ligger ved i kopi, og vi ber om at de tas med som en del av grunnlaget for utredningen.

Frist for direktoratets tilråding til departementet settes til **1. mai 2026**.

Med hilsen

Øivind Dannevig (e.f.)
avdelingsdirektør

Hege Feiring
utredningsleder

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi:

Verneområdestyret for Lyngsalpan landskapsvernområde/ Ittugáissáid suodjemeahccestivra
Nordkvaløy - Rebbenesøy verneområdestyre
Nasjonalparkstyret for Reisa nasjonalpark og Ráisduottarháldi landskapsvernområde
Rohkunborri nasjonalparkstyre
Seiland/Sievju nasjonalparkstyre
Stabbursdalen nasjonalparkstyre/ Rávttosvuomi álbmotmeahccestivra/ Rautusvuoman
kanalistarhaan johtokunta
Varangerhalvøya nasjonalparkstyre / Várnjárgga álbmotmeahccestivra / Varenkinniemen
kansalistarhaan styyri

Verneområdestyret for Kvænangsbotn og Navitdalen landskapsvernområder
 Anárjoga álbmotmeahccestivra / Anárjohka nasjonalparkstyre
 Nasjonalparkstyret for Øvre Dividal nasjonalpark og Dividalen landskapsvernområde
 Øvre Pasvik nasjonalparkstyre/ Báhčaveaji álbmotmeahccestivra
 Ånderdalen nasjonalparkstyre
 Verneområdestyret for LoppHAVet
 Lofotodden nasjonalparkstyre
 Midtre Nordland nasjonalparkstyre
 Njaarken vaarjelimiedajveraerie/ Lomsdal-Visten nasjonalparkstyre
 Møysalen nasjonalparkstyre
 Vega verneområdestyre
 Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre/ Låarte-Skæhkeren-Lijre
 nasjonalpaarhkeståvro
 Byrkije nasjonalpaarhkeståvro/ Børgefjell nasjonalparkstyre
 Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia
 Nasjonalparkstyret for Forollhogna
 Verneområdestyret for Skardsfjella og Hyllingsdalen
 Nasjonalparkstyret for Skarvan og Roltdalen og Sylan
 Verneområdestyret for Trollheimen
 Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalparkstyre
 Nasjonalparkstyret for Fulufjellet
 Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen
 Langsua nasjonalparkstyre
 Reinheimen nasjonalparkstyre
 Rondane-Dovre nasjonalparkstyre
 Sølén verneområdestyre
 Breheimen nasjonalparkstyre
 Verneområdestyret for Geiranger-Herdalen landskapsvernområde
 Hallingskarvet nasjonalparkstyre
 Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat
 Ytre Hvaler nasjonalparkstyre
 Folgefonna nasjonalparkstyre
 Jostedalsbreen nasjonalparkstyre
 Naustdal-Gjengedal verneområdestyre
 Nærøyfjorden verneområdestyre
 Stølsheimen verneområdestyre
 Ålfotbreen verneområdestyre
 Raet nasjonalparkstyre
 Verneområdestyret for Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Frafjordheiane
 landskapsvernområde
 Verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder
 Færder nasjonalparkstyre
 Jomfruland nasjonalparkstyre
 Verneområdestyret for Brattefjell-Vindeggen landskapsvernområde

Fra: Postmottak KLD[postmottak@kld.dep.no]
Sendt: 18.03.2025 12:27:00
Til: Postmottak SFVT[sfvtpost@statsforvalteren.no]
Tittel: Oppdrag til Miljødirektoratet

Vennligst se vedlagte dokument(er).
Med hilsen
Klima- og miljødepartementet

Ver venleg å sjå vedlagte dokument.
Med helsing
Klima- og miljødepartementet

Please see attached document(s).
Kind regards
Ministry of Climate and Environment



Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Eirik Johansen Dobbedal

Vår ref. 2024/13673-0 432.3

Deres ref.

Dato 17.02.2025

Jomfruland nasjonalparkstyre - Innspill i forbindelse med utredning av organisering av verneområdeforvaltere.

Styret i Jomfruland nasjonalpark stiller seg positive til at det gjennomføres en utredning av organisering av verneområdeforvaltere. Jomfruland nasjonalparkstyre har som utgangspunkt at dagens organisering på mange områder fungerer godt, og ønsker ikke en omfattende omorganisering som svekker lokal forankring. Nasjonalparkstyret legger merke til og støtter det grunnleggende prinsippet for utredningen at det fortsatt skal være lokal forankring og lokalisering tett på verneområdene.

Styret i Jomfruland nasjonalpark har tro på en bred forankring av en eventuell utredning, hvor bredden av nasjonalparkene må være representert. Nasjonalparkstyret synes informasjonsmøtet med KLD som oppklarende og opplever at et flertall av styrene støtter videreføring av dagens organisering.

Hvert verneområde er unikt. Organisering av forvaltere må bidra til å ivareta og styrke den fleksibiliteten og variasjonen som trengs fra verneområde til verneområde, samtidig som den bidrar til å fremme samarbeid i spørsmål og problemstillinger som deles med andre.

Organisering.

Dagens organisering med lokalt forankret nasjonalparkforvalter bidrar til en effektiv bruk av forvalters ressurser på oppdrag ute i nasjonalparken og administrative oppgaver.

Nasjonalparkstyret er kritiske til en organisering som gir økt avstand til oppdragsgiver/beslutningstaker/arbeidsgiver. Forvalter er i dag tilknyttet Statsforvalteren i Vestfold og Telemark. Forvalter er lokalisert i Kragerø. Dette gir tilgang til et bredt fagmiljø, samtidig som forvalter har kort vei til verneområdet. Endret organisering vil trolig vil kreve mer bruk av forvalters tid til å opprettholde kontakt med en arbeidsgiver/ oppdragsgiver, som enten er samlet for et større geografisk område, lagt til Miljødirektoratet, eller en egen avdeling.

Lokal forankring gir økte muligheter for samarbeid med Besøkssenter Jomfruland nasjonalpark AS, som fikk autorisasjon i 2024. Målet er å styrke samarbeidet.

Fagmiljø.

For å styrke fagmiljøet, vil vi foreslå at det opprettes et formelt samarbeidsforum for forvaltere av marine nasjonalparker i Oslofjorden/Skagerak. Forvalterne i Færder, Ytre Hvaler, Jomfruland og Raet har i dag et uformelt samarbeid om problemstillinger og erfaringsutveksling. Formalisering av samarbeidet må også følges opp med økonomisk støtte, som gjør det mulig å gjennomføre felles møter og reising mellom verneområdene.



Nasjonalparkene har mange overlappende problemstillinger knyttet til forvaltning av de arealer på land og i havet.

Personalansvar.

Styret ønsker ikke at personalansvaret skal overføres til nasjonalparkstyret, men at det opprettholdes hos statsforvalter. Styret registrerer et godt samarbeid med Statsforvalteren i Vestfold og Telemark v/miljødirektøren, og at det blir gitt god veiledning ved behov.

En svakhet i dagens organisering er at styret ikke har en formell rolle i arbeidet med evaluering av nasjonalparkforvalter. Dette kan løses ved en møteplass for nasjonalparkens styreleder og personalansvarlige hos statsforvalter.

Besøkssenter.

Besøkssenter og nasjonalparken har i dag egne styrer, som har ansvar for å utarbeide strategi- og handlingsplaner, uten at det er et formelt samarbeide om felles tiltak.

I dag fungerer informasjonsutveksling mellom styrene ved at forvalter i Jomfruland nasjonalpark er gitt observatørstatus i styremøtene til besøkssenteret. Besøkssenter Jomfruland nasjonalpark er med i nasjonalparkstyrets rådgivende utvalg, med møte og talerett.

Med hilsen

Henriette Fluer Vikre
styreleder, Jomfruland nasjonalpark

Eirik Johansen Dobbedal
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift



**Nasjonalparkstyret
for Jotunheimen
og Utladalen**

Postadresse
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Besøksadresse
Norsk fjellsenter
Brubakken 2, 2686 Lom
Luster kommune,
Kommunehuset, 6868 Gaupne

Kontakt
Sentralbord: +47 61 26 60 00
Direkte: +47 948 80 564
sfinpost@statsforvalteren.no
<http://www.nasjonalparkstyre.no/jotunheimen>

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Kari Sveen

Vår ref. 2024/13635-0 432.0

Dykkar ref. 23/2148

Dato 14.02.2025

Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen - Innspel til utredning av organisering av verneområdeforvaltarane

Vi viser til brev av 05.12.24 og til vårt foreløpige svar ved e-post av 10.02.25.

Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen diskuterte saka i møte 10.02.25, og gjorde slik vedtak:

Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen sluttar seg til innhaldet i notatet som kommenterer dei enkelte punkta i brev av 05.02.2024 frå Klima- og miljødepartementet.

Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen og forvaltarane stiller seg til disposisjon som moglege representantar i ei referansegruppe for gjennomgang av organiseringa.

Dersom det blir foreslått vesentlege endringar i organiseringa av verneområdeforvaltninga, føreset nasjonalparkstyret at saka blir sendt ut på høyring.

Vi viser til vedlagt innspelnotat der merknedene etter diskusjonen i styret er innarbeidd, og utskrift av møteboka sak 7/2025.

Med helsing

Kari Sveen
nasjonalparkforvaltar

Etter våre rutinar er dette brevet godkjent og sendt utan underskrift

Kopi til:
Eldrid Nedrelo
Leif Solemsli



Oppsummerande notat etter møte med KLD 21. januar - Organisering av verneområdeforvaltarane m.m.

Bakgrunn

Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen vart oppretta i 2011, og ordninga med eige sekretariat vart etablert i mai 2012. Det er tilsett to nasjonalparkforvaltarar med kontorplass Norsk Fjellsenter, Lom, på austsida og Rådhuset i Gaupne, Luster kommune på vestsida. Det er høvesvis Statsforvalteren i Innlandet og Statsforvalteren i Vestland som har arbeidsgjevaransvar for forvaltarane, medan økonomiforvaltning og arkiv er plassert hos SF-Innlandet. I tillegg blir det gjeve fagleg bistand til offentlege innkjøp m.v. frå Statsforvalternes fellestjenester, STAF.

Erfaring:

Vi har to velfungerande forvaltningsknutepunkt, og organiseringa med Statsforvaltar som formell arbeidsgjevar fungerer i det store og heile svært bra. Den regionale modellen gjev også forvaltarane eit fagleg nettverk som statsforvaltarembeta i Innlandet og Vestland følgjer opp på ein grei måte. Nasjonalparkforvaltarane har i eigen regi etablert fagnettverk med ein digital møteplass via Teams som gjev rom for erfaringsutveksling og kollegastøtte forvaltarane imellom. Også den omfattande evalueringa i regi av Nordlandsforskning i 2021 konkluderte med at ordninga med lokal forvaltning av nasjonalparkar og større verneområde har fungert bra. Det kan likevel vera rom for forbetringar.

Utfyllande merknader som svar på brev av 05.12.2024 frå KLD:

Det er i utgangspunktet positivt å få ein samla gjennomgang for å finne moglege forbetringar i forvaltningsordninga. KLD har definert ulike mål med den planlagte gjennomgangen, og vi meiner at ein kan nå alle desse delmåla ved å bygge vidare på dagens forvaltningsmodell og gjera nødvendige endringar der ein ser forbettringspotensiale.

Kommentert med [blå skrift](#) under dei enkelte strekpunkta:

«Departementet ønsker derfor, gjennom et oppdrag til Miljødirektoratet, å gjennomgå den organisasjonsmessig tilknytningen og øvrig organiseringen (av) verneområdeforvalterne, og utrede ev. endret organisering, med mål om å styrke forvaltningen av verneområdene. Blant annet er det ønskelig å oppnå følgende:

- styrke samlingen av fagmiljøet som verneområdeforvaltere utgjør

Den desentraliserte modellen krev ressursar til oppfølging, og ein må i stor grad ta i bruk digitale tenester for god samhandling. Forvaltarane i Innlandet og i Vestland har jamlege kollegamøter gjennom året i dei to fylka og årlege samlingar i felt for å vareta fagmiljøet og kollega-samarbeidet. Nasjonale samlingar for alle forvaltarane i landet i regi av Miljødirektoratet var vanleg for nokre år tilbake. Det er planlagt ei slik samling i 2025, og desse samlingane ser vi som nødvendige for å styrke fagmiljøet, også med tanke på samhandling og sosialt.

- bedre forhold for veiledning av og dermed styrket kompetanse hos forvalterne

Det er viktig å ha nok ressursar til oppfølging. Statsforvaltarane opplever i dag utfordringar med nedbemanning og budsjettkutt, og uansett val av organisasjonsmodell må det setjast av ressursar for utvikling av gode fagmiljø.



- øke erfaringsdelingen mellom forvalterne

Vi i Innlandet og Vestland har etablert gode kolleganettverk, og erfaringane frå her kan med fordel delast med område der det er registrert mangelfull organisering av erfaringsutveksling.

- mer fleksibilitet i fordeling av oppgaver ifm. sykdom, vakanser mv. eller pga ulike ressursbehov mellom områder

Det er viktig at organiseringa har eit opplegg som sikrar oppfølging i periodar med vakanse som følge av sjukdom eller skifte av forvaltar. Fleksibilitet mellom sekretariata kan vera nødvendig førstehjelp for kortare periodar, men det er også viktig å gje klare føringar ved tildeling av ressursar til forvaltarstillingane. Dagens økonomimodell med lønnsmidlar til forvaltarstillingane integrert i budsjettet til statsforvaltaren har ikkje noko incitament for å unngå vakanse i forvaltarstillingane; snarare tvert imot. Det å setja stillingar i vakanse for ein kortare eller lengre periode er ofte brukt som innsparingsmetode der størsteparten av budsjettet er lønnsmidlar, og dersom Statsforvaltaren brukar lang tid med utlysing og tilsetjing av vikar eller ny verneområdeforvaltar vil dei kunne bruke innsparte lønnsmidlar frå den vakante forvaltarstillinga til egne behov. Jotunheimen opplevde i 2019/20 å miste over eit årsverk i sitt sekretariat fordi arbeidet med rekruttering av vikar ikkje var prioritert. Med få personar i det enkelte sekretariat er det uansett val av modell viktig med tett oppfølging på personalsida, slik at tilsetjing i vakante stillingar blir prioritert for å unngå manglande kontinuitet og reduserte ressursar til verneområdeforvaltninga. Det å stille ei av to forvaltarstillingar i vakanse betyr 50 % reduksjon i stillingsressurs, og er dermed langt meir dramatisk enn å operere med ei vakant stilling i ei avdeling med 15-20 tilsette. Denne problemstillinga må ha fokus i gjennomgangen av organiseringsmodellen.

- lik organisering av forvalterne og styrket daglig ledelse mtp. organisering av arbeid, fordeling av oppgaver mv.

Det er viktig at alle forvaltarane blir knytte opp mot ein samla og landsomfattande struktur med tilgang til felles system for arkiv/økonomi/personal/innkjøp/fagsystem. Dagens modell med Statsforvaltar som formell arbeidsgjevar sikrar slik tilgang, ved at alle statsforvaltar-embeta har same arkiv-, økonomi- og personalsystem. Det ligg derfor godt til rette for å oppnå dette gjennom målretta arbeid og forbetring av praksis der det ikkje fungerer godt nok i dag. Statsforvalternes fellestjenester (STAF) gjev i tillegg god fagleg støtte for innkjøp i tråd med reglar for offentlege innkjøp m.m.

Nokre statsforvaltarembete har fått på plass ein velfungerande modell, medan det andre plasser synest å vera behov for forbetringar. Det kan vera nyttig å bygge vidare på dei gode erfaringane ein har opparbeidd gjennom fleire år og sjå på forbetringspotensialet, framfor å starte på nytt med ein helt ny organisasjonsmodell.

- bedre håndtering av rollefordeling

Rollene er tydeleg definert gjennom styrevedtektene. Pkt. 4 i vedtektene handlar om sekretariatet, og her er det tydeleg slått fast at «Nasjonalpark-/verneområdestyret disponerer forvalterens arbeidstid.» Det skal ivaretakast samtidig som at «Statsforvalteren har personal- og administrativt ansvar for nasjonalpark- /verneområdeforvalteren.» Pkt. 4 i vedtektene gjev vidare føringar for at tilsetjing av nye forvaltarar skal skje «i dialog med styret» og at ved vakanse i stilling «skal Statsforvalteren i dialog med styret komme til enighet om hvordan forvalters arbeidsoppgaver skal løses inntil forvalter er tilbake, eller ny forvalter er ansatt.»



**Nasjonalparkstyret
for Jotunheimen
og Utladalen**

Ved gjennomgang av organiseringa vil det vera viktig å få fram tydelegare retningslinjer for korleis Statsforvaltarane skal følgje opp desse føringane i praksis. Sidan det er nasjonalparkstyra som disponerer arbeidstida til forvaltarane, vil det vera dei som har best innsikt i kva som fungerer og ikkje i arbeidskvardagen, og det er viktig med god involvering på dette området; t.d. ved å kunne delta i medarbeidersamtaler ved behov, og også ha ein kanal mot formell arbeidsgjevar for å kunne ta opp forhold som eventuelt ikkje fungerer.

Det er også eit praktisk problem som av og til skaper grunnlag for misforståingar ute hos publikum: Ved at vi er organisert under organisasjonsnummeret til Statsforvaltaren, blir digitale brev og e-postar ofte oppfatta som at avsender er Statsforvaltaren, og ikkje nasjonalparkstyret. Gjennomgangen bør sjå på korleis vi kan få rydda opp i dette.

- mer helhetlig forvaltning mellom verneområder

Dersom ein har registrert stort spenn mellom ulike område, må det utviklast felles retningslinjer som motverkar dette. Kontinuitet i stillingane og sterkare fagmiljø på tvers av verneområda vil også kunne bidra til meir heilskapleg forvaltning mellom verneområde.

- tettere samarbeid med Statens naturoppsyn

Vi har i dag eit nært og tillitsfullt samarbeid med SNO, med respekt og forståing for kvarandre sine roller. Det same gjeld tenestekjøpsordninga med dei lokale fjellstyra der SNO kjøper tenester. Det er viktig å ta vare på etablerte tenestekjøpsordningar, og å vurdere kjøp av tenester der det er fjellstyre med god fagkompetanse, for å behalde og styrke den lokale forankringa som dette representerer.

- tettere samarbeid med besøkssentrene

Det er i dag fleire større nasjonalparker med store besøkstal som ikkje har eige informasjonssenter, medan andre verneområde kan ha fleire senter. Det må utarbeidast ein overordna strategi for lokalisering og etablering av nye senter, utvikling av innhald, oppgåvefordeling og samarbeid med verneområdeforvaltninga. Det må utviklast gode modellar og setjast av ressursar slik at verneområdeforvaltninga kan møte utfordringane med kommunikasjon og formidling via digitale kanalar. Her er det viktig med god involvering av fagmiljøa, med etablering av ei referansegruppe med brei representasjon frå verneområdestyre, forvaltarar og informasjonssenter.

- bedre fungerende knutepunkter

Det er viktig å bygge på dei erfaringane ein har frå knutepunkta som fungerer godt. Det er ein stor fordel å samle fleire forvaltarar i felles knutepunkt, og unngå at nokon blir sitjande åleine utan kollegaer og godt fagleg nettverk på den faste kontorstaden.

Departementet meiner at utgreiing av organiseringa må omfatte fleire alternativ i tillegg til dagens ordning, og vi har desse kommentarane til dei opplista alternativa i brevet frå KLD:

- samle arbeidsgiveransvar hos kun et fåtall statsforvaltere

Det er mogleg at dette kan vera ei løysing for enkelte embete med få forvaltarar. Som det gjekk fram av tilbakemeldingane i det digitale møtet 21. januar så var det gjennomgåande bra tilfredsheit med SF-Innlandet og SF-Vestland som arbeidsgjevarar.



- samle arbeidsgiveransvar hos Miljødirektoratet, f.eks. som en underavdeling i Statens naturoppsyn,

Organisering under Miljødirektoratet vil også gje ein felles landsomfattande struktur. Modellen kan kanskje motverke regionale forskjellar – i den grad dette er eit registrert problem. Det som er skissert med å plassere forvaltarane inn under SNO i direktoratet meiner vi er svært uheldig med tanke på blanding av roller. Vi må ha eit tydeleg skilje mellom forvaltning og oppsyn. Dersom forvaltarane skal organiserast inn under Miljødirektoratet må det i så fall knytast til avdelinga som har ansvar for nasjonalparker og større verneområde, og ikkje SNO.

- opprette en egen organisasjon med egen ledelse, men der fellestjenester (arkiv, lønn osv) håndteres av direktoratet

Ein heilt ny organisasjon kan nok også skape felles overbygging, men det vil nok bli relativt ressurskrevjande, og blir vurdert som lite realistisk.

- overføre arbeidsgiveransvar til hvert enkelt av de 44 styrene.

Kvart styre som arbeidsgjevar synest lite aktuelt. Det er vanskeleg å sjå for seg korleis ein skal få kontinuitet og sterk fagleg oppfølging i ein slik modell. Det er forvaltarane som danner sekretariat for styra, men det vil ikkje vera logisk at dei også skal ha sekretæransvar for å bistå styra i utøving av arbeidsgjevarrolla. Med nye politikarar inn i styra kvart fjerde år er det vanskeleg å sjå for seg at ein vil få til ein velfungerande modell med denne løysinga. I den grad det er problem i rolleavklaring mellom Statsforvaltar og verneområdestyre må dette heller løysast med tydelegare tildelingsbrev og retningslinjer frå Miljødirektoratet og KLD.

Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen stiller seg saman med forvaltarane gjerne til disposisjon for å delta i ei referansegruppe for gjennomgang av organiseringa.

Vi har styremedlemer som har vore med i fleire periodar, og begge forvaltarane har arbeidserfaring frå ulike nivå av offentleg forvaltning. Vi har gjennom mange års arbeid etablert gode relasjonar med kommunane og brukarane av verneområda våre. Vi meiner derfor at vi har opparbeidd kompetanse som kan vera nyttig i ein samla gjennomgang av organiseringa.

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2024/13635-0

Saksbehandlar: Kari Sveen

Dato: 04.02.2025

Utval	Utvalssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen	7/2025	10.02.2025

Innspel til Klima- og miljødepartementet ang. organisering av verneområdeforvaltninga - Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen

Innstilling frå forvaltar

Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen sluttar seg til innhaldet i notatet som kommenterer dei enkelte punkta i brev av 05.02.2024 frå Klima- og miljødepartementet.

Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen og forvaltarane stiller seg til disposisjon som moglege representantar i ei referansegruppe for gjennomgang av organiseringa.

Dersom det blir foreslått vesentlege endringar i organiseringa av verneområdeforvaltninga, føreset nasjonalparkstyret at saka blir sendt ut på høyring.

--- slutt på innstilling ---

Saksprotokoll i Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen - 10.02.2025

Behandling

Nasjonalparkforvaltar reviderer utkastet til notat og legg til litt om rolleforståing og betre involvering av styret i saker som vedkjem forvaltarane.

Vedtak

Nasjonalparkstyret sluttar seg til innstillinga, med tilføyning av utfyllande tekst under punkt om rolleforståing.

Oppdatert notat sendast ut for godkjenning, og endeleg innspel blir sendt KLD seinast fredag 14.02.

Dokument i saka (vedlegg)

- Brev av 05.02.2025 frå Klima- og miljødepartementet til verneområdestyra
- Notat - Utkast til innspel frå Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen

Saksopplysningar

Klima- og miljødepartementet inviterte alle verneområdestyra til eit digitalt møte 21. januar, for innspel til eit planlagt oppdrag til Miljødirektoratet om å gå gjennom organiseringa av verneområdeforvaltarane. Styreleiar Leif Solemsli representerte nasjonalparkstyret i møtet, og la i sitt innspel vekt på å bygge vidare på gode erfaringar med dagens ordning og ta tak i forhold som ikkje fungerer heilt bra, framfor å bruke store ressursar på å utgreie fullstendige omorganiseringar. Han la særleg vekt på ei aktiv personalforvaltning for å unngå langvarige vakansar i sekretariat som består av 1-2 forvaltarar, og framheva behovet for ressursar til informasjonsarbeid for å vera meir på banen i sosiale media m.m.

Departementet opna for at verneområdestyra kunne ettersende utfyllande innspel til dei korte munnlege innspela som styrerepresentantane kunne framføre innan 2 minutts taletid i møtet.

Forvaltarane deltok som observatørar på møtet.

Det er i samarbeid med styreleiar utarbeidd eit utfyllande notat med merknader i dei ulike punkta i brevet frå KLD. Notatet følgjer som vedlegg.

Heimelsgrunnlag

Delegering

Nasjonalparkstyret har delegert forvaltningsmyndighet for Jotunheimen nasjonalpark og Utladalen landskapsvernområde i medhald av styrevedtekter, sist revidert 19.01.2024.

Vurdering

For å sikre ei heilskapleg forvaltning med rom for dialog og erfaringsutveksling mellom verneområda er det heilt nødvendig at alle forvaltarane blir knytte opp mot ein samla og landsomfattande struktur med tilgang til felles system for arkiv/saksbehandling, økonomi, personal, innkjøp og andre fagsystem. Vedlagt notat kommenterer kvart element i brevet frå KLD direkte. Det vil styrke innspelet om styret stiller seg bak.

I samband med den varsla gjennomgangen er det viktig at det blir oppretta breitt samansette referansegrupper som kan gje gode innspel på kva som fungerer og kva som bør forbeholdast for å nå dei oppsette måla for arbeidet. Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen og forvaltarane kan gjerne stille seg til disposisjon som moglege representantar i ei referansegruppe for gjennomgang av organiseringa.

Nasjonalparkstyret har styremedlemer som har vore med i fleire periodar, og begge forvaltarane har arbeidserfaring frå ulike nivå innan offentleg miljøforvaltning. Vi har gjennom mange års arbeid etablert gode relasjonar med kommunane og brukarane av verneområda våre. Vi meiner derfor at vi har opparbeidd kompetanse som kan vera nyttig i ein samla gjennomgang av organiseringa.



**Stabbursdalen
nasjonalparkstyre**

Postadresse
Postboks 700
9815 Vadsø

Besøksadresse
Vestre Porsangerveien 1335
9710 Indre Billefjord

Kontakt
Sentralbord: +47 78 95 03 00
Direkte: +47 78 95 03 77
sftfpost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/stabbursdalen

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET
Postboks 8013 DEP
0030 OSLO

Saksbehandler Karoline Salmila

Vår ref. 2024/11915-0 432.3

Deres ref.

Dato 13.02.2025

Uttalelse fra Stabbursdalen nasjonalparkstyre til utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Vedlagt ligger uttalelse fra Stabbursdalen nasjonalparkstyre.

Nasjonalparkstyret deltok under teams-møtet den 21. januar 2025 med egen taletid, og ønsker videre å bidra i utredningen med denne uttalelse.

Med hilsen

Karoline Salmila
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift



Uttalelse fra Stabbursdalen nasjonalparkstyre til KLD sin uttending av organisering av verneområdeforvaltere

Stabbursdalen nasjonalparkstyre vil takke for muligheten til å komme med innspill til denne viktige prosessen. Vi mener det er behov for å gjennomgå dagens forvaltningsstruktur, og vi stiller oss positive til en utredning som kan bidra til å styrke og forbedre systemet. Dette høringssvar peker på flere ankepunkter knyttet til dagens ordning, samt forslag til hvordan disse kan forbedres.

Forvalters oppgaver og styring

Nasjonalparkstyret understreker viktigheten av å sikre at forvalterne ikke utnyttes som ressurser for andre oppgaver uten godkjenning fra styret. Forvalters arbeidstid og oppgaver må fastsettes i dialog med nasjonalparkstyret og forvalteren selv, slik at arbeidsbelastningen holdes innenfor rimelige grenser. Mange forvaltere opplever allerede en høy arbeidsmengde, og det er avgjørende å unngå at de pålegges ytterligere oppgaver uten hensyn til kapasiteten deres.

- **Klare retningslinjer for forvalters oppgaver** slik at store og/eller tidkrevende ekstra arbeidsoppgaver ikke pålegges nasjonalparkforvalteren uten godkjenning fra styret.
- **Årlige arbeidsplaner i samråd med forvalter og styret** for å sikre forutsigbarhet og kontroll over arbeidsmengden.
- **Tilrettelegging for støttepersonell eller administrative ressurser** for å avlaste forvalterne i perioder med høy arbeidsbelastning.

Sårbarhet i dagens system

Vi ser at dagens system er sårbart, spesielt på grunn av at det kun er én forvalter tilgjengelig i mange områder. Ved sykdom, permisjoner eller vakanser oppstår det utfordringer som kan hemme kontinuiteten i forvaltningsarbeidet. Dette understreker behovet for faste vikarordninger og fleksible løsninger som kan trå i kraft ved lengre fravær. En styrket fleksibilitet vil redusere sårbarheten og sikre bedre kontinuitet i oppgavene knyttet til verneområdene. Styret kan vise til et konkret eksempel: Vår forvalter var uten vikar da hun var i fødselspermisjon i 7 mnd. I den perioden gikk det ut over en ansatt på miljøavdelingen, som måtte håndtere de mest prekære søknadene som kom inn til Stabbursdalen nasjonalparkstyret, samtidig som han fortsatt hadde sin egen stilling. Vedkommende hadde altså svært stor arbeidsbelastning denne perioden. Mange andre oppgaver ble ikke jobbet med eller utført i denne perioden, det ble avholdt færre møter ovenfor styret og flere arbeidsoppgaver ble altså forskjøvet 7 mnd. grunnet ressursutfordringer. Et konkret eksempel var at det lovpålagte årlige møtet for Rådgivende utvalg ble ikke avholdt dette året. Dette er ikke kritikk til den ene ansatte på miljøavdelingen, men til systemet som ikke sikrer en vikar ved fødselspermisjon (uavhengig av hvor lenge en velger å være ute i permisjon). Ansettelsesprosessene er også kritikkverdig seint hos Statsforvalteren, noe som er med på å skape slike situasjoner.



Uavhengig juridisk og faglig veiledning

Det er essensielt å sikre at forvalterne får tilgang til uavhengig juridisk og faglig veiledning, spesielt i saker som kan bli gjenstand for klagebehandling. Uavhengigheten må være garantert for å unngå habilitetsutfordringer og sikre korrekt saksbehandling.

Delingskultur og felles kunnskapsbase

Vi foreslår å styrke samarbeidet og delingskulturen mellom forvaltere ved å etablere en felles digital database for lagring og deling av relevante rapporter, dokumenter og annen kunnskap på landsbasis. Dette vil kunne effektivisere arbeidet og sikre at forvalterne har enkel tilgang til informasjon og tidligere erfaringer.

Kompetanseheving og nettverksbygging

For å sikre at forvalterne er rustet til å håndtere stadig mer komplekse oppgaver, er det viktig å legge til rette for kompetanseheving gjennom kurs, studier og samlinger. Samtidig bør det etableres flere arenaer der forvalterne kan møtes for å utveksle erfaringer og bygge nettverk. Dette vil ikke bare styrke kompetansen, men også samholdet mellom forvalterne. Det bør også sikres at forvaltere som er alene gis mulighet til samarbeid og økt kunnskapsdeling med andre forvaltere.

Tydelige rollefordelinger og styrket samarbeid

En tydelig rollefordeling mellom nasjonalparkstyret, forvalterne og andre aktører er nødvendig for å sikre en effektiv forvaltning. Samarbeidet med aktører som Statens naturoppsyn (SNO) og besøkssentrene bør styrkes for å sikre bedre oversikt, bedre ressursutnyttelse og helhetlig oppfølging av oppgaver.

Styringsdialogen mellom Miljødirektoratet, statsforvalteren, nasjonalparkstyret og nasjonalparkforvalteren skjer gjennom en kombinasjon av overordnede retningslinjer, rapportering og løpende dialog for å sikre en effektiv og balansert forvaltning av verneområdene.

Miljødirektoratet har det overordnede ansvaret for nasjonalparkforvaltningen og gir nasjonale retningslinjer og føringer basert på oppdrag fra Klima- og miljødepartementet. Direktoratet delegerer forvaltningsmyndighet til nasjonalparkstyrene og har en veiledende rolle overfor både styrene og statsforvalteren. De kan også gi innspill i prinsipielle saker og kvalitetssikre forvaltningen gjennom oppfølging og evaluering.

Statsforvalteren fungerer som bindeledd mellom Miljødirektoratet og nasjonalparkstyret. Statsforvalteren har arbeidsgiveransvaret for nasjonalparkforvalteren og sikrer at nasjonalparkstyrene følger nasjonale føringer. De bistår med juridisk og administrativ veiledning, personaloppfølging og sikrer at forvaltningen skjer i tråd med regelverket.

Nasjonalparkstyret har fått delegert myndighet fra Miljødirektoratet og styrer den daglige forvaltningen av nasjonalparken. Styret fatter vedtak om forvaltningsplaner,



dispensasjonssøknader og skjøtselstiltak. For å sikre en faglig godt forankret forvaltning, har styret tett dialog med nasjonalparkforvalteren, som fungerer som styrets saksforbereder og daglige operative leder.

Nasjonalparkforvalteren rapporterer både til styret (faglig) og til statsforvalteren (administrativt). Forvalteren utfører styrets vedtak, behandler saker, samarbeider med andre aktører som Statens naturoppsyn (SNO) og besøkssentre, og sikrer lokal oppfølging av nasjonalparkens verneverdier.

For å sikre samordning i styringsdialogen holdes det jevnlig møter på flere nivåer:

- **Mellom Miljødirektoratet og statsforvalteren** for å sikre nasjonale føringer og avklare eventuelle prinsipielle spørsmål.
- **Mellom statsforvalteren og nasjonalparkstyret** for å sikre at styret opererer innenfor rammene av nasjonal forvaltning og får nødvendig administrativ støtte.
- **Mellom nasjonalparkstyret og forvalteren** for å fastsette prioriteringer og sikre en effektiv gjennomføring av oppgavene.
- **Mellom forvalteren og statsforvalteren** for å ivareta arbeidsgiveransvar, juridiske spørsmål og administrative oppgaver.

God kommunikasjon og tydelig rollefordeling mellom disse aktørene er avgjørende for å sikre en forvaltning som er både effektiv og lokalt forankret, samtidig som den følger nasjonale retningslinjer.

Lokalt forankret forvaltning, lokalbefolkningens interesser og respekt for samisk kultur

Vi understreker betydningen av at enhver endring i forvaltningen bør støtte opp om lokal forvaltning og styrke kapasiteten i distriktene. Det er avgjørende å ivareta både lokalbefolkningens interesser og samisk kultur og rettigheter i alle aspekter av forvaltningsarbeidet.

Oppsummering

Stabbursdalen nasjonalparkstyre mener det er nødvendig med en mer robust, fleksibel og lokalt forankret forvaltningsstruktur. Vi anbefaler særlig:

1. Klare retningslinjer for forvalters arbeidsoppgaver og belastning.
2. Innføring av vikar- og samarbeidsordninger for å redusere sårbarhet.
3. Etablering av en uavhengig juridisk rådgivningstjeneste.
4. Opprettelse av en digital kunnskapsplattform og møteplasser for erfaringsutveksling.
5. Økt satsing på kompetanseutvikling for forvaltere.
6. Styrket samarbeid og rollefordeling mellom forvaltere, styrene og andre aktører.
7. Sikring av lokal forvaltning og hensyn til samisk kultur.



Vi ser frem til videre dialog om hvordan nasjonalparkforvaltningen kan styrkes og forbedres.

Med vennlig hilsen,
Stabbursdalen nasjonalparkstyre

Nina Kulsland Eriksson
Styreleder

Anna Ravna Gaup
Nestleder

Jan-Arvid Arnesen
Styremedlem

Arne Reidar Myrseth
Styremedlem

Fra: Svendsgard, Bernhard <bernhard.svendsgard@statsforvalteren.no>
Sendt: 13. februar 2025 12:56
Til: Postmottak KLD
Kopi: Feiring Hege
Emne: Brev fra Dovrefjell nasjonalparkstyre - deres ref. 23/2148
Vedlegg: Saksprotokoll Utredning av organisering av verneområdeforvaltere -
Dovrefjell nasjonalparkstyres uttalelse til KLD.pdf

Med vennlig hilsen

Bernhard Svendsgard
nasjonalparkforvalter



Dovrefjell
nasjonalparkstyre

Epostmottak: sfinpost@statsforvalteren.no

Tlf. 900 49 359

[Dovrefjell nasjonalparkstyre](#) og [Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark](#)



Arkivsaksnummer: 2024/13631-0

Saksbehandler: Bernhard Svendsgard

Dato: 04.02.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Dovrefjell nasjonalparkstyre	3/2025	12.02.2025

Utredning av organisering av verneområdeforvaltere - Dovrefjell nasjonalparkstyres uttalelse til KLD

Innstilling fra forvalter

Dovrefjell nasjonalparkstyre sitt innspill til prosessen om organisering av verneområdeforvalterne er som følger:

I Innlandet og for Dovrefjell nasjonalparkstyres del fungerer dagens ordning på en god måte. Forvaltningsmodellen ligger fast, det er Dovrefjell nasjonalparkstyre fornøyd med.

Oppsynstjenestene er en viktig premissleverandør for en aktiv og god forvaltning av verneområdene. SNO må være samlokalisert med verneforvaltningen og verneområdestyrene må ha en dedikert oppsynsressurs.

Dersom det skal gjøres endringer i organiseringen, så er det viktig at den lokale tilknytningen beholdes. En løsning der verneområdestyrene blir en del av Miljødirektoratet/SNO vil gjøre dette utfordrende. Det må med en slik ordning også endres på saksbehandlingen i klagesaker.

En løsning med eget arbeidsgiveransvar for det enkelte styre bli svært vanskelig å drifte, der små miljøer vil måtte håndtere mye av organisasjonsmessig og merkantilt arbeid på egenhånd.

Verneområdestyrenes selvstendige rolle og lokale tilhørighet kan tydeliggjøres gjennom enkel tilrettelegging av egne epostadresser og egen utsending av dokumenter og vedtak.

Forvaltningsknutepunktene kan styrkes. Flere oppgaver kan legges til disse og de kan videreutvikles for å gi støtte videre i verneforvaltningen. Slike oppgaver kan være innenfor områdene informasjon/kommunikasjon, samordning og andre støttefunksjoner. Større forvaltningsknutepunkt kan utføre oppgaver for flere verneområdestyrer.

For å komme frem til et godt resultat bidrar Dovrefjell nasjonalparkstyre gjerne i den videre prosessen gjennom deltakelse i den foreslåtte referansegruppa, eller på annen måte.

--- slutt på innstilling ---

Saksprotokoll i Dovrefjell nasjonalparkstyre - 12.02.2025

Nasjonalpark	Dovrefjell-Sunndalsfjella
Naturresevatner	Flåman, Bjørndalen, Søndre Snøfjelltjønn, Mardalen
Landskapsvernområder	Hjerkinn med biotopvern, Drivdalen/Kongsvoll/Hjerkinn, Knutshø, Åmotsdalen, Dalsida, Eikesdalsvatnet, Åmotan-Grøvdalen, Jora, Fokstugu
Biotopvernområder	Torbudalen, Sandgovbotn-Mardalsbotn

Marit Bjerkås

Foreslår at det tas inn "organisasjonsnummer" i setningen i innstillinga avsnitt 6, slik at den lyder:

Verneområdestyrenes selvstendige rolle og lokale tilhørighet kan tydeliggjøres gjennom enkel tilrettelegging av egne epostadresser, **organisasjonsnummer** og egen utsending av dokumenter og vedtak.

Behandling

Forslag til justering i avsnitt 6 der ordet "organisasjonsnummer" tas med ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Dovrefjell nasjonalparkstyre sitt innspill til prosessen om organisering av verneområdeforvalterne er som følger:

I Innlandet og for Dovrefjell nasjonalparkstyres del fungerer dagens ordning på en god måte. Forvaltningsmodellen ligger fast, det er Dovrefjell nasjonalparkstyre fornøyd med.

Oppsynstjenestene er en viktig premissleverandør for en aktiv og god forvaltning av verneområdene. SNO må være samlokalisert med verneforvaltningen og verneområdestyrene må ha en dedikert oppsynsressurs.

Dersom det skal gjøres endringer i organiseringen, så er det viktig at den lokale tilknytningen beholdes. En løsning der verneområdestyrene blir en del av Miljødirektoratet/SNO vil gjøre dette utfordrende. Det må med en slik ordning også endres på saksbehandlingen i klagesaker.

En løsning med eget arbeidsgiveransvar for det enkelte styre bli svært vanskelig å drifte, der små miljøer vil måtte håndtere mye av organisasjonsmessig og merkantilt arbeid på egenhånd.

Verneområdestyrenes selvstendige rolle og lokale tilhørighet kan tydeliggjøres gjennom enkel tilrettelegging av egne epostadresser, organisasjonsnummer og egen utsending av dokumenter og vedtak.

Forvaltningsknutepunktene kan styrkes. Flere oppgaver kan legges til disse og de kan videreutvikles for å gi støtte videre i verneforvaltningen. Slike oppgaver kan være innenfor områdene informasjon/kommunikasjon, samordning og andre støttefunksjoner. Større forvaltningsknutepunkt kan utføre oppgaver for flere verneområdestyrer.

For å komme frem til et godt resultat bidrar Dovrefjell nasjonalparkstyre gjerne i den videre prosessen gjennom deltakelse i den foreslåtte referansegruppa, eller på annen måte.

Dokumenter i saken

Vedlegg:

- 1 Invitasjon til møte - 210125 - utredning av organisering av verneområdeforvaltere - Dovrefjell nasjonalparkstyre - oppdatert med adresseliste

Saksopplysninger

Klima- og miljødepartementet (KLD) har i brev av den 5/12-24 varslet en gjennomgang av organiseringen av verneområdeforvalterne i Norge med denne bakgrunnen:

«Det er viktig for tilstanden i verneområdene at forvaltningen av dem fungerer godt. Verneområdeforvalterne er sentrale i forvaltningen av verneområdene gjennom rollen som sekretariater for verneområdestyrene. Det er i dag 68 verneområdeforvaltere fordelt på 49 styrer. Arbeidsgiveransvaret for forvalterne ligger hos statsforvalterne, mens de er underlagt styrene i spørsmål som gjelder verneområdeforvaltningen.

Klima- og miljødepartementet mener at det er behov for å se nærmere på hvordan verneområdeforvalterne bør være organisert for å sikre best mulig forvaltning av verneområdene. Departementet tar sikte på å gi Miljødirektoratet et oppdrag om å gjennomføre en slik utredning.

Verneområdestyrene sitter på viktig og sentral kompetanse når det gjelder funksjonaliteten i dagens organisering av verneområdeforvalterne. Før departementet utformer et oppdrag til direktoratet, ønsker vi styrenes synspunkt på vurderingene av behovet for å gjennomgå organiseringen av verneområdeforvalterne og målene for en eventuell endret organisering (se nærmere redegjørelse nedenfor).»

Det går fram av vedlagte invitasjon fra KLD at selve forvaltningsmodellen med lokal forvaltning og styre skal videreføres, men at enkelttiltak for forbedring kan iverksettes. Her nevner KLD flere mål med en omorganisering.

KLD nevner også fire forskjellige måter å organisere forvalterne på, i tillegg til en videreføring av dagens ordning. Departementet mener at det er sentralt at verneområdestyrene involveres tett gjennom hele prosessen.

Vurdering

Som en del av denne prosessen inviterte KLD til et teamsmøte der verneområdestyrene kunne legge fram sitt syn på saken. Hvert styre fikk tildelt to minutter til sitt innlegg og fikk mulighet til å sende over skriftlig innspill i etterkant. Fra KLD deltok både statssekretær og administrasjonen.

Styreleder var forhindret fra å møte og ba forvalterne forberede et kort innlegg og å legge fram en sak for første berammete styremøte. Innlegget ble framført i teamsmøtet på vegne av styreleder. Følgende ble framført:

«Styreleder kunne dessverre ikke stille, og i overenstemmelse med ham så formidler vi i sekretariatet dette underveisinnspillet. Dovrefjell nasjonalparkstyre vil ettersende skriftlig innspill.

Forvaltningsmodellen ligger fast, det er vi fornøyd med. Dovrefjell NP fungerer godt.

Vi har nært og godt samarbeid med lokalt SNO og fjellstyrene. Det er en styrke at SNO er samlokalisert med oss i forvaltningsknutepunktet på Hjerkind. Oppsynstjenestene er en viktig premissleverandør for en aktiv og god forvaltning av verneområdene.

I Innlandet og for Dovrefjell nasjonalparkstyres del fungerer dagens ordning på en god måte.

Dersom det skal gjøres endringer i organiseringen, så er det viktig at den lokale tilknyttingen beholdes. En løsning der verneområdestyrene blir en del av Miljødirektoratet/SNO vil gjøre dette vanskelig.

Likeledes vil en løsning med eget arbeidsgiveransvar for det enkelte styre bli svært vanskelig å drifte, der små miljøer vil måtte håndtere mye av organisasjonsmessig og merkantilt arbeid på egenhånd.

Vi mener mye kan forbedres gjennom å styrke forvaltningsknutepunktene. Flere oppgaver kan legges til disse og de kan videreutvikles for å gi støtte videre i verneforvaltningen. Slike oppgaver kan være innenfor områdene informasjon/kommunikasjon, samordning og andre støttefunksjoner.»

I hovedsak var det store flertallet av de styrene som holdt innlegg enige om at dagens ordning fungerer godt, men at forbedringspunkter kan finnes. Det var også stor enighet om at verneområdeforvaltningen ikke bør bli en del av Miljødirektoratet eller overta arbeidsgiver- og økonomiansvar som selvstendige enheter.

Forvalterne vil presisere:

1. Dagens ordning fungerer godt i Innlandet. Forvalterne har god faglig støtte fra statsforvalterembetet og støttefunksjonene (merkantilt, arkiv, økonomi, lønn, personal, etc) fungerer godt.
2. Statsforvalteren i Innlandet utøver sin rolle som arbeidsgiver på en ryddig måte og det legges ikke føringer på forvalternes skjønn i saksbehandlingen.
3. Forvalternes lokale tilknytning gjennom organiseringen er viktig for å kunne utøve forvalterrollen på en best mulig måte og for å sikre forståelsen for vernet i og rundt nasjonalparkene. En organisatorisk tilknytning til et direktorat eller en avdeling i et direktorat vil svekke dette.
4. Forvaltningen av verneområdene rundt Dovrefjell har gjennom utprøvingen av lokal forvaltning i Dovrefjellrådet erfaring med at styret er en egen organisatorisk enhet, der alle funksjoner skal ivaretas av styret selv. Dette er vanskelig å få til, da kravene til arkivføring, økonomisystemer og personalhåndtering er store. En slik organisering er også lite effektiv.
5. Forvalterne ser at ordningen kan oppfattes ulikt ettersom hvilket verneområde og statsforvalter en tilhører og hvor i landet en befinner seg. Selv om det fungerer godt med Statsforvalteren i Innlandet, så finnes det forbedringspunkter. En kan blant annet tilrettelegge med at verneområdestyrene får egne epostadresser og egen utsending av dokumenter/vedtak, slik at det synliggjøres at styrene har en selvstendig rolle og ikke forveksles med statsforvalterne.

Særlig mener vi en kan forbedre følgende:

- oppgaver innenfor informasjon/kommunikasjon, samordning og andre støttefunksjoner kan ivaretas gjennom styrking og økte oppgaver til forvaltningsknutepunkter
- alle verneområdestyrene må ha dedikerte og økte oppsynsressurser



KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET
Postboks 8013 DEP
0030 OSLO

Saksbehandler Sunniva Olsen

Vår ref. 2025/1760-0 432.3

Dykkar ref.

Dato 10.02.2025

Uttalelse til utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Viser til brev fra Klima- og miljødepartementet (KLD) 5. desember 2024 om utredning av organisering av verneområdeforvalterne, samt Teams-møte om samme sak 21. januar 2025. Dagens organisering fungerer ikke helt optimalt, og det er helt klart rom for utbedringer. Enten man velger å bli hos Statsforvalteren eller velger en ny løsning. Rohkunborri nasjonalparkstyre ønsker en utredning av organisering av verneområdeforvaltere velkommen.

Behov for utredning av dagens ordning

Etter møtet med KLD 21. januar, kan det virke som det tilsynelatende er stort spenn i hvordan dagens ordning med Statsforvalteren som arbeidsgiver oppleves nasjonalt. En utredning av organisering burde avdekke hva som er bra og hva som er utfordrende med dagens ordning. Det kan i tillegg være en ide å se om det er regionale forskjeller mellom de ulike statsforvalterne, og eventuelt forskjeller som ikke kan forklares med arbeidsoppgaver eller regelverk, men med praksis eller andre forhold. Det er viktig at både verneområdestyrene og verneområdeforvalterne involveres i denne utredningsprosessen.

Dagens organisering

Rohkunborri nasjonalpark har en forvalter som sitter samlokalisert med Statens naturoppsyn (SNO), i Bardu kommune. Denne løsningen har fungert så som så, på grunn av at det tidligere SNO-mannskapet stort sett har sittet på hjemmekontor. Den siste tiden har det vært interne overflytninger og nyansettelser i SNO. Det har av den grunn kommet nyansatt SNO-mannskap til Bardu kommune. Det nyansatte SNO-mannskapet består av to personer som i stor grad jobber ut fra kontorsted. Dette har vært svært positivt, og hjelper med å styrke lokal og helhetlig forvaltning i tillegg faglig og sosialt arbeidsmiljø. Arbeidsgiveransvaret for forvalter ligger hos Statsforvalteren i Troms og Finnmark som er lokalisert i både Vadsø og Tromsø. Nasjonalparkforvalteren har jevnlig kontakt med sine kollegaer i Troms og Finnmark gjennom Teams-møter hver 3. uke og et årlig treff. Kontakten med Statsforvalteren er sjeldnere, men oppleves stort sett som tilstrekkelig.



Fordeler og ulemper med dagens organisering

Fordeler med å være tilknyttet Statsforvalteren. - Faglig kontakt med miljøavdelingen som forvalter de små verneområdene i fylket og jobber med relaterte saker. - Statsforvalteren er tydelig på at de ikke disponerer verneområdeforvalterens arbeidstid, men at det er verneområdestyret selv som disponerer arbeidstiden til verneområdeforvalterne. De kan spørre styret dersom de trenger bistand fra forvalterne i enkeltsaker, og styret kan da vurdere om forvalter har kapasitet.

Ulemper med å være tilknyttet Statsforvalteren. - Statsforvalteren har en dobbeltrolle i forhold til forvalter og verneområdestyret som er problematisk ut fra intensjonene om lokal forvaltning. - Det er vanskelig for publikum å se forskjell på verneområdestyret og Statsforvalteren, på grunn av at Statsforvalteren står som avsender i både e-poster og vedtak. I tillegg til at Statsforvalteren står som avsender på vedtak, er de også klagepart. Dette er med på å skape stor forvirring blant publikum. – Statsforvalteren som politisk premissleverandør for forvaltningen og sakenes innstilling, umuliggjør gode vedtak basert både på naturvitenskapelig kunnskap og tradisjonskunnskap. Premisser som ble lagt inn både fra Statsforvalterens, Miljøverndepartementet og Miljødirektoratet, blir ikke hensyntatt i forvaltningen. - Verneområdeforvalterne bruker en del tid på obligatoriske møter og prosesser hos Statsforvalteren som ikke er relevant for deres arbeidshverdag. - Statsforvalteren er svært underbemannet. Hos Statsforvalteren i Troms og Finnmark er det i dag én stilling som har arbeidsgiveransvar for 13 verneområdeforvaltere samt 4 ansatte hos Statsforvalteren, i tillegg til at vedkommende er seksjonsleder og har faglig ansvar for verneområdeforvaltningen hos Statsforvalteren. Denne arbeidsmengden tilsier langt mer enn full stilling. Ved tidkrevende saker som arbeidsmiljø saker, sykemeldinger, ansettelsesprosesser osv vil mange andre oppgaver nødvendigvis bli nedprioritert.

Innspill organisering av verneområdestyret

I brevet fra Klima og miljødepartementet ble det listet opp 4 punkter med forslag for mulige alternativer til omorganisering.

- samle arbeidsgiveransvar hos kun et fåtall statsforvaltere
- samle arbeidsgiveransvar hos Miljødirektoratet, f.eks. som en underavdeling i Statens naturoppsyn
- opprette en egen organisasjon med egen ledelse, men der fellestjenester (arkiv, lønn (osv) håndteres av direktoratet
- overføre arbeidsgiveransvar til hvert enkelt av de 44 styrene

Rohkunborri nasjonalparkstyre mener at det å samle arbeidsgiveransvaret hos miljødirektoratet kan være en god løsning. Dersom det er gitt at det ikke går på bekostning av styrenes disponering av forvalterens arbeidstid. En samlet organisasjon vil kunne gi bedre informasjonsflyt og kunnskapsdeling mellom forvalterne i hele landet, og trolig også en mer helhetlig forvaltning. I dag har våre forvaltere liten kontakt med forvalterne utenfor Troms og



Finnmark. Nasjonalparkstyret tenker som nevnt at det kunne vært en god løsning om Miljødirektoratet får arbeidsgiveransvaret for verneområdeforvaltere, men vil understreke at det ikke er ønskelig å bli en underavdeling av SNO, da dette vil kunne skape forvirring rund rollefordeling.

Rohkunborri nasjonalparkstyre er også åpen for å se på en løsning hvor verneområdestyrene selv har arbeidsgiveransvaret for hver enkelt forvalter.

Styret ønsker fortsatt disponere forvalternes arbeidstid.

Nasjonalparkstyret ønsker ikke at det skal bli noen endring for disponering av forvalters arbeidstid. Det er verneområdestyret som kjenner de lokale forholdene og vet hva som er viktig å prioritere. Av den grunn er det vesentlig at det er det gitte nasjonalparkstyret som disponere den enkelte forvalters arbeidstid. Forvalterens arbeidsmengde kan ikke måles ut fra å telle antall enkeltsaker, slik det ble gjort i evalueringen fra Nordlandsforskning i 2020. Forvalterens arbeidsmengde bestemmes også ut fra om man har andre å støtte seg på, som nasjonalparksenter og SNO, og om hvor mye tid man må bruke på kontakt med andre myndigheter og brukere av området for å sikre en god forvaltning. For Rohkunborri nasjonalpark sin del har vi ikke nasjonalparksenter, og det medfører at forvalter har eneansvar for formidling (brosjyrer, hjemmeside osv) og kontakt med besøkende. Slike forhold fanges ikke opp når man teller enkeltsaker. Vi må fortsette dagens ordning der styret kan forespørres om å «låne ut» sin forvalter dersom det er behov i andre områder, men der det er styret som gjør denne vurderingen og har det siste ordet.

Bruk vår erfaring til å utvikle god forvaltningspraksis.

Til slutt vil nasjonalparkstyret oppfordre KLD og Miljødirektoratet til å se på forvalterne og styrene som en ressurs. Mange forvaltere og styrer sitter på lokal kunnskap og har opparbeidet seg relevant erfaring og god forvaltningspraksis som kan være nyttig både for andre forvaltere og for direktoratet. Det er i tillegg mye å hente på å bedre informasjonsflyten *oppover*, fra forvalterne til direktoratet. Statsforvalterne har i dag en mulighet til å komme med årlige tilbakemeldinger oppover i systemet til direktorat og departement, men verneområdestyrene har ikke noe liknende organisert system for forvalterne. Det er få kanaler inn i direktoratet, og kommunikasjonen går i all hovedsak fra direktoratet til verneområdestyrene. Manglende input fra verneområdestyrene er med på å begrense en god utvikling av verneområdeforvaltningen nasjonalt.

på vegne av Rohkunborri nasjonalparkstyre

Sunniva Olsen
Nasjonalparkforvalter



Fra: Sveen, Kari <kari.sveen@statsforvalteren.no>
Sendt: 10. februar 2025 16:08
Til: Postmottak KLD
Kopi: Nedrelo, Eldrid; Leif Solemsli (leif@solemsli.no) (leif@solemsli.no)
Emne: Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen - Foreløpig tilbakemelding etter Teams-møte med KLD 21. januar 2025

Til Klima- og Miljødepartementet
v/ saksbehandlar Hege Feiring

Vi viser til teams-møte 21. januar 2025 kl. 12-14, der verneområdestyra var inviterte til å koma med innspel til spørsmålet om organisering av verneområdeforvaltninga. Det vart også opna for ettersending av utfyllande synspunkt. Frist var sett til 10.02.25, men med moglegheit for å be om litt ekstra tid ved behov. Saka vart diskutert i møte i Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen i dag, og styret vil sende utfyllande kommentarar. Vi treng eit par dagar ekstra frist for endeleg formulering av innspelet.

Endeleg uttale frå Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen vil koma i løpet av denne veka, og seinast fredag 14.02.25.

For nasjonalparkstyret

Kari Sveen
nasjonalparkforvaltar



Jotunheimen
nasjonalpark

Telefon: 61 26 62 03
Mobil: 948 80 564
E-post: kari.sveen@statsforvalteren.no
Web: www.nasjonalparkstyre.no/Jotunheimen/

Sendt: torsdag 5. desember 2024 13:21

Til: Kollstrøm, Rolf <rolf.kollstrom@statsforvalteren.no>

Emne: Utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Vennligst se vedlagte dokument(er).

Med hilsen

Klima- og miljødepartementet

Ver venleg å sjå vedlagte dokument.

Med helsing

Klima- og miljødepartementet

Please see attached document(s).

Kind regards

Ministry of Climate and Environment



Innspill til Utredning av organisering av verneområdeforvaltere -Ref 23/2148 Øvre Pasvik nasjonalparkstyret 10.02.2025

Flott at departementet tar tidlig kontakt med styrene!

Det er styret som kjenner forvalters arbeidshverdag. Lokal forvaltning krever tilstedeværelse i verneområdet og stadig nettverksarbeid, - og måles ikke i antall dispensasjoner eller styresaker. Må være varsom med måling av arbeidsmengde i forhold til tanker om utjevning av arbeidsbelastning.

For vår del i Øvre Pasvik er det for eksempel viktig med stadig kontakt og opplæring av militært personell som har operative oppdrag langs russegrensa midt i naturvernområdene.

Nasjonalparkstyret er arbeidsgiver men har ikke arbeidsgiveransvar, pkt 4 i vedtektene for styret: "Nasjonalpark-/verneområdestyret disponerer forvalterens arbeidstid."

Statsforvalterne har arbeidsgiveransvaret. Statsforvalter forventer at verneområdeforvalterne stiller opp på møter og samlinger som er lite relevante. Dette er tidstyveri – statsforvalter stjeler forvalters arbeidstid fra styrene. Det er en ulempe at forvalterne ikke har kollegial kontakt og kunnskapsoverføring med øvrige forvaltere utover eget statsforvalterembete. Også uheldig at styrene heller ikke har kontakt med andre styrer over embetsgrensene.

Når nasjonalparkstyret skal ha et ettermiddagsmøte med sitt Rådgivende utvalg eller ha et publikumsarrangement en helg, må forvalter søke statsforvalteren om lov til å delta/ få betalt overtid. Embetet har ingen dialog med styret.

Statsforvalter forhandler lønn med forvalter uten å ha kontakt med nasjonalparkstyret ved leder. Merkelig siden styret kjenner forvalters arbeidsinnsats og jobbutførelse best.

Verneområdene er en del av statsforvalteres økonomiforvaltning. Hvorfor må andre enn forvalter attestere styrets disponering av egne midler? Hvorfor er forvalters reisebudsjett en del av totalbudsjettet til statsforvalters miljøavdeling? Her tilflyter ingen informasjon til styrene.

Det er ofte styrene som heier på forvalterne og som gir positive tilbakemeldinger og motivasjon til videre innsats. Styrets rolle som arbeidsgiver må gis et helt annet prioritet enn i dag, satt i system med et organ med arbeidsgiveransvar for gjerne alle landets verneområdeforvaltere.

Øvre Pasvik nasjonalparkstyre har ett utrolig godt samarbeid med Statens naturoppsyn (SNO) og vi er avhengig av den jobben de gjør for oss.

«Nærhet til statsforvalter sier mange», - vi har 100 mil til Statsforvalteren for Troms og Finnmark i Tromsø, så om vi er under Miljødirektoratet tror vi ikke det blir noen problem. Kanskje det er like lett å ha kontakt.

- Ber om at styrene holdes orientert og gjerne konsulteres videre i prosessen.
 - Styreleder Kurt Pasvikbamsen Wikan kan gjerne delta i en eventuell referansegruppe.
-



KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET
Postboks 8013 DEP
0030 OSLO

Saksbehandler Lars Slettom

Vår ref. 2025/10-0 432.3

Deres ref.

Dato 10.02.2025

Innspill - Nasjonalparkstyret for Skarvan og Roltdalen og Sylan - utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Nasjonalparkstyret for Skarvan og Roltdalen og Sylan viser til brev datert 05.12.2024, om utredning av organisering av verneområdeforvaltere, med frist 10.02.2025 for innspill til Klima- og miljødepartementet.

Nasjonalparkstyret for Skarvan og Roltdalen og Sylan avgir følgende høringsuttalelse vedrørende fremtidig organisering av verneområdeforvaltere:

- *Det er avgjørende med lokal forankring og lokal tilstedeværelse, samt stedlig lokalisering av forvalterne i tilknytning til det aktuelle verneområdet. Dette gir en helt annen lokal forståelse for vern og verneformål, i tillegg til at det også bidrar til bedre kunnskap om lokale forhold for forvalterne.*
- *Behovet for en helhetlig organisering kan være til stede, men da på overordnet nivå. Områdestyrene som avgir denne uttalelsen er klare på at det enkelte styret ikke ønsker å overta arbeidsgiveransvar, men støtter heller en dedikert ressurs på et overordnet nivå som kan ta på seg denne oppgaven. Statsforvalteren kan i våre øyne være et riktig nivå, men mulig flere områdestyrer kan samles under en felles paraply under dette embetet. Det er imidlertid viktig å fortsatt ha en tett og god dialog med både forvaltere og områdestyrene, dette selv om det geografisk blir større avstand til det overordnede nivået.*
- *Områdestyrene vil sterkt fraråde at verneområdeforvalterne organiseres som en del av Statens Naturoppsyn, og det er heller ikke ønskelig med en organisering under Miljødirektoratet, som i dag fungerer som klagemyndighet for saker behandlet av de ulike verneområdestyrene.*
- *Det er viktig at det etableres et godt fagmiljø, et fagmiljø der også de ulike forvalterne og styrene kan hente kompetanse av hverandre, samt at det etableres arenaer for dette.*
- *Det er viktig at både forvaltere, verneområdestyrer, Sametinget og berørte kommuner involveres i det videre arbeidet med fremtidig organisering av verneområdeforvaltere.*



Med hilsen

Lars Slettom
nasjonalparkforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift



**Verneområdestyret
for Skardsfjella og
Hyllingsdalen**

Postadresse
Statsforvalteren i Trøndelag
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Besøksadresse
705 Senteret
Kløftvegen 1
Ås i Tydal

Kontakt
Sentralbord: +47 74 16 80 00
Direkte: +47
Epost: marit.berger@statsforvalteren.no
<https://nasjonalparkstyre.no>

Miljødirektoratet
Postboks 5672 Torgarden
7485 TRONDHEIM

Saksbehandler Marit Sophie Berger

Vår ref. 2025/12-0 432.3

Deres ref. 23/2148

Dato 10.02.2025

Innspill - Verneområdestyret for Skardsfjella og Hyllingsdalen - utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Verneområdestyret for Skardsfjella og Hyllingsdalen viser til brev datert 05.12.2024, om utredning av organisering av verneområdeforvaltere, med frist 10.02.2025 for skriftlige innspill til Klima- og miljødepartementet.

Verneområdestyret for Skardsfjella og Hyllingsdalen har vedtatt følgende innspill vedrørende fremtidig organisering av verneområdeforvaltere:

- *Det er avgjørende med lokal forankring og lokal tilstedeværelse, samt stedlig lokalisering av forvalterne i tilknytning til det aktuelle verneområdet. Dette gir en helt annen lokal forståelse for vern og verneformål, i tillegg til at det også bidrar til bedre kunnskap om lokale forhold for forvalterne.*
- *Behovet for en helhetlig organisering kan være til stede, men da på overordnet nivå. Verneområdestyret som avgir denne uttalelsen er klare på at det enkelte styret ikke ønsker å overta arbeidsgiveransvar, men støtter heller en dedikert ressurs på et overordnet nivå som kan ta på seg denne oppgaven. Statsforvalteren kan i våre øyne være et riktig nivå, men mulig flere områdestyrer kan samles under en felles paraply under dette embetet. Det er imidlertid viktig å fortsatt ha en tett og god dialog med både forvaltere og områdestyrene, dette selv om det geografisk blir større avstand til det overordnede nivået.*
- *Verneområdestyret vil sterkt fraråde at verneområdeforvalterne organiseres som en del av Statens Naturoppsyn, og det er heller ikke ønskelig med en organisering under Miljødirektoratet, som i dag fungerer som klagemyndighet for saker behandlet av de ulike verneområdestyrene.*
- *Det er viktig at det etableres et godt fagmiljø, et fagmiljø der også de ulike forvalterne og styrene kan hente kompetanse av hverandre, samt at det etableres arenaer for dette.*
- *Det er viktig at både forvaltere, verneområdestyrer og berørte kommuner involveres i det videre arbeidet med fremtidig organisering av verneområdeforvaltere.*



Med hilsen

Marit Sophie Berger
Nasjonalparkforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift



Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Øivind Løken

Vår ref. 2024/13639 432.0

Deres ref. 23/2148

Dato 10.02.2025

Innspill til utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Viser til deres brev av 5. desember 2024 om utredning av organisering av verneområdeforvaltere, samt teams-møte om samme tema 21. januar 2025.

Nasjonalparkstyret for Fulufjellet ved nasjonalparkforvalter deltok i møtet og ga et to minutters innspill med våre synspunkt slik det var invitert til. Vi ønsker i tillegg å komme med et skriftlig innspill for å utfylle den korte presentasjonen det var mulighet for i møtet.

For å sortere de ulike argumentene som kan tale både for og mot endringer har nasjonalparkstyret utformet et notat. Dette notatet ønsker vi å gjengi som vårt utvidede innspill til departementet.

Bakgrunn

- Riksrevisjonen sin rapport i 2014 – undersøkelse av forvaltningen av nasjonalparker. Riksrevisjonen pekte på enkelte svakheter ved modellen, bl.a. uklarheter knyttet til forvalternes rolle og statsforvalterens rolle.
- Styret sine vedtekter
- Stillingsinstruks forvaltere
- Evaluering av forvaltningsmodellen 2021 – Konklusjon: *forvaltningsmodellen ser ikke ut til å ha styrket ivaretagelsen av verneverdiene, men trolig heller ikke svekket dem.*
- KLD Prop. 1 (2023-2024) har uttalt at modellen skal videreføres, men at det er aktuelt å se på visse tiltak for å forbedre forvaltningen.

Utfordringer:

1. «...Departementet oppfatter at rollefordeling mellom statsforvalter og styre når det gjelder personalforvaltning/daglig ledelse/styring fremdeles kan være krevende for enkelte områder?...»



KOMMENTAR: vår oppfatning er at dette ikke gjelder alle statsforvalterne. I Innlandet har rollefordelinga fungert svært godt. Fra vårt styre sitt ståsted har dialog og kontakt med Statsforvalteren vært meget ryddig og roller er klargjort i stillingsinstruks og styrevedtekter. Dette synet deles også av Statsforvalteren. SF i Innlandet sier også at selv om det er arbeid med å drifte forvalterne er det også fordeler. SF opplever at det for embetet er en verdifull ressurs med lokale ressurspersoner med lokalkunnskap om både natur og andre forhold.

Riksrevisjonens rapport som ble lagt fram i februar 2014 skulle evaluere en forvaltningsmodell som kun hadde vært oppe å gå siden 2010 eller også seinere for flere verneområder, dvs. i kort tid. Evalueringen som ble gjort i 2021 gir stort sett gode skussmål til dagens organisering med lokale styrever, statsforvalter som personalansvarlig etc.

Riksrevisjonsrapporten fra 2014 er derfor basert på svært begrenset erfaring fra ny organisasjonsmodell. I tillegg er rapporten i dag mer enn 10 år med store muligheter for at både funn, observasjoner og vurderinger er utdatert.

Vi er godt fornøyd med dagens lokale forvaltningsmodell for de store verneområdene. Det er også verdt å vise til at dette er en ordning som Utmarkskommunens sammenslutning har vært pådriver for og tilhenger av.

2. «...Det er i dag ulik grad av samhandling på tvers mellom forvalterne for de ulike verneområdene. Samhandling vil bidra til kunnskapsdeling og mer enhetlig forvaltning...»

KOMMENTAR: I Innlandet er det høy grad av kunnskapsdeling mellom forvalterne på tvers av verneområdene (og mellom de andre på enheten NV2 som jobber med naturmangfold og verneområder. Forvalterne i Innlandet har etablert fast «kaffeprat» hver uke på Teams der eksterne forvaltere i Trøndelag, Møre og Romsdal og Vestland har mulighet til å delta. Møteformen er uformell med lav terskel for å ta ordet, stille spørsmål og foreslå tema. Møteledelsen er styrt og går på omgang mellom alle forvalterne. I disse møtene deler vi felles problemstillinger, saker, felles uttalelser mm. Det er også møter der vi inviterer eksterne til å presentere ulike fagtema, som for eksempel jurist fra miljødirektoratet og andre.

Departementet ønsker:

...å gi Miljødirektoratet i oppdrag:

- å gå gjennom organiseringa av verneområde- og nasjonalparkforvalterne,
- å utrede eventuell endret organisering
- med mål om å styrke forvaltningen av verneområdene

... for å oppnå følgende:

- styrke samlingen av fagmiljøet som verneområdeforvaltere utgjør



- bedre forhold for veiledning av og dermed styrket kompetanse hos forvalterne
- øke erfaringsdelingen mellom forvalterne
- mer fleksibilitet i fordeling av oppgaver ifm. sykdom, vakanser mv. eller pga. ulike ressursbehov mellom områder
- lik organisering av forvalterne og styrket daglig ledelse mtp. organisering av arbeid, fordeling av oppgaver mv.
- bedre håndtering av rollefordeling
- mer helhetlig forvaltning mellom verneområder
- tettere samarbeid med Statens naturoppsyn
- tettere samarbeid med besøkssentrene
- bedre fungerende knutepunkter

KOMMENTAR: for verneområde- og nasjonalparkforvalterne som er ansatt hos statsforvaltaren i Innlandet fungerer organiseringa særdeles godt i dag, men den kan sikkert styrkes ytterligere. For å videreutvikle organiseringen for en bedre samhandling på tvers av fylkene kan Innlandet for eksempel bli styrket gjennom og tildeles ei tydeligere ledende rolle for fagmiljøet av verneområde- nasjonalparkforvaltere.

Samarbeidet med STAF fungerer bra. Hvordan man skal løse utfordringen med hjelp med store innkjøp om nasjonalparkforvalterne ikke skal ligge under Statsforvalteren kan sikkert bli et spørsmål. Hos Miljødirektoratet må en anta at slik kompetanse finnes, men det er trolig mer utfordrende dersom hvert enkelt styre skal ha arbeidsgiveransvar.

... alternativer til dagens ordning:

- samle arbeidsgiveransvar hos kun et fåtall statsforvaltere
- samle arbeidsgiveransvar hos Miljødirektoratet, f.eks. som en underavdeling i Statens naturoppsyn,
- opprette en egen organisasjon med egen ledelse, men der fellestjenester (arkiv, lønn osv) håndteres av direktoratet
- overføre arbeidsgiveransvar til hvert enkelt av de 44 styrene.

KOMMENTAR: faglig nettverk og god lokal forankring i et relevant arbeids- og fagmiljø er en forutsetning for verneområde- og nasjonalparkforvalterne sin rolle. Av alternativene over er det etter vårt syn kun det første alternativet som er relevant å vurdere for videreutvikling.

Å samle arbeidsgiveransvaret hos miljødirektoratet vil svekke den lokale/regionale forankringen, og er lite hensiktsmessig. Underavdeling i SNO vil kunne føre til en uheldig rolleblending og er ikke aktuelt. En overføring til hvert enkelt styre er heller ikke aktuelt.

Best mulig utnyttelse og fordeling av ressursene er alle tjent med. Derfor burde man kanskje vurdere å se på organiseringen litt bredere enn bare nasjonalparkforvalterne.



Det henger også sammen med mye av den øvrige statsforvaltningen: samarbeidet med SNO, Miljødirektoratet og øvrige kolleger hos Statsforvalteren. Det er viktig at dette arbeidet ikke bare ender opp i en diskusjon om å spare penger og vi må i alle fall ikke ende opp med en løsning som er dårligere enn dagens.

Proessen:

Departementet mener at det er sentralt at verneområdestyrene blir involvert tett gjennom hele prosessen, og at det bør etableres en referansegruppe.

KOMMENTAR: *det er bra at styrene blir involvert i prosessen som skissert. I en referansegruppe er det naturlig at også verneområde- og nasjonalparkforvalterne er representert fra utvalgte verneområder. Etter over 20 år med lokal forvaltning, er det nå mulig å få med forvaltere som har vært med helt siden starten da forvaltningsordninga ble etablert. Det er også viktig at referansegruppa blir representert ved både nye og erfarne forvaltere.*

I tillegg bør referansegruppa også ha med representanter fra de mest ledende og sentrale forvaltningsknutepunktene, som for eksempel Norsk fjellsenter, andre besøkssenter, Villreinsenteret, kommuner mv. der flere forvaltere er lokalisert.

Med hilsen

Turid Backe-Viken
Styreleder

Øivind Løken
nasjonalparkforvalter

Godkjent elektronisk uten underskrift.

Kopi til:

Statsforvalteren i Innlandet Hovedkontor

Postboks 987

2604

LILLEHAMMER



Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Jørgen Eira Solbakke

Vår ref. 2024/11913-0 432.3

Dykkar ref. 23/2148

Dato 10.02.2025

Tilsvar til organisering av verneområdeforvaltningen

Vi viser til brev fra KLD 5. desember 2024 om utredning av organisering av verneområdeforvalterne, samt Teams-møte om samme sak 21. januar 2025.

Anárjohka nasjonalparkstyre ser behovet for en utredning, da en opplever at organiseringen har færre ressurser tilgjengelig for å dekke behovene til forvaltningsmodellen nå enn hva som var tilfellet før.

Informasjon om våre forhold

Anárjohka nasjonalpark ligger innernfor kommunene Kautokeino og Karasjok i Finnmark fylke, og grenser til Lemminjok nasjonalpark i Finland. Nasjonalparkstyret er representert med 5 medlemmer (to fra sametinget og en fra hver av kommunene og Finnmark fylkeskommune). Nasjonalparken forvaltes av en nasjonalparkforvalter samlokalisert med Statsforvalterens reindriftsavdeling i Kautokeino.

Anárjohka nasjonalpark er en av de nasjonalparkene der forvaltningen senest har blitt overført fra en statlig forvaltning til et lokalt styre (2018). Da nasjonalparken ble opprettet (1975) hadde man ikke dagens krav til utredning av verneverdier og ferdig utkast til forvaltningsplan, slik som i dag da disse planoppgavene allerede ferdigstilt før området blir vedtatt vernet. For Anárjohka nasjonalpark ble disse planarbeidene heller ikke gjennomført i løpet av de 43 årene nasjonalparken ble forvaltet av Fylkesmannen i Finnmark. Det er verdt å merke seg at verneforskriften for Anárjohka nasjonalpark fortsatt er fra 1975, som gir noen ekstra utfordringer for vernemyndigheten i forvaltningen av verneområdet. Andre, eldre verneområder har fått rullert sine forskrifter, tilpasset dagens bruk og utfordringer.

Anárjohka nasjonalparkstyre har dermed et etterslep av oppgaver en må få gjennomført som nyere verneområder allerede har på plass. Mye av disse



oppgavene er omfattende og involverer både offentlig myndighet, forskningsmiljø og lokale brukere. Når disse store planarbeidene er slutført, kan vernemyndigheten påstarte arbeidet med målrettede tiltak, skjøtsel, kunnskapsformidling mv. til fordel for verneområdet.

Hvert verneområde har samme oppgaver mtp planarbeid og fattning av vedtak i henhold til verneforskrift og vedtekter, men verneområdene står ikke på samme sted i tidslinjen. Det er ikke kun antall fattede vedtak som måler arbeidsmengden, det er heldigvis mange andre viktigere oppgaver en kan prioritere til oppfølging og bevaring av verneområdene.

Erfaringsutvekslingen mellom verneområdeforvalterne innenfor samme region er god i dag, dette har forvalterne selv sørget for ved at en har opprettet fast dialog internt under samme Statsforvalter. Om Statsforvalterembetene selv har en felles kanal seg i mellom, der en kan utveksle erfaringer i deres rolle som arbeidsgiver, kjenner ikke vi til. Det kan virke som det er ulike opplevelser mellom vernestyrene og Statsforvalterembetene, i hvor stor grad de har ressurser i form av økonomi og personell til å følge opp sitt ansvar som arbeidsgiver. Trolig vil en utredning kunne belyse ressursfordelingen mellom Statsforvalterembetene, slik at en kan prioritere å utjevne dette.

En stor del av verneområdemyndighetens oppgave er informasjonsarbeid ut til befolkningen. På 2000-tallet under skiftet fra statlig til lokal forvaltning, var det et mål om at alle større verneområder skulle ha et eget senter der kunnskapsformidling om regionens natur og verneområder skulle nå ut til publikum. Mange sentre fikk statlig autorsasjon og dermed sikret drift økonomisk. Der det finnes slike nasjonalpark-, rovdyr-, villrein- og andre -sentre, er ofte forvalterne for verneområde også lokalisert.

Oppgaven med kunnskapsformidling ble tidligere fordelt på flere statlige organer, deriblant SNO, da de hadde naturveiledning som en deloppgave. Dette er i dag ikke lenger noe SNO skal gjøre, dermed faller ansvaret på naturveiledning på andre myndigheter eller institusjoner. I de områdene en ikke har besøkssenter eller nasjonalparksenter, står verneområdeforvalter ganske alene igjen med oppgaven.

Vår mening er at en ikke kommet i mål med de ambisjonene man hadde for dagens verneforvaltningsmodell, da det fortsatt er flere større verneområder, særlig i nord-Norge, som ikke har et knutepunkt i form av autorisert besøkssenter. I Troms og Finnmark finnes det kun tre besøkssentre ut av 12 verneområder med lokal forvaltning. Jo færre slike knutepunkt som finnes innenfor hver Statsforvalter, jo mer press blir det på Statsforvalter og forvalter. Samarbeid generere synergier og gir verneforvaltningen flere strenger å spille på. Når midlene og ressursene blir presset, er det de som står alene som merker knappheten mest.



Anárjohka nasjonalpark har ingen besøkssenter eller annen knutepunkt som samarbeidspartner i de oppgavene en kunne samarbeidet om. Forvalter sitter samlokalisert med Statsforvalterens reindriftsavdeling, som ikke har samme arbeidsfelt som det verneområdeforvaltningen har. Det finnes et lokalt SNO kontor med to ansatte et steinkast unna, som en hadde hatt større utbytte av å samlokaliseres med. Om en er bevisst i å se mulighetene for å smalokalisere ulike offentlige eller kommunale stillinger med sammenfattende arbeidsoppgaver, vil en kunne hente ut synergier i større omfang enn i dag dersom en prioriterer det. Dette er mulig under dagens forvaltningsmodell, dersom viljen, ressursene og midlene styrkes der en enda ikke har kommet i mål. For å prioritere dette må man ha kjennskap til dagens situasjon for å finne løsninger som styrker forvaltningen av verneområdene i fremtiden. En evaluering vil kunne belyse forskjellene mellom landsdeler og regioner, som grunnlag for hvor en behøver styrke ressursbruken.

Konkret tilbakemelding

Anárjohka nasjonalparkstyre ønsker en styrking av dagens forvaltningsmodell, der fordelingen av ressurs og prioritering jevnes ut, slik at forutsetningene for lokal forvaltning av verneområdene blir lik over hele landet. En kan ikke straffe de med få ressurser, de uten besøkssentre eller de som sitter alene på enmannskontor, når målsetningen var at alle skulle få samme utgangspunkt med tanke på ressurs, fasiliteter og prioritering. En opplever i dag det er en gjennomgående trend at det blir mindre og mindre ressurser i forhold til de oppgavene som skal gjennomføres, noe regionene, verneområdene og Statsforvalterembetene som er mest utspredd taper på.

1. Anárjohka nasjonalparkstyre forutsetter at en ikke endrer forvaltningsmodellen med lokal forvaltning og lokalt plassert forvalter.
 - Styret ønsker fortsatt råderett over forvalternes oppgaver og arbeidsinnhold.
 - Styret ønsker ikke ta over arbeidsgiveransvaret.
 - Oppfølging av forvalter bør spisses der arbeidsgiver har tilstrekkelig med tid og ressurser til å følge opp arbeidsgiveransvaret.
2. Ting kan bli bedre, men det er trolig et behov for å evaluere dagens ordning, før man bestemmer seg for fremtidig organisering. En har jo enda ikke kommet i mål med dagens forvaltningsordning når en ser på ressursfordelingen. Ikke alle



verneområder har nasjonalparksenter eller besøkssenter. Ikke alle sitter samlokalisert med andre relevante stillinger, mange sitter på enmannskontorer uten fysisk tilknytning til relevante stillinger (SNO eller andre miljøfaglige, offentlige stillinger). Hjelper ikke å endre organisering uten kunnskap om hva som bør og kan forbedres i dagens organisasjon. Evalueringen bør:

- involvere alle parter, bør ha en bred sammensatt gruppe der alle landsdeler er representert (Miljødirektoratet, Statsforvaltere, verneområdestyrer, forvaltere).

3. Det virker som det er store forskjeller på hvordan de ulike Statsforvalterembetene i landet har av ressurser og hvordan de kan prioriterer sin oppfølging av verneområdeforvaltere. I Finnmark oppleves et klart tidsskille før og etter at Statsforvalterembetet i Finnmark ble slått sammen med Troms (2021). En opplevde en mer tydelig rollefordeling, tettere oppfølging og prioritering fra arbeidsgiver før embetene ble slått sammen. Kan dette være fordi Statsforvalteren i Troms og Finnmark ikke har like mye ressurser samlet sett, som det hver av Troms og Finnmark hadde før sammenslåingen? Om en ønsker å belyse om det faktisk er uønskede forskjeller mellom verneområdene i landet, bør en se på totalressursen for verneområdene fordelt mellom landsdelene. Har Statsforvalterembetene samme ressurstilgang og kapasitet (midler, stillinger osv) i oppfølgingen av verneområdeforvalterne?

- Belyse hver Statsforvalters ressursbruk, ressurstilgang, oppfølging og kostnader til administrasjon, oppfølging og forståelsen av forvalternes arbeidsforhold og hverdag (alt ifra systemstøtte, arkiv, økonomi, involvering, administrasjon, kontorleie, permisjoner, stillingsutlysninger, lønn mm).
- Se dette i lys av hvilke andre medressurser, utenom Statsforvalter, verneområdene har i arbeidsverdagen (sitter forvalter alene, finnes det et besøkssenter for verneområdet, er det samlokalisering av forvaltere, samlokalisert med SNO eller andre relevante fagmiljø) og om det er mulig å samhandle eller samlokalisere med andre relevante stillinger som allerede befinner seg på samme sted.

4. Forvaltningsmodellen har mangler i systemene fra arbeidsgiver siden i dag, alt er satt inn i eksisterende systemer tilpasset Statsforvalterne. Nasjonalparkstyrene er et eget juridisk organ, som ikke like lett kan innlemmes under Statsforvalternes systemer og retningslinjer. Dette fører til en rolleblanding både internt og eksternt. Evalueringen bør kartlegge:



- evt rolleblanding internt og eksternt (arkivsystem, oppfølging av saker som kommer inn til post/arkiv, avsender på vedtak fra arkiv og e-post, interne retningslinjer, økonomi).
- mulighetene for å bearbeide eksisterende administrasjonssystemer tilpasset forvaltningsformen (en har forsøkt å belyse behovet om eget arkiv og domene mtp avsender på vedtak og e-post, der en får tilsvaret om at dette ikke lar seg gjennomføre).
- behov for å utvikle en egen administrasjon med egne systemer tilpasset verneområdene (arkiv, e-post, økonomi administrasjon).

En evaluering vil kunne svare ut en del utfordring en har hatt, hvilke forskjeller som faktisk er mellom de ulike verneområdene og regionene, med tanke på tilgjengelig totalressurs. Resultatene vil belyse om man har nådd målene en satt for forvaltningsmodellen og eventuelle prioriteringer en må gjøre for å styrke forvaltningen av verneområdene med de ressursene som er tilgjengelig.

Med hilsen

Johan Anders Somby
Styreleder

Dokumentet er elektronisk godkjent



Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Deres ref. 23/2148-

Dato 10. februar 2025

Innspill til Utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Vi viser til departementets forespørsel om innspill til en mulig utredning av organiseringen av verneområdeforvalterne. Vi anerkjenner viktigheten av en velfungerende forvaltning for å sikre god tilstand i verneområdene og ønsker å bidra med våre synspunkter.

For at arbeidsgiver skal kunne oppfylle sine forpliktelser, må det tilføres nødvendige ressurser slik at oppdraget kan løses på en tilfredsstillende måte. Forvalteren spiller en avgjørende rolle i dette samspillet, der dialog, samarbeid og samhandling er viktig.

Det må være tilstrekkelig kapasitet til å ivareta arbeidsgiverrollen, inkludert:

- Faglig støtte, herunder gjennomføring av felles samlinger.
- Tilstrekkelig tid til å være en ressurs for forvalterne og ivareta deres interesser.
- En rolle som fungerer som "olje i maskineriet" for å sikre god samhandling.
- Håndtering av organisatoriske oppgaver.

Dagens situasjon er sårbar, særlig når det gjelder kapasitet til felles samlinger, nettverksbygging og faglig utvikling. Arbeidsgivers faglige fellesskap er viktig, men dette fellesskapet kan i praksis kun ivaretas hos Statsforvalteren og Miljødirektoratet, ikke i en kommune eller i et nasjonalparkstyre.

Vi mener at arbeidsgiveransvaret ikke bør gis til et fåtall statsforvaltere, og at nasjonalparkstyrene som arbeidsgivere er en uaktuell løsning. Det er viktig at en eventuell endring fører til bedring og ikke skaper usikkerhet.



I Meld. St. 35 - Bærekraftig bruk og bevaring av natur (s. 104) gir departementet uttrykk for å styrke forvaltningsknutepunktene gjennom relokalisering av forvaltere og at nye stillinger som forvaltere plasseres lokalt i knutepunkter nær verneområdene. I denne sammenhengen er det nødvendig å klargjøre planene for forvaltningsknutepunktene. Hvor mange skal etableres? Hvor skal de plasseres? Hvilke aktører skal inngå? Hvordan skal de fungere i praksis? Her er kommunene og besøkssentrene viktige partnere for å lykkes best mulig med helhetlig forvaltning og bred verdiskaping. Deres roller må tas på alvor.

Vi ser behov for at en eventuell utredning av organiseringen av verneområdeforvalterne inneholder:

- En vurdering av hvordan arbeidsgiverrollen best kan organiseres for å sikre forutsigbarhet og stabilitet i forvalterrollen.
- En klar definisjon av arbeidsgivers mandat og rolle.
- En analyse av hvordan ulike aktører under merkevaren "Norges nasjonalparker" kan samhandle mer effektivt.
- En vurdering av behovet for ressurser og støtte for å sikre at forvaltningen av verneområdene blir mest mulig kunnskapsbasert og effektiv.

Forvalternes arbeidshverdag er i dag ikke optimalt organisert. Faglig oppfølging av nasjonalparkforvalterne er tatt ut av oppdraget til Statsforvalteren fra 2024, noe som er uheldig for en helhetlig arbeidsgiverrolle. Om ikke dette endres til det bedre vil det ha liten betydning hvem som har arbeidsgiveransvaret.

NPKL gjør seg nytte av forvalternes kunnskap og kjennskap aktivt i sin virksomhet og anerkjenner deres faglige kompetanse. Vi mener det er viktig at denne kompetansen blir en større del av forvaltningen og den brede verdiskapingen fremover.

Vi ser frem til en videre dialog og ber om at våre innspill blir tatt med i vurderingen.

Med vennlig hilsen

Ellen Schjølberg
styreleder



Vedlegg:

Brevet «Utredning av organisering av verneområdeforvaltere» fra Norges
nasjonalparkkommuner sendt KLD 17. desember 2024



Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Ingve Birkeland

Vår ref. 2024/11921 - 432.3

Dato 10.02.2025

Innspill til utredning av organisering av verneområdeforvalterne

Vi viser til brev fra KLD 5. desember 2024 om utredning av organisering av verneområdeforvalterne, samt Teams-møte om samme sak 21. januar 2025. Ånderdalen nasjonalparkstyre ønsker en utredning velkommen. Dagens organisering er en hybridløsning som ikke fungerer optimalt. Enten man velger å bli hos Statsforvalteren eller velger en ny løsning, vil det være opplagte rom for forbedringer.

Ånderdalen nasjonalpark har én nasjonalparkforvalter som siden 2013 har vært lokalisert i et forvaltningsknutepunkt i Sázzá - Senja Naturhus i Øverbotn på Senja. Midt-Troms museum har også hatt ansatte lokalisert i Naturhuset.

Arbeidsgiveransvaret for nasjonalparkforvalteren ligger hos Statsforvalteren i Troms og Finnmark, som er lokalisert i Vadsø og Tromsø.

Nasjonalparkforvalteren har jevnlig kontakt med sine kollegaer i Troms og Finnmark gjennom Teams-møter hver 3. uke og et årlig treff. Kontakten med Statsforvalteren er sjeldnere, men oppleves stort sett som tilstrekkelig.

Slik vi leser KLDs redegjørelse for hvorfor de ønsker å gjøre denne gjennomgangen er det tydelig at det her er Statsforvalterne som har signalisert at de bruker mye ressurser på å administrere denne forvaltningsmodellen. Fra opprettelsen av de lokalpolitiske verneområdestyrene i 2011 har det vært tydelig at dette er en hybrid løsning som ikke var noe Fylkesmennene var forkjempere av og heller ikke ønsket. Det var i oppstarten satt av relativt romslige budsjetter for å innføre forvaltningsmodellen og det gjorde det «enklere» for Fylkesmennene å administrere dette. I 2015 innførte regjeringen avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen. Målsettingen og kravene var at alle statlige virksomheter skulle gjennomføre tiltak for å bli mer effektive. Krav om mindre byråkrati og mer igjen for pengene skulle gjelde det meste av statlig forvaltning.

Sittende regjering har videreført målsettingen og kravene i reformen. Det er viktig å ha dette med seg, når vi nå ser at Statsforvalterne i større grad har begynt å problematisere deres rolle som arbeidsgiver for forvalterne og belastningen de har med administrativ oppfølging av verneområdestyrene. Miljøvernavdelingene hos Statsforvalterne har fått reduserte driftsmidler som har ført til redusert bemanning, uten at ansvarsområdet har blitt redusert.



Ånderdalen nasjonalparkstyre mener at for å forstå de organisatoriske utfordringene som ligger i den valgte hybride forvaltningsmodellen, må man se på verktøyene både Statsforvalterne og verneområdestyrene har tilgjengelig. Vi kan ikke gå i detalj på alle disse forholdene, men uavklarte forhold/mangelfull rolleforståelser, begrenset dialog og kommunikasjon mellom forvaltning og operativt feltorgan (både lokalt og på sentralt nivå). Det er generelt for lite ressurser både menneskelig og økonomisk til å sikre en god forvaltning. Over tid vil dette slite på organisasjonen og man vil få folk som slutter i stillinger og på den måten taper man opparbeidet kompetanse som kunne vært delt med andre forvaltere.

Da de første lokale verneområdeforvalterne ble ansatt i perioden 2011-2012 var det et større fokus på faglig utvikling og opplæring, enn det vi opplever nå i 2025. Det var både nasjonale vernefagsamlinger og forvaltersamlinger. I tillegg var det egne fagdager på verneseksjonen hos Fylkesmannen i Troms. Etter sammenslåingen av Fylkesmannsembetene i Troms og Finnmark, har disse fagdage for verneseksjonen falt bort. Forvalterne i Troms og Finnmark arrangerer en faglig samling en gang i året. I tillegg så arrangerer Miljødir stort sett en årlig samling for verneområdeforvalterne.

Iht vedtektene for nasjonalpark-/verneområdestyrer er styret en juridisk person med myndighet til å inngå avtaler og påta seg forpliktelser innenfor de økonomiske rammene styret disponerer.

Nasjonalpark-/verneområdestyret tildeles etter søknad til Miljødirektoratet årlig midler til drift, skjøtsel og forvaltning til prioriterte tiltak i henhold til vedtatte forvaltnings- og skjøtelsesplaner. Tildelingene skjer ut ifra de budsjettmessige rammer det enkelte året. Nasjonalpark-/verneområdestyret prioriterer bruken av de tildelte midlene. Alle tiltak skal være i tråd med godkjent forvaltnings- og tiltaksplan for verneområdene og andre relevante styringsdokumenter. Midlene overføres formelt til Statsforvalterne men benyttes av styrene. Forvalter har formell disponeringsmyndighet på vegne av styrene. Men kan ikke disponere uten at styrene har vedtatt disponering. Vi ønsker å peke på at utfordringen med økonomistyringen som er valgt, er at verneområdeforvalterne kun kan attestere innkomne fakturaer og tilsvarende sitter det en seksjonsleder og godkjenner alle innkomne fakturaer og reiseregninger fra styremedlemmer før en Controller/saksbehandler på økonomi behandler og effektuerer utbetalingene.

Dette er eksempel på strukturelle og organisatoriske forhold man må ta tak i utredningen og her kan man redusere belastningen på Statsforvalteren betydelig. En løsning kan være at det for forvalterne i Troms og Finnmark etableres en egen seksjon med egen seksjonsleder.

KLD har lagt forutsetning for utredningen at verneområdeforvalterne fortsatt skal sitte desentralisert nær verneområdene og med en målsetting om å ha sterke lokale knutepunkter med solide fagmiljøer.



Ånderdalen nasjonalparkstyre ønsker å stille spørsmål til både Miljødir og KLD om hvilke virkemidler de har benyttet for å få utvikle et sterkt lokalt knutepunkt på Senja?

Det er veldig mange verneområder i Senja kommune med Ånderdalen nasjonalpark og de 25 andre verneområder i kommunen. Det burde være muligheter for å utvikle et robust og faglig knutepunkt med både forvaltere og operativt naturoppsyn (SNO). Senja kommune har tidligere fått tilbud om å overta forvalteransvaret for de mindre verneområdene i kommunen. Det følger ikke med noen ressurser til å ta på seg denne forvalteroppgaven. Her mener vi at KLD burde stimulere kommunene til å ta over forvalteransvaret ved å tilføre kommunene ressurser til å ta på seg en slik forvalteroppgave. Lokale forvaltere for de andre verneområdene på Senja ville vært med å utvikle forvaltningsknutepunktet.

Statsforvalteren i Troms og Finnmark (SFTF) har definert Forvaltningsknutepunktet i Øverbotn (Sázza – Senja naturhus) som et viktig informasjonspunkt og et «nav» i besøksforvaltningen for de mindre verneområdene på Senja. SFTF har foruten nasjonalparkforvalteren ingen ansatte som er lokalisert ved forvaltningsknutepunktet. Ånderdalen nasjonalparkstyre har gitt innspill i høringsprosessen til Andfjorden marine verneområde at ved opprettelsen av et verneområdestyre for Andfjorden og lokalisering av forvalter, burde gjøres i en samlokalisering på Senja. Dette vil kunne gi to forvaltere samlokalisert i ett knutepunkt, som deler arbeid for to styrer og fordeler oppgaver ut fra kapasitet og kompetanse. Samlokalisert sammen med besøkssenter nasjonalpark og SNO. Også flere andre regionale og lokale institusjoner (museum, kulturenhet kommune, turistinformasjon mv). Vi mener dette vil kunne danne et velfungerende knutepunkt som kan oppfylle målene som settes for prosessen med omorganisering. Dette er en modell som bla. er etablert og fungerer veldig bra i Nordreisa i Halti bygget.

Siden begynnelsen av 2000-tallet har Tranøy kommune og Senja kommune flere ganger søkt om å få etablert et statlig autorisert besøkssenter på Senja. Tilbakemeldingene fra Miljødir har vært at søknad og innhold har vært veldig bra, men at man ikke har nådd helt opp i konkurransen. Vi har erfart gjentatte ganger ved opprettelsen av nye besøkssentre at det har blitt realisert som et resultat av politisk lobbyering av statssekretærer og/eller andre sentrale politikere, med lokal tilknytning til de nye sentrene.

Besøkssenter nasjonalpark skal formidle informasjon om nasjonalparker og andre vernede områder nasjonalt og internasjonalt og stimulerer til bruk av naturen og nasjonalparkene. Det er et viktig verktøy for verneforvaltningen, men som bare et fåtall av vernemyndighetene har fått til rådighet. Vi har for eksempel på Senja ikke opplevd at noen av de autoriserte besøkssentrene i regionen har kommet med tilbud eller forespørsel om samarbeid. Ånderdalen nasjonalparkstyre støtter KLDs målsetting om å få et tettere samarbeid med besøkssentrene og bedre fungerende knutepunkt, men da må det settes av rammer til dette, slik at det ikke bare blir et verktøy for noen få og privilegerte.



Statens naturoppsyn (SNO) er miljøforvaltningens operative feltorgan. SNO er en avdeling av Miljødirektoratet. Ledelsen holder til i Trondheim, mens det heltidsansatte lokale naturoppsynet har arbeidssted tilknytning sitt geografiske oppsynsområde. For Ånderdalen nasjonalpark er nærmeste lokal SNO lokalisert på Setermoen i Bardu eller i Tromsø. *Fagansvarlig store verneområder* i SNO er lokalisert på Storslett i Nordreisa kommune, ca. 30 mil fra Ånderdalen nasjonalpark og forvaltningsknutepunktet på Senja. Dialogen mellom nasjonalparkstyret og SNO foregår derfor i stor grad gjennom portalen Naturoppdrag og to planmøtene i året ifbm bestilling og planlegging av naturoppsyn. Ånderdalen nasjonalparkstyre er av den oppfatning at det ikke er tilstrekkelig naturoppsyn i nasjonalparken og ser at selv om det er en betydelig økning av besøkende de siste 5-10 årene, så har faktisk tilstedeværelsen av naturoppsynet blitt mindre de siste årene. SNO definerer seg selv som miljøforvaltningens operative feltorgan, men på Senja og i Ånderdalen nasjonalpark er dette et feltorgan som ikke fungerer tilstrekkelig som et viktig forvaltningsverktøy. Hvert år kommer det nasjonale føringer som SNO må prioritere. Dette fører til at tilgjengelig tid til naturoppsyn i verneområdene blir svært liten.

Ånderdalen nasjonalparkstyre opplever også at det er forskjell innad i SNO på hvilke oppdrag som kan defineres inn under naturoppsyn etter lov om statlig naturoppsyn. Et eksempel på dette er hvordan skjøtselbegrepet brukes veldig forskjellig. Kloppegging i Ånderdalen blir av SNO definert som tilrettelegging og nasjonalparkstyret må derfor kjøpe denne tjenesten fra andre enn SNO. I andre verneområder, er kloppegging definert av SNO som skjøtsel og er en viktig oppgave for lokal SNO. Ånderdalen nasjonalparkstyre anmoder om at det kommer tydelig nasjonale føringer på dette fra Miljødir/SNO.

Ånderdalen nasjonalpark ligger i hovedsak på Statskog SF grunn. Fjelltjenesten gjennomfører grunneieroppsyn, men SNO gjør også tjenestekjøp av Fjelltjenesten ifbm naturoppsyn i nasjonalparken. Fjelltjenesten er samlokalisert med øvrige Statskog ansatte på Moen i Målselv kommune.

Ånderdalen nasjonalparkstyre mener at naturforvaltningen som Statsforvalterne og de lokale verneområdestyrene har ansvaret for, ikke er rigget hverken organisatorisk eller økonomisk for å møte de utfordringene man står i og som man vet i fremtiden vil øke i omfang. Ånderdalen nasjonalparkstyre mener at dagens forvaltningsmodell er å foretrekke, men det må tilføres mer ressurser og det må gjennomføres en del organisatoriske grep for å forenkle og gjøre forvaltningen bedre og mer robust for fremtiden.

KLD ønsker å invitere styrene til å bidra i arbeidet. Det bør etableres en arbeidsgruppe med repr fra forvaltere i hver «region» som kan bidra inn i arbeidet. Forvaltere som fagmiljø. Det pekes på et behov for bedre mulighet for veiledning av forvaltere. Uten at det presiseres hva dette betyr i praksis. Mange av forvaltere som er ansatt har lang fartstid i systemet og sitter på en fagkompetanse som kan anvendes inn i arbeidet med utredningen Miljødir skal gjennomføre. Forvalterne må ses på som en ressurs som kan bidra til å utvikle



forvaltningssystemet faglig og organisasjonsmessig og som ikke bare trenger veiledning, men som også kan bidra til utvikling.

Tilsvarende er det viktig at seksjonsledere hos Statsforvalterne som i dag har størst kontaktflate med verneområdeforvalterne trekkes inn i arbeidet. Statsforvalterens fellestjenester (STAF) leverer administrative tjenester til alle Statsforvalterne og verneområdestyrene. Dette gjelder bla IKT, økonomistyring og arkivsystemer. Dette er viktige verktøy som ikke alle er tilpasset driften av de lokale verneområdestyrene. Det må gjøres en gjennomgang og behovsprøving av alle verktøyene STAF administrerer.

Dersom KLD mener at det er viktig å ha robuste forvaltningsknutepunkt bør man tydelig definere hva man mener med et forvaltningsknutepunkt skal inneha av funksjoner og fagpersonell. KLD eller Miljødir/SNO har for eksempel på Senja ikke bidratt til å få samle flere fagpersoner til forvaltningsknutepunktet.

Etablering av et besøkssenter nasjonalpark vil være en katalysator for at man kan få etablert et større fagmiljø til forvaltningsknutepunktet. Senja kommune jobber nå strategisk på mange plan, bla er de den første kommunen i Norge som har opprettet en egen stilling som besøksforvalter. Senjaregionen opplever en voldsom vekst i reiselivet med en omsetning på 560 mill i reiselivet i 2023. Senja kommune jobber nå med å utrede en egen driftsorganisasjon som skal drifte all av friluftslivets infrastruktur i kommunen. Senja parkvesen eller Senja naturtjenester er arbeidstittel for denne driftsorganisasjonen. Det ligger i planene at denne driftsorganisasjonen skal være lokalisert i Øverbotn og i tilknytning til forvaltningsknutepunktet. Senja kommune har vedtatt at de skal satse på å utvikle Øverbotn som et besøkssenter for kultur og natur og som et forvaltningsknutepunkt. Ånderdalen nasjonalparkstyre er veldig positive til dette og ser at dette vil styrke samarbeidet mellom kommunen og nasjonalparkstyret.

Ånderdalen nasjonalparkstyre mener at med en nasjonalpark og 25 andre verneområder i Senja kommune, igangsatt verneprosess med å få etablert Andfjorden marine verneområde, økende bruk og ferdsel, er det behov for mer tilstedeværelse av naturoppsynet og av den grunn bør SNO etablere kontor i tilknytning til Forvaltningsknutepunktet på Senja. Dette vil kunne føre til reell tilstedeværelse av naturoppsyn i Senja regionen.

Ånderdalen nasjonalparkstyre anbefaler at det ved opprettelsen av Andfjorden marine verneområde med eget verneområdestyre og verneområdeforvalter, fattes vedtak om at det skal samlokaliseres i forvaltningsknutepunktet på Senja. Dette nettopp for å styrke samlingen av fagmiljøet som verneområdeforvalterne utgjør, det vil danne grunnlag for å øke erfaringsdelingen mellom forvalterne og bedre forhold for veiledning av og dermed styrket kompetanse hos forvalterne. I tillegg vil man kunne få mer fleksibilitet i fordeling av oppgaver ifm. Sykdom, vakanser mv. eller pga ulike ressursbehov mellom områder. Tilsvarende bør KLD også stille med ressurser til Senja kommune slik at de kan ta over forvaltningsansvaret over de mindre



verneområdene på Senja. Dette kunne ført til en egen forvalter knyttet til et forvaltningsknutepunkt på Senja.

Avslutningsvis vil Ånderdalen nasjonalparkstyre fremholde at vi har god tro på at man kan få til en god forvaltning av de lokale verneområdene i Senja kommune. Forutsetningen er at man må forsøke å se helhetlig på dette og ha fokus på å bygge opp sterke forvaltningsknutepunkt med tilhørende besøkssenter. Det fordrer samarbeid og villighet til å tenke nytt innenfor alle forvaltningsnivåene.

På vegne av Ånderdalen nasjonalparkstyre

Line Miriam Haugan
Styreleder

Kopi til:

Statsforvalteren i Troms og Finnmark	Postboks 700	9815	VADSØ
Senja kommune	Postboks 602	9306	FINNSNES
Statskog SF	Postboks 63	7801	NAMSOS
	Sentrum		
Troms fylkeskommune	Postboks 6600	9276	TROMSØ
Sametinget - Sámediggi	Ávjovárgeaidnu 50	9730	KARASJOK
Miljødirektoratet	Postboks 5672	7485	TRONDHEIM
	Sluppen		



**Verneområdestyret
for Kvænangsbotn
og Navitdalen
landskapsvernopråder**

Postadresse
Statsforvalteren i Troms og
Finnmark,
Statens hus, 9815 Vadsø

Besøksadresse
Hovedveien 2
9151 Storslett eller
Arres Næringsbygg,
Sørstraumen.

Kontakt
Sentralbord: +47 78 95 03 00
Direkte: +47 90660709
rune.benonisen@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/Kvanangsbotn-og-Navitdalen-LVO/

Klima og Miljødepartementet
Postboks 8013 DEP
0030 Oslo

Saksbehandler Rune Benonisen

Vår ref. 24/11922

Deres ref. 23/2148

Dato 10.02.2025

Innspill – prosess med utredning til organisering av verneområdeforvaltere sin oranisatoriske tilknytning

Dette er et samlet innspill fra hhv Reisa nasjonalparkstyre og Verneområdestyret for Kvænangsbotn og Navitdalen landskapsvernopråder. Styrene har hver seg gitt godkjenning av innspillet.

Begge styrene støtter Departementet at det er behov for å evaluere og utvikle organisatorisk tilknytning til forvaltere. Det vil uansett kunne gi nyttig informasjon, uavhengig av om flertallet mener dagens ordning fungerer bra eller ikke.

Klargjøre målsetting for en omorganisering – er det behov for styring av ressurser som er hovedsaken?

I brevet fra departementet nevnes 5 punkter for hva en vil oppnå med prosessen. Det synes som at departementet ønsker mulighet til å styre og fordele forvalternes arbeidskapasitet i større grad enn i dag, mellom styrer. Dette er i tråd med Meld. St. 35 - Bærekraftig bruk og bevaring av natur (s. 104).

Hvis dette er bakgrunn for behov om omorganisering, mener vi klargjøring av arbeidsgivers rolle og funksjon ovenfor forvaltere, er minst like viktig som *hvem* som er arbeidsgiver.

Hvis en ny organisering for eksempel medfører at flere forvaltere enten samlokaliseres eller får med-ansvar for flere styrer sine ansvarsområder bør utredningen ta stilling til;

- Er det behov for en sterkere og mer avklart ledelse som har mandat og kompetanse til å fordele ressurser.
- Praktisk mulighet for samlokalisering av to eller flere forvaltere i fagmiljø gjerne sammen med oppsyn og besøkssenter og med tett kobling til kommuner med np-kommunestatus.
- Størrelse på "samarbeidsregioner" - hvor mange styrer inngår?
- Behov for endring av styrenes vedtekter og forvaltere sin arbeidsinstruks



Behov for utredning av dagens status

Det synes å være forskjell hvordan dagens ordning med arbeidsgiver hos Statsforvaltere oppleves og hvordan det fungerer. Det bør da søkes avdekket hva som oppleves som bra og hva som er utfordrende. En bør også se om det er regionale forskjeller som ikke kan forklares med arbeidsoppgaver eller regelverk, men med praksis eller andre forhold. Vi mener det er viktig at både styrene og forvalterne involveres i dette arbeidet.

Innspill til framtidig ordning – se til andre land?

Begge styrene er samstemt om at løsning hvor styrene er arbeidsgiver ikke er ønskelig. Det vil være for ustabilt og vil ikke føre til mer lik forvaltning og med flere negative konsekvenser for ledelse og styring.

Ut over dette er det vanskelig å ha klare meninger om framtidig organisering skal knyttes til Statsforvalter eller annen ordning knytta til Miljødirektoratet. Vi ser det hensiktsmessig at to alternativer utredes og beskriver fordeler og ulemper med begge.

I møte 9.januar var det mange som trakk fram et ønske om at Statsforvaltere også framover er arbeidsgiver - "fordi det fungerer". Sett ut fra kjennskap til organisasjonene kan det synes fordeler også med en ordning knytta til Miljødirektoratet. Kanskje særlig på det rent faglig. Miljødirektoratet og lokale forvaltere er på alle vis tettere koblet sammen faglig enn med Statsforvaltere.

Det kan da være at en sterkere organisatorisk kobling mellom forvaltere og Mdir vil gi mulighet til fagutvikling og styrket kompetanse for eksempel ved at kompetansen mellom de organisatorisk ledd, og informasjonsflyt, bedres. Likeså vil dette kunne etableres sterkere fagenheter som virker over hele landet. Dette vil en neppe kunne oppnås ved å ha Statsforvalteren som arbeidsgiver. En vil da kun ha "fagnettverk" som er en løsere og mer uforpliktende form for samarbeid og erfaringsutveksling. En organisering under Miljødirektoratet kan bety at forvaltere kan organiseres mer på måten en er organisert knytta til forvaltning av verneområdene i Finland (Metsähallitus).

I Finland er det inn til nylig vært en organisering av verneområdeforvaltningen hvor ansatte tilhører en fagenhet (eks planlegging eller skjøtsel av naturmangfold) med en fagleder på nasjonalt nivå. Videre tilhører hver enkelt en regional enhet hvor de ansatte er organisatorisk tilknyttet. Oppgaver blir da løst med hjelp av ressurser innenfor en geografisk region (nasjonalparkområde) men med sterk forankring til sin fagenhet. Det hører med til historien at en i løpet av siste år er denne organiseringen gjort om på, og det regionale tilknytningen er tatt bort og ansatte er forankret i sitt fag-team og løser oppgaver i hele landet. Dette er ikke gjort fordi tidligere organisering av dårlig eller ikke fungerte. Men siste to års store økonomiske kutt har gjort det nødvendig å endre antall ansatte.



I Sverige likner de mer på den norske modell. Det kan i alle tilfeller være hensiktsmessig å se på hvordan en er organisert andre land.

Erfaringer fra Reisa og Kvænangsbotn og Navitdalen

Reisa NP styre og Verneområdestyret for Kvænangsbotn og Navitdalen hadde ved oppstart i 2012 en felles forvalter som virket alene ca 4 år. I 2016 kom det inn en forvalter nr 2. Begge styrene bestemte at begge forvalterne kunne arbeide ut fra et felles hovedkontor på Haltibygget på Storslett og ha faste kontordager på kontor i Kvænangen (6 mil unna). Forvalterne fordeler oppgaver mellom seg ut fra kompetanse, erfaring og kapasitet, mer eller mindre sømløst mellom styrene. En av forvalteren har det administrative ansvar og er "hovedkontakt" for hvert sitt styre. Men det er stor grad av samhandling mellom forvalterne. Dette anses som en god løsning for faglig arbeidet og ved at styrene opplever noe mindre sårbarhet ved fravær og bytte av ansatte. Det kan tenkes at fordeling av ressurser kan være et tema hvis det ene styret "forfordeles" ved at det er flere prosjekter, flere saker og mer tilstedeværelse i det ene området foran det andre. Dette har ikke vært et viktig tema i vårt område, men kan tenkes å være en problemstilling.

Det kan også nevnes at vi er del av et velfungerende forvaltningsknutepunkt. Hvor det er besøkssenter, kontor for oppsyn (Statskog/Fjelltjenesten) i tillegg til en hel rekke av andre institusjoner som både virker i Kvænangen og Nordreisa som vi samarbeider med om formidling, tiltak og prosesser. Det er nok ikke mulig å etablere slike store forvaltningsknutepunkt over alt, men en kan og bør dra nytte av erfaringer som er gjort i de forvaltningsknutepunktene som er organisert slik som dette.

Med hilsen

For
Kvænangsbotn og Navitdalen verneområdestyre
Reisa nasjonalaprkstyre

Rune Benonisen (forvalter)

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift



Vega
verneområdestyre

Postadresse
c/o Statsforvalteren i Nordland
Postboks 1405
8002 Bodø

Besøksadresse
Ærfuglveien 1
8984 Vega

Kontakt
Sentralbord: +47 75 53 15 00
Direkte: +47 +4775547802
sfnopost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/vega

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Anja Hennie Halmøy Fredriksen

Vår ref. 2024/8852

Deres ref. 23/2148

Dato 07.02.2025

Innspill til utredning av organisering av verneområdeforvaltere - Vega verneområdestyre

Innspill fra Vega verneområdestyre

Vega verneområdestyre viser til brev datert 5. desember 2024 og takker for muligheten til å komme med skriftlig innspill i etterkant av møte 21. januar 2025.

Verneområdestyret ble etablert i 2011 og har hatt samme verneområdeforvalter siden oppstarten, med unntak av en permisjonsperiode på 2,5 år da forvalteren arbeidet som naturforvalter hos Sysselmesteren på Svalbard. Styret har dermed betydelig erfaring med lokalpolitiske, sammensatte verneområdestyrer og en lokalt forankret verneområdeforvalter. Generelt er vi svært fornøyd med denne forvaltningsmodellen, som sikrer nærhet til kommunens administrasjon og brukerne av verneområdene.

Siden oppstart har vi hatt et godt samarbeid med Statsforvalteren i Nordland, både i forbindelse med ansettelseshåndtering og som del av deres arkiv- og økonomisystem. Vi har også hatt et konstruktivt samarbeid med andre nasjonalparkstyrer, særlig når det har vært behov for støtte fra andre verneområdeforvaltere i regionen. I tillegg har vår verneområdeforvalter mottatt god faglig støtte fra miljøvernavdelingen hos Statsforvalteren i Nordland.

Til tross for dette ser vi rom for forbedring, spesielt når det gjelder faglig utvikling og støtte til verneområdeforvalteren. Behovene til verneområdeforvaltere er ulik i forhold til behovene til ansatte i miljøvernavdelingen. Vi mener det trengs et sterkere regionalt og nasjonalt knutepunkt med dedikerte ressurser for verneområdeforvalterne. Dette knutepunktet bør blant annet ivareta:

- Administrasjon og organisering av faglige behov.
- Planlegging av treffpunkt, grupperinger, samlinger og veiledning.
- Tilrettelegging for erfaringsdeling på tvers av fylkesgrenser.

En slik ordning vil gi verneområdestyrene større trygghet for at forvalternes faglige behov blir ivaretatt.

Vega verneområdestyre samt forvalter deltar gjerne videre i prosessen for å styrke forvaltningen av verneområdene.

Naturreservat	Lånan-Skjærvær, Eidemsliene, Holandsosen og Kjellerhaugvatnet
Landskapsvernområde	Hysvær/Søla
Biotopvern	Lånan, Flovær, Skjærvær og Muddvær



Med hilsen

Anja Hennie Halmøy Fredriksen
rådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.



**Verneområdestyret
Nordkvaløya-
Rebbernesøya
landskapsvernområde**

Besøksadresse
Strandveien 17
9060 Lyngseidet

Postadresse
Postboks 700
9815 Vadsø

Kontakt
Sentralbord +47 78 95 03 00
Direkte 78 95 03 70 +47 94 88 10 97
fmfisenh@statsforvalteren.no

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Stine Emilie Alfonsdatter Nøding

Vår ref. 2024/11924 - 432.2

Dato 10.02.2025

Angående brev og møte om utredning om organisering av verneområdeforvaltere

På møtet 21. januar 2025 og i brevet av 5. desember 2024 ble det uttrykt ønske om utdypende tilbakemelding på organisering av verneområdeforvaltere fra styrene.

Det var mange ulike meninger om arbeidsgiveransvar for verneområdeforvaltere fremdeles skal ligge hos Statsforvalterne, eller om det skal organiseres på en annen måte. Nordkvaløya-Rebbernesøya verneområdestyre er skeptisk til å fortsatt ligge under Statsforvalteren. Hovedgrunnen til dette er at det er stor rolleforvirring blant folk. Når verneområdestyret sender brev elektronisk adresseres det i Digipost som «brev fra Statsforvalteren». Forvalters e-post har domene «@statsforvalteren.no», og postmottak og sentralbord for verneområdestyrene er hos sin respektive Statsforvalter. Vi opplever at dette gjør Verneområdestyret lite synlig og undergraver den lokale forvaltningen da Styret og forvalter ansees som del av Statsforvalteren.

I møtet 21. januar 2025 virket det også som at flere anser Statsforvalterne som lokal forankring og lokalt forvaltningsledd. Dette mener vi er helt feil. Statsforvalteren er regional og nasjonal etat, ikke lokal. Det er Styret som er den lokale forankringen for de store verneområdene. Dette må komme bedre frem.

Nordkvaløya-Rebbernesøya Verneområdestyre mener også at det er uheldig at Norges 68 forvaltere med samme stilling skal være fordelt på flere ulike arbeidsgivere i hele Norge, med ulike arbeidsvilkår og ulike lønnsvilkår. Siden Statsforvalteren har personalansvar for forvalter setter de føring på hva som er tillatt og ikke, når og hvordan man kan jobbe, hvordan timer føres, hva som gjøres og hvem som får avgjøre hva som kan/skal gjøres varierer fra embete til embete. Det er situasjoner hvor Miljødirektør hos Statsforvalteren må skrive under på avtaler Verneområdestyret gjør for arbeid i sine verneområder. Det



legges også begrensinger på hva Verneområdestyret kan kjøpe basert på hvilke føringer hvert enkelt Statsforvalterembete har.

De forvalterne som har hatt disse jobbene en stund og de styremedlemmene som har vært i styrer over flere perioder har vært hatt flere ulike direktører på Miljøavdelingen hos Statsforvalteren (og tidligere Fylkesmannen). Den generelle erfaringen er at man bestandig har blitt sett på som en klamp om foten som ikke kommer med nok midler til å være verdt bryet. Det blir også stadig mindre kontakt fra miljødirektør til styreleder om forhold som arbeidsvilkår, lønns og medarbeidersamtaler.

Nordkvaløya-Rebberesøya verneområdestyre mener at en samling av alle forvaltere i én organisasjon vil styrke samarbeidet mellom forvalterne, fremme kunnskapsutveksling og sikre en mer helhetlig og lik forvaltningspraksis i hele landet, med lokale tilpasninger. En slik løsning vil også gi alle forvaltere like arbeids- og lønnsvilkår.

Dette vil også gjøre at Statsforvalterne, som er presset på midler, ansatte og kapasitet, får frigjort en god del tid og arbeidskraft. I tillegg vil forvalterne slippe å måtte delta på tidstyver som avdelingsmøter og virksomhetsplanlegging som ikke er relevant for forvalterne og styrets arbeid.

De færreste forvaltere sitter hos eller veldig nær «sin» Statsforvalter. Mens noen er samlet på nasjonalparksentre og besøkssentre, sitter de fleste desentralisert på lokale kontorer i distriktene, ofte alene. Dette gjør arbeidshverdagen digital uansett hvem man svarer til. Det vil også for eksempel gå like mange dager til en avdelingssamling hos Statsforvalteren i fylkessentrum som til en eventuell samling for alle forvalterne i Trondheim eller en annen plass i Norge.

Uansett hvilken løsning man ender opp med så er det en del ting vi mener må forbedres:

- Minimum må det bli en felles ordning for arbeidsforhold (føring av arbeidstid, nødvendige kurs for feltarbeid, føringer for jobb i felt osv.) og like lønnsvilkår for alle forvaltere i hele Norge uavhengig av embetstilhørighet.
- Det må opprettes et eget/egne domene(r) for verneområdene i Norge til bruk i e-poster, som avsender av brev og henvendelser og mottaksadresse for arkivet for verneområdestyrene. Så Verneområdestyrene etableres som en egen enhet og ikke en del av noen andre (i dette tilfelle Statsforvalteren).
- Styreleder må involveres i personalsaker som lønn, medarbeiderundersøkelser o.l.



- Det må etableres en felles møteplass for alle verneområdeforvalterne i Norge, månedlig felles møte eller lignende, som sørger for felles kunnskapsløft og kunnskapsutveksling.
- Lederstruktur må organiseres så forvalterne ikke tar for mye tid fra annen jobb hos organisasjonen med arbeidsgiveransvaret eller at forvalterne nedprioriteres fordi nærmeste leder ikke har tid nok til alt og alle.

Mona Benjaminsen
styreleder

Anders Tørresen
nestleder

Marit Pettersen
styremedlem

Frank Dalan
styremedlem



Klima - og miljødepartementet

Saksbehandler Hilde Nystuen

Vår ref. 2024/13640 432.0

Deres ref.

Dato 06.02.2025

Innspill fra Sølen verneområdestyre - utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Det vises til brev fra Klima- og miljødepartementet 5. desember 2024 vedrørende utredning av organisering av verneområdeforvaltere og med invitasjon til møte 21. januar 2025.

Sølen verneområdestyre ved verneområdeforvalter deltok i møtet den 21. januar. Sølen verneområdestyre drøftet saken i møte 3. februar og har følgende innspill til utredning av organisering av verneområdeforvaltere:

Bakgrunn

Det er viktig for tilstanden i verneområdene at forvaltningen fungerer godt.

Verneområdeforvalterne er sentrale i forvaltningen av verneområdene gjennom rollen som sekretariat for verneområdestyrene. I dag er det 68 forvaltere fordelt på 49 styrer og hvor arbeidsgiveransvaret ligger hos statsforvalterne, mens de er underlagt styrene i spørsmål som gjelder verneområdeforvaltningen. KLD mener det er behov for å se nærmere på hvordan verneområdeforvalterne bør være organisert for å sikre best mulig forvaltning av verneområdene. Departementet vil gi Miljødirektoratet et oppdrag på å gjennomføre en slik utredning.

Oppsummering bakgrunn

- 2010 – lokal forvaltningsmodell opprettet. Forvaltere ble ansatt hos Statsforvalterne for at de skal ha et fagmiljø knyttet til naturforvaltning og verneområdeforvaltning, arkiv og IKT tjenester, personaloppgaver og håndtering av vakanser/fravær o.l.
- Riksrevisjonen sin rapport i 2014 – undersøkelse av forvaltningen av nasjonalparker. Riksrevisjonen pekte på enkelte svakheter ved modellen, bl.a. uklarheter knyttet til forvaltners rolle og statsforvalterens rolle.
- Styret sine vedtekter ble tydeliggjort
- Stillingsinstruks for forvalterne ble revidert



- Evaluering av forvaltningsmodellen 2021 – Konklusjon: *«forvaltningsmodellen ser ikke ut til å ha styrket ivaretagelsen av verneverdiene, men trolig heller ikke svekket dem.»*. Lokalpolitiske verneområdestyrer fungerer i all hovedsak godt.
- KLD Prop. 1 (2023-2024) har uttalt at modellen skal videreføres, men at det er aktuelt å se på visse tiltak for å forbedre forvaltningen.

Utfordringer:

Det er i dag et ulikt antall forvaltere i de ulike Statsforvalterembetene, ujevn belastning og arbeidsmengde på forvalterne og det er ulik grad av samordning på tvers mellom forvalterne i de ulike verneområdene. **Samhandling mellom forvaltere er viktig for kunnskapsdeling og enhetlig forvaltningspraksis.**

Det er ønskelig derfor å gjennomgå den organisasjonsmessige tilknytningen og øvrig organisering av verneområdeforvaltningen med mål om å styrke forvaltningen av verneområdene:

1. *«...Departementet oppfatter at rollefordeling mellom statsforvalter og styre når det gjelder personalforvaltning/daglig ledelse/styring fremdeles kan være krevende for enkelte områder?...»*

KOMMENTAR:

Vår oppfatning er at dette ikke gjelder alle statsforvalterne. I Innlandet har rollefordelinga fungert svært godt. Dialog og kontakt med Statsforvalteren har vært meget ryddig og roller er klargjort i stillingsinstruks og styrevedtekter. Dette synet deles også av Statsforvalteren. SF i Innlandet sier også at selv om det er arbeid med å drifte forvalterne er det også fordeler. SF opplever at det for embetet er en verdifull ressurs med lokale ressurspersoner med lokalkunnskap om både natur og andre forhold.

Riksrevisjonens rapport som ble lagt fram i februar 2014 skulle evaluere en forvaltningsmodell som kun hadde vært oppe å gå siden 2010 eller også senere for flere verneområder, dvs. i kort tid. Evalueringen som ble gjort i 2021 gir stort sett gode skussmål til dagens organisering med lokale styrer, statsforvalter som personalansvarlig etc. Riksrevisjonsrapporten fra 2014 er derfor basert på svært begrenset erfaring fra ny organisasjonsmodell. I tillegg er rapporten i dag mer enn 10 år med store muligheter for at både funn, observasjoner og vurderinger er utdatert.

2. *«...Det er i dag ulik grad av samhandling på tvers mellom forvalterne for de ulike verneområdene. Samhandling vil bidra til kunnskapsdeling og mer enhetlig forvaltning...»*



KOMMENTAR:

I Innlandet er det høy grad av kunnskapsdeling mellom forvalterne på tvers av verneområdene og mellom de andre på enheten NV2 som jobber med naturmangfold og verneområder. Forvalterne i Innlandet (14 stykker) har etablert fast «kaffeprat» hver uke på Teams der eksterne forvaltere i Trøndelag, Møre og Romsdal og Vestland har mulighet til å delta. Møteformen er uformell med lav terskel for å ta ordet, stille spørsmål og foreslå tema. Møteledelsen er styrt og går på omgang mellom alle forvalterne. I disse møtene deler vi felles problemstillinger, saker, felles uttalelser mm. Det er også møter der vi inviterer eksterne til å presentere ulike fagtema, som for eksempel jurist fra Miljødirektoratet og andre. Dette er et viktig fagfelleskap i disse stillingene. I tillegg er det viktig å ha kontakt på tvers av fagfelt på et regionalt nivå og nasjonalt.

Departementet ønsker:

...å gi Miljødirektoratet i oppdrag:

- å gå gjennom organiseringen av verneområde- og nasjonalparkforvalterne,
- å utrede eventuell endret organisering - med mål om å styrke forvaltningen av verneområdene

..... for å oppnå følgende:

- styrke samlingen av fagmiljøet som verneområdeforvaltere utgjør
- bedre forhold for veiledning av og dermed styrket kompetanse hos forvalterne
- øke erfaringsdelingen mellom forvalterne
- mer fleksibilitet i fordeling av oppgaver ifm. sykdom, vakanser mv. eller pga. ulike ressursbehov mellom områder
- lik organisering av forvalterne og styrket daglig ledelse mtp. organisering av arbeid, fordeling av oppgaver mv.
- bedre håndtering av rollefordeling
- mer helhetlig forvaltning mellom verneområder
- tettere samarbeid med Statens naturoppsyn
- tettere samarbeid med besøkssentrene
- bedre fungerende knutepunkter

KOMMENTAR:

For verneområde- og nasjonalparkforvalterne som er ansatt hos Statsforvaltaren i Innlandet fungerer organiseringa særdeles godt i dag, men den kan sikkert styrkes ytterligere. For å videreutvikle organiseringen for en bedre samhandling på tvers av fylkene kan Innlandet for eksempel bli styrket gjennom og tildeles en tydeligere ledende rolle for fagmiljøet av verneområde- nasjonalparkforvalterne.



Samarbeidet med STAF (arkiv, IKT, rammeavtaler mm) fungerer bra. Hvordan man skal løse utfordringen med hjelp med store innkjøp om forvalterne ikke skal ligge under Statsforvalteren kan sikkert bli et spørsmål. Hos Miljødirektoratet må en anta at slik kompetanse finnes, men det er trolig mer utfordrende dersom hvert enkelt styre skal ha arbeidsgiveransvar.

... alternativer til dagens ordning:

- samle arbeidsgiveransvar hos kun et fåtall statsforvaltere
- samle arbeidsgiveransvar hos Miljødirektoratet, f.eks. som en underavdeling i Statens naturoppsyn,
- opprette en egen organisasjon med egen ledelse, men der fellestjenester (arkiv, lønn osv) håndteres av direktoratet
- overføre arbeidsgiveransvar til hvert enkelt av de 49 styrene.

KOMMENTAR:

Faglig nettverk og god lokal forankring i et relevant arbeids- og fagmiljø er en forutsetning for verneområde- og nasjonalparkforvalterne sin rolle. Av alternativene over er det etter vårt syn kun det første alternativet som er relevant å vurdere for videreutvikling. Og her kan Statsforvalteren i Innlandet vise til meget gode erfaringer.

Å samle arbeidsgiveransvaret hos Miljødirektoratet vil svekke den lokale/regionale forankringen, og er lite hensiktsmessig. Underavdeling i SNO vil kunne føre til en uheldig rolleblanding og er ikke aktuelt. En overføring til hvert enkelt styre er heller ikke aktuelt, da det vil svekke et viktig fagmiljøet og fellesskap blant forvalterne og annen relevant kompetanse på et regionalt nivå.

Best mulig utnyttelse og fordeling av ressursene er alle tjent med. Derfor burde man kanskje vurdere å se på organiseringen litt bredere enn bare nasjonalparkforvalterne. Det henger også sammen med mye av den øvrige statsforvaltningen: samarbeidet med SNO, Miljødirektoratet og øvrige kolleger hos Statsforvalteren. Det er viktig at dette arbeidet ikke bare ender opp i en diskusjon om å spare penger og vi må i alle fall ikke ende opp med en løsning som er dårligere enn dagens.

Proessen:

Departementet mener at det er sentralt at verneområdestyrene blir involvert tett gjennom hele prosessen, og at det bør etableres en referansegruppe.

KOMMENTAR:

Det er bra at styrene blir involvert i prosessen som skissert. I en referansegruppe er det naturlig at også verneområde- og nasjonalparkforvalterne er representert fra utvalgte



verneområder. Etter over 20 år med lokal forvaltning, er det nå mulig å få med forvaltere som har vært med helt siden starten da forvaltningsordningen ble etablert. Det er også viktig at referansegruppa blir representert ved både nye og erfarne forvaltere.

I tillegg bør referansegruppa også ha med representanter fra de mest ledende og sentrale forvaltningsknutepunktene, som for eksempel Norsk fjellsenter, andre besøksenter, Villreinsenteret, kommuner mv. der flere forvaltere er lokalisert.

Oppsummering fra møtet 21. januar

I møtet 21. januar deltok de aller fleste styrene med taletid. Flertallet var veldig godt fornøyd med dagens modell. Spesielt godt fornøyd var de i Innlandet fylke, Vestland fylke og nasjonalparkene langs kysten i Sør-Norge. Styrene opplever meget godt samarbeid og god dialog med Statsforvalteren, at de fungerer som gode, moderne arbeidsgivere og har velfungerende og effektive systemer rundt IKT, saksbehandling, økonomi mm. Det er ikke ønskelig for styrene å ha arbeidsgiveransvaret for forvalterne. Det er heller ikke stemning for at forvalterne skal være organisert under Miljødirektoratet. Derimot var det bred enighet om at dagens modell, 0-alternativet, må vurderes/evalueres/utbedres.

Det er viktig å se på det som i dag faktisk fungerer bra og heller ha fokus på å styrke dagens modell. Det er ikke ønskelig med en omfattende omorganiseringsprosess.

Det ble understreket at styrene er avhengig av kompetente forvaltere og at forvalterne må ha gode fagmiljøer – både mellom forvaltere og med fagmiljøene hos Statsforvalteren. Årlige fagsamlinger i regi Miljødirektoratet og møtepunkter er viktig. Det er også viktig med god opplæring av styrene.

Det var også fokus på at forvaltningsknutepunktene bør styrkes med mer ressurser/gode økonomisk rammer og et godt samarbeid med SNO og besøksentrene. Det er blant annet for lite SNO ressurser på vern i Innlandet. Statsforvalteren er også avhengig av å ha nok ressurser til å følge opp forvalterne på en god måte. Forvalterne sitter spredt og alene og gode kompetansemiljøer er viktig. Det må lages en robust, god organisasjon sjøl om forvalterne sitter lokalt – og derfor er det viktig at de er en del av et regionalt og nasjonalt kompetent fagmiljø.

Med hilsen

Hilde Nystuen
verneområdeforvalter

Godkjent elektronisk uten underskrift.



Kopi til:

Statsforvalteren i Innlandet

Postboks 987

2604

LILLEHAMMER



KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET

Postboks 8013 DEP

0030 OSLO

Innspill utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell Naturreservat viser til innspillsmøte arrangert av Klima- og Miljødepartementet 21. januar om utredning av organisering av verneområdeforvaltere.

På vegne av Tore Kravik, leder av forvaltningsstyret, sendes det inn et skriftlig innspill i forbindelse med departementets arbeid.

Innspillet ligger vedlagt.

Forvaltningsstyret takker for muligheten til å komme med innspill i denne prosessen.

Med hilsen

Vebjørn Aasand Seljord

Ordfører

Dokumentet er signert elektronisk

Vedlegg

1 2025-02-04 Innspill gjennomgang forvalterordningen KLD

Eksterne kopimottakere:

TORE KRAVIK

Søre Kravik, NOREVEGEN 3629 NORE
1929

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell
naturreservat

Postboks 325

1502 MOSS

Innspill «utredning framtidig organisering verneområdeforvaltere»

Til: Klima – og Miljødepartementet

Fra: Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell Naturreservat

Dato: 04.02.2025

Sak: Innspill til utredning om framtidig organisering av verneområdeforvaltere

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell Naturreservat takker for muligheten til å komme med innspill til arbeidet med framtidig organisering av verneområdeforvaltere. Vi ser det som positivt at departementet ønsker en grundig prosess hvor relevante aktører får anledning til å bidra med sine erfaringer og synspunkter.

Vi ønsker i denne sammenheng å dele våre erfaringer med dagens ordning, våre vurderinger av styrker og svakheter ved eksisterende modell, samt våre tanker om hva som bør vektlegges ved en eventuell ny organisering.

Gode erfaringer med dagens ordning

Vi har gode erfaringer med dagens ordning, der forvalteren har en tydelig tilknytning til både området og de lokale aktørene. En slik nærhet er avgjørende for en god forvaltning som både ivaretar verneverdiene og opprettholder en høy grad av lokal forankring.

I vår erfaring er det lokale engasjementet en viktig styrke for verneområdeforvaltningen. Når forvaltningen oppleves som nært knyttet til de berørte lokalsamfunnene, bidrar det til større legitimitet, bedre forståelse av forvaltningens betydning og bedre samarbeid med brukerne av området. En desentralisert modell har derfor store fordeler som vi mener må videreføres.

Videre har vi gode erfaringer med samarbeidet mellom forvalter, verneområdestyret og andre aktører som Statens naturoppsyn (SNO). En tett dialog mellom disse partene gir gode forvaltningsprosesser og sørger for at beslutninger er kunnskapsbaserte, praktisk gjennomførbare og lokalt forankret.

Behov for sterke fagmiljøer og nettverk

Forvalterne utgjør en relativt liten gruppe, og det er viktig at de har tilgang til et sterkt faglig fellesskap hvor de kan dele erfaringer, diskutere utfordringer og utveksle beste praksis. Vi mener derfor at det er viktig å videreutvikle ordninger for faglige nettverk og kompetanseutvikling.

Regelmessige samlinger for forvalterne er et viktig virkemiddel for å styrke nettverket og sikre kontinuerlig faglig oppdatering. Vi mener det bør legges til rette for at slike samlinger videreføres og gjerne styrkes.

Arbeidsgiveransvar og administrativ støtte

Vi mener det er avgjørende at arbeidsgiveransvaret for forvalterne forblir som i dag, særlig i områder med store statsforvalterområder. En for sterk sentralisering av arbeidsgiveransvaret kan skape avstand mellom forvalterne og de områdene de faktisk skal forvalte.

Samtidig ser vi at en mer samlet tilnærming til administrative støttefunksjoner kan være en fordel. Oppgaver som personaladministrasjon, arkivtjenester og IKT-støtte bør organiseres gjennom en eller flere overordnede enheter fremfor å ligge hos de enkelte styrene. Dette vil kunne effektivisere arbeidet, redusere belastningen på forvalterne og bidra til en mer profesjonell administrativ håndtering av forvaltningen.

Viktigheten av lokalt samarbeid

En av de største styrkene i dagens ordning er det gode samarbeidet mellom forvalterne, verneområdestyrene og andre aktører, som Statens naturoppsyn (SNO). Dette samarbeidet må videreføres og forsterkes i en eventuell ny organisering.

SNO har en viktig rolle i oppsyn og praktisk gjennomføring av tiltak i verneområdene, og forvalterne er avhengige av en tett dialog med SNO for å sikre en effektiv og koordinert forvaltning. Vi vil derfor understreke at en ny organisering ikke må svekke dette samarbeidet, men tvert imot legge til rette for enda bedre samspill mellom forvalterne og SNO lokalt.

Involvering i ansettelsesprosesser

Forvalterne spiller en avgjørende rolle i styrets arbeid, og vi mener det er viktig at styret har tillit til og en god dialog med dem som ansettes i disse stillingene. Vi har gode erfaringer med å bli involvert i ansettelsesprosesser for nye forvaltere og mener dette bør videreføres. En slik involvering sikrer at de som ansettes har de nødvendige kvalifikasjonene og forstår betydningen av lokal forankring i forvaltningsarbeidet.

Oppnevning av forvaltningsstyret

Vi har svært god erfaring med vår modell når det gjelder oppnevningen av selve forvaltningsstyret. Her vil de berørte kommunestyrene velge ut sine representanter, og dermed sammensetningen i styret. Kommunene har i alle år lagt vekt på engasjement, kontinuitet og kvalifikasjoner når disse blir valgt ut. Dette sikrer i seg selv god forvaltning i tråd med verneforskriften. Vi håper kommunene fortsatt kan beholde denne friheten til oppnevning av personer til forvaltningsstyret.

Deltakelse i referansegruppe

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell Naturreservat stiller seg positive til å delta i en referansegruppe i det videre arbeidet med organiseringen av verneområdeforvaltningen. Vi mener det er viktig at de som har praktisk erfaring med forvaltningen, får en stemme i utformingen av en ny modell.

Oppsummering og anbefalinger

Basert på våre erfaringer og vurderinger, vil vi særlig understreke følgende punkter:

- Det gode samarbeidet mellom lokal SNO, forvalter og styre må videreføres og styrkes.
- Forvaltersamlinger bør opprettholdes og videreutvikles for å styrke nettverket og kompetansen.
- Rollefordelingen mellom styre, forvalter og andre aktører må være tydelig for å sikre effektiv forvaltning.
- Den desentraliserte plasseringen av forvalterne er avgjørende for en god forvaltning og må videreføres.
- Styret bør fortsatt involveres i ansettelsesprosesser for forvaltere.
- Felles administrativ støtte vil kunne styrke forvalternes arbeid og sikre effektiv ressursbruk.
- Vi stiller oss positive til å delta i en referansegruppe for videre arbeid med organiseringen.

Vi ser fram til den videre prosessen og håper våre innspill vil være til nytte i arbeidet med å sikre en best mulig organisering av verneområdeforvaltningen.

På vegne av forvaltningsstyret
Tore Kravik
Leder



**Byrkije nasjonalparkstyret
Børgefjell nasjonalparkstyret**

Postadresse
Postboks 2600
7734 STEINKJER

Besøksadresse
Stadionveien 6
7898 Limingen

Kontakt
Sentralbord: +47 74 16 80 00
Direkte
sftlpost@statsforvalteren.no
<https://www.nasjonalparkstyret.no/borgefjell>

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET
Postboks 8013 DEP
0030 OSLO

Saksbehandler Tore Tødås

Vår ref. 2023/14127-0 432.3

Deres ref. 23/2148

Dato 07.02.2025

Børgefjell nasjonalparkstyret - innspill til utforming av Klima- og miljødepartementets oppdrag til Miljødirektoratet om utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Byrkije nasjonalparkstyret/Børgefjell nasjonalparkstyret har i møte 07.02.2025 behandlet sak 1/2025 med følgende resultat:

Vedtak

Byrkije nasjonalparkstyret/Børgefjell nasjonalparkstyret vedtar følgende innspill til utforming av oppdrag til Miljødirektoratet om utredning av organisering av verneområdeforvaltere:

- Nasjonalparkstyret stiller seg positive til at det gjennomføres en utredning med mål om å sikre en best mulig arbeidssituasjon for verneområdeforvalterne, styrke kompetansen, skape stabilitet i stillingene og for å sikre en best mulig forvaltning av verneområdene.
- For å sikre en helhetlig og kompetent forvaltning er nasjonalparkstyret positive til at utredningen har som mål å avdekke alternative organisatoriske løsninger med mål om å styrke fagmiljøet. Det vil gi muligheter for sterkere sekretariater og mindre sårbarhet ved endringer av forvaltere og nye styrever. Et styrket fagmiljø vil øke utviklingskraften, øke muligheten for å realisere verdiene i merkevaren Norges nasjonalparker, skape attraktive arbeidsplasser, øke stabiliteten og redusere sårbarheten. For å oppnå dette er det viktig at det avsettes tilstrekkelige ressurser for å bygge opp forvaltningsknutepunktene. Da med deltagelse fra vernemyndighetene, kommunene, SNO, fjellstyret og andre naturlige samarbeidspartnere i et forvaltningsknutepunkt. Nasjonalparkstyret mener dette må inkluderes i utredningen.
- Nasjonalparkstyret mener dagens administrative organisering gjennom Statsforvalteren har fungert tilfredsstillende, men det er behov for forbedringer hvis modellen skal videreføres. Dette gjelder særlig tydeliggjøring av nasjonalparkstyret som forvaltningsmyndighet overfor sender/mottaker av henvendelser, og å tydeliggjøre grensesnittet mellom lokal forvaltning og Statsforvalter. Det er derfor viktig at rollefordeling internt, og rolleforståelse eksternt er tema som tas med i oppdraget for utredningen. Nasjonalparkstyret vil bemerke at Statsforvalters faglige oppfølgingsansvar av verneområdestyrene ble tatt ut av hovedinstruks for Miljødirektoratet f.o.m. 2024, noe som kan føre til dårligere faglig oppfølging av verneområdeforvalterne på sikt. Dette vil da være i strid med stillingsbeskrivelse for verneområdeforvaltere hvor det tydelig er beskrevet at forvalter skal være en del av Statsforvalters kompetansemiljø. Utredningen må ut fra dette hensynta endringene i hovedinstruks ved evaluering av dagens modell.



- Sekundært kan opprettelse av en egen organisasjon med egen ledelse der fellestjenester (arkiv, lønn osv) håndteres av direktoratet være et alternativ. En utredning må belyse fordeler og ulemper med de to alternativene. Nasjonalparkstyret mener de andre alternativene for administrativ organisering er mindre aktuelle og kan vektlegges mindre i utredningen.
- Utredningen må omfatte evaluering av dagens forvaltningsknutepunkt for å se om disse har fungert etter intensjonene, og ift. premissene som forelå ved valg av kontorsted. I utredningen må det videre foreslås tiltak for å oppnå ønsket tilstand.
- Utredningen må ha en bred involvering med kunnskapsinnhenting og høringer hos alle involverte parter som inngår i forvaltningsmodellen. Dette inkludert kommuner, fylkeskommuner, Sametinget, foreningen Norges nasjonalparkkommuner mfl.
- Børgefjell nasjonalparkstyre ved nasjonalparkforvalter deltar gjerne i referansegruppe til utredningen.

Enstemmig vedtatt

Med hilsen

Ellen Schjølberg
styreleder

Tore Tødås
nasjonalparkforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Vedlegg:
Samlet saksframstilling



Samlet saksframstilling

Arkivsaksnr: 2023/14127-0

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 30.01.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre	1/2025	07.02.2025

Innspill til utforming av Klima- og miljødepartementets oppdrag til Miljødirektoratet om utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Vedtak

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre vedtar følgende innspill til utforming av oppdrag til Miljødirektoratet om utredning av organisering av verneområdeforvaltere:

- Nasjonalparkstyret stiller seg positive til at det gjennomføres en utredning med mål om å sikre en best mulig arbeidssituasjon for verneområdeforvalterne, styrke kompetansen, skape stabilitet i stillingene og for å sikre en best mulig forvaltning av verneområdene.
- For å sikre en helhetlig og kompetent forvaltning er nasjonalparkstyret positive til at utredningen har som mål å avdekke alternative organisatoriske løsninger med mål om å styrke fagmiljøet. Det vil gi muligheter for sterkere sekretariater og mindre sårbarhet ved endringer av forvaltere og nye styrever. Et styrket fagmiljø vil øke utviklingskraften, øke muligheten for å realisere verdiene i merkevaren Norges nasjonalparker, skape attraktive arbeidsplasser, øke stabiliteten og redusere sårbarheten. For å oppnå dette er det viktig at det avsettes tilstrekkelige ressurser for å bygge opp forvaltningsknutepunktene. Da med deltagelse fra vernemyndighetene, kommunene, SNO, fjellstyrever og andre naturlige samarbeidspartnere i et forvaltningsknutepunkt. Nasjonalparkstyret mener dette må inkluderes i utredningen.
- Nasjonalparkstyret mener dagens administrative organisering gjennom Statsforvalteren har fungert tilfredsstillende, men det er behov for forbedringer hvis modellen skal videreføres. Dette gjelder særlig tydeliggjøring av nasjonalparkstyret som forvaltningsmyndighet overfor sender/mottaker av henvendelser, og å tydeliggjøre grensesnittet mellom lokal forvaltning og Statsforvalter. Det er derfor viktig at rollefordeling internt, og rolleforståelse eksternt er tema som tas med i oppdraget for utredningen. Nasjonalparkstyret vil bemerke at Statsforvalters faglige oppfølgingsansvar av verneområdestyrene ble tatt ut av hovedinstruks for Miljødirektoratet f.o.m. 2024, noe som kan føre til dårligere faglig oppfølging av verneområdeforvalterne på sikt. Dette vil da være i strid med stillingsbeskrivelse for verneområdeforvaltere hvor det tydelig er beskrevet at forvalter skal være en del av Statsforvalters kompetansemiljø. Utredningen må ut fra dette hensynta endringene i hovedinstruks ved evaluering av dagens modell.
- Sekundært kan opprettelse av en egen organisasjon med egen ledelse der fellestjenester (arkiv, lønn osv) håndteres av direktoratet være et alternativ. En utredning må belyse fordeler og ulemper med de to alternativene. Nasjonalparkstyret mener de andre

alternativene for administrativ organisering er mindre aktuelle og kan vektlegges mindre i utredningen.

- Utredningen må omfatte evaluering av dagens forvaltningsknutepunkt for å se om disse har fungert etter intensjonene, og ift. premissene som forelå ved valg av kontorsted. I utredningen må det videre foreslås tiltak for å oppnå ønsket tilstand.
- Utredningen må ha en bred involvering med kunnskapsinnhenting og høringer hos alle involverte parter som inngår i forvaltningsmodellen. Dette inkludert kommuner, fylkeskommuner, Sametinget, foreningen Norges nasjonalparkkommuner mfl.
- Børgefjell nasjonalparkstyre ved nasjonalparkforvalter deltar gjerne i referansegruppe til utredningen.

Enstemmig vedtatt

Saksfremlegg

Forvalters tilråding:

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre vedtar følgende innspill til utforming av oppdrag til Miljødirektoratet om utredning av organisering av verneområdeforvaltere:

- Nasjonalparkstyret stiller seg positive til at det gjennomføres en utredning med mål om å sikre en best mulig arbeidssituasjon for verneområdeforvalterne, styrke kompetansen, skape stabilitet i stillingene og for å sikre en best mulig forvaltning av verneområdene.
- For å sikre en helhetlig og kompetent forvaltning er nasjonalparkstyret positive til at utredningen har som mål å avdekke alternative organisatoriske løsninger med mål om å styrke fagmiljøet. Det vil gi muligheter for sterkere sekretariater og mindre sårbarhet ved endringer av forvaltere og nye styre. Et styrket fagmiljø vil øke utviklingskraften, øke muligheten for å realisere verdiene i merkevaren Norges nasjonalparker, skape attraktive arbeidsplasser, øke stabiliteten og redusere sårbarheten. For å oppnå dette er det viktig at det avsettes tilstrekkelige ressurser for å bygge opp forvaltningsknutepunktene. Da med deltagelse fra vernemyndighetene, kommunene, SNO, fjellstyre og andre naturlige samarbeidspartnere i et forvaltningsknutepunkt. Nasjonalparkstyret mener dette må inkluderes i utredningen.
- Nasjonalparkstyret mener dagens administrative organisering gjennom Statsforvalteren har fungert tilfredsstillende, men det er behov for forbedringer hvis modellen skal videreføres. Dette gjelder særlig tydeliggjøring av nasjonalparkstyret som forvaltningsmyndighet overfor sender/mottaker av henvendelser, og å tydeliggjøre grensesnittet mellom lokal forvaltning og Statsforvalter. Det er derfor viktig at rollefordeling internt, og rolleforståelse ekstern er tema som tas med i oppdraget for utredningen. Nasjonalparkstyret vil bemerke at Statsforvalters faglige oppfølgingsansvar av verneområdestyrene ble tatt ut av hovedinstruks for Miljødirektoratet f.o.m. 2024, noe som kan føre til dårligere faglig oppfølging av verneområdeforvalterne på sikt. Dette vil da være i strid med stillingsbeskrivelse for verneområdeforvaltere hvor det tydelig er beskrevet at forvalter skal være en del av Statsforvalters kompetansemiljø. Utredningen må ut fra dette hensynta endringene i hovedinstruks ved evaluering av dagens modell.
- Sekundært kan opprettelse av en egen organisasjon med egen ledelse der fellestjenester (arkiv, lønn osv) håndteres av direktoratet være et alternativ. En utredning må belyse fordeler og ulemper med de to alternativene. Nasjonalparkstyret mener de andre alternativene for administrativ organisering er mindre aktuelle og kan vektlegges mindre i utredningen.

- Utredningen må omfatte evaluering av dagens forvaltningsknutepunkt for å se om disse har fungert etter intensjonene, og ift. premissene som forelå ved valg av kontorsted. I utredningen må det videre foreslås tiltak for å oppnå ønsket tilstand.
- Utredningen må ha en bred involvering med kunnskapsinnhenting og høringer hos alle involverte parter som inngår i forvaltningsmodellen. Dette inkludert kommuner, fylkeskommuner, Sametinget, foreningen Norges nasjonalparkkommuner mfl.
- Børgefjell nasjonalparkstyre ved nasjonalparkforvalter deltar gjerne i referansegruppe til utredningen.

Saksopplysninger

Klima- og miljødepartementet har i brev av 05.12.2024 orientert om at det er ønskelig å se nærmere på hvordan verneområdeforvalterne bør være organisert. Dette for å sikre en best mulig arbeidssituasjon for verneområdeforvalterne, styrke kompetansen, skape stabilitet i stillingene og for å sikre en best mulig forvaltning av verneområdene. Departementet skal gi Miljødirektoratet et oppdrag om å gjennomføre en slik utredning. Før departementet utformer endelig oppdrag ønsker departementet å få innspill fra styrene til innhold i en slik utredning. Miljødirektoratets utredningsarbeid vil involvere styrene med referansegruppe og høringer til styrene, Statsforvaltere og andre aktuelle parter. I denne omgangen er det innspill og ønsker til innhold i oppdraget som kan gis, dvs. mandatet for oppdraget.

Departementet inviterte til teams-møte den 21. januar hvor alle styrene ble gitt muligheten til å gi tilbakemelding på et eventuelt oppdrag til en slik utredning, det ble satt av to minutter til hvert styre for innlegg. På møtet ble det holdt innlegg fra 38 verneområde- og nasjonalparkstyrer. Før invitasjonen til departementet sitt teams-møte ble kjent, hadde forvalteren i Trøndelag alt invitert styrelederne og nestlederne i verneområde- og nasjonalparkstyrene til fysisk styreledersamling på Stjørdal samme dag. Programmet for samlingen ble derfor tilpasset dette teams-møtet, og det ble satt av tid til drøftinger i grupper før teams-møtet. Oppsummeringen av gruppediskusjonene er vedlagt saken.

Styreleder hadde innlegg som fremgår av vedlagte notat. Siden to minutter er kort tid for å gi tilbakemelding til departementet var det mange styrer som uttrykte at de også ville gi sitt innspill i skriftlig form. Det ble derfor besluttet at skriftlige innspill kunne gis innen 10. februar. Styreleder og nasjonalparkforvalter konkluderte med at Børgefjell nasjonalparkstyre burde benytte seg av anledning med å gi skriftlig innspill. Derfor gjennomføres eget styremøte på Teams for å vedta innspill før frist.

Historisk oppsummering om innføring av ordningen

I 2010 inviterte miljøvernminister Erik Solheim kommuner med nasjonalparkareal til å delta i en ny modell for forvaltning av verneområder hvor det skulle etableres egne styrer som fikk delegert myndighet til verneforskriftene. I invitasjonen var det beskrevet hvordan styrene skulle sammensettes og hvordan prosess skulle gjennomføres. Dette var en frivillig ordning, og det var opp til kommunene å vedta om de ville delta i ordningen.

I invitasjonen ble det orientert om at utlysning og ansettelse av nasjonalparkforvaltere skulle skje så snart styrene var etablert. Forvalteren skulle ha kontorsted på et forvaltningsknutepunkt i nærheten av verneområdene vedkommende skulle forvalte. Det var en forutsetning at forvalteren skulle inngå i et fagmiljø. Her skulle det bygges opp lokale/regionale faglige fellesskap knyttet til nasjonalparksentre eller andre typer naturinformasjonssentre hvor forvalteren ble samlokalisert med andre fagpersoner knyttet til verneområdet. Forvalters ansettelsesforhold skulle være hos Fylkesmannen ift. lønn, økonomi, arkiv, IKT-systemer mm. men det var styrene som hadde styringsrett over forvalters arbeidstid. For etablering av lokaler til forvalter var det avsatt midler i egen tilskuddordning som knutepunktkommunen kunne søke på.

Miljøverndepartementet skulle ta den endelige beslutningen om hvilke eksisterende sentre som skulle utvikles til knutepunkt, og hvor det eventuelt skulle etableres nye sentre som vil få en knutepunktfunksjon. Departementets beslutning om lokalisering av knutepunktene skulle skje på bakgrunn av innspill fra styrene.

Alle kommunene med areal i nasjonalparken takket ja til invitasjonen. I brev av 30.01.2013 ble kommunene, fylkeskommunene og Sametinget bedt om å foreslå medlemmer til nasjonalparkstyret. Konstituerende møte ble avholdt 08.05.2013 på Limingen gjestegård i Røyrvik. Sak 07/13 på dette møtet var valg av forvaltningsknutepunkt. Ut fra protokoll fra møtet fremgår at valget stod mellom Grane kommune og Røyrvik kommune hvor respektive kommuner, ved ordfører ble gitt ti minutter for å argumentere for sine kandidaturer. Det var her utarbeidet prospekter på hvordan kandidatene skulle oppfylle kriteriene til Miljøverndepartementet for forvaltningsknutepunkt. Vedtaket til nasjonalparkstyret ble forslag om at Røyrvik skulle velges som knutepunkt, noe som ble vedtatt med 6 mot 3 stemmer for Grane som knutepunkt. Det kan tillegges at nasjonalparkstyret hadde eget møte med Miljøverndepartementet juli 2013 ettersom det var disens i styret ang. forslag til valg av forvaltningsknutepunkt. I brev av 07.08.2013 orienterte departementet om at det var besluttet at Røyrvik ble valgt som forvaltningsknutepunkt under de forutsetningene som forelå i konseptet til Røyrvik kommune.

Stillingen som nasjonalparkforvalter ble utlyst i september 2013 med Røyrvik som kontorsted. Tilsetting ble foretatt i desember 2013, og forvalter tiltrådte stilling 3. mars 2014.

I 2013, det vil si tre år etter etablering av de første verneområdestyrene gjennomførte [Riksrevisjonen en undersøkning av forvaltningen av nasjonalparkene](#). Formålet med undersøkelsen var å få svar på om den nye forvaltningsmodellen for nasjonalparker fungerer i samsvar med Stortingets vedtak, og om det var etablert formålstjenlige systemer for statlig rettleiding, dokumentasjon og kontroll.

Undersøkelsen viste bla. at fylkesmennene hadde ulik tilnærming til oppfølging av nasjonalparkstyrene og nasjonalparkforvaltningen, og at det var en del ulike oppfatninger av hva ansvar og oppgaver Fylkesmannen hadde i samband med nasjonalparkforvaltninga. Det fremkom behov for at Klima- og miljødepartementet tydeliggjorde hvilken rolle Fylkesmannen skulle ha i forvaltninga, slik at det ble mindre variasjon mellom fylkesmennene i hvilken grad de involverer seg i forvaltninga til nasjonalparkstyrene. I tillegg viste undersøkinga at det var behov for å klargjøre instruksjonsmyndigheta og styringsretten som nasjonalparkstyret hadde overfor nasjonalparkforvalterne.

Undersøkingene til Riksrevisjonen medførte nye vedtekter for styrene hvor styrenes styringsrett ble tydeliggjort. Det vil si at det kun er nasjonalparkstyret som kan disponere forvalters arbeidstid og gi oppgaver til forvalter jfr. stillingsinstruks. Fylkesmannens rolle ift. lønn, økonomi, IKT-systemer og faglig utvikling ble også tydeliggjort.

I 2020 ble Nordlandsforskning mfl. engasjert for å gjennomføre en evaluering av forvaltningsordning for nasjonalparker og andre store verneområder. Dette var en større evaluering av hele forvaltningsordningen ti år etter innføring. [Resultatene fra evaluering fremgår av en rapport på 281 sider](#). Evalueringen ble bla. gjennomført ved spørreundersøkelser hvor styremedlemmer, medlemmer i rådgivende utvalg og forvaltere deltok. Det ble også gjennomført dybdestudier av utvalgte verneområdestyrene. Et av mange funn i evalueringen var at det kunne tyde på at forvaltningsknutepunktene og forvalters kontorsted i mindre grad fungerer som sterke fagmiljøer, slik målsettingen var da forvaltningsmodellen ble innført.

Som en oppfølging av tidligere evalueringer har KLD konkludert med å gjennomføre en utredning av organiseringen av forvalterne for å sikre best mulig forvaltning av verneområdene. Da ved å gi

oppdrag til Miljødirektoratet om å gjennomgå den organisasjonsmessige tilknytningen og øvrig organiseringen verneområdeforvalterne, og utrede evt. endret organisering. Blant annet er det ønskelig å oppnå følgende:

- styrke samlingen av fagmiljøet som verneområdeforvaltere utgjør for best mulig kompetanse.
- bedre forhold for veiledning av og dermed styrket kompetanse hos forvalterne
- øke erfaringsdelingen mellom forvalterne og sikre overføring av kunnskap fra erfarne forvaltere til nytilsatte.
- mer fleksibilitet i fordeling av oppgaver ifm. sykdom, vakanser mv. eller pga. ulike ressursbehov mellom områder. Sikre stabilitet ved i tjenesten og forebygge sårbarhet ved at kun en forvalter har kompetanse om forvaltningen av området.
- lik organisering av forvalterne og styrket daglig ledelse mtp. organisering av arbeid, fordeling av oppgaver mv.
- bedre håndtering av rollefordelingen. Tydeliggjøre at verneområdeforvalterne representerer verneområdestyrene og ikke Statsforvalter.
- mer helhetlig forvaltning mellom verneområder
- tettere samarbeid med Statens naturoppsyn for å sikre god toveis informasjonsflyt mellom forvaltning og feltapparatet.
- tettere samarbeid med besøkssentrene for å sikre god toveis informasjonsflyt mellom forvaltning og de som håndterer publikum.
- bedre fungerende knutepunkter for å skape attraktive arbeidsplasser som forhåpentligvis kan sikre kompetansebygging og stabilitet i tjenesten. Det har i enkelt områder vært utfordringer med stor utskifting av forvaltere med tilhørende ekstra ressursbruk hos Statsforvalter med ansettelsesprosesser.

For å oppnå målene foreslås at følgende alternativer utredes, i tillegg til dagens ordning:

- samle arbeidsgiveransvar hos kun et fåtall statsforvaltere
- samle arbeidsgiveransvar hos Miljødirektoratet, f.eks. som en underavdeling i Statens naturoppsyn,
- opprette en egen organisasjon med egen ledelse, der fellestjenester (arkiv, lønn osv.) håndteres av direktoratet
- overføre arbeidsgiveransvar til hvert enkelt av de 44 styrene.

For oppdraget ligger følgende forutsetninger:

- nasjonalpark- og verneområdeforvalterne skal fortsatt sitte desentralisert nær verneområdene. Det er et mål å ha sterke lokale knutepunkter med solide fagmiljøer, og departementet ønsker å presisere i oppdraget at direktoratet også kan foreslå relokalisering av forvalterstillinger for å bygge opp under dette.
- utredningen skal ivareta verneområdestyrets faglige instruksjonsmyndighet overfor forvalterne, slik at det er vernestyret som avgjør overordnede spørsmål knyttet til forvaltning av det enkelte område.

Møte med KLD 21. januar 2025

På møtet med KLD deltok 38 styrer med to minutters innlegg. Hovedinntrykket fra disse tilbakemeldingen er følgende:

- Mange var fornøyde med dagens organisering med verneområdeforvaltere administrativt tilknyttet Statsforvalter. Dette ble etter hvert benevnt som «0-alternativet» som måtte være med i den videre utredningen. Utfordringen til dette alternativet var begrensede ressurser

hos Statsforvalter til oppfølging. Overføring av arbeidsgiveransvar til hvert enkelt styre var ikke ønskelig av noen, tilsvarende var heller ikke overføring av arbeidsgiveransvar til SNO. Å samle arbeidsgiveransvaret hos et fåtall statsforvaltere fikk ingen stor oppslutning. Opprettelse av egen organisasjon med egen ledelse ble av flertallet fremhevet som det mest realistiske alternativet til dagens ordning (hvor fellestjenester som arkiv, lønn osv. håndteres av direktoratet)

- I flere områder var det godt samarbeid med besøkssenter og SNO hvor disse var samlokalisert. Her var det fagmiljøer som styrene ikke ville ha endringer på.
- Fra mange styrer kom det innspill om at det var utfordringer med at tilsettingsprosesser tok for lang tid. Enkelte områder opplevde stor turnover og ustabilitet i administrasjonen, noe som ble forverret med at tilsettingsprosessene tok for lang tid.
- Viktig å få klarere rolleforståelse, mange opplever at publikum og søkere har problem med å forstå forvaltningsordningen når verneområdeforvalterne kommuniserer som statsforvalter på epost, post, faktura mm.
- Flere fremholdt at det var viktig å avsette mere ressurser til verneområdeforvaltningen, da både flere verneområdeforvaltere, mer SNO og flere besøkssenter. Spesielt i områder med høyt besøkstrykk var dette tema.
- Det var en generell skepsis til om utredningen ville føre til sentralisering som gikk på bekostning av lokale forvaltningsknutepunkt nært verneområdene.
- Å sikre stabilitet og tilrettelegge for kompetansebygging ble nevnt som tema for utredningen, herunder evaluere om forvaltningsknutepunktet kunne utvikles for å oppnå opprinnelige målsetninger.

Så snart KLD har fått tilbakemeldinger fra styrene innen 10.02.25 vil de starte utforming av mandatet for utredningen. Miljødirektoratet vil så iverksette utredningen med frist 20.12.2025 [jf. tildelingsbrev 2025](#), side 12 pkt. 30.

Vedlegg:

- Brev av 05.12.2024 fra KLD - Utredning av organisering av verneområdeforvaltere.
- Brev fra Miljøverndepartementet - Etablering av ny modell for forvaltning av verneområder – invitasjon til å delta i nasjonalpark-/verneområdestyrer.
- Notat – styreleders muntlige innlegg på møte med KLD 21.01.25
- Notat – oppsummering av gruppediskusjoner på styreledersamling 21. januar 25
- Organisasjonskart - lokal forvaltning av store verneområder.

Fra: Aarstrand, Bjørnar <bjornar.aarstrand@statsforvalteren.no>
Sendt: 5. februar 2025 14:13
Til: Postmottak KLD
Emne: Innspill til prosess fra Lomsdal-Visten nasjonalpark, ref 23/2148

Det vises til deres brev med referanse 23/2148, og møte med verneområdestyrer i Norge den 21. januar 2025. Styret for Lomsdal-Visten nasjonalpark delte sine synspunkt muntlig i møtet. Under er punktene oppsummert.

- Lomsdal-Visten nasjonalparkstyre har positiv erfaring med organiseringen slik den er i dag under Statsforvalteren. Dette skaper mulighet for både nettverk og faglig utvikling hos forvalter, og overlapping ved sykdom og vakanser i stillinger hos de ulike styrene i et fylket.
- Det er ikke et ønske fra Lomsdal-Visten nasjonalparkstyre å ta rollen som arbeidsgiver.
- Samarbeidet med lokalt naturoppsyn (SNO) oppleves som godt. Oppsyn er invitert til møter med nasjonalparkstyret og prioriterer å møte.
- Samarbeid med besøkssenter kan bli bedre.
- Med bakgrunn i dette bør det heller være et hovedfokus på å ta tak i de områdene/styrene hvor det i dag er utfordringer enn å gjøre om på ordningen, som fungerer godt for mange.
- Det etterlyses også nasjonalparkkonferanse som arena for erfaringsutveksling mellom styrene.
- Styret for Lomsdal-Visten nasjonalpark stiller gjerne med ressurs for å sitte i en eventuell referansegruppe for det videre arbeidet.

Med vennlig hilsen/ heelsegh luvhtie

Bjørnar Aarstrand

Nasjonalparkfovalter

Lomsdal-Visten nasjonalpark/Njaarken vaarjelimmedajve



**Lomsdal-Visten
nasjonalparkstyre**

Telefon: 75 54 78 19

Mobil: 94 85 08 08

E-post: bjornar.aarstrand@statsforvalteren.no

Web: <https://lomsdalvisten.no/>



**Færder
nasjonalparkstyre**

Postadresse
Postboks 2076
3103 TØNSBERG

Besøksadresse
Grev Wedels gate 1
3111 Tønsberg

Kontakt
Sentralbord: +47 33 37 10 00
Direkte: +47 33371177
sfvtpost@statsforvalteren.no
<https://nasjonalparkstyre.no/ferder>

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Anne Sjømæling

Vår ref. 2024/13671-0 432.3

Dykkar ref.

Dato 06.02.2025

Innspill til Utredning av organisering av verneområdeforvaltere - Færder nasjonalparkstyre

Færder nasjonalparkstyre viser til brev fra KLD av 5. desember og til digitalt innspillsmøte avholdt 21. januar 2025.

I møtet ble styrene oppfordret til å sende inn sine kommentarer skriftlig. Vedlagt ligger en oppsummering fra Færder nasjonalparkstyre.

Med hilsen

Anne Sjømæling
nasjonalparkforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Høringsuttalelse/innspill fra Færder nasjonalparkstyre.

Utredning av organisering av verneområdeforvaltere.

Færder nasjonalparkstyre vil få komme med følgende innspill til Utredning av organisering av verneområdeforvaltere.

Styret i Færder nasjonalpark er ikke imot at det gjennomføres en utredning av organisering av verneområdeforvaltere, men vil samtidig få gi uttrykk for at dagens organisering på mange områder fungerer godt, og ønsker ikke en organisering som svekker lokal forankring.

Organisering.

Dagens organisering med lokalt forankret nasjonalparkforvalter bidrar til en effektiv bruk av forvalters ressurser på oppdrag ute i nasjonalparken og administrative oppgaver. Vi vil fraråde en organisering som gir økt avstand til arbeidsgiver/beslutningstaker, som trolig vil kreve mer bruk av forvalters tid til å opprettholde kontakt med en arbeidsgiver som enten er samlet for et større geografisk område, lagt til Miljødirektoratet, eller en egen avdeling.

En styrke ved dagens organisering er et svært godt fungerende lokalt knutepunkt for Færder nasjonalpark, for Statens naturoppsyn (både i forhold til oppdrag og tilsyn), Nasjonalparksenter, Skjærgårdstjenesten, kommunen og andre aktuelle samarbeidspartnere. Nettverket har jevnlig møter, hvor forvalter innkaller.

Fagmiljø.

For å styrke fagmiljøet, vil vi foreslå at det opprettes et formelt samarbeidsforum for forvaltere av marine nasjonalparker. Forvalterne i Færder, Ytre Hvaler, Jomfruland og Raet har i dag et uformelt samarbeid om problemstillinger og erfaringsutveksling.

Det er forvaltere som i stor grad arbeider med de samme problemstillinger.

Personalansvar.

Styret ønsker ikke at personalansvaret skal overføres til nasjonalparkstyret, men at det opprettholdes hos statsforvalter. Styret registrerer et godt samarbeid med Statsforvalteren i Vestfold og Telemark v/miljødirektøren, og at det blir gitt god veiledning ved behov.

En svakhet i dagens organisering er at styret ikke har en formell rolle i arbeidet med evaluering av nasjonalparkforvalter. Dette kan løses ved en møteplass for nasjonalparkens styreleder og personalansvarlige hos statsforvalter.

Besøkssenter.

Besøkssenter og nasjonalparken har i dag egne styrer, som har ansvar for å utarbeide strategi- og handlingsplaner, uten at det er et formelt samarbeide om felles tiltak.

I dag fungerer informasjonsutveksling mellom styrene ved at forvalter i Færder nasjonalpark, og daglig leder av Besøkssenter Færder nasjonalpark, er gitt observatørstatus i styremøtene.

Vi vil foreslå som tiltak, at det legges opp til gjensidig representasjon av et styremedlem i de to styrene for å sikre arbeide mot felles mål.

Styret i Færder nasjonalpark har tro på en bred forankring av en eventuell utredning, og stiller gjerne med ressurser i en eventuell referansegruppe.

Færder 06.02.2025

Færder nasjonalparkstyre

Tom Mello

styreleder



**Seiland/Sievju
nasjonalparkstyre**

Postadresse
Statsforvalteren i Troms og
Finnmark
9815 Vadsø

Besøksadresse
Havneveien 24
9515 Alta

Kontakt
Sentralbord: +47 78 95 03 00
Direkte: +47 41 43 44 01
sfttpost@statsforvalteren.no
<http://www.nasjonalparkstyre.no/seiland>

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Ingunn Ims Vistnes

Vår ref. 2024/11916-0 432.3

Deres ref. 23/2148

Dato 06.02.2025

Organisering av verneområdeforvalterne - innspill fra Seiland/Sievju nasjonalparkstyre

Vi viser til brev fra KLD 5. desember 2024 om utredning av organisering av verneområdeforvalterne, samt Teams-møte om samme sak 21. januar 2025. Seiland nasjonalparkstyre ønsker en utredning velkommen. Dagens organisering er en hybridløsning som ikke fungerer optimalt. Enten man velger å bli hos Statsforvalteren eller velger en ny løsning, vil det være opplagte rom for forbedringer.

Seiland nasjonalpark har én nasjonalparkforvalter som siden 2021 har vært samlokalisert med SNO i Alta. Samlokaliseringen fungerer svært godt. Arbeidsgiveransvaret ligger hos Statsforvalteren i Troms og Finnmark, som er lokalisert i Vadsø og Tromsø. Nasjonalparkforvalteren har jevnlig kontakt med sine kollegaer i Troms og Finnmark gjennom Teams-møter hver 3. uke og et årlig treff. Kontakten med statsforvalteren er sjeldnere, men oppleves stort sett som tilstrekkelig.

Fordeler med å være tilknyttet statsforvalteren:

- Faglig kontakt med miljøavdelingen som forvalter de små verneområdene i fylket og jobber med relaterte saker.
- Statsforvalteren er tydelig på at de ikke disponerer forvalterens arbeidstid. De kan spørre styret dersom de trenger bistand fra forvalterne i enkeltsaker, og styret kan da vurdere om forvalter har kapasitet. Dette fungerer etter vårt syn greit.

Ulemper med å være tilknyttet statsforvalteren:

- Det er vanskelig for publikum å se forskjell på styret og statsforvalteren, all den tid vi har mailadresse og avsenderadresse hos statsforvalteren.
- Forvalterne bruker en del tid på obligatoriske møter og prosesser hos Statsforvalteren som ikke er relevant for deres arbeidshverdag
- Statsforvalteren er svært underbemannet. Hos Statsforvalteren i Troms og Finnmark er det i dag én stilling som har arbeidsgiveransvar for 13 verneområdeforvaltere samt 4 ansatte hos statsforvalteren, i tillegg til at vedkommende er seksjonsleder og har faglig ansvar for verneområdeforvaltningen hos statsforvalteren. Denne



arbeidsmengden tilsier langt mer enn full stilling. Ved tidkrevende saker som arbeidsmiljøsaker, sykemeldinger og ansettelsesprosesser vil mange andre oppgaver nødvendigvis bli nedprioritert.

Styrene må fortsatt disponere forvalternes arbeidstid. Vi vil presisere at vi ikke vil godta en endring i retning av at andre enn styret disponerer forvalterens arbeidstid. Det er styret som kjenner de lokale forholdene og vet hva som er viktig å prioritere. Forvalterens arbeidsmengde kan ikke måles ut fra å telle antall enkeltsaker, slik det ble gjort i evalueringen fra Nordlandsforskning i 2020. Forvalterens arbeidsmengde bestemmes også ut fra om man har andre å støtte seg på, som nasjonalparksenter og SNO, og om hvor mye tid man må bruke på kontakt med andre myndigheter og brukere av området for å sikre en god forvaltning. For Seiland sin del har vi ikke nasjonalparksenter, og det medfører at forvalter har eneansvar for formidling (brosjyrer, hjemmeside osv) og kontakt med besøkende. Slike forhold fanges ikke opp når man teller enkeltsaker. Vi må fortsette dagens ordning der styret kan forespørres om å «låne ut» sin forvalter dersom det er behov i andre områder, men der det er styret som gjør denne vurderingen og har det siste ordet.

Forvaltere med i referansegruppa. Vi mener at forvalterne også bør være representert i en referansegruppe, da det er deres arbeidshverdag som blir berørt. Det er videre viktig at alle landsdeler er representert i referansegruppa. Seiland nasjonalpark bidrar gjerne med forvalter og/eller styreleder i en referansegruppe.

Beholde nåværende ordning med økte ressurser til statsforvalteren. Av forslagene som KLD kommer med, mener vi at det enkleste og minst ressurskrevende vil være å fortsette med statsforvalterne som arbeidsgivere, gitt at de får økte ressurser til å følge opp forvalterne. Vi vil da kunne støtte oss på et faglig miljø som kjenner landsdelen.

Gjeninnføre årlige forvaltersamlinger. I tillegg bør det settes av midler til å samle forvalterne årlig. Da lokal forvaltning ble innført i 2011, arrangerte Miljødirektoratet i flere år en rekke samlinger for forvalterne. Dette skapte gode nettverk mellom forvalterne, som igjen førte til en mer helhetlig nasjonal forvaltning. De siste 7-8 årene har årlige forvaltersamlinger blitt erstattet av regionale samlinger, samt noen årlige samlinger der også styrene deltar og tar mye av oppmerksomheten. For å få best mulig forvaltning trenger vi å gjeninnføre årlige samlinger som er kun for forvalterne.

Mulig samling under Miljødirektoratet. Dersom man ønsker en sentralisering, er vi åpen for en løsning med et samlet arbeidsgiveransvar hos Miljødirektoratet. Dette gitt at det ikke går på bekostning av styrenes disponering av forvalterens arbeidstid. En samlet organisasjon vil kunne gi bedre informasjonsflyt og kunnskapsdeling mellom forvalterne i hele landet, og trolig også en mer helhetlig forvaltning. I dag har våre forvaltere liten kontakt med forvalterne utenfor Troms og Finnmark.



Vi mener det vil bli uheldige rolleblandinger dersom forvalterne skal være en avdeling under SNO.

Vi fraråder sterkt at styrene får arbeidsgiveransvar.

Bruk vår erfaring til å utvikle god forvaltningspraksis. Vi vil til slutt oppfordre Miljødirektoratet og KLD til å se på forvalterne og styrene som en ressurs, og ikke bare noen som skal styres og veiledes. Mange forvaltere og styrer har opparbeidet seg mye relevant erfaring og god forvaltningspraksis som kan være nyttig både for andre forvalter og for direktoratet. Vi mener det er mye å hente på å bedre informasjonsflyten *oppover*, fra forvalterne til direktoratet. Statsforvalterne har i dag en mulighet til å komme med årlige tilbakemeldinger oppover i systemet til direktorat og departement, men vi har ikke noe liknende organisert system for forvalterne. Vi har få kanaler inn i direktoratet, og kommunikasjonen går i all hovedsak fra dem til oss. Manglende input fra verneområdestyrene er en opplagt begrensning for en god utvikling av verneområdeforvaltningen på landsbasis.

På vegne av Seiland/Sievju nasjonalparkstyre,

Pål Blix-Johansen
Fungerende styreleder



Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Kristine Sørle

Vår ref. 2024/13634-0 432.0

Dykkar ref. 23/2148

Dato 06.02.2025

Innspill - utredning av organisering av verneområdeforvaltere - Nasjonalparkstyret for Reinheimen

Nasjonalparkstyret for Reinheimen viser til brev frå KLD 05.12.24, og innspelsmøte 21.januar der Statssekretær Kjersti Bjørnstad orienterte om bakgrunn for utgreiinga i tillegg til stutte innlegg frå dei ulike verneområdestyra. Både forvaltarar og styreleiar for Reinheimen deltok på møtet 21.januar, der styreleiar hadde eit stutt innlegg.

Nasjonalparkstyret for Reinheimen ser det som positivt at det blir lagt opp til både munnlege og skriftlege innspel frå dei ulike styra før miljødirektoratet får oppdraget. Teams møte 21.januar syner at dei ulike styra har eit stort engasjement for ei best mogleg organisering av arbeidsforholda til forvaltarane.

Nasjonalparkstyret for Reinheimen merker seg at det skal liggje til grunn ein føresetnad for utgreiinga at:

- nasjonalpark- og verneområdeforvalterne framleis skal sitte desentralisert nær verneområdet, i sterke lokale knutepunkt med solide fagmiljø.
- verneområdestyret sin faglege instruksjonsmyndigheit ovanfor forvaltarane blir ivareteke
- verneområdestyra blir involvert tett gjennom heile prosessen, og at styra blir invitert til oppstartsmøte
- det blir vurdert å etablere referansegruppe med representantar frå nokre utvalde styre som involverast i det fortløpande arbeidet, og at styra skal få høve til å gje sine synspunkt på eit eventuelt forslag til ny organisering før direktoratet sender si tilråding til departementet.

Sjølv om det er lagt opp til stor grad av involvering i oppstarten og undervegs i arbeidet, ønskjer Nasjonalparkstyret for Reinheimen likevel å gje eit skriftleg innspel til arbeidet.

Reinheimen er den tredje største nasjonalparken i Noreg, der leveområde for villrein i eit villmarksprega høgfjellsområde er hovudformålet med vernet. I tillegg er 6 store landskapsvernområde og 5 naturreservat knytt til Reinheimen området, som dekker 6 kommunar og fylka Innlandet og Møre og Romsdal. Det er to forvaltarar som utgjer sekretariatet i dag. Forvaltarane er tilsett hjå statsforvaltaren i Innlandet, men er lokalisert i kvart sitt lokale knutepunkt på kvar si side av det store verneområde. Lokalisering av forvaltarane har vore ei stor politisk sak i Reinheimen, som resulterte i at det vart tilsett berre ein forvaltar for Reinheimen i 2014, med kontorstad på Norsk fjellsenter i Lom. Det var stort arbeidspress med berre ein forvaltar i Reinheimen, med mange enkeltsaker og oppfølging av tiltak, prosjekt og lokale brukarinteresser knytt til områda. Nasjonalparkstyret gjorde derfor

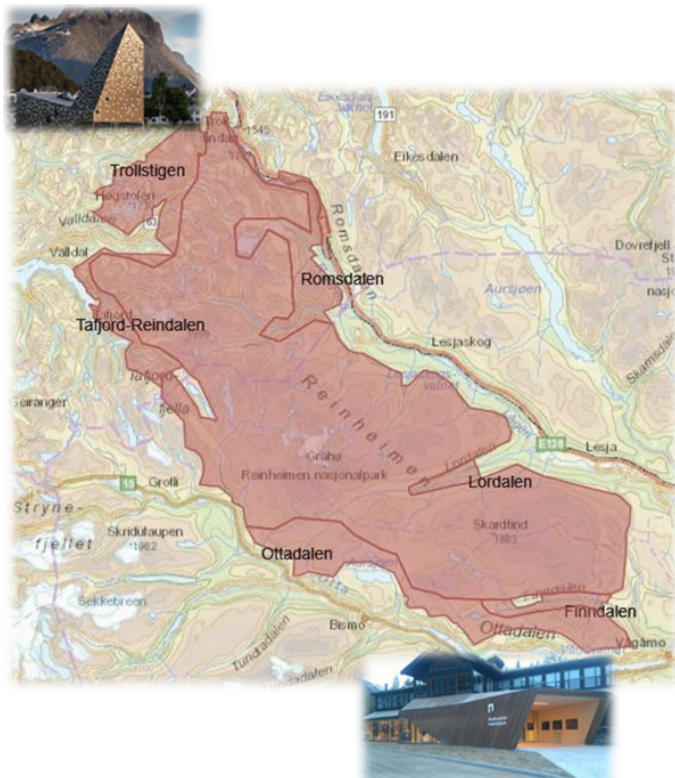
Nasjonalpark	Reinheimen
Naturreservat	Brettingsmoen
Landskapsvernområde	Tafjorden-Reindalen, Trollstigen, Romsdalen, Lordalen, Finndalen, Ottadalen



vedtak 12.09.14 om å søke klima- og miljødepartementet (KLD) om at det vert sett av tilstrekkelege midlar til å styrke den administrative ressursen for Reinheimen nasjonalpark. Saka vart sendt KLD og miljødirektoratet, og styreleiar hadde i tillegg hadde i tillegg samtale med dåverande Klima- og miljøminister Tine Sundtoft om behovet. I 2016 vart det sett av midlar på statsbudsjettet til nye forvaltarstillingar der ein av dei vart tildelt Reinheimen. Frå mars 2017 vart sekretariatet i Reinheimen utvida med ein stilling til, og ekstra forvaltar i Reinheimen vart tilsett hjå fylkesmannen i Møre og Romsdal med kontor på Norsk tindesenter i Åndalsnes.

Tilsetting av nasjonalparkforvaltarane i kvart sitt fylke fungerte ikkje så godt i Reinheimen, og i 2020 slutta forvaltar tilsett hjå fylkesmannen i Møre og Romsdal, og styrevedtektene vart endra slik at fylkesmannen i Innlandet tok over arbeidsgjevaransvaret for begge forvaltarane i Reinheimen. I 2020 ble ein ny forvaltar tilsett hjå statsforvalteren i Innlandet men med kontorstad på Norsk tindesenter i Åndalsnes.

Statsforvalteren i Innlandet som arbeidsgjevar for dei to forvaltarane i Reinheimen fungerer no godt, og kontorplasseringa i kvart sitt lokale knutepunkt på kvar side av verneområda er også ei god løysning for Reinheimen området. Norsk fjellsenter og Norsk tindesenter er begge autoriserte besøkssenter med relevante fagmiljø, lokalisert tett på dei store verneområda og ligg i kvar sine tettstader med god infrastruktur og aktive nærings- og reiselivsverksemdar.



Reinheimen – området med geografisk plassering av forvaltningsknutepunkta; Norsk fjellsenter i Lom og Norsk Tindesenter på Åndalsnes.



Rollefordeling mellom statsforvaltar og styre når det gjeld personalforvaltning/dagleg leiing/styring

Departementet oppfattar at rollefordeling mellom statsforvaltar og styre når det gjeld personalforvaltning/dagleg leiing/styring framleis kan vera krevjande for enkelt område. Dette gjeld ikkje alle statsforvaltarane. Hjå statsforvaltaren i Innlandet har rollefordelinga fungert svert godt, og styreleiar har også fått høve til å delta på t.d. medarbeidersamtalar, og er teke med på råd dersom det er aktuelt å nytte forvaltar til oppgåver i andre verneområde eller andre oppgåver hjå statsforvaltaren. Roller er også klargjort i stillingsinstruks for nasjonalparkforvaltarane og i styret sine vedtekter. For å tydeleggjera at forvaltarane representerer ulike verneområdestyre, kan ei enkel endring av e-post adressene til forvaltarane vera eit enkelt bidrag. Ei endring av e-post adressa frå fornamn.etternamn@statsforvalteren.no til fornamn.etternamn@verneområdenamn.no, kan ein gjera avsendaren tydlegare og unngå unødige rolleblending med statsforvaltaren.

Samhandling på tvers mellom forvaltarane for dei ulike verneområda.

Samhandling vil bidra til kunnskapsdeling og meir einskapleg forvaltning, og departementet meiner at det i dag er ulik grad av samhandling på tvers mellom forvaltarane for dei ulike verneområda.

I Innlandet er det høg grad av kunnskapsdeling mellom forvaltarane på tvers av verneområda og mellom dei andre på enheten NV2, som jobbar med *naturmangfald og verneområde*. Forvaltarane i Innlandet har etablert fast «kaffeprat» kvar veke på Teams der eksterne forvaltarar i Trøndelag, Møre og Romsdal og Vestland har moglegheit til å delta. Møteforma er uformelle med låg terskel for å ta ordet, stille spørsmål og foreslå tema. Møteleiinga er organisert slik at den går på omgang mellom alle forvaltarane i gruppa, som no er på over 20 deltakarar. I møta deler vi felles problemstillingar, saker, felles uttaler mm. Det er og møte der vi inviterer eksterne til å presentere ulike fagtema, som t.d jurist hjå miljødirektoratet og andre. «Kaffepraten» i Innlandet bidreg til å styrke samhandlinga på tvers mellom verneområda, og ikkje minst stimulerer det til innsats, motivasjon og trivsel for den einskilde forvaltar.

Departementet ønskjer å gje Miljødirektoratet i oppdrag å gå igjennom organiseringa av verneområde- og nasjonalparkforvaltarane, og utgreie ev. endra organisering med mål om å styrke forvaltninga av verneområde

Nasjonalparkstyret for Reinheimen vil presisere at for verneområde- og nasjonalparkforvaltarane tilsett hjå statsforvaltaren i Innlandet fungerer organiseringa serdeles godt i dag, men den kan sjølvstendig vidareutviklast og styrkast.

For å vidareutvikle organiseringa for ein betre samhandling på tvers av fylka kan t.d. Statsforvalteren i Innlandet bli styrka gjennom å tildelast ei tydlegare leiande rolle for fagmiljøet av verneområde- nasjonalparkforvaltarane. Rolla som nasjonalparkforvaltar stiller store krav til sjølvstendigheit og evne til å kommunisere med politikarar, publikum og offentlege aktørar. Men det kan vera tenleg å vurdere ein eigen teamleiar som fagdirektør for nasjonalparkforvaltarane hjå statsforvaltarane, der forvaltarane er ei stor gruppe og det er behov for koordinering. Ein koordinerande fagdirektør vil kunne styrke forvaltninga av verneområde, for ei betre koordinering, styrke dagleg leiing, organisering av arbeidsoppgåver, handtering av roller og gje meir heilskapleg forvaltning mellom verneområde.



Alternativer til dagens ordning

Fagleg nettverk og god lokal forankring i eit relevant arbeids- og fagmiljø er ei føresetnad for verneområde og nasjonalparkforvaltarane si rolle. Av dei alternativa som departementet har skissert, meiner Nasjonalparkstyret at å «*samle arbeidsgiveransvar hos kun et fåtall statsforvaltere*» er mest relevant å byggje vidare på.

Å samle arbeidsgjevaransvaret hjå miljødirektoratet vil kunne svekke den lokale/regionale forankringa, og er lite hensiktsmessig. Ei underavdeling i SNO vil kunne føre til ei uheldig rolleblanding og synest ikkje å vera aktuell. Ei overføring til kvart enkelt styre vil gjere drifta unødig komplisert og ustabil da styra er valde for 4 år av gongen, og er heller ikkje aktuelt.

Proessen:

Det er svært bra at departementet legg opp til å involvere verneområdestyra tett gjennom heile prosessen, og at det bør etablerast ei referansegruppe.

I ei referansegruppe er det naturleg at også verneområde- og nasjonalparkforvaltarane er representert frå utvalde verneområde. I over 20 år med lokal forvaltning, er det mogleg å få med styremedlemmer og forvaltarar som har vore med i starten da forvaltningsordninga vart etablert. Det er også viktig at referansegruppe også blir representert med både erfarne og nye forvaltarar.

I tillegg bør referansegruppa også ha med representantar frå dei mest leiande og sentrale forvaltningsknutepunkta, som t.d. Norsk fjellsenter, andre besøkssenter, Villreinsenteret, kommunar mv. der fleire forvaltarar er lokalisert.

Avslutningsvis vil Nasjonalparkstyret for Reinheimen presisere at utfordringsbilete ikkje gjeld for alle verneområda. I Innlandet er rollane klargjort gjennom lang erfaring med forvaltning av store verneområda, og arbeidsgjevaransvar for mange forvaltarstillingar. Det er også gjennom praksis utvikla og etablert ein høy grad av kunnskapsdeling på tvers av verneområda der forvaltarar i andre fylke vert invitert inn til å delta. Dette er viktig å byggje vidare på som kan overførast til andre områder. I Reinheimen fungerer organiseringa av forvaltarane så godt at det ikkje vil vera behov for store endringar.

I Teams møtet 21.januar formulerte styreleiaren for Jostedalsbreen NP behovet for ei utgreiing på ein treffande måte:

- gjennom ei utgreiing kan ein snu på nokre steinar, men ein treng ikkje grave opp hele steingjerdet -

Med helsing

Kristine Sørli
nasjonalparkforvaltar

Etter våre rutinar er dette brevet godkjent og sendt utan underskrift

Kopi til:
Miljødirektoratet
Statsforvalteren i Innlandet Hovedkontor



KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET
Postboks 8013 DEP
0030 OSLO

Saksbehandler Eli Grete Nisja

Vår ref. 2024/14550-4 432.3

Deres ref. 23/2148

Dato 06.02.2025

Innspill - Nasjonalparkstyret for Forollhogna - Utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Vi viser til departementets brev av 5.desember 2024 om utredning av organisering av verneområdeforvaltere, samt Teamsmøte 21. januar 2025 hvor det ble gitt muntlige innspill fra verneområde-/nasjonalparkstyrene. Det ble i avslutningen av dette Teamsmøtet gitt en mulighet til å gi skriftlige innspill i saken innen 10. februar.

Nasjonalparkstyret for Forollhogna behandlet denne saken som styresak 2/2025 i møte 4. februar 2025 og gjorde et enstemmig **vedtak om følgende innspill til utredningen**:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna ønsker å fortsette med dagens organisering gjennom Statsforvalteren, men det er helt nødvendig med noen forbedringer i strukturen. Dette gjelder særlig for å tydeliggjøre Nasjonalparkstyret overfor sender/mottaker av henvendelser og tydeliggjøre roller.

Tydelig avsender/mottak:

Det er et tydelig behov for et eget organisasjonsnummer for det enkelte styre. Slik det er i dag kommer all post inn og all utgående post fra Statsforvalteren i Trøndelag, noe som skaper forvirring og kan gi konsekvenser som at høringsdokumenter ikke kommer til Nasjonalparkstyret o.l. Med eget organisasjonsnummer mener vi det vil tydeliggjøre vårt arbeid og vår dialog ut med kommuner og brukere. Det er viktig for oss at meldinger og informasjon fra nasjonalparkstyret kommer tydelig frem og ikke kan misoppfattes, som i dag, med at alt kommer fra Statsforvalteren.

Tydeliggjøring av roller:

Styret ser et klart behov for å tydeliggjøre Statsforvalterens rolle opp imot styreleder og styret. Styret har sitt oppdrag fra Miljødirektoratet og her mener vi direktoratet må ta et



en større og tydeligere rolle angående veiledning, kompetanseheving og kursing overfor både styret og forvaltere. Det har over tid vært få møtepunkter og kompetansehevende tiltak, samtidig som vi over tid har hatt store utskiftninger blant forvaltere og styremedlemmer. Dette sammen med nye og skjerpede krav krever at direktoratet tar en tydelig rolle og har klare planer for kompetansetiltak.

Klagesaker:

Nasjonalparkstyret ser det nødvendig at i direktoratet bør har raskere klagebehandling enn dagens praksis. Med en god lokal forvaltning har vi tett oppfølging av saker, men det er utfordrende med den lange klagesaksbehandling.

Styrking av fagmiljø:

For å sikre en mer lik og helhetlig forvaltning av verneområdene er vi positive til forslaget om å styrke fagmiljøene ved å samle organiseringen på færre statsforvaltere. Det vil kunne gi muligheter for sterkere sekretariat og mindre sårbarhet ved endringer forvaltere og nye styrer. Dette kan også gi nye muligheter med tanke på fellesfunksjoner, eksempelvis informasjonsarbeid.

Vi ser det som uheldig å legge organiseringen under Miljødirektoratet – da det også er en klageinstans – og det er viktig med en lokal forvaltning – og da blir direktoratet for langt unna det lokale perspektivet.

Likeså er det problematisk å gå for en organisering av arbeidsgiveransvaret til styrene/styreleder. Ofte er det ordførere i disse rollene, som kan skiftes ut hvert fjerde år. Erfaringsmessig har ordførere liten ekstra tid til et ekstra arbeidsgiveransvar - som innebærer personalansvar med de pliktene det medfører.

Konklusjon: *se på ordning med færre statsforvaltere – men at organiseringen bør ligge der – med forbedringspunkter. Og at forvalterne selv må få en tydelig stemme inn i utredningen. Styrene åpenbart.*

Med hilsen

Eli Grete Nisja
nasjonalparkforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift



**Rondane-Dovre
nasjonalparkstyre**

Postadresse
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Besøksadresse
Norsk Villreinsenter Nord
Hjerkinnhusvegen 33
2661 Hjerkin

Kontakt
Sentralbord: +47 61 26 60 00
Direkte: +47 911 61 458
sfinpost@statsforvalteren.no
<http://www.nasjonalparkstyre.no/rondane-dovre>

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET
Postboks 8013 DEP
0030 OSLO

Saksbehandler Trond Stensby

Vår ref. 2024/13629-0 432.0

Deres ref.

Dato 06.02.2025

Vedtak Sak - uttalelse - Rondane-Dovre nasjonalparkstyre - utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har i møte 06.02.25 fattet vedtak i styresak 1/25, og avgitt slik uttalelse:

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre uttaler seg slik til brev frå Klima- og miljødepartementet, datert 05.12.24:

For å sikre brei folkeleg forståing for verneområdeforvaltning må ein ha dyktige og motiverte forvaltere, styremedlemmer med solid lokalkunnskap – alt basert på en oppdatert forvaltningsplan.

Saksforberedelsene er omfattende, og saksmengda er stor.

Det krev gode og effektive system forvaltarane kan vere ein del av (fagsystem, økonomi, arkiv – og ikkje minst likviditet), og det krev ein profesjonell arbeidsgjevar (rekruttering, lønn/personal, kompetanse, samlinger, oppfølging, m.m.)

Det at forvaltarane er tilsette hos Statsforvaltaren kan gi utfordringer, men det kan også alle andre opplista alternativ.

Dei siste åra har er ingen av våre styrevedtak påklaga av Statsforvaltaren, og i klager som går til direktoratet har styret fått medhald. Derfor tør vi påstå at vi er godt kalibrerte om ein modell som fungerer godt.

Rolleforståing er sjølvsgt sentralt, og bør nok prioriterast enda høgare framover, men vår konklusjon er at det er langt fleire fordelar enn ulemper ved modellen vi har i dag.

Utskrift av saksframlegget følger vedlagt.

Med hilsen

Trond Stensby
nasjonalparkforvalter

Nasjonalpark
Naturreservat

Dovre, Rondane
Flakktjørna, Grimsdalsmyrene, Hemmeldalen, Hovdsjømyrene, Kattuglehøi, Mesætermyre, Myldingi, Veslehjerkinnjønnin

Landskapsvernområde Dørålen, Frydalen, Grimsdalen, Vesle Hjerkin



Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Vedlegg:

1 Saksframlegg med vedtak

Kopi til:

Statsforvalteren i Innlandet Hovedkontor
Ingvild Skarsaune

Postboks 987 2604 LILLEHAMMER



Arkivsaksnummer: 2024/13629-7

Saksbehandler: Trond Stensby

Dato: 22.01.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	1/2025	06.02.2025

Sak - uttalelse - Rondane-Dovre nasjonalparkstyre - utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Innstilling fra forvalter

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre uttaler seg slik til brev fra Klima- og miljødepartementet, datert 05.12.24:

For å sikre brei folkeleg forståing for verneområdeforvaltning må ein ha dyktige og motiverte forvaltere, styremedlemmer med solid lokalkunnskap – alt basert på en oppdatert forvaltningsplan.

Saksforberedelsene er omfattende, og saksmengda er stor.

Det krev gode og effektive system forvaltarane kan vere ein del av (fagsystem, økonomi, arkiv – og ikkje minst likviditet), og det krev ein profesjonell arbeidsgjevar (rekruttering, lønn/personal, kompetanse, samlinger, oppfølging, m.m.)

Det at forvaltarane er tilsette hos Statsforvaltaren kan gi utfordringer, men det kan også alle andre opplista alternativ.

Dei siste åra har er ingen av våre styrevedtak påklaga av Statsforvaltaren, og i klager som går til direktoratet har styret fått medhald. Derfor tør vi påstå at vi er godt kalibrerte om ein modell som fungerer godt.

Rolleforståing er sjølvstøtt sentralt, og bør nok prioriterast enda høgare framover, men vår konklusjon er at det er langt fleire fordelar enn ulemper ved modellen vi har i dag.

--- slutt på innstilling ---

Saksprotokoll i Rondane-Dovre nasjonalparkstyre - 06.02.2025

Behandling

Enstemmig vedtatt som innstillingen fra nasjonalparkforvalteren, ved votering pr e-post:

Even Moen	23.01.25
Kristin Langtjernet	28.01.25

Eldri Siem	29.01.25
Thomas Hisdal Eriksen	29.01.25
Magne Vorkinn	29.01.25
Kristian Ulen	29.01.25
Kristin Teigen	29.01.25
Anne-Marie Olstad	03.02.25
Ole Tvette Muriteigen	06.02.25

Ikke mottatt e-post fra:

Ole Gustav Narud
Johannes Wahl Gran

Vedtak

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre uttaler seg slik til brev frå Klima- og miljødepartementet, datert 05.12.24:

For å sikre brei folkeleg forståing for verneområdeforvaltning må ein ha dyktige og motiverte forvaltere, styremedlemmer med solid lokalkunnskap – alt basert på en oppdatert forvaltningsplan.

Saksforberedelsene er omfattende, og saksmengda er stor.

Det krev gode og effektive system forvaltarane kan vere ein del av (fagsystem, økonomi, arkiv – og ikkje minst likviditet), og det krev ein profesjonell arbeidsgjevar (rekruttering, lønn/personal, kompetanse, samlinger, oppfølging, m.m.)

Det at forvaltarane er tilsette hos Statsforvaltaren kan gi utfordringer, men det kan også alle andre opplista alternativ.

Dei siste åra har er ingen av våre styrevedtak påklaga av Statsforvaltaren, og i klager som går til direktoratet har styret fått medhald. Derfor tør vi påstå at vi er godt kalibrerte om ein modell som fungerer godt.

Rolleforståing er sjølv sagt sentralt, og bør nok prioriterast enda høgare framover, men vår konklusjon er at det er langt fleire fordelar enn ulemper ved modellen vi har i dag.

Dokumenter i saken

Brev fra Klima- og miljødepartementet, datert 5. desember 2024.

Saksopplysninger

Vi har mottatt følgende **brev fra Klima- og miljødepartementet**, datert 05.12.24:

«Det er viktig for tilstanden i verneområdene at forvaltningen av dem fungerer godt. Verneområdeforvalterne er sentrale i forvaltningen av verneområdene gjennom rollen som sekretariater for verneområdestyrene. Det er i dag 68 verneområdeforvaltere fordelt på 49 styrever. Arbeidsgiveransvaret for forvalterne ligger hos statsforvalterne, mens de er underlagt styrene i spørsmål som gjelder verneområdeforvaltningen.

Klima- og miljødepartementet mener at det er behov for å se nærmere på hvordan verneområdeforvalterne bør være organisert for å sikre best mulig forvaltning av verneområdene. Departementet tar sikte på å gi Miljødirektoratet et oppdrag om å gjennomføre en slik utredning.

Verneområdestyrene sitter på viktig og sentral kompetanse når det gjelder funksjonaliteten i dagens organisering av verneområdeforvalterne. Før departementet utformer et oppdrag til direktoratet, ønsker vi styrenes synspunkt på vurderingene av behovet for å gjennomgå organiseringen av verneområdeforvalterne og målene for en eventuell endret organisering (se nærmere redegjørelse nedenfor).

*Vi inviterer derfor til teams-møte **21. januar 2025 kl. 12-14**, der styrene er velkomne til å uttrykke sine syn, inkludert hva et oppdrag om en slik utredning bør inneholde. Møtet vil bli ledet av statssekretær Kjersti Bjørnstad. Av tidsmessige hensyn blir taletid i utgangspunktet satt til 2 minutter per styre. Eventuelle utdypende synspunkt kan ettersendes.*

*Vi ber om **påmelding innen 15. januar** i [dette påmeldingsskjemaet](#) slik at vi kan sende teams-lenke til de som ønsker å delta.*

Bakgrunn for oppdrag om gjennomgang av organisasjonsmessig tilknytning og øvrig organisering av verneområdeforvalterne

Da ordningen med lokalpolitisk sammensatte verneområdestyrever ble opprettet i 2010, ble det valgt en løsning der forvalterne ble ansatt hos den respektive statsforvalter for at forvalterne skulle ha tilknytning til et fagmiljø knyttet til naturforvaltning og verneområdeforvaltning.

Løsningen gir også tilgang til arkiv- og IKT-tjenester, og løser ulike personalforvaltningsoppgaver som lønn mv og håndtering av forvalters oppgaver ifbm. ulike typer fravær eller ved vakanser.

Riksrevisjonen gjorde i 2014 en undersøkelse av forvaltningen av nasjonalparker (Riksrevisjonens administrative rapport nr. 1 2014). Riksrevisjonen pekte der på enkelte svakheter ved modellen, bl.a. uklarheter knyttet til forvalternes rolle og statsforvalterens rolle. Rapporten ble fulgt opp av KLD og Miljødirektoratet med bl.a. tydeliggjøring av vedtekter for verneområdestyrene og reviderte stillingsinstrukser for forvalterne.

Oppfølgingen er bl.a. omtalt i Prop. 1 S (2014-2015) s. 190, og i brev 8. september 2014 fra Klima- og miljødepartementet til Miljødirektoratet. Departementet oppfatter likevel at rollefordelingen mellom statsforvalter og styre/styreleder når det gjelder personalforvaltning/daglig ledelse/styring fortsatt kan være krevende.

Forvaltningsmodellen med styrer ble evaluert i 2021. Evalueringen konkluderte med at forvaltningsmodellen – totalt sett – ikke ser ut til å ha styrket ivaretagelsen av verneverdiene, men trolig heller ikke svekket dem. Evalueringen viser at ordningen med lokalpolitisk sammensatte verneområdestyrer i all hovedsak fungerer godt. Klima- og miljødepartementet har i Prop. 1 S (2023-2024) uttalt at modellen skal videreføres, men at det er aktuelt å se på visse tiltak for å forbedre forvaltningen.

Statsforvalterne oppgir at de bruker mye tid på personalmessig og administrativ oppfølging av forvalterne. Det er stor variasjon i arbeidsmengde knyttet til det enkelte verneområde og verneområdestyre. Antall forvaltere pr. styre er differensiert, men det er likevel ujevn belastning mellom de enkelte forvalterstillingene. Statsforvalters begrensede styringsmuligheter gir liten fleksibilitet mellom forvalterne og få muligheter til å utjevne arbeidsbelastningen. Ved sykefravær, permisjoner og vakanser øker skjevfordelingen.

Det er i dag, etter det departementet er kjent med, ulik grad av samhandling på tvers mellom forvalterne for de ulike verneområdene. Slik samhandling vil bidra til kunnskapsdeling og mer enhetlig forvaltningspraksis.

Departementet ønsker derfor, gjennom et oppdrag til Miljødirektoratet, å gjennomgå den organisasjonsmessig tilknytningen og øvrig organiseringen verneområdeforvalterne, og utrede ev. endret organisering, med mål om å styrke forvaltningen av verneområdene. Blant annet er det ønskelig å oppnå følgende:

- styrke samlingen av fagmiljøet som verneområdeforvaltere utgjør
- bedre forhold for veiledning av og dermed styrket kompetanse hos forvalterne
- øke erfaringsdelingen mellom forvalterne
- mer fleksibilitet i fordeling av oppgaver ifm. sykdom, vakanser mv. eller pga ulike ressursbehov mellom områder
- lik organisering av forvalterne og styrket daglig ledelse mtp. organisering av arbeid, fordeling av oppgaver mv.
- bedre håndtering av rollefordeling
- mer helhetlig forvaltning mellom verneområder
- tettere samarbeid med Statens naturoppsyn
- tettere samarbeid med besøkssentrene
- bedre fungerende knutepunkter

Departementet mener at en utredning av endret organisering må omfatte flere alternativer i tillegg til dagens ordning, blant annet:

- samle arbeidsgiveransvar hos kun et fåtall statsforvaltere
- samle arbeidsgiveransvar hos Miljødirektoratet, f.eks. som en underavdeling i Statens naturoppsyn,
- opprette en egen organisasjon med egen ledelse, men der fellestjenester (arkiv,

lønn osv) håndteres av direktoratet

- *overføre arbeidsgiveransvar til hvert enkelt av de 44 styrene.*

Det skal være en forutsetning for utredningen at nasjonalpark- og verneområdeforvalterne fortsatt skal sitte desentralisert nær verneområder. Det er et mål å ha sterke lokale knutepunkter med solide fagmiljøer, og departementet ønsker å presisere i oppdraget at direktoratet også kan foreslå relokalisering av forvalterstillinger for å bygge opp under dette, jf. Meld. St. 35 (2023-2024) kapittel 6.3.3.

Det er også en forutsetning at utredningen ivaretar verneområdestyrets faglige instruksjonsmyndighet overfor forvalterne, slik at det er vernestyret som avgjør overordnede spørsmål knyttet til forvaltning av det enkelte område, eksempelvis prioritering mellom større overordnede oppgaver m.v.

Departementet mener at det er sentralt at verneområdestyrene involveres tett gjennom hele prosessen. Departementet tar derfor sikte på å presisere i oppdragsbrevet at styrene skal inviteres til et oppstartsmøte, at det bør etableres en referansegruppe med representanter fra noen utvalgte styrer som involveres i det fortløpende arbeidet, og at styrene skal få anledning til å avgi sine synspunkt på et eventuelt forslag til ny organisering før direktoratet sender sin tilråding til departementet.»

Styreleder Ole Tvette Muriteigen deltok på møte med KLD 21.01.25. Han har etter møtet kommet med et innspill til sekretariatet:

Viser til møte i regi av KLD i dag.

Det ble satt frist for eventuelle skriftlige innspill til 10. februar.

Innspillet bør forankres i AU eller styret (best). Kan sikkert skje via e-post.

Hva tror dere?

Kopierer inn innlegget mitt nedenfor.

Mvh OleTM

Utgreiing av organisering av verneområdeforvaltere 21. januar 2025

For å sikre brei folkeleg forståing for verneområdeforvaltning må ein ha dyktige og motiverte forvaltere, styremedlemmer med solid lokalkunnskap – alt basert på oppdatert forvaltningsplan.

Saksforberedelsene er omfattende, og saksmengda er stor.

Det krev gode og effektive system forvaltarane kan vere ein del av (fagsystem, økonomi, arkiv – og ikkje minst likviditet), og det krev ein profesjonell arbeidsgjevar (rekruttering, lønn/personal, kompetanse, samlinger, oppfølging, m.m.)

(...fekk m.a. delta i den siste rekrutteringsprosessen vi hadde. Svært nyttig...).

Det at forvaltarane er tilsette hos Statsforvaltaren kan gi utfordringer, men det kan også alle andre opplista alternativ.

Dei siste åra har er ingen av våre styrevedtak påklaga av Statsforvaltar, og i klager som går til direktoratet har styret fått medhald. Derfor tør vi påstå at vi er godt kalibrerte om ein modell som fungerer godt.

Rolleforståing er sjølvsagt sentralt, og bør nok prioriterast enda høgare framover, men min konklusjoner at det er langt fleire fordelar enn ulemper ved modellen vi har i dag.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Miljøverndepartementet har i brev av 9. mars 2011 delegert forvaltningsmyndigheten for verneområdene til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre i medhold av naturmangfoldloven § 62, jf. § 77.

I brev av 6. juni 2013 fra Miljøverndepartementet ble forvaltningsmyndigheten for Hemmeldalen naturreservat også delegert til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.

Vedtekter for nasjonalparkstyret

4. Nasjonalpark-/verneområdestyrets sekretariat

Nasjonalpark-/verneområdestyret skal ha et sekretariat som består av en eller flere nasjonalpark-/verneområdeforvaltere.

Nasjonalpark-/verneområdeforvalter(e) ansettes av Statsforvalteren.

Ansettelsen skjer etter egen instruks for ansettelse av nasjonalpark /verneområdeforvalter utarbeidet av Klima- og miljødepartementet, og i dialog med styret.

Nasjonalpark-/verneområdeforvalteren er underlagt styret i forvaltningen av verneområdet.

Statsforvalteren har personal- og administrativt ansvar for nasjonalpark-/verneområdeforvalteren. Ved permisjon, langtidsfravær, eller der forvalter varsler om fratredelse fra sin stilling, skal Statsforvalteren i dialog med styret komme til enighet om hvordan forvalters arbeidsoppgaver skal løses inntil forvalter er tilbake, eller ny forvalter er ansatt.

Nasjonalpark-/verneområdestyret disponerer forvalterens arbeidstid.

Vurdering

Sekretariatet for Rondane-Dovre nasjonalparkstyre er meget godt tilfreds med hvordan stillingene som nasjonalparkforvaltere er organisert, med Statsforvalteren i Innlandet som arbeidsgiver og at vi ellers *«er underlagt styret i forvaltningen av verneområdet»*. Videre at det er nasjonalparkstyret som disponerer forvalterens arbeidstid.

Som ansatte hos Statsforvalteren i Innlandet har vi tilgang til fagsystemer som er helt avgjørende for at vi skal kunne drive en kunnskapsbasert og effektiv forvaltning:

- Arkiv, journalføring, møtemodul, GIS og andre fagsystem
- Økonomi- og lønnssystemet.

Andre ansatte knyttet til disse systemene yter en stor og god innsats når det gjelder oppfølging og veiledning av våre oppgaver.

Tilknytningen til statsforvalteren sikrer likviditet gjennom hele året for anskaffelse av varer og tjenester.

Arbeidsgiverrollen er godt og profesjonelt ivaretatt.

Sekretariatet slutter seg derfor til innspillet fra styreleder, og innstiller på at den blir gitt som nasjonalparkstyrets uttalelse i saken.

Innspill til organisering for verneområder

Vi representerer verneområdet Blåfjella, Skjækerfjella og Lierne nasjonalpark. Disse områdene har blitt ivaretatt gjennom lokal forvaltning lenge før nasjonalparkene ble opprettet, og formalisert gjennom et naturforvaltningsråd i 1988. Store deler av våre verneområder er statsallmenning, og her har fjellstyrene en svært viktig rolle. Den rollen må fremheves og understøttes på lik linje med SNO i videre prosess.

Våre verneområder er organisert med utgangspunkt i Lierne nasjonalparksenter som forvaltningsknutepunkt, hvor forvaltere, Fjellstyrene i Lierne, SNO og besøkscenter/informasjonscenter sitter samlokalisert. Dette er i tråd med den skisserte modellen fra departementet. Slike fagmiljø har stor verdi for både ansatte, verneområdene og for oss beslutningstakere. Viktig at dette ikke bare opprettholdes, men styrkes og videreutvikles. En slik organisering bør etterstrebes for alle i videre arbeid med organisering.

Så er modellen med lokal forvaltning et suksesskriterium - ikke minst for forankring, eierskap og lokal aksept. En evt omorganisering må ikke føre til at forvaltere eller beslutningsmyndigheten sentraliseres.

Våre forvaltere kjenner seg godt igjen i noen av de utfordringene som skisseres i dagens organisering. Deres rolle kan ofte misoppfattes eller oppleves noe uklar. At de formelt er ansatt hos SFTL, men får arbeidsinstruks og -føringer fra nasjonalparkstyret, kan være uklart for allmenheten. Leddet med daglig ledelse og oppfølging som man er vant til fra andre jobber forsvinner, men det ligger jo også i stillingens natur. Den krever imidlertid stor grad av selvstendighet.

Våre forvaltere har som nevnt et stort fagmiljø rundt seg, men det er ved flere anledninger spilt inn behov for seksjonsledere for den enkelte statsforvalter. Dette og ville helt klart vært en stor støtte til forvalterne, i form av større faglig oppfølging, juridisk veiledning og styrket samhandling/dialog mellom verneområdene. Man kunne også fått effektiviseringsgevinster ved at «fellesoppgaver» som gjelder alle verneområder håndteres av en seksjonsleder, kontra at alle forvaltere selv må håndtere det hver for seg.

Så er vi skeptiske til en løsning der man samler arbeidsgiveransvaret til bare et utvalg statsforvaltere - Da risikerer man at statsforvalter legger for mange premisser uten tilstrekkelig lokalkunnskap.

Som oppsummering er vi positive til en gjennomgang av ordningen. Vi mener det er listet opp gode målsetninger, og vi er positive til å se på effektivisering av arbeidet gjennom økt fleksibilitet rundt arbeidsoppgaver og oppgavefordeling.

For oss er det avgjørende å opprettholde størst mulig lokalkunnskap i alle forvaltning- og beslutningsledd. Så ønsker vi innspill og tett involvering i prosessen.

Med vennlig hilsen

Nasjonalparkstyret for Blåfjella-Skjækerfjella og Lierne nasjonalparker



**Verneområdestyret
for Lyngsalpan
landskapsvernområde**

Besøksadresse
Strandveien 17
9060 Lyngseidet

Postadresse
Postboks 700
9815 Vadsø

Kontakt
Sentralbord +47 78 95 03 00
Direkte 77642218+47 90 93 08 02
fmrtrds@fylkesmannen.no

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Oddrun Merete Skjemstad

Vår ref. 2024/11923 - 432.2

Dato 04.02.2025

Tilbakemelding angående utredning av organisering av verneområdeforvaltere – Lyngsalpan verneområdestyre

Viser til brev av 5. desember 2024 (ref 23/2148-), samt møte 21. januar 2025.
Lyngsalpan verneområdestyre kommer her med sine synspunkt i saken.

Lyngsalpan verneområdestyre forvalter i tillegg til Lyngsalpan landskapsvernområde, et landskapsvernområde med dyrelivsfredning og fire naturreservat. Det er to forvaltere knyttet til verneområdestyret. Forvalterne deler vi med Nordkvaløya-Rebbenesøya verneområdestyre, som forvalter et landskapsvernområde, et marint verneområde og fem naturreservat. Dette gjør at våre forvaltere har til sammen ansvar for 13 verneområder.

Lyngsalpan verneområdestyre forstår problemstillingen, og ønsker en vurdering av dagens ordning velkommen for å kunne se om en organisering av verneområdeforvalterne kan gjøres på en bedre måte.

Vi ser at enkelte statsforvaltere har større arbeidsbelastning enn andre. Statsforvalteren i Troms og Finnmark har 13 nasjonalpark- og verneområdestyrer, og snart også 13 forvaltere. Dette medfører arbeidsgiveransvaret for 13 forvaltere, og alt det innebærer i forhold til personal, arkiv, økonomi og øvrig oppfølging. Statsforvalteren opplever stadige nedskjæringer og nedbemanning, noe som fører til at de er overbelastet. Arbeidsgiveransvaret for forvalterne kommer på toppen av alt annet. Det er heller ikke lett å ha arbeidsgiveransvar samtidig som at de ikke har noen styringsrett over forvalterne sin arbeidstid. Dette ligger helt og holdent til styrene.

Forvalterne har en annerledes arbeidshverdag enn øvrige ansatte hos Statsforvalteren. Forvalterne sitter lokalt ute, nært områdene de forvalter. De skal kunne delta på møter og arrangementer i lokalmiljøet. De fleste møter og arrangementer foregår imidlertid på ettermiddags- og kveldstid, eller i helgene. Det er viktig at forvalterne har en mulighet for å kunne delta på dette for å forankre vernet lokalt, og for å holde en positiv relasjon med lokalbefolkningen. Dette er ikke så lett å få til med dagens ordning da alt arbeid etter kl. 15:30 skal skrives som overtid, og må godkjennes av personalleder. Dersom det ikke er budsjett for overtid, kan ikke forvalter delta. Arbeid i helger må også godkjennes, og søndager har ikke forvalter lov til å jobbe. Dette er en



innstramming som har kommet det siste året for oss i Troms og Finnmark (vet ikke hvordan dette praktiseres andre steder i landet). Tidligere kunne forvalter registrere arbeidstiden, og senere avspasere time for time uten å måtte be om lov først. Dette er noe en bør kunne se på uansett om det blir en omorganisering, eller ikke. Forvalterne må ha mulighet til å være til stede på det som skjer i lokalmiljøet ute å måtte få innhente tillatelse til arbeid utenfor ordinær arbeidstid. Forvalterne må også kunne ha mulighet å bruke flere dager ute i felt uten godkjenning fra Statsforvalteren dersom styret har gjort vedtak på dette. Kanskje kan man få en type ordning der forvalterne er unntatt arbeidstidsbestemmelsene slik at man får en mer fleksibel løsning.

Vi opplever at det er vanskelig for publikum å forstå skillet mellom verneområdestyrene og statsforvalteren. Mange tror at forvalterne representerer statsforvalteren. Dette forsterkes ved at forvalterne har e-postadresse@statsforvalteren.no. I tillegg er det slik at på alle vedtak som sendes ut fra saksbehandlingssystemet står det «melding fra Statsforvalteren». Det vil også kunne oppfattes som merkelig dersom statsforvalteren i neste omgang klager på vedtaket. Da ser det ut som at statsforvalteren klager på et vedtak de selv har sendt ut. Dette bør det være mulig å gjøre noe med slik at man unngår denne sammenblandingen. De store verneområdene som forvaltes av styrer bør kunne få eget domene og skilles klart ut fra statsforvalteren.

Lyngsalpan verneområdestyre ønsker ikke at arbeidsansvaret overføres til styrene. Dette vil bli en uforutsigbar arbeidshverdag for verneområdeforvalterne da det hvert andre år kan være utskiftninger i styret (i styrer der man har medlemmer valgt av Sametinget)

En underavdeling av SNO mener vi at heller ikke er optimalt da det også da vil være store muligheter for rolleblanding. Forvaltning og oppsyn bør være skilt.

Dersom det skal bli en annen organisering enn dagens, mener vi at en organisasjon med egen ledelse der fellestjenestene håndteres av miljødirektoratet er det beste. Ved en slik organisering vil alle forvalterne på landsbasis få like arbeidsvilkår, bedre samarbeidsmuligheter, og et sterkere faglig fellesskap med en felles ledelse. Her bør man i tilfelle også ha eget domene slik at det ikke blir en sammenblanding med Miljødirektoratet. Det må også være en forutsetning at forvalterne fortsatt skal sitte lokalt, og nært områdene de skal ha ansvar for. Det må også legges opp til flere samlinger slik at man blir kjent med kollegaene rundt om i landet, og får møte lederne sine fysisk. Det bør også i tilfelle være regionale avdelinger, med egne ledere, slik at det blir bedre oppfølging av den enkelte ansatte.

I tilfelle dagens ordning skal fortsette, må det utarbeides bedre retningslinjer slik at dette blir lettere både for statsforvalterne, forvalterne og styrene, og at det blir like arbeidsvilkår uansett hvor man er i landet. Statsforvalterne må få økte ressurser slik at forvalterne får god oppfølging, og kanskje bør verneområdeforvalterne ha egen leder. Det bør være minst



en årlig samling for forvalterne på landsbasis. Dette for å skape gode nettverk og en helhetlig nasjonal forvaltning. De nasjonale nasjonalparksamlingene for styrene og forvalterne bør også tas opp igjen. Det er viktig at også styrene får økt sin kompetanse, stolthet og forståelse oversitt oppdrag i egne områder, samt nettverk med politikere fra hele landet.

Lyngsalpan verneområdestyre mener at også representanter fra verneområdeforvalterne må delta i en referansegruppe for dette arbeidet. Lyngsalpan verneområdestyre deltar gjerne med styreleder og/eller forvalter.

Med vennlig hilsen

På vegne av Lyngsalpan verneområdestyre

Nils Einar Samuelsen
Styreleder



**Nærøyfjorden
verneområdestyre**

Postadresse
Nærøyfjorden verneområdestyre
Njøsavegen 2
6863 Leikanger

Besøksadresse
Fjordsenteret
5745 Aurland

Kontakt
Sentralbord: +47 57 64 30 00
Direkte: +47 5764 3129
sfvlpost@statsforvalteren.no
sfvlpost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/naroyfjorden

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Sakshandsamar Anbjørg Nornes

Vår ref. 2024/18199-0 432.0

Dykkar ref.

Dato 23.01.2025

Innspel frå Nærøyfjorden verneområdestyre og Stølsheimen verneområdestyre - utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Nærøyfjorden verneområdestyre og Stølsheimen verneområdestyre hadde felles innspel under teams-møtet med KLD 21. januar, og sender dette felles innspelet i etterkant. Desse to styra har samsnakka og har felles oppfatning av organiseringa av verneområdeforvaltarar.

Vi er godt nøgde med organiseringa slik den er i dag, og meiner den fungerer bra. Etter vår vurdering bør difor dagens organisering (nullalternativet) veljast vidare. Samtidig vil vi koma med fylgjande innspel på punkt som vi meiner er problematiske og bør forberast innanfor dagens organisering.

Meir robuste forvaltningsknutepunkt.

Ved vakansar, permisjonar og sjukemeldingar bør det vera betre moglegheit for samarbeid på tvers av forvaltningsknutepunkt og mellom verneområdestyre. Dei fleste forvaltningsknutepunkta har 1-2 forvaltarar, og er svært sårbare når nokon er borte frå jobb, eller arbeidsoppgåvene aukar.

Det bør vurderast felles administrasjon for fleire verneområdestyre for å gjera forvaltningsknutepunkta meir robuste.

Betre handtering av rolleforståing

Felles postmottak for verneområdestyra og Statsforvaltaren har ført til mistydingar om rolla til verneområdestyra. Det er også fleire døme på at post som skulle hatt adresse verneområdestyret vert adressert til Statsforvaltaren. Dette er vanskeleg for arkivtenesta å fange opp og legge på rett arkiv. Resultatet vert då at verneområdestyret ikkje får alle breva og søknadane dei skulle fått.

Rolleforståinga vert også vanskeleg når verneområdeforvaltarane har e-postadresse som sluttar med @statsforvalteren.no. Med denne e-postadressa er det vanskeleg for innbyggjarar i kommunane og andre brukarar å forstå at dei kommuniserer med verneområdestyret. Det fører til at lokal forvaltning vert mindre synleg. Uklar rolleforståing er også uheldig med tanke på at statsforvaltaren er klageinstans for vedtak fatta i verneområdestyret.



**Nærøyfjorden
verneområdestyre**

Med helsing

Kjell Bøe Bjørgum
leiar Nærøyfjorden verneområdestyre

Marta Sofie Vange
leiar Stølsheimen verneområdestyre

Anbjørg Nornes
verneområdeforvaltar / sekretær

Dokumentet er elektronisk godkjent



**Breheimen
nasjonalparkstyre**

Postadresse
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Besøksadresse
Skjåk utmarkssenter (v/Skjåk
Almenning), 2690 Skjåk og
Luster kommune,
Kommunehuset, 6868 Gaupne

Kontakt
Sentralbord: +47 61 26 60 00
Direkte: +47 61 26 62 10
sfinpost@statsforvalteren.no
<http://www.nasjonalparkstyre.no/breheimen>

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Stein Magne Grevrusten

Vår ref. 2024/13637-0 432.0

Dykkar ref. 23/2148

Dato 08.01.2025

Utredning av organisering av verneområdeforvaltare – uttale frå Breheimen nasjonalparkstyre

I brev datert 5. desember 2024 skriv Klima- og miljødepartementet (KLD) at det er behov for å sjå nærare på korleis verneområdeforvaltarane bør vere organiserte for å sikre best mogleg forvaltning av verneområda. KLD tek sikte på å gje Miljødirektoratet eit oppdrag om å gjennomføre ei slik utgreiing. KLD har i denne samanhengen invitert nasjonalparkstyra til møte på teams den 21. januar, der nasjonalparkstyra er velkomne til å uttrykke sitt syn på organiseringa av verneområdeforvaltarar.

Bakgrunn

KLD skriv at da ordninga med lokalpolitisk samansette verneområdestyrer vart oppretta i 2010, vart det vald ei løysing der forvaltarane vart tilsette hjå den respektive Statsforvaltaren for at forvaltarane skulle ha tilknytning til eit fagmiljø knytt til naturforvaltning og verneområdeforvaltning. Løysinga gjev òg tilgang til arkiv- og IKT-tenester og løyser ulike personalforvaltingsoppgåver som løn osv. og handtering av forvaltar sine oppgåver i samband med ulike typar fråvær eller ved vakanse.

KLD skriv at Riksrevisjonen undersøkte nasjonalparkforvaltninga i 2014 og peika på uklarheiter i rollefordelinga mellom forvaltarar og statsforvaltarar. Klima- og miljødepartementet (KLD) og Miljødirektoratet følgde opp med tydelegare vedtekter og reviderte stillingsinstruksar. Likevel vert rollefordelinga oppfatta som krevjande, særleg knytt til personalforvaltning og dagleg styring.

Ei evaluering av forvaltningsmodellen i 2021 viste at modellen verken har styrkt eller svekt verneverdiane, men fungerer i hovudsak godt. KLD har vedteke å vidareføre modellen, men vil vurdere forbetringstiltak. Statsforvaltarane brukar mykje tid på administrativ oppfølging av forvaltarane, med stor variasjon i arbeidsmengde mellom verneområda og ujamn fordeling av oppgåver. Avgrensa styringsmoglegheit gjer det vanskeleg å jamne ut arbeidsbelastninga, noko som vert forverra ved fråvær og vakanse.

Nasjonalpark	Breheimen
Naturreservat	Høyrokampen
Landskapsvernområde	Strynefjellet, Mysubytta, Høydalen, Mørkridsdalen, Vigdalen



KLD ønskjer å styrkje forvaltinga av verneområda ved å gjennomgå og eventuelt endre organiseringa av verneområdeforvaltarane. Målet er bl.a. å oppnå betre fagleg samling, auka kompetanse og erfaringsdeling, meir fleksibilitet i oppgåvefordeling ved fråvær og ulike ressursbehov, lik organisering av forvaltarane, tydelegare rollefordeling, meir heilskapleg forvalting på tvers av verneområde, samt tettare samarbeid med Statens naturoppsyn og besøkssentera.

Breheimen nasjonalparkstyre sine vurderingar av momenta i brev frå KLD

I kulepunkta nedanfor er det drege ut dei viktigaste momenta frå KLD sitt brev med nasjonalparkstyret sin vurdering på kvart enkelt punkt.

- *Riksrevisjonen pekte der på enkelte svakheter ved modellen, bl.a. uklarheter knyttet til forvalternes rolle og statsforvalterens rolle..... Departementet oppfatter likevel at rollefordelingen mellom statsforvalter og styre/styreleder når det gjelder personalforvaltning/daglig ledelse/styring fortsatt kan være krevende.*
 - Breheimen nasjonalparkstyre kan ikkje sjå at dette er noko utfordring i det heile teke. Breheimen nasjonalparkstyre har eit sekretariat som består av to nasjonalparkforvaltare som er knytt til kvar sin statsforvaltar i Innlandet og Vestland. Rollefordelinga mellom Statsforvalteren i Innlandet, Statsforvalteren i Vestland, nasjonalparkstyret og styreleiar i Breheimen har fungert på ein god måte. I samtale med nasjonalparkforvaltarane gjev dei også uttrykk den same oppfatninga. Som eit eksempel kan det nemnast at i vårt område (Vestland og Innlandet) blir bl.a. styreleiar invitert til å delta i tilsetjingsprosessar, årlege styreleiarssamlingar m.m. saman med Statsforvalteren. Statsforvalteren er også invitert til å delta på ulike styremøte av nasjonalparkstyret. Rollene er tydeleg avklart gjennom stillingsinstruks og styrevedtekter. I dei områda der aktørane ikkje har forstått sin rolle må overordna myndigheit gå inn og rettleie/instruere i større grad enn det som har vore gjort hittil.
- *Det er i dag, etter det departementet er kjent med, ulik grad av samhandling på tvers mellom forvalterne for de ulike verneområdene. Slik samhandling vil bidra til kunnskapsdeling og meir enhetlig forvaltningspraksis.*
 - I samtale med sekretariatet i Breheimen kjem det fram at det er høg grad av kunnskapsdeling mellom forvaltarane på tvers av verneområda både i Innlandet og Vestland. Forvaltarane har innført faste «kaffeprat»-møte som varar i ein time kvar veke på Teams, der også eksterne forvaltarar frå Vestland, Trøndelag, Møre og Romsdal deltek (totalt opp mot 20-25 forvaltarar). I tillegg deltek ofte direktør eller underdirektør frå avdeling naturmangfold og verneområder hos Statsforvalteren i Innlandet på desse møta. I desse møta diskuterer forvaltarane



ulike problemstillinger og saker, og deler ulike nyheter fra ulike møter, forskning og avgjersler i klagesaker. Ulike fråsegner blir også samkøyr i desse møta der dette er naturleg. Det blir også arrangert «kaffeprat»-møter der eksterne ressurspersonar, eksempelvis juristar frå Miljødirektoratet eller ulike ressurspersonar frå Statsforvalterens fellestjenester, vert inviterte til å presentere ulike fagtema i desse møta.

Breheimen nasjonalparkstyre meiner derfor at dette med kunnskapsdeling og einskapleg forvaltningspraksis mellom verneområda i Innlandet og Vestland er godt ivareteke med dei grepa som forvaltarane sjølve har teke initiativ til. Ordninga kan sikkert vidareutviklast og adopterast av andre område der dette ikkje fungerer like godt.

- *Departementet ønsker derfor, gjennom et oppdrag til Miljødirektoratet, å gjennomgå den organisasjonsmessig tilknytningen og øvrig organiseringen verneområdeforvalterne, og utrede ev. endret organisering, med mål om å styrke forvaltningen av verneområdene. Blant annet er det ønskelig å oppnå følgende:*
 - styrke samlingen av fagmiljøet som verneområdeforvaltere utgjør
 - bedre forhold for veiledning av og dermed styrket kompetanse hos forvalterne
 - øke erfaringsdelingen mellom forvalterne
 - mer fleksibilitet i fordeling av oppgaver ifm. sykdom, vakanser mv. eller pga ulike ressursbehov mellom områder
 - lik organisering av forvalterne og styrket daglig ledelse mtp. organisering av arbeid, fordeling av oppgaver mv.
 - bedre håndtering av rollefordeling
 - mer helhetlig forvaltning mellom verneområder
 - tettere samarbeid med Statens naturoppsyn
 - tettere samarbeid med besøkssentrene
 - bedre fungerende knutepunkter
- Som nemnt lenger opp i brevet meiner nasjonalparkstyret at dagens organisering av forvaltarane i Innlandet/Vestland varetek fleire av strekpunkta ovanfor på ein god måte. Men organiseringa vi har i dag kan også bli betre. Etableringa og utviklinga av denne forvaltningsmodellen har vore ein kontinuerleg prosess med prøving og feiling sidan oppstart av i 2010. Det vil derfor vera ulogisk å skrote dagens organisering fordi det ikkje fungere bra nokre plassar. Utgangspunktet i denne saka bør vera at ein tek tak i utfordringane der det ikkje fungerer i dag og gjer tiltak for å rette på dette. Nasjonalparkstyret er kjent med at det i Innlandet og Vestland blir arbeid kontinuerleg med å forbetre momenta i strekpunkta ovanfor på en god måte.



- *Departementet mener at en utredning av endret organisering må omfatte flere alternativer i tillegg til dagens ordning, blant annet:*
 - *samle arbeidsgiveransvar hos kun et fåtall statsforvaltere*
 - *samle arbeidsgiveransvar hos Miljødirektoratet, f.eks. som en underavdeling i Statens naturoppsyn,*
 - *opprette en egen organisasjon med egen ledelse, men der fellestjenester (arkiv, lønn osv) håndteres av direktoratet*
 - *overføre arbeidsgiveransvar til hvert enkelt av de 44 styrene.*
- Breheimen nasjonalparkstyre stiller seg uforståande til kvifor ein skal gjere endringar på ei organisering av nasjonalparkforvaltarane som fungerer godt, eksempelvis i Innlandet og Vestland. Ein bør heller gripe tak i dei områda der det er utfordringar med dagens organisering, og bruke dei områda som fungerer godt som forbilde for korleis dette kan løysast. Det er også viktig at forvaltarane som tilsette blir sikra gode og trygge arbeidsvilkår, og at dei har ein robust arbeidsgjevar i ryggen. Breheimen nasjonalparkstyre meiner at dette får dei best ved vidareføring av dagens ordning ved at Statsforvaltaren står som arbeidsgjevar. Alternativt kan fyrste strekpunktet ovanfor (*samle arbeidsgjevaransvaret på eit fåtal statsforvaltarar*) vera eit alternativ som vil vere ei god løysing der ein kan spela vidare på dei områda som fungerer godt.

Breheimen nasjonalparkstyre meiner at dei andre alternativa som KLD skisserer som moglege løysingar ikkje vil bli betre enn dagens organisering. Spesielt ser nasjonalparkstyret på alternativa om *etablering av eigen organisasjon* og *overføring av arbeidsgivaransvaret til det enkelte styre* som urealistisk. Ein kan ikkje sjå at dette vil føre til større *kunnskapsdeling og meir enhetlig forvaltningspraksis* enn vi har med dagens organisering. I tillegg vil sannsynlegvis ei slik organisering bli betydeleg dyrare enn dagen ordning, og ein startar opp noko som ein ikkje veit vil fungere godt på sikt. Med dagens organisering har vi som nemnt fleire gode eksemplar på at organiseringa fungere godt. Ein bør heller hente erfaringar frå desse og gjere tiltak/endringar i dei områda der det ikkje fungerer tilfredsstillande.

Det er viktig at denne prosessen, og signalet frå KLD om mogleg relokalisering av forvaltarstillingar, ikkje blir ein ny lokaliseringsdebatt om kven som skal ha ansvaret og kor forvaltarane skal lokaliserast. Ivaretaking av dei store verneområda og tilliten til lokal forvaltning er ikkje tent med ein slik debatt på nytt.

Uansett kva slags løysing som kjem i framtida må overordna myndigheit sikre at forvaltarane har klare og gode økonomiske vilkår til å gjennomføre jobben sin med tanke på bl.a. dekking av reiseutgifter, arbeidstelefon, IT-utstyr og andre



fasilitetar som er nødvendige i det daglege. Nasjonalparkstyret er kjent med at dette blir praktisert noko ulikt i dagens ordning, og det er viktig at dette blir teke tak i og at det blir felles tydelege retningslinjer for kva som gjeld i denne samanhengen.

Vi er inne i ei tid der fleire statsforvaltarembeter må nedbemanne på grunn av økonomiske utfordringar. I denne samanhengen er det viktig at talet på forvaltarstillingar blir oppretthalde og sikra på ein god måte, jf. brev av desember 2009 frå miljøvernminister Erik Solheim: *Når ordningen er etablert, vil bevilgningene til verneområdeforvaltere bli overført til kap. 1510 Fylkesmennene som øremerkede midler.* Dette blir også stadfesta i brev frå Miljødirektoratet der dei skriv at: *Samtidig vil vi presisere at de øremerkede midlene skal brukes til å holde samme antallet forvalterstillinger hos de enkelte embetene og at det ikke kan reduseres i antall stillinger eller reduseres i stillingsprosjenter for å bruke midlene til å dekke andre utgifter hos embetene.*

Det er heilt avgjerande for ivaretaking av dei store verneområda i framtida at forvaltninga blir tilført auka resursar til både tiltak og bemanning. Mange av nasjonalparkstyra, og spesielt dei områda med villrein, har i dag alt for lite bemanning med tanke på behovet for forvaltning, informasjon og tilsyn. Nasjonalparkstyret ber derfor om at KLD følgjer opp dette punktet og prioriterer auka resursar til dette arbeidet, noko også KLD sjølv er inne på i Stortingsmelding nr. 18 om *Ein forbetra tilstand for villrein* (s. 102).

Proessen vidare

- *Departementet mener at det er sentralt at verneområdestyrene involveres tett gjennom hele prosessen. Departementet tar derfor sikte på å presisere i oppdragsbrevet at styrene skal inviteres til et oppstartsmøte, at det bør etableres en referansegruppe med representanter fra noen utvalgte styrer som involveres i det fortløpende arbeidet, og at styrene skal få anledning til å avgi sine synspunkt på et eventuelt forslag til ny organisering før direktoratet sender sin tilråding til departementet.*
 - Det er bra at nasjonalparkstyra blir involvert i prosessen vidare, men det er også avgjerande at nasjonalparkforvaltarane blir involvert i prosessen framover. Det er dei som står i dette dagleg, og det er viktig at resultatet av framtidig organisering blir av en slik karakter at det fungerer godt for dei tilsette.

Styreleiar i Breheimen nasjonalparkstyre kan gjerne delta i ei eventuell referansegruppe. Det blir også lagt vekt på at det i referansegruppa bør delta ein representant frå forvaltarane i Innlandet/Vestland med bakgrunn i at dette er områder der dagens ordning fungerer godt. I desse områda er det tilgang til



forvaltarar som har vore med i ordninga frå oppstart i 2010 som kan dele erfaringar og synspunkt på ein god måte.

Konklusjon

Breheimen nasjonalparkstyre meiner at dagens organisering av nasjonalparkforvalterne må vidareførast, og styret ser på dette som den mest gunstige løysinga både praktisk og kostnadsmessig. Der det er utfordringar med dagens organisering bør overordna myndigheit gå inn og gjere tiltak. Alternativt kan styret gå med på ei organisering der arbeidsgjevaransvaret blir lagt på nokre få statsforvaltarar der dagens organisering fungerer godt i dag. Da vil ein kunne spela vidare på kunnskapen og erfaringar som er opparbeida gjennom denne organiseringa dei siste 15 åra.

Nasjonalparkstyret ser på alternativa om etablering av *eigen organisasjon* og *overføring av arbeidsgivaransvaret til det enkelte styre* som urealistisk og lite truleg betre organisering enn dagens løysing.

Med helsing

Breheimen nasjonalparkstyre
v/ styreleiar Edel Kveen

Etter våre rutinar er dette brevet godkjent og sendt utan underskrift

Kopi går til:
Statsforvalteren i Innlandet
Statsforvalteren i Vestland



**Varangerhalvøya
nasjonalparkstyre**

Postadresse
Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Postboks 700
9815 Vadsø

Besøksadresse
Damsveien 1
9800 Vadsø

Kontakt
Sentralbord: +47 78 95 03 00
Direkte: +47 78 95 03 59
sftfpost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/Varangerhalvøya

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Geir Østereng

Vår ref. 2024/11914-0 432.3

Deres ref.

Dato 22.01.2025

Organisering av verneområdeforvaltere - Svar fra Varangerhalvøya nasjonalparkstyre - KLD

Vi viser til brev fra KLD av 5.12.2024 deres ref. 23/2148, om utredning av organisering av verneområdeforvaltere.

Varangerhalvøya nasjonalparkstyre tok stilling til dette i arbeidsutvalgsmøte 14 januar 2025 i AU sak 1 -25, samt gav innspill i Teamsmøte med KLD 21.01.2025.

Skriftlig tilbakemelding er vedlagt, inkl. innspill i møtet.

Med hilsen

Varangerhalvøya nasjonalparkstyre/ Várnjárgga álbmotmeahccestivra/ Varenkinniemen kansalistarhaan styri

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Vedlegg:

- 1 Svar fra Varangerhalvøya nasjonalparkstyre om arbeid med organisering av verneområdeforvaltere - KLD
- 2 Talepunkt møte KLD - Varangerhalvøya nasjonalparkstyre (002)

Kopi til:

Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Miljødirektoratet

Postboks 700
Postboks 5672 Sluppen

9815 VADSØ
7485 TRONDHEIM

Nasjonalpark

Varangerhalvøya nasjonalpark / Várnjárgga álbmotmeahcci/ Varenkinniemen kansalistaras

Naturreservat

Syltefjorddalen naturreservat / Oarddu luondumeahcci, Ytre syltevik naturreservat, Sandfjordneset Naturreservat

Landskapsvernområde

Persfjorden-Syltefjorden landskapsvernområde / Biezavuona-Oardduvuona suodjemeahcci



Arkivsaksnr: 2024/11914-0

Saksbehandler: Geir Østereng

Dato: 22.01.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Arbeidutvalget for Varangerhalvøya nasjonalparkstyre	AU 1 - 25	14.1.25

Tilbakemelding til KLD om arbeid med organisering av verneområdeforvaltere

**Saksprotokoll i Varangerhalvøya nasjonalparkstyre/Várnjárgga álbmotmeahceceštivra -
14.01.2025**

Vedtak

Styreleder og forvalter lager en uttalelse basert på saksfremlegget som legges frem i møtet. Det fokuseres på den mest hensiktsmessige fremtidige praktiske organisering, med hensyn til arbeidsgiveransvar og behov for de nødvendige ressursforhold.

Enstemmig.

Forvalters innstilling

Innspill formidles muntlig i møte med KLD. Dette ettersendes skriftlig.
Innspill avgjøre i arbeidsutvalgsmøte.

Saksopplysninger

Nasjonalparkstyrene er invitert til å gi innspill til Klima og miljødepartementets initiativ for «*utredning av organisering av verneområdeforvaltere*» Ref. brev av 5.12.24.

Dette i Teamsmøte 21 januar kl. 12-14, hvor hvert verneområdestyre har 2 min taletid. Skriftlig innspill kan ettersendes.

Dette er en videre oppfølging av en riksrevisjonsrapport om forvaltningsordningen fra 2014. Miljødirektoratet har tidligere svart ut hvordan de skulle følge opp riksrevisjonsrapporten i vedlagt brev av 31.05.2021 (vedlagt).

Klima- og miljødepartementet mener at det er behov for å se nærmere på hvordan verneområdeforvalterne bør være organisert for å sikre best mulig forvaltning av verneområdene. Departementet tar sikte på å gi Miljødirektoratet et oppdrag om å gjennomføre en slik utredning.

Styrene er velkomne til å uttrykke sine syn, inkludert hva et oppdrag om en slik utredning bør inneholde.

«Departementet ønsker derfor, gjennom et oppdrag til Miljødirektoratet, å gjennomgå den organisasjonsmessig tilknytningen og øvrig organisering av verneområdeforvalterne, og utrede ev. endret organisering, med mål om å styrke forvaltningen av verneområdene.

«Departementet mener at det er sentralt at verneområdestyrene involveres tett gjennom hele prosessen. Departementet tar derfor sikte på å presisere i oppdragsbrevet at styrene skal inviteres til et oppstartsmøte, at det bør etableres en referansegruppe med representanter fra noen utvalgte styrer som involveres i det fortløpende arbeidet, og at styrene skal få anledning til å avgi sine synspunkt på et eventuelt forslag til ny organisering før direktoratet sender sin tilråding til departementet.»

Vurdering

Nasjonalparkforvalterne som ressurs for styrene kjenner godt til hvor skoen trykker angående muligheter for å forbedre verneområdeforvaltningen. Nasjonalparkforvalterne har sammen med styrelederne god oversikt og kjenner historikken på fagfeltet. Nasjonalparkstyrene har således en viktig stemme ovenfor Klima og miljødepartementet for å finne en god organisering fremover.

- ✓ I tillegg til at verneområdestyrene involveres tett i prosessen for en utredning bør en referansegruppe for utredningen inneholde verneområdeforvaltere fra ulike type styrer i hele landet.

Departementet foreslår at utredningen omfatter alternativene:

- samle arbeidsgiveransvar hos kun et fåtall statsforvaltere
- samle arbeidsgiveransvar hos Miljødirektoratet, f.eks. som en underavdeling i Statens naturoppsyn,
- opprette en egen organisasjon med egen ledelse, men der fellestjenester (arkiv, lønn osv) håndteres av direktoratet
- overføre arbeidsgiveransvar til hvert enkelt av de 44 styrene.

- ✓ Vi ser *ikke hensikten* i å gjøre en såpass bred utredning uten at det er ambisjoner om å styrke forvaltningen av verneområder betydelig. Hvis ikke kan man heller i utgangspunktet heller vurdere hvordan man med enkle grep kunne ha forbedret dagens ordning. Mye fungerer i dag og kan justeres for en optimalisering med samme ressurstilgang. Om man planlegger en betydelig økt finansiering er man positiv til en breiere utredning mht. de tre første punktene i punktlisten over.
- ✓ Særlig å overføre arbeidsgiveransvaret til styrene selv vil bryte med dagens forvaltningsprinsipper og vil kunne gi utfordringer og ulikheter nasjonalt. Møte med styrelederne i Troms og Finnmark 9.1 tilsier at få er positive til at styret selv får arbeidsgiveransvar, og en slik ordning og alternativet bør utelates i en utredning.

Nasjonalparkforvalterne er i dag ansatt hos Statsforvalterne, men verneområdestyret bestemmer over arbeidstiden og prioritering.

Forvalter viser til at Statsforvalterens miljøavdeling i Troms og Finnmark mangler åpenbart ressurser til å ha nok ansatte til å følge opp forvalterne 100% optimalt. Det er svært få fagpersoner og mange oppgaver. Om hensikten er å styrke all verneområdeforvaltning litt, bør man styrke et fåtall statsforvaltere hvor Statsforvalteren i Troms og Finnmark åpenbart er en av disse. Dette vil også gi effekt for de små verneområdene som ikke forvaltes lokalt. I dag er det åpenbare forskjeller i ressursbruk mellom områder forvaltet lokalt og de som er forvaltet av Statsforvalteren.

- ✓ Varangerhalvøya nasjonalparkstyre støtter Klima og Miljødepartementets fokus på å sikre en best mulig forvaltning av verneområdene. Mange verneområder med verneverdier er tildelt alt for lite fokus, især områder som ikke forvaltes lokalt. Noen av disse kunne sikkert vært forvaltet av eksisterende verneområdestyrer. Få personer jobber med verneområdene helhetlig. Departementet bør se på om ressurser benyttes optimalt. Noen verneområdestyrer burde kunne ha kapasitet til å forvalte flere små verneområder innen sin region, især styrer som forvalter nasjonalparker som er «små» i areal, har få dispensasjonssøknader og disponerer en heltidsstilling. Det vil gi en noe bedre ressursutnyttelse. Det er få ansatte i regional naturforvaltning. Kommunene har vanligvis ingen.

Vi forvalter i dag 4 verneområder i tillegg til Norges sjette største nasjonalpark. Vi ser at flere naturreservater forvaltet av Statsforvalteren i randsonen av våre områder gis ufortjent lite oppmerksomhet grunnet ressursmangel, inkludert en rekke nasjonalt viktige fuglefjell hvor koloniene nå er i ferd med å forsvinne helt, uten at norsk naturforvaltning fanger det opp for å belyse årsaker, og gjøre tiltak (Makkaur naturreservat og Ekkerøy naturreservat). Med en forvalterstilling til kunne vi ha tatt ansvar for flere områder og gjennomført forvaltningsplanarbeid raskere.

Utredningen bør vurdere om flere styrer som forvalter store områder og flere områder bør få tildelt flere nasjonalparkforvalterstillinger. Dette vil også styrke fagmiljøene på knutepunktene.

- ✓ Styret vil peke på at Statsforvalterne, som forvalterne er ansatt hos har opplevd en reduksjon i antall stillinger ved avskaling av budsjetter ved avbyråkratiseringsreformen. Færre jobber med naturforvaltning og forvaltning av verneområder i dag enn før avbyråkratiseringsreformen trådte i kraft, og det betyr at administrativ oppfølging av forvalterne ved administrasjon gradvis kan ha blitt uforholdsmessig høy i Miljøavdelingene hos Statsforvalterne. Disse bør styrkes for å oppnå en bedre verneområdeforvaltning. Alternativet med å opprette en egen avdeling hos Statsforvalteren som følger opp nasjonalparkene og verneområdene er et aktuelt alternativ.

Hva bør et oppdrag inneholde?

- ✓ Er finansiering ved øremerkede midler til hver nasjonalparkforvalterstilling til Statsforvalterembedet tilstrekkelig siden ordningen trådte i kraft? Kostnadene er økt siden ordningen trådte i kraft i 2010/11. Stillinger som eksisterer fra starten er øremerket 1 million i årlig budsjett, mens nyopprettede forvalterstillinger i 2024 utgjør mer (eksempelvis for LoppHAVet marine verneområde). Dagens budsjett tilsier at 1 million i øremerkede midler til hver stilling kan bli for lite. Dette går utover budsjetter for reiseutgifter etc.

Departementet mener det er ønskelig å oppnå følgende:

- styrke samlingen av fagmiljøet som verneområdeforvaltere utgjør
- bedre forhold for veiledning av og dermed styrket kompetanse hos forvalterne
- øke erfaringsdelingen mellom forvalterne

I Troms og Finnmark er det månedlige møter med erfaringsdeling blant forvalterne. Forvalterne har årlige fysiske samlinger i tillegg til forvaltersamlinger hos Miljødirektoratet hvert annet år, samt Teamsmøter med ulike fagtemaer.

Geografisk spredning av verneområdene gjør at det vil sitte forvaltere spredt i landet uansett. Det viktigste er at de sitter i funksjonelle fagmiljøer sammen med Statens naturoppsyn, fjelltjeneste, fjellstyrer, utmarkslag eller forskningsmiljøer. Da hvor de enkelte aktørene faktisk er tilstede på knutepunktet. Dette forstår vi ikke gjelder i dag på flere knutepunkter. På vårt knutepunkt er alle etater tilstedeværende jevnlig slik at effekten av samlokalisering nyttes.

- mer fleksibilitet i fordeling av oppgaver ifm. sykdom, vakanser mv. eller pga. ulike ressursbehov mellom områder.

Dette kan løses med samarbeidsklynger eller fastsetting av rutiner. Slik at alle forvaltere med tilsvarende verneområdetyper har et samarbeid og kan støtte hverandre ved sykdom og vakanser.

- lik organisering av forvalterne og styrket daglig ledelse mtp. organisering av arbeid, fordeling av oppgaver mv.

Verneområdeforvalter er i dag daglig leder og gjennomfører på styrets oppdrag i samarbeid med styreleder. Vi kjenner ikke til at noen forvaltere ikke gjennomfører det de skal i dag. Om departementet mener ressurser prioriteres feil kan det gis klarere føringer til hva som skal prioriteres først.

- bedre håndtering av rollefordeling

Rollefordeling relatert til statsforvalter kunne vært tydeligere i saksbehandlingssystemet. I dag får mottaker av brev fra verneområdestyrene med tittel «melding fra statsforvalteren». Det er svært uheldig. Adresse for postmottak til nasjonalparkstyrene burde også vært annerledes enn statsforvalterens. Det er gitt lovnader om at dette kunne etableres tidligere.

- mer helhetlig forvaltning mellom verneområder

Dette kan samordnes mer ved at verneområdeforvaltere med like type områder og tema knyttes tettere i nettverk for deling av erfaringer ved digitale møter. Sterkere føringer til Naturmangfoldlovens § 48. Områdene er svært ulike og styrene har alt slags typer av saker, noen har svært mange og noen har få.

- tettere samarbeid med Statens naturoppsyn

Vi har i dag et tett og godt samarbeid med Statens naturoppsyn lokalt. Men vi ser at det gis føringer nasjonalt som synes å utvikle seg til å fokusere SNO ressursene til tema som nasjonalparkstyrene nødvendigvis ikke har behov for, og slik at SNO ikke forblir like relevant som feltapparat, som de var når de først ble opprettet. Med endret verneområdeforvaltning fra 2015 hvor folk i større grad inviteres til å besøke de store verneområdene, blir det større behov for et feltapparat som både kan ha begrenset politimyndighet og gjennomfører praktisk skjøtselsoppgaver som tilsyn med alle typer

verneskilt, enkelt vedlikehold av bålplasser og gapahuker, kloppegging, føring av ved til bålplasser, tømning av doer, vedlikehold på hengebruer og føring av ved til åpne hytter i verneområdene der det er behov. Statens naturoppsyn fokuserer nå mer på tilsyn med nasjonale miljøverdier og forebygging av miljøkriminalitet og avviser flere typer oppdrag enn før. SNO – stillingene med fokus på nasjonalparkene kan bli vannet ut med en rekke multifunksjonelle oppgaver. Rovviltarbeidet synes også å spise stadig mer av andre oppgaver knyttet til truede arter og vernet natur. Dette bør utredes. Oppgaver som føring av ved, vedlikehold, kloppegging prioriteres ikke. Dette gir en mer omstendelig verneområdeforvaltning hvor tjenestene må kjøpes eksternt og øker kostnadene.

Klima og miljødepartementet bør jamfør Naturoppsynslovens § 2 gi Statens naturoppsyn føringer som ivaretar at man også i større grad kan påta seg praktiske skjøtseloppgaver i verneområdene, i takt med verneområdestyrenes ønsker.

I dag fins ikke dialogforum mellom nasjonalparkstyrene nasjonalt og Statens naturoppsyn sentralt angående diskusjonsfora for forventninger og behov hos verneområdeforvaltningen VS prioritet på arbeidsoppgaver hos Statens naturoppsyn.

- tettere samarbeid med besøkssentrene

I Troms og Finnmark har kun de eldste nasjonalparkene egne besøkssentre. Vi kan ikke se at disse prioriteringene har medført en satsning på nasjonalparkene i nord ved at det etableres flere besøkssentre – det ville kunne gitt lokale ringvirkninger. Samtidig ser vi at man i Sør-Norge har opptil flere besøkssentre knyttet til en og samme nasjonalpark. Flere av nasjonalparkene i nord burde vært tildelt flere nasjonalparkstillinger for å kunne følge opp arbeidsomfanget enda bedre.

- bedre fungerende knutepunkter

I Varanger har man et fungerende knutepunkt med et sterkt fagmiljø, sentralt plassert i forhold til verneområdenes beliggenhet mht. kjøreavstander og tilgjengelighet. Dersom man har åpenbare kandidater som ikke har dette, bør man plukke ut disse og fokusere på hvordan man kan få det til også der.

- Man bør også utrede om dagens nasjonalparkstyrene kan påta seg sommerarbeidere for å inkludere ungdom i større grad, samt frivillige som tilbyr sin arbeidskraft som ressurs i verneområdeforvaltningen. Dette er vanlig forøvrig i Europa. Organisering via Statsforvalteren har gitt utfordringer da bemanningen er såpass lav.
- En utredning bør også se på om nasjonalparkforvalterne har de nødvendige ressurser, herunder tjenestebil og for de aller største nasjonalparkene i nord mangler også tilgang til snøskuter og ATV som er tilgjengelig til enhver tid. Det er store kjøreavstander med opptil 4 timer østover rundt verneområdet og 3 timer å kjøre bil østover. Både Varangerhalvøya nasjonalpark og Anarjohka nasjonalpark har etterspurt ordning for tjenestebil eller snøskuter. Bruk av private biler og leiebiler/ leiekjøretøy er ikke optimalt. Bilene er ikke merket og det gjør at man fremstår usynlig i lokalmiljøet i møte-, tiltaks- og skjøtselssammenheng. At en statlig aktør ikke har tjenestebiler når ansvarsområdet er såpass stort i areal og utadrettet virksomhet såpass stor er svært uvanlig. Forvalteren har mye utadrettet virksomhet i området, som hos oss er svært stort i areal fordelt på 4 kommuner.

Innspill til KLD fra Varangerhalvøya nasjonalparkstyre

- Vi ser ikke hensikten i en brei utredning; om ikke verneområdeforvaltningen skal styrkes med mer ressurser.
- Dagens ordning knyttet til Statsforvalteren kan godt utredes først.
- Nasjonalparkstyret er ikke interessert i å få arbeidsgiveransvaret. Dette alternativet bør utelates i utredningen.
- Nasjonalparkforvaltere fra ulike deler av Norge med ulike type styrer bør være representert i utvalget for utredning. De vet hvor skoen trykker.
- Det mangler ressurser hos styrer med ansvar for de størst og flest områder. Ingen nye nasjonalparkstillinger er tildelt i Troms og Finnmark. Ressurssituasjoner bør utredes.
- De største nasjonalparkene har behov for tjenestebil. Noen også snøskuter og ATV. At en statlig aktør ikke har tjenestebiler når ansvarsområdet er såpass stort i

areal med såpass utadrettet virksomhet, ofte på dårlige veier er svært uvanlig. 2000 km²
(OSLO – BERGEN = Vadsø – syltefjorddalen t/r)

- Vi kan gjerne ta over ansvar for flere naturreservater, vi har to fuglefjell i randsonen av nasjonalparken – som får lite oppmerksomhet og nå er i ferd med å dø ut. Om vi får flere stillinger.
- Er Nord Norge godt nok dekt med besøkssenter? Norges 6 største nasjonalpark underkommuniseres uten nasjonalparksenter. I sør har noen parker flere senter.
Bør utredes.
- Feltressursen i Statens naturoppsyn blir stadig mer multifunksjonell og tid til nasjonalparkene spises opp. Takker nå nei til skjøtselsoppgaver med tilrettelegging som besøksforvaltningen krever. Det bør utredes om feltressursene skal knyttes sterkere til styrene.



**Nasjonalparkstyret for
Øvre Dividal nasjonal-
park og Dividalen
landskapsvernområde**

Besøksadresse
Statskog
9321 Moen

Postadresse
Postboks 700
9815 Vadsø

Kontakt
Sentralbord +47 78 95 03 00
Direkte 77642224+47 95 21 05 35
fmtrmbm@fylkesmannen.no

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Bjørn Morten Baardvik

Vår ref. 2024/11920 - 432.3

Dato 28.02.2025

Uttalelse - Øvre Dividal nasjonalparkstyre - organisering av verneområdeforvalterne

Styrets uttalelse om utredningen fra Klima- og miljødepartementet:

Vi støtter målene som ligger til grunn for utredningen, spesielt ønsket om å styrke fagmiljøene, øke samarbeid og fleksibilitet, og sikre en helhetlig og robust forvaltning av verneområdene.

Vi mener imidlertid at disse målene kan oppnås uten en omfattende omorganisering. Dagens modell fungerer i hovedsak godt, og vi ser større verdi i å videreutvikle den ved å:

- Forbedre ressursfordelingen og styrke støtten til forvalterne.
- Tydeliggjøre rollefordelingen mellom Statsforvalteren og styrene.
- Fremme tettere samarbeid og kunnskapsdeling mellom forvaltere og lokale aktører.
- Gi kommunene bedre opplæring i deres rolle i forvaltningen av verneområder for å sikre at de kan bidra mer effektivt.

Vi vil også vektlegge at det allerede eksisterer et godt faglig samarbeid mellom forvalterne i nord. Dette samarbeidet er en viktig styrke som bør videreutvikles og bygges videre på innenfor dagens modell.

En samlokalisering av forvalter av Øvre Dividal Nasjonalpark og Statskog, med sitt feltapparat Fjelltjenesten, har vært vist seg å fungere faglig veldig bra for forvaltningen.

En samlokalisering av flere forvaltere i midt Troms vil kunne styrke forvaltningen ytterligere, men burde sees i en større sammenheng.



Både Øvre Dividal nasjonalpark og Rohkunborri nasjonalpark har forvaltnings relaterte problemstillinger knyttet både til svensk reindrift i Norge, og til forsvarets øvingsvirksomhet, med de infrastruktur behov det medfører i indre Troms.

Samtidig har Statskog SF, som er grunneier i nasjonalparkene i Troms et av sine regionskontor på Moen i Målselv.

En samlokalisering av Nasjonalparkforvalterne, SNO, og Statsfovalterens reindriftsavdeling, ville bli et meget sterkt fagmiljø, som var rigget for å møte fremtidig utfordringer med økt militær tilstedeværelse i indre Troms, samt klimaendringer som vi allerede i dag ser påvirke reindriftas bruk av verneområdene.

Ved en samlokalisering kan man oppnå mange synergier effekter i utmarksforvaltningen, samt bedre servicenivået ovenfor brukerne av naturressursene.

Dersom det etter møtet er ønske om bidrag i en eventuell omstillingsprosess bidrar vi gjerne.

Med vennlig hilsen

Bjørn Morten Baardvik
nasjonalparkforvalter

Kopi til:

Statsforvalteren i Troms og Finnmark

Postboks 700

9815

VADSØ

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Jenny Marie Gulbrandsen

Vår ref. 2024/11822-0 432.3

Deres ref. 23/2148

Dato 11.03.2025

Innspill fra Raet nasjonalpark - utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Raet nasjonalparkstyre vil få komme med følgende innspill til Utredning av organisering av verneområdeforvaltere:

Styret i Raet nasjonalpark er ikke imot at det gjennomføres en utredning av organisering av verneområdeforvaltere, men vil samtidig få gi uttrykk for at dagens organisering på mange områder fungerer godt, og ønsker ikke en organisering som svekker lokal forankring.

Organisering.

Dagens organisering med lokalt forankret nasjonalparkforvalter bidrar til en effektiv bruk av forvalters ressurser på oppdrag ute i nasjonalparken og administrative oppgaver. Forvalter har kontorsted sentralt i verneområdets utstrekning.

Vi vil fraråde en organisering som gir økt avstand til arbeidsgiver/beslutningstaker, som trolig vil kreve mer bruk av forvalters tid til å opprettholde kontakt med en arbeidsgiver som enten er samlet for et større geografisk område, lagt til Miljødirektoratet, eller en egen avdeling.

En svakhet ved dagens organisering er mangelen på et godt fungerende lokalt knutepunkt for Raet nasjonalpark, for Statens naturoppsyn (både i forhold til oppdrag og tilsyn), Nasjonalparksenter, Skjærgårdstjenesten, kommunen og andre aktuelle samarbeidspartnere.

Forvalter har jevnlig møter med Administrativt kontaktutvalg med kommunene og Fylkeskommunen, der SNO har avstått fra å være fast medlem. SNO blir ivitert, og deltar sporadisk på Teams. SNO er ofte ute på oppdrag i andre regioner.

Det er jevnlig møter med Raet Besøkssenteret, men styret mener at samarbeidet med alle aktører vil dra stor nytte av økt samlokalisering i knutepunkt.

Fagmiljø.

For å styrke fagmiljøet, vil vi foreslå at det opprettes et formelt samarbeidsforum for forvaltere av marine nasjonalparker. Forvalterne i Færder, Ytre Hvaler, Jomfruland og Raet har i dag et uformelt samarbeid om problemstillinger og erfaringsutveksling. Til dels også med Oksøy Ryvingen og Farsund Landskapsvernområder.

Det er forvaltere som i stor grad arbeider med de samme problemstillingene.

Personalansvar.

Styret ønsker ikke at personalansvaret skal overføres til nasjonalparkstyret, men at det opprettholdes hos statsforvalter eller overføres til Arendal kommune som har Raet Besøkssenter. Styret mener det er et godt samarbeid med Statsforvalteren i Agder

v/miljødirektøren, og at det blir gitt god veiledning ved behov. Kapasiteten hos Statsforvalteren i Agder til å tilby et godt faglig og sosalt arbeidsmiljø har dessverre blitt sterkt begrenset de siste årene, og det samme har Statsforvalterens mulighet til å delta på styrets møter.

En svakhet i dagens organisering er at styret ikke har en formell rolle i arbeidet med evaluering av nasjonalparkforvalter. Dette kan løses ved en møteplass for nasjonalparkens styreleder og personalansvarlige hos statsforvalter.

Styret ber om at det avsettes mer ressurser til forvaltning av både våre og andre verneområder. Arbeidsmengden er betydelig mer enn ett årsverk, og er sårbar for sykefravær etc. Den faglige veiledningen fra Miljødirektoratet er lite tilgjengelig ettersom direktoratet unnlater å involvere seg i konkrete saker de kan bli klagemyndighet for, og fagsamlinger for forvalterne har blitt sterkt begrenset ila de siste årene. Løsningen er å ansette flere forvaltere/tilknyttede stillinger for å bygge opp et fagmiljø rundt verneområdeforvaltning tilsvarende det man har i Sverige og Danmark, eller å leie inn ekstern kompetanse. Til sammenligning er det ca 13 årsverk i Kosterhavet nasjonalpark og 11 i Skjoldungernes land National park i hhv Sverige og Danmark.

Besøkssenter.

Besøkssenteret og nasjonalparken har i dag egne styrer, som har ansvar for å utarbeide strategi- og handlingsplaner, uten at det er et formelt samarbeide om felles tiltak.

I dag fungerer informasjonsutveksling mellom styrene ved at forvalter i Raet nasjonalpark, og daglig leder av Besøkssenter Raet nasjonalpark, er gitt observatørstatus i styremøtene. Besøkssenteret sitter også i Rådgivnede utvalg.

Vi vil foreslå som tiltak, at det legges opp til gjensidig representasjon av et styremedlem i de to styrene for å sikre arbeide mot felles mål.

Styret i Raet nasjonalpark har tro på en bred forankring av en eventuell utredning, og stiller gjerne med ressurser i en eventuell referansegruppe.

Med hilsen

Jenny Marie Gulbrandsen
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Mottakere:

Klima- og miljødepartementet
Miljødirektoratet

Postboks 8013 Dep
Postboks 5672 Torgarden

0030 OSLO
7485 TRONDHEIM



Raet
nasjonalpark



Arkivsaksnummer: 2025/655-4

Saksbehandler: Anne Sjømæling

Dato: 09.06.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Færder nasjonalparkstyre	14/2025	19.06.2025

Info fra sekretariatet 190625

Innstilling fra forvalter

Styret tar saken til orientering

[---](#) slutt på innstilling [---](#)

INFO FRA SEKRETARIATET

Tema	Dato
Befaring på SFOS (Store Færder Ornitologiske stasjon)	18-19.3
Workshop/opplæring ny nettside m/Veniro	20.3
Foredrag for årsmøte NJFF	22.3
Befaring – friluftslivstiltak FNP, m/FK	24.3
Befaring Skåetangen m/FK	26.3
Møte om vrakbåter/håndtering – OF	01.4
Møte m/Tbg kommune – utvikling gjestehavn Tbg	01.4
Foredrag & befaring Naturviterne	02.4
Befaring Østre Bolæren	03.4
Rydding av spøkelsesfiske FNP – HI/Green Bay	11.4
Møte m/masterstudenter - spøkelsesfiske	15.4
NRK studio – ferdselsforbud sjøfuglreservat	23.4
Befaring Steinkloss	23.4
Kystlynghei Kløvningen – mulig skjøtsel? OF/Dokkadelta	23.4
MARHAB – stakeholdermeeting – HI m.fl.	25.4
Befaring ØB m/Skjærgårdskvinnene	25.4
Befaring m/Statsforvalter ledergruppe	28.4
Infomøte ang. MARHAB, HI/OF mfl.	29.4
Befaring MB/ØB, m/dyreholdere, beiteplan	30.4
Planleggingsmøte fellestur Koster, YH/Kosterhavet	30.4
Planleggingsmøte fellestur Koster, YH/Kosterhavet	05.5
Møte m/grunneiere Burø	05.5
Befaring Moutmarka	06.5
Nettverksmøte Færder NP	07.5
Marine forvaltere infomøte	07.5
Foredrag & befaring Jotron pensjonistgruppe	08.5
Møte BSFNP ang. filmprosjekt	08.5
Befaring Sandø og Ildverket	09.5

Infomøte ansatte BSFNP	12.5
Drøftelsesmøte Kystverket	13.5
Befaring Bjerkøy, OF/PF	14.5
Åpning av nytt museumslokale Haug, Tjøme Historielag	15.5
Møte m/grafiker – utstilling Østre Bolæren	19.5
Møte m/ BSFNP og filmselskap - filmprosjekt	21.5
Østre Bolæren, utstyr til infopunkt	27.5
Møte m/Ampero/Eco counter – counting solutions FNP	28.5
Skilting til FNP, FK/VFK	03.6
Foredrag for hovedutvalg for næring, klima, miljø VFK	04.6
Styremøte Besøkssenter FNP	05.6
Samarbeidsmøte Loggen kystlag/Ilene/BSFNP – info om FNP i Tbg	12.6
Befaring Hvaløy, skjøtselsbehov, FK (UKL), SF (UKL), VFK	13.6
Styremøte Færder NP	19.6

Seminar/Dagsmøter	
Befaring Jomfruland m/marine forvaltere	27.3
Forvaltersamling Trondheim - Mdir	7-10.5
Kompetansesamling Koster	22.-23.5
Seminar hos Loggen Kystlag – Miljøvennlige båthavner	24.5
Mellom Bolærens dag, samarbeid med MB venner	01.6
Tørrmuringskurs/restaurering steingjerder, UKL/OF/FNP, Bjerkøy	02.6
Filminnspilling Steinkloss: bålbrekking/telting/ferdselsforbud	11.6
Skagerag Sailing Solution	17-19.6



Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Færder nasjonalparkstyre		19.06.25

Info fra sekretariatet 190625

Møtevirksomhet - samarbeidsprosjekter	Dato
MARHAB og Oslofjorden – foredrag HI m samarbeidspartnere	29.4
Befaring ang. beiteplan MB og ØB	30.4
Planleggingsmøte m Ytre Hvaler og Kosterhavet (digitalt)	30.4
Planleggingsmøte m Ytre Hvaler og Kosterhavet (digitalt)	5.5
Møte med grunneiere Burø	5.5
Befaring Moutmarka	6.5
Møte marine forvaltere (digitalt)	7.5
Foredrag Jotron pensjonistgruppe (VE) m/befaring	8.5
Møte Besøkssenter FNP, filmprosjekt	8.5
Befaring Sandø/Ildverket	9.5
Informasjonsmøte med ansatte Besøkssenter FNP	12.5
Drøftingsmøte med Kystverket, evt. sjøkabel og trafo til Færder Fyr (digitalt)	13.5
Befaring Bjerkø	14.5
Åpning av Tjøme historielag – nytt senter	15.5
Møte med grafiker – nye utstillingsmoduler ØB	19.5
Møte Besøkssenter/filmskaper, filmprosjekt (digitalt)	21.5
Befaring Østre Bolæren, utstyr infopunkt	27.5
Møte om muligheter ang. telling av besøkende (digitalt)	28.5
Skilting langs vei	03.06
Foredrag for hovedutvalg for næring, miljø og klima (VFK)	04.06
Styremøte Besøkssenter Færder nasjonalpark	05.06
Besøksstrategi FNP – møte om mulig samarbeid	05.06
Infopunkt Tbg/samarbeid Loggen, BSFNP, Ilene	12.06
Befaring Hvaløy, skjøtselsbehov gravrøys (UKL)	13.06

Seminar/samling	Dato
Kompetansetyr/styremøte Koster	22.-23.5
Mellom Bolærens dag – arr m/MB venner	01.06
Kulturlandskapsskolen – tørrmuringskurs (steingjerder) Bjerkø. UKL/FNP/OF	02.06
Filminnspilling Steinkloss, info FNP	11.06
Deltagelse Skagerak Sailing Solutions	17.-19.6

Forslag til vedtak

Styret tok saken til orientering.



Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Færder nasjonalparkstyre	15/2025	19.06.2025

Status besøksstrategi

Forslag til vedtak

Styret tok arbeidet med revidering av besøksstrategi til orientering.

Bakgrunn

Besøksstrategi 2019-2024, videreføring i sak

Revidering av besøksstrategi, sak 2024/5405, styresak 29/2024, 28.11.2024

Skilting til nasjonalparken

Fra tiltaksplanen

Bidra til utarbeidelse av skiltplan fra hovedvei til Færder NP/Besøkssenter)

Lage helhetlig skiltplan for informasjon om FNP ved hovedinnfallsporten Tønsberg og utvikle dampskipet

Kysten til et informasjonspunkt og informasjonsambassadør

Samarbeidsprosjekt med Loggen kystlag, Besøkssenter Færder nasjonalpark og Ilene våtmarksenter om infopunkt i Tønsberg

Loggen kystlag har tatt initiativ til et mulig samarbeid om informasjon om verneområdene Færder nasjonalpark og Ilene våtmarksenter i det nye bygget «Tønsberg reperbane». Det har vært avholdt jevnlig møter om mulig samarbeid. Alle parter er interessert, men kostnadene har foreløpig ikke vært avklart. I henhold til Besøksstrategien for Færder nasjonalpark er det ønskelig med mer informasjon også i Tønsberg, som en hovedinnfallsport.

DNT Tønsberg blir en mulig leietaker med kontor/møterom.

Det er planlagt et samarbeids møte Loggen/Besøkssenter/Ilene og FNP 12. juni.

Samarbeid om oppdatering/revidering av Besøksstrategi

Ett møte har vært avholdt med utvalgte medlemmer av Rådgivende utvalg for Færder nasjonalpark om mulig deltagelse i prosjektgruppe knyttet til brukermedvirkning og oppdatering av besøksstrategi.

Skiltplan

Det er avholdt to møter om skilting til Færder nasjonalpark og Besøkssenter Færder nasjonalpark og eventuelt Færder nasjonalparkkommune, langs fylkesvei. Forslag til skiltplan foreligger.

Planen er utarbeidet av Vestfold fylkeskommune, og godkjent av Færder kommune og Færder nasjonalpark. Vestfold fylkeskommune bekoster og setter opp skiltene. Skiltplanen er oversendt til Statens Vegvesen for godkjenning.

Fylkesordfører og ordfører i FK og styreleder i Færder nasjonalpark avduker i fellesskap.

Fig. 1 forslag til skiltplan



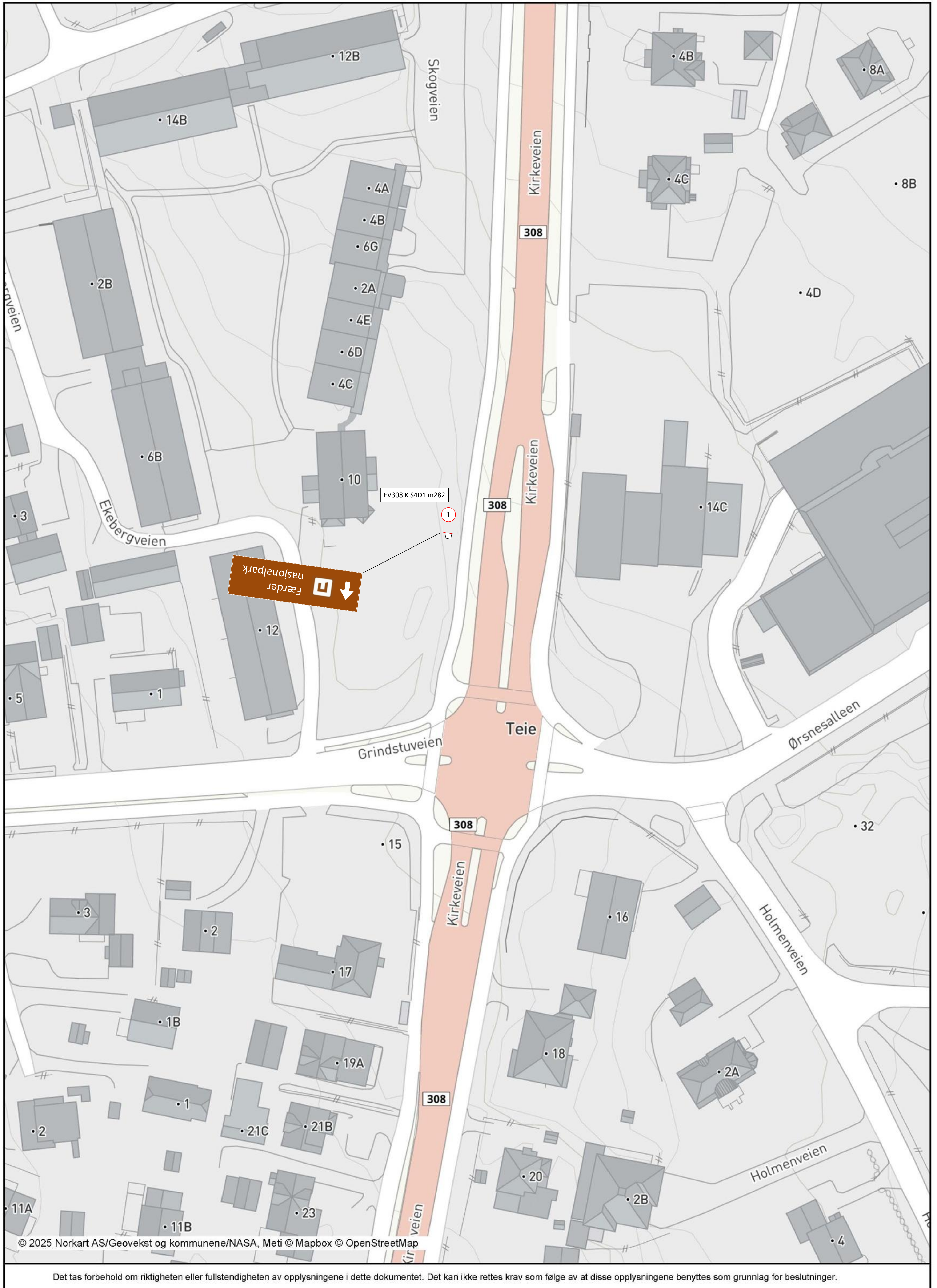


Færder nasjonalpark, veivisning.

Dato: 26.05.2025

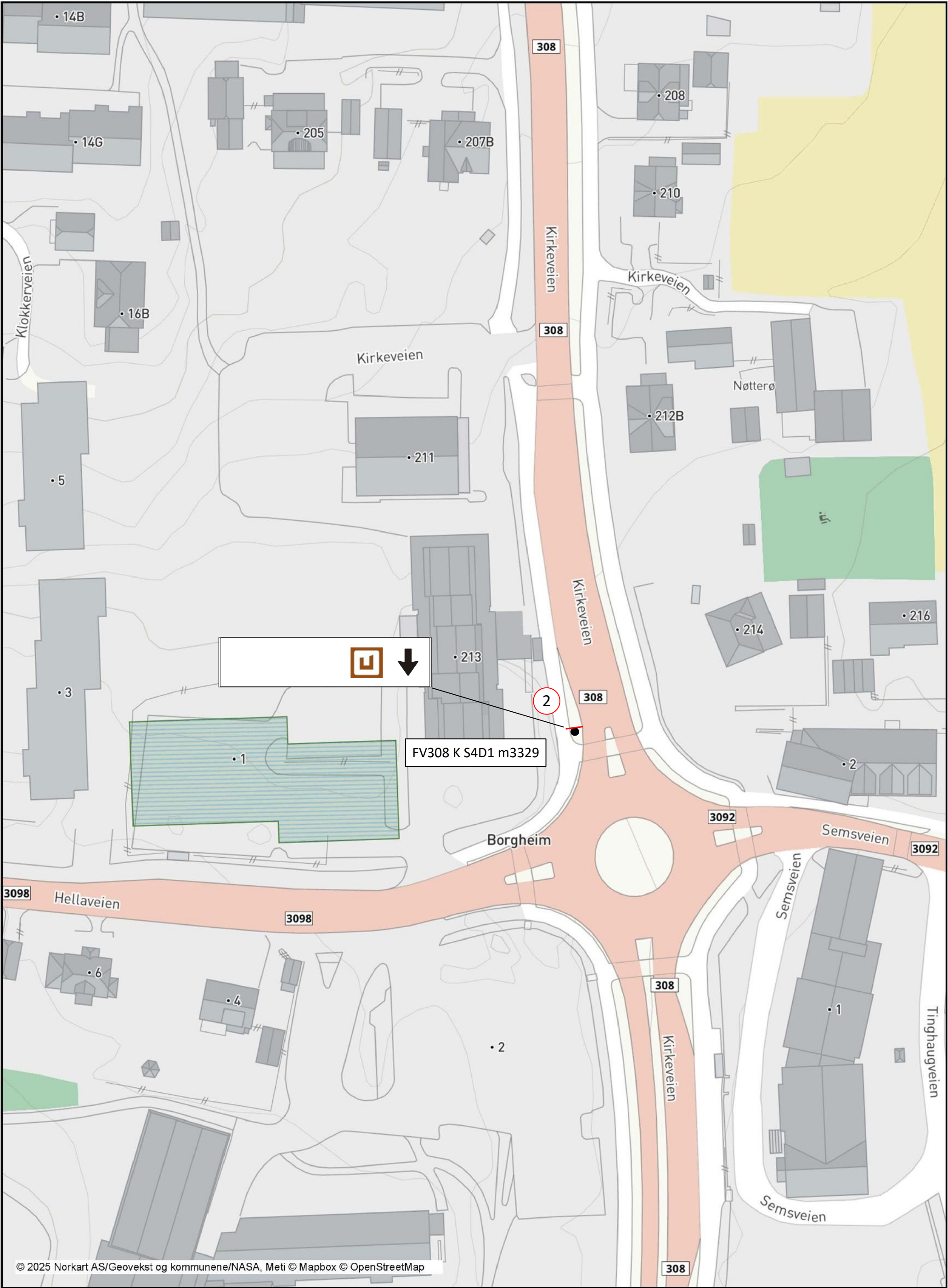
Målestokk: 1:750

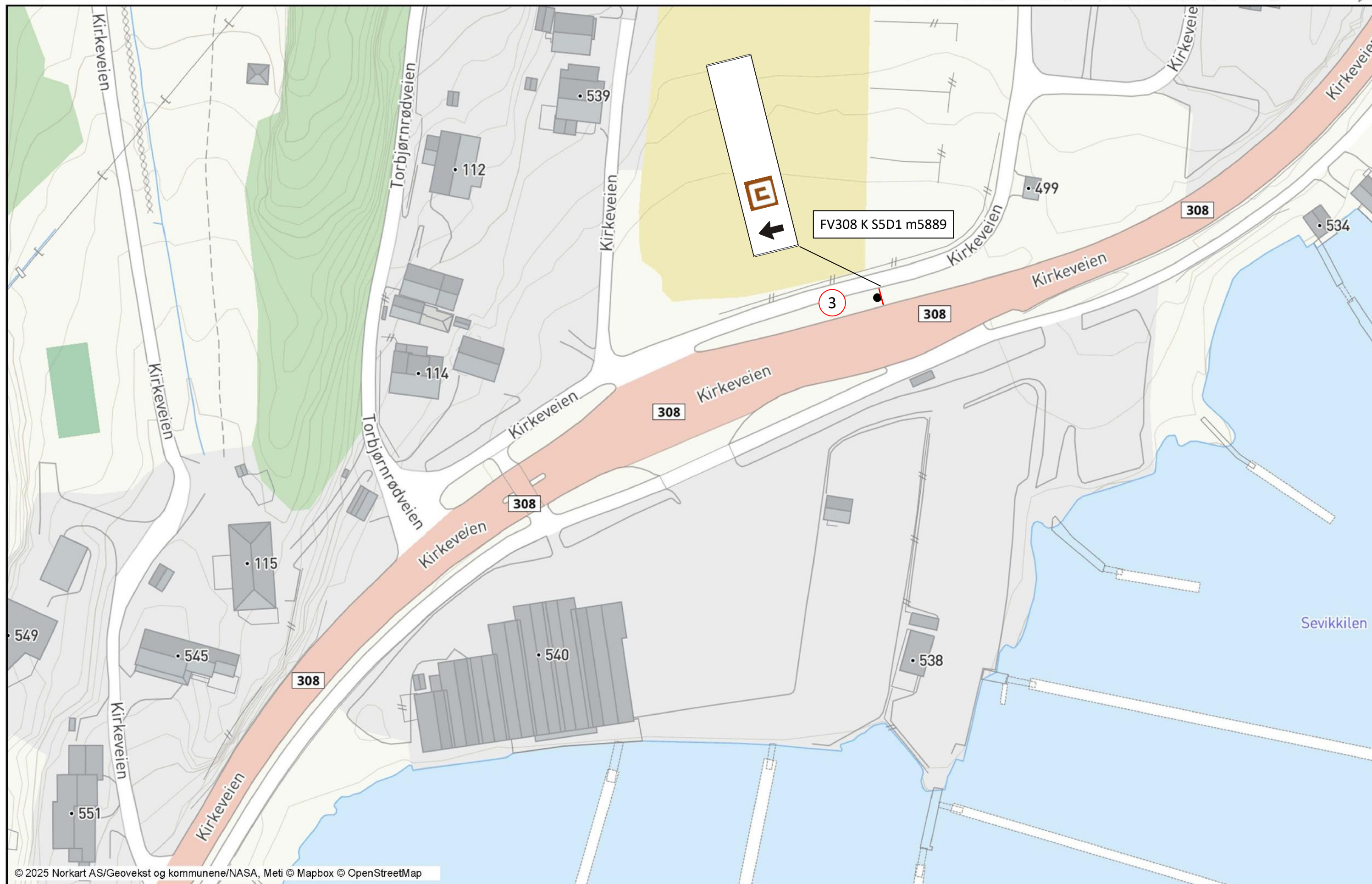
Koordinatsystem: UTM 32N



© 2025 Norkart AS/Geovekst og kommunene/NASA, Meti © Mapbox © OpenStreetMap

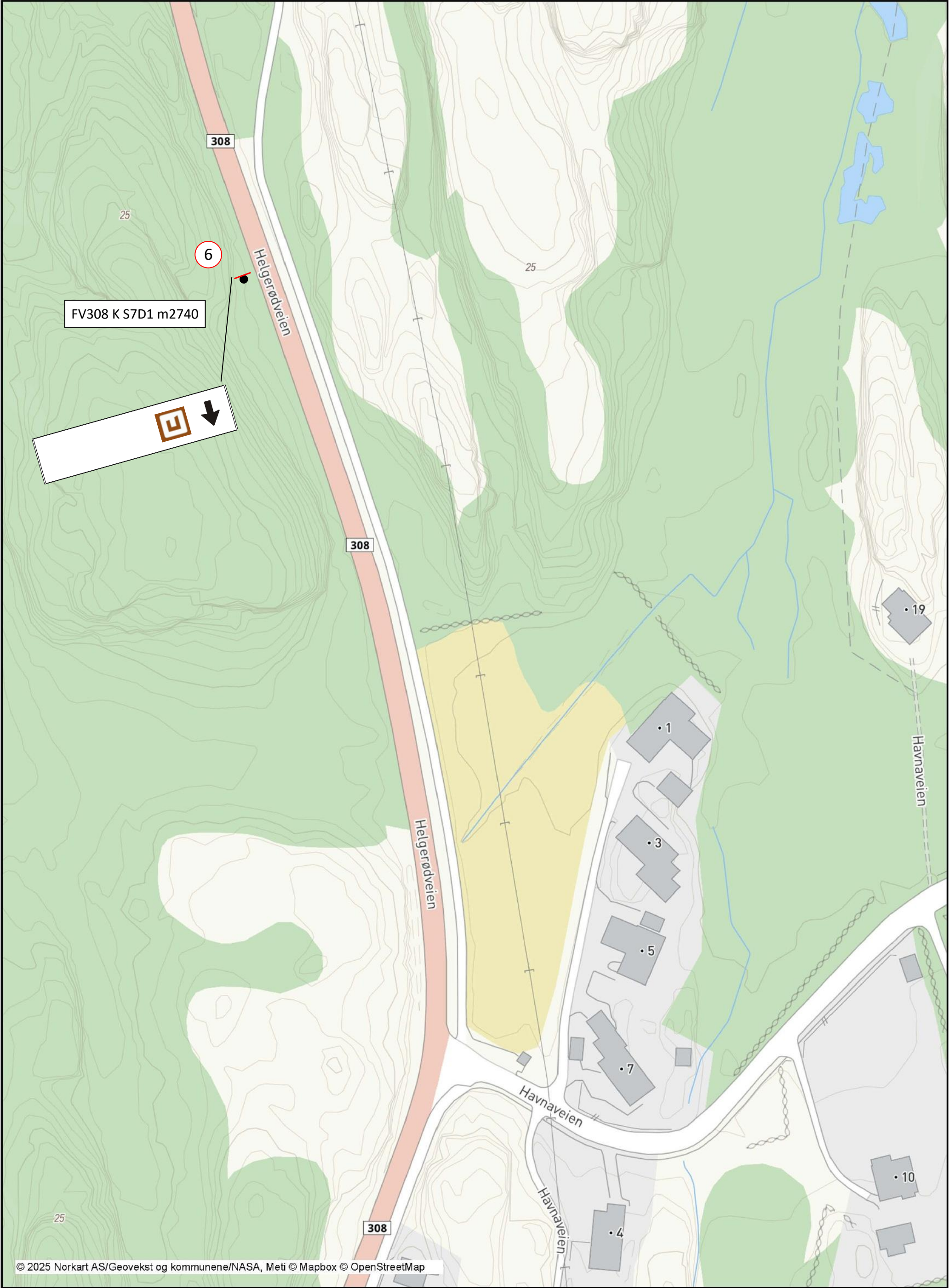
Det tas forbehold om riktigheten eller fullstendigheten av opplysningene i dette dokumentet. Det kan ikke rettes krav som følge av at disse opplysningene benyttes som grunnlag for beslutninger.



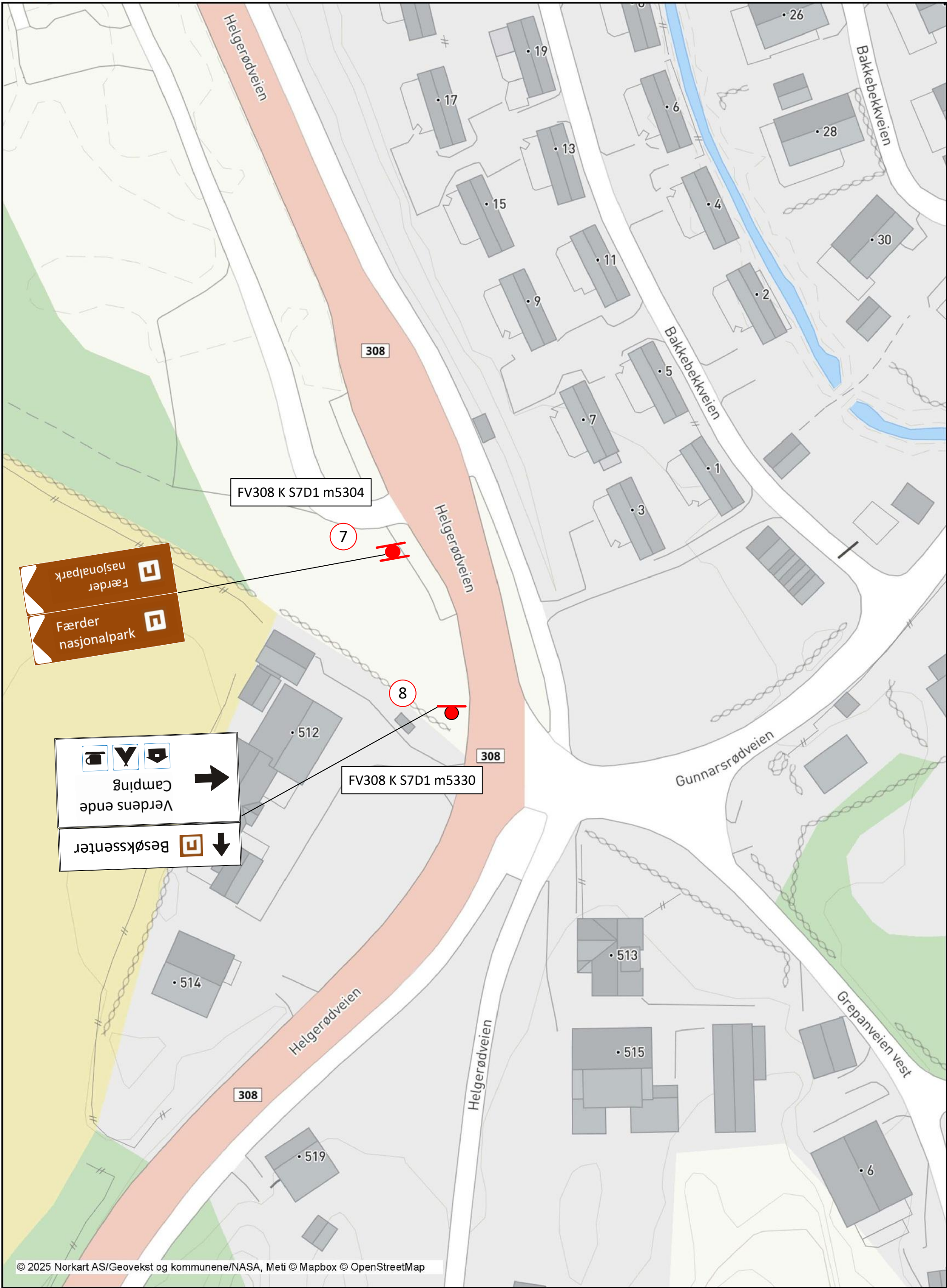


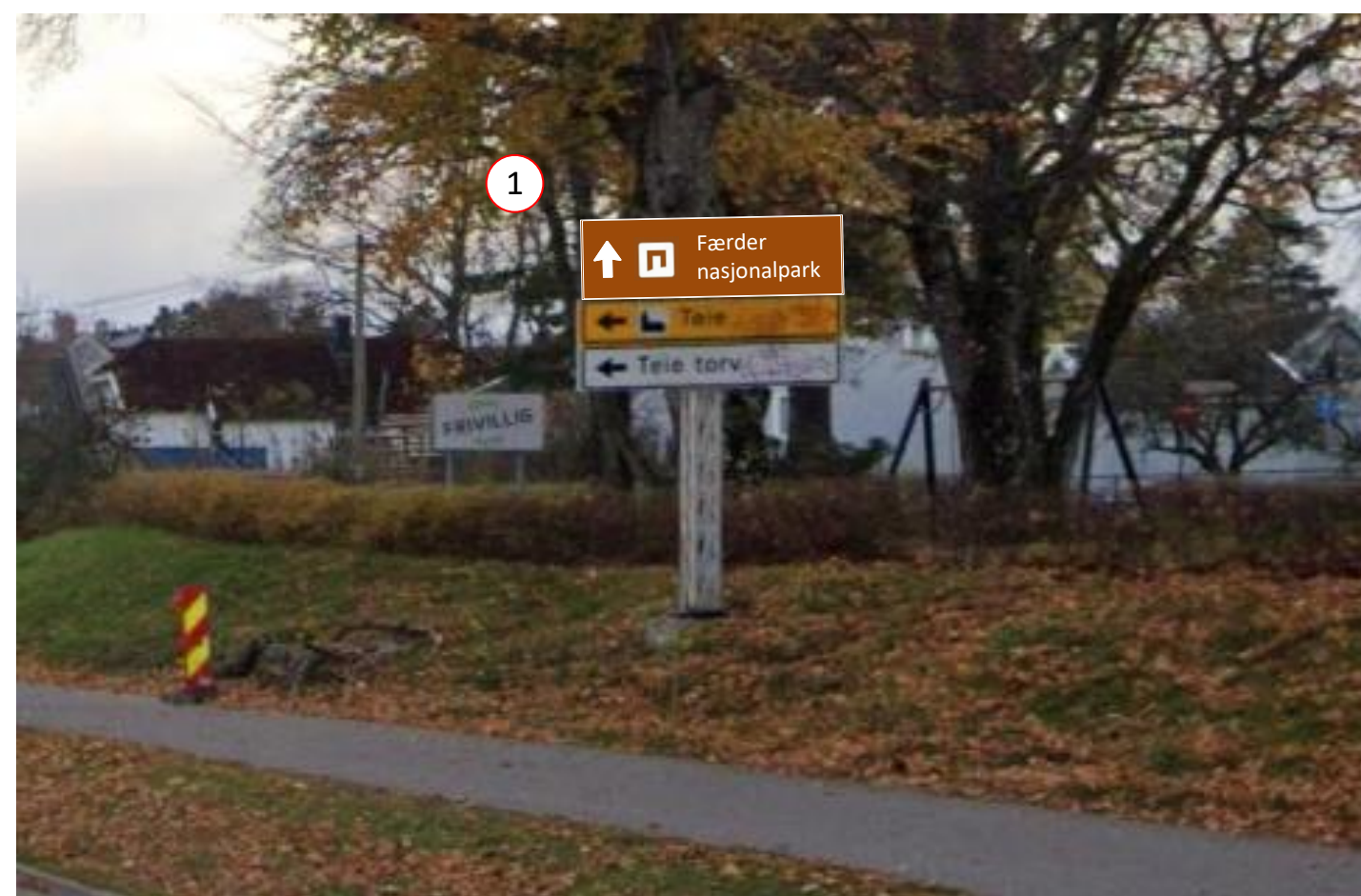


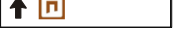
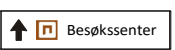




Det tas forbehold om riktigheten eller fullstendigheten av opplysningene i dette dokumentet. Det kan ikke rettes krav som følge av at disse opplysningene benyttes som grunnlag for beslutninger.





Skilttabell											
Pos.nr.	Symbol	Skiltnr.	Teksthøyde.	Folieklasse	Oppsett		Plate		Høyde	Sideavstand	Merknader
					Type	Antall	Type	Antall			
1		711.R	140	1			Profil	1			Monteres på eksisterende gittermast.
2		711.R	140	1			Profil	1			Monteres på eksisterende mast.
3		711.R	140	1			Profil	1			Monteres på eksisterende mast.
4		711.R	140	1			Profil	1			Monteres på ny mast.
5		701.1	140	1			Profil	1			Monteres på eksisterende mast.
6		701.1	140	1			Profil	1			Monteres på eksisterende mast.
7		713. V og H	140	1			Profil	2			2 nye skilt monteres på ny mast.
8		711.R	140	1			Profil	1			Ett nytt skilt monteres på ny mast og ett eksisterende flyttes hit.



Arkivsaksnummer: 2025/1540-4

Saksbehandler: Anne Sjømæling

Dato: 10.06.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Færder nasjonalparkstyre	16/2025	19.06.2025

Orientering fra Besøkssenter Færder nasjonalpark

Daglig leder Besøkssenter Færder nasjonalpark orienterer i møtet

- Ny utstilling
- Nytt bygg Besøkssenter

ST 10/2025 Delegerte saker

Fra: Arne Georg Rønning[ag@allonboard.no]
Sendt: 23.04.2025 12:06:20
Til: Sjømæling, Anne[anne.sjomaling@statsforvalteren.no]
Tittel: Bruk av Færder nasjonalpark

Hei.

Vi har 3 ulike båter vi benytter i Færder nasjonalpark, rib, seilbåt og motorbåt. (32' Ring rib. First 40.7 og Princess P45)

Vi har holdt på med turer i skjærgården siden 1999, har tatt kurse arrangert i deres regi om nasjonalpark vert.

De stedene vi benytter til å sette i land gjester er:

Færder fyr, gir alltid beskjed og passer på i forhold til fuglefredning her.

Fulehuk fyr

Bolærne

Nuvle (et lite skjær rett sørøst for Mostein)

Ildverket

Verdens Ende

Stauper

Vi har turer hele året, men det er fra 01.05-15.10 som er vår hovedsesong. Lite eller ingen oppdrag i juli hvor det er «fullt» av turister på øyene.

Vi varierer hvilke steder vi benytter i forhold til hva vi skal fortelle om og ikke minst hvilken vindretning det er den aktuelle dagen.

Det er snakk om max 10 anløp i året, foruten Færder fyr hvor det kan dreie seg om ca 20 anløp.

Våre båter og skipper er utrustet for dette farvannet, skipperne har de nødvendige sertifikater.

Vi er generelt opptatt av og har stort fokus på å forlate et sted i bedre forfatning enn ved ankomst.

Med vennlig hilsen/Best regards

Arne Georg Rønning
Daglig leder

+47 4010 6045

ag@allonboard.no

www.allonboard.no





Arne Georg Rønning

Saksbehandler Anne Sjømæling

Vår ref. 2025/5209-4 432.3

Dykkar ref.

Dato 13.05.2025

Delegert vedtak

Delegasjonssak	
----------------	--

Tilbakemelding - Færder nasjonalpark - organisert ferdsel - All on board

Vedtak

All on board gis tillatelse til organiserte turer i Færder nasjonalpark på øyene Færder Fyr (Tristein), Fulehuk Fyr, Bolærneøyene, Nuvle, Ildverket, Verdens Ende i 2025. Tillatelsen gis under henvisning til verneforskriftens § 3, pkt. 5.3. Tillatelsen gis på følgende vilkår:

- Tillatelsen er gyldig til 31.12.25
- Etablerte stier og ferdselsårer skal benyttes
- Ferdselsforbudet på sone B øyer fra 15.4-15.7 må hensyntas. Det inkluderer at all aktivitet nærmere enn 50 m ikke er tillatt
- Det må utvises hensyn til beitedyr, fugler, sårbare planter og friluftslivsbrukere
- Hunder må holdes i bånd
- Det forutsettes sporløs ferdsel av brukerne, dvs all søppel må tas med til land

Klage

Vedtaket kan klages inn for Miljødirektoratet av partene i saken eller andre som har rettslig klageinteresse med ein frist på 3 uker jf. forvaltningsloven § 28. En eventuell klage skal rettes til Miljødirektoratet, men sendes til Færder nasjonalparkstyre.

Dokumenter i saken

Søknad frå All on board om organisert bruk av Færder nasjonalpark av 23.04.25
Tilleggsinformasjon av 29.04.25

Søknaden

Utdrag: *Hei.*

Vi har 3 ulike båter vi benytter i Færder nasjonalpark, rib, seilbåt og motorbåt. (32' Ring rib. First 40.7 og Princess P45)

Vi har holdt på med turer i skjærgården siden 1999, har tatt kurse arrangert i deres regi om nasjonalpark vert.



De stedene vi benytter til å sette i land gjester er:

Færder fyr, gir alltid beskjed og passer på i forhold til fuglefredning her. Fulehuk fyr

Bolærne

Nuvle (et lite skjær rett sørøst for Mostein)

Ildverket Verdens Ende Stauper

Vi har turer hele året, men det er fra 01.05-15.10 som er vår hovedsesong. Lite eller ingen oppdrag i juli hvor det er «fullt» av turister på øyene.

Vi varierer hvilke steder vi benytter i forhold til hva vi skal fortelle om og ikke minst hvilken vindretning det er den aktuelle dagen.

Det er snakk om max 10 anløp i året, foruten Færder fyr hvor det kan dreie seg om ca 20 anløp.

Våre båter og skipper er utrustet for dette farvannet, skippere har de nødvendige sertifikater.

Vi er generelt opptatt av og har stort fokus på å forlate et sted i bedre forfatning enn ved ankomst.

Tilleggsinfo:

Stort sett inntil 25 stk, ved enkelte tilfeller fler. Selve besøket varer «aldri» mer enn 30 min.

Søknaden er vurdert i samsvar med

Søknaden er vurdert i samsvar med verneforskriften for Færder nasjonalpark, § 3, punkt 5.3 organisert ferdsel. Nasjonalparkforvalter har fullmakt til å gi tillatelser i samsvar med verneforskriften i mindre saker som ikke har prinsipiell betydning. Denne myndigheten er delegert fra Nasjonalparkstyret.

Verneforskrift og verneformål

Formålet med opprettelsen av Færder nasjonalpark er å bevare et større naturområde med representative økosystemer ved kysten i ytre Oslofjord med særlig vekt på landskap, naturtyper, arter og geologiske forekomster på land og i sjø og som er uten tyngre naturinngrep.

Formålet med nasjonalparken er videre å ta vare på (utdrag):

- Representative økosystemer med variasjonsbredden i naturmangfold, herunder arter, bestander, naturtyper, geologi og økologiske prosesser

Det opprinnelige skjærgårdslandskapet og det marine miljøet, herunder kulturminnene på land og i sjø

- Et undersjøisk landskap med variert bunntopografi og med stor variasjon i marine naturtyper herunder ålegraseng, større tareskog, bløtbunnsområder i strandsonen og skjellsandområder

- Viktige naturtyper som kystfuruskog, rik sumpskog og edelløvskog, strandenger og strandsumper på østre del av Sandø og Mellom Bolæren

- En lite påvirket kystskog på Vestre Bolæren, som viser stor grad av variasjon i utforming og artssammensetning

- Leveområder for flere truede arter herunder kammarimjelle, kjempestarr og flatøsters

Allmenheten skal gis anledning til uforstyrret opplevelse av naturen gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv, med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Søknaden vurderes i forhold til vernebestemmelsene for Færder nasjonalpark, hvor § 5.3, organisert ferdsel og § 1 verneformålet gir viktige føringer.



Aktivitetene faller inn under begrepet «organisert ferdsel» i verneforskriftens § 3, pkt. 5.3: «Bestemmelsene i denne forskrift, med unntak av § 3 pkt. 5.2 er ikke til hinder for organisert turvirksomhet så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende. Organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha tillatelse av forvaltningsmyndigheten. Nærmere retningslinjer gis i forvaltningsplanen, jf. § 5».

§ 3 pkt. 5.2 gjelder ilandstigningsforbud i sone B (fuglefredningsområder) i perioden 15.04 til 15.07 kommer også til anvendelse.

Forvaltningsplanen for Færder nasjonalpark gir følgende retningslinjer for organisert ferdsel: *«Ofte vil det være en sammenheng mellom omfanget av den organiserte ferdselen og faren for skade på naturmiljøet. Ferdselen betraktes som organisert når personer, lag, firmaer e.l. planlegger, koordinerer eller arrangerer aktiviteten, samtidig som ferdselen omfatter grupper eller deltakere eller foregår med en viss hyppighet over et tidsrom.»*

«Organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha dispensasjon. Kriteriet «som kan skade naturmiljøet» gjelder både for organisert ferdsel og andre ferdselsformer. Kriteriet angir videre at ferdselen kun trenger å ha potensial til å skade naturmiljøet, ikke at skade nødvendigvis oppstår i alle tilfeller.»

Følgende typer av organisert ferdsel krever **alltid** tillatelse:

- Grupper og arrangementer med minst 50 deltagere. Skoleklasser på tur omfattes normalt ikke av denne regelen, bortsett fra hvis antallet blir over 90 deltagere (tre skoleklasser).
- Grupper og arrangementer med færre enn 50 deltagere, når aktiviteten planlegges gjennomført minst tre ganger pr år på samme sted. Alminnelig turaktivitet i mindre grupper i regi av familie og venner krever likevel ikke tillatelse etter denne regelen.
- Teltleire med minst 10 telt.

Søknaden skal videre vurderes etter naturmangfoldlovens §§ 8-12. Vurdering etter disse prinsippene skal fremgå av beslutningen. Prinsippene gjelder kunnskapsgrunnlaget, føre-var prinsippet, økosystemtilnærming og samlet belastning, kostnadene ved miljøforringelse og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Vurdering

Færder nasjonalpark omfatter så godt som hele skjærgården på østsiden av Nøtterøy og Tjøme. Området har i mange tiår vært benyttet av lokalbefolkning og tilreisende til soling, bading, telting og rekreasjon. Aktivitetene har omfattet alle typer båt, fra små joller, seilbåter i alle størrelser, landstedsbåter, og til større båter for overnatting. Den senere tiden har en ny type brukere inntatt skjærgården med padlere, både organiserte og uorganiserte. Padling organiseres både av frivillige foreninger, men det drives også kommersielt. I tillegg til disse aktivitetene tilbyr flere aktører ulike guidede turer i Færder nasjonalpark. Nasjonalparkforvaltningen har ingen oversikt over totalt antall, men er kjent med at det er flere forskjellige aktører.



Søknaden fra All onboard omfatter følgende steder i Færder nasjonalpark: Færder Fyr (Tristein), Fulehuk fyr, Bolærneøyene, Nuvle, Ildveret, Verdens Ende (delvis i FNP). Stauper ligger i Vestfjorden og er således utenfor Færder nasjonalpark.

Søker skriver at hovedsesongen er fra 1.5 til 15.10. I perioden 15.4 til 15.7 er det ferdselsforbud på utvalgte øyer, holmer og skjær. Det er heller ikke tillatt å være nærmere enn 50 m fra land. Det pågår nå et arbeid med å utvide perioden for ferdselsforbud til 15.3 til 15.8. Begrunnelsen er at det er flere fugl som hekker tidligere, og det er flere sjøfugl som ikke har flygedyktige unger 15.7. I denne perioden er sjøfugl særlig sårbar for forstyrrelser. Det kan hekke sjøfugl på andre øyer enn de definerte øyene med ferdselsforbud. Det påhviler derfor tiltakshaver å utvise varsomhet ved i landsstigning i denne perioden. Det gjelder også ferdsel til sjøs, da mange sjøfugl ligger på sjøen i påvente av hekkesesong. Det er også viktig å merke seg at fugl som hekker ikke nødvendigvis forlater reir ved forstyrrelse, men kan bli liggende med høy hjertefrekvens.

Ingen av de nevnte stedene er områder med ferdselsforbud, men i forflytningen til sjøs vil man nødvendigvis passere både sjøfugl på vann og opptil flere områder med ferdselsforbud.

Av nevnte områder er Færder Fyr særlig utsatt. God informasjon til kundene ansees som svært viktig. Det pågår diskusjoner i forvaltningsmiljøet på hva som er tålegrensen for Færder Fyr (Tristein), og andre steder. Det er stor utfart på fine helge- og sommerdager, og det er en kystledhytte på Tristein, i tillegg har Kystverket fortsatt installasjoner som må vedlikeholdes. Øya er ikke et sjøfuglområde (sone B), men det er hekkende sjøfugl på øya i vårsesongen, slik at forvaltningen har satt opp egne varsomhetsskilt. Dette gjør det imidlertid noe utfordrende med besøkende på øya, da det ikke er merkede, etablerte stier.

Det er også en pågående diskusjon om tålegrensen for en rekke sjøfuglbestander i nasjonalparken. Bestanden av sjøfugl har gått ned de senere årene, og flere arter er på Artsdatabankens liste over truede arter (rødlista). Forvaltningen er kjent med enkelte områder med kolonier av hekkende sjøfugl som ikke er definert som sone B (sjøfuglområde med restriksjoner) og har satt opp informasjonsskilt om hekkende sjøfugl og om å utvise hensyn, på disse områdene, hvorav Færder fyr (Tristein) er et av disse områdene.

Nasjonalparkforvaltningen opplever tidvis utfordringer med løse hunder på øyene. Vi viser til at det er båndtvang i Færder nasjonalpark fra 1. april til 15. oktober, men dersom man ønsker å få i land i fuglefredningsområder etter ferdselsforbudstiden, vises det til at det er båndtvang hele året i disse områdene.

Det er forståelig at det er vanskelig å forutsi det eksakte antall personer på de ulike områdene, men det antydes at det stort sett er inntill 25 stk pr tur, og at det kan dreie seg om ca. 10 turer til de fleste områdene, dvs. 250 personer, med unntak av Færder fyr hvor antallet kan bli ca. 20 turer med 25 personer, dvs. 500 personer. Det er også annen aktivitet på Færder Fyr i deler av sesongen, med Kystledhytte, dagsturister og også andre aktører innenfor guiding/eventfirma.

Forvaltningsmyndigheten har anledning til å innvilge flerårige tillatelser, men det vurderes at føre-var-prinsippet og samlet belastning bør vektlegges ved at det ved denne søknaden gis en ettårig tillatelse, slik at forvaltningen kan vurdere påvirkningen av en slik aktivitet og den



samlede belastningen ved at det er flere som søker om organisert aktivitet til samme steder. Anløpsområdene vil også i større eller mindre grad benyttes av småbåtbukere og padlere, slik at forvaltningen ikke har full oversikt over den samlede belastningen.

Kartlegginger i Færder nasjonalpark viser at det er en rekke sårbare arter og truede naturtyper som potensielt kan skade ved stor ferdsel. Gjennom Besøksstrategien for Færder nasjonalpark har nasjonalparkforvaltningen pekt på områder som så langt vurderes som robuste og tåler økt besøkstrykk. Dette er også øyer som har en viss grad av tilrettelegging, f.eks. renovasjon og toalett. Det er også forvaltningens vurdering at disse øyene har stor opplevelsesverdi, i tillegg til store naturverdier på ulike måter.

Besøksstrategien til Færder nasjonalpark legger opp til at forvaltningen skal bidra til lokal verdiskapning. Et viktig prinsipp for besøksstrategi i verneområder er imidlertid at i de tilfeller det er konflikt mellom ivaretagelse av verneverdiene, tilrettelegging for de besøkende og lokal verdiskapning, skal ivaretagelse av verneverdiene tillegges størst vekt.

Hurtiggående fartøy nær land, med påfølgende bølger og støy, kan være en trussel mot fuglelivet, men i tillegg kan det oppleves som en trussel for det enkle friluftslivet ved at opplevelsesverdien forringes. Undersøkelser knyttet til arbeidet med besøksstrategien indikerer at det kan være noen utfordringer knyttet til opplevelsen av andres båtbruk, spesielt fart, bølger og uvetting kjøring. Høy fart og bølger kan også oppleves som en trussel av padlermiljøer og mindre båter.

Det er aktørens ansvar å utvise et generelt hensyn til alle brukergrupper. Nasjonalparkforvaltningen jobber med skjøtsel av naturtyper og kulturlandskapet, i tillegg finnes tilretteleggingstiltak, så som bord/benker/bålpanner/enkle brygger, toaletter og renovasjonsordning. Et annet tiltak er merking av stier og myrbruer. Det er merket kyststi på en rekke av øyene i nasjonalparken.

Fjell og svaberg er en ikke-fornybar ressurs, og uvetting bålbrekking kan gjøre stor skade. Nasjonalparkforvaltningen har satt ut en rekke bålpanner og oppfordrer til å benytte disse ved bålbrekking. Et alternativ er et mindre bål i vannkanten (fjæra), men da bør sporene etter bålbrekking fjernes.

Av hensyn til naturmiljøet er det også ønskelig at ilandstigning i størst mulig grad foregår på steder med renovasjon/toalett.

Naturmangfoldloven §§ 8-12

§ 8 Kunnskapsgrunnlaget. Kunnskapsgrunnlaget vurderes som tilfredsstillende. Søker er godt kjent i området, og viser til forståelse for fuglefredningsområder og regler i nasjonalparken. Forvaltningen har mindre kunnskap om samlet påvirkning av alle besøkende i nasjonalparken, og omfanget av besøkende.

§ 9 Føre-var-prinsippet. Det vurderes at omfanget av slitasje og eventuell forstyrrelse på grunn av aktiviteten er ukjent. Omfanget av antall turer og besøkende samt omfanget av antall aktører er ukjent. Føre-varprinsippet kommer derfor til anvendelse.

§ 10 Økosystemtilnærming og samlet belastning. En påvirkning av økosystemet skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for. Søknaden



og potensiell slitasje må derfor sees i sammenheng med andre tiltak som kan påvirke verneverdiene. Friluftsbukere benytter i større og mindre grad de samme områdene. Ved å benytte tilrettelagte og robuste øyer, minskes faren for omfattende påvirkning på verneverdiene.

§ 11 Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver. Denne paragrafen kommer i mindre grad til anvendelse, men f.eks. forsøpling kan være et tema. Kostnader for eventuell opprydning påhviler aktøren.

§ 12 Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder. Søker viser til at skippere er godt kjent og det forutsettes da at alle fartsgrense overholdes og at det utvises hensyn til fuglefredningsområder med tilhørende restriksjoner. Det må også utvises aktsomhet mot andre brukere av nasjonalparken. Ved ilandstigning på områder uten renovasjon, må all søppel tas med til land.

Klage

Vedtaket kan klages inn for Miljødirektoratet av partene i saken eller andre som har rettslig klageinteresse med ein frist på 3 uker jf. forvaltningsloven § 28. En eventuell klage skal rettes til Miljødirektoratet, men sendes til Færder nasjonalparkstyre.

Med hilsen

Anne Sjørmæling
nasjonalparkforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark	Postboks 2076	3103	TØNSBERG
Vestfold fylkeskommune	Postboks 1213 Trudvang	3105	TØNSBERG
Forum for Natur og Friluftsliv i Vestfold	Stadionveien 5	3214	SANDEFJORD
Færder kommune	Postboks 250	3163	NØTTERØY



DNT padling Tønsberg og Omegn

Saksbehandler Anne Sjømæling

Vår ref. 2025/4383-2 432.3

Dykkar ref.

Dato 14.05.2025

Delegert vedtak

Delegasjonssak	
----------------	--

Tilbakemelding - Færder nasjonalpark - organiserte padleturer sesong 2025 - DNT Padling Tønsberg og Omegn

Vedtak

DNT Tønsberg og Omegn gis tillatelse til organiserte padleturer i Færder nasjonalpark i 2025, i henhold til søknad, med hjemmel i verneforskriftens § 3, punkt 5.3. Tillatelsen gis på følgende vilkår:

- Færder nasjonalparkstyre ønsker tilsendt rapport etter endt sesong, med antall turer gjennomført, hvilke øyer, og antall personer
- Arrangementer med deltagelse utover 50 personer må det søkes tillatelse for hvert enkelt arrangement
- Bålbrenning er kun tillatt i anlegg laget spesielt for dette, eller på løsmasser uten vegetasjon.
- Det forutsettes derfor at det ved overnattingsturer medbringes noe ved. Nedfalt trevirke til bålbrenning skal kun brukes skånsomt, det skal ligge igjen en betydelig del av nedfalt trevirke.
- Bålbrenning må ikke skje så nær vegetasjon, svaberg eller annet fast fjell at det forårsaker skade. I hele nasjonalparken er bruk av grill direkte på underlaget forbudt.
- Det må utvises hensyn til hekkende sjøfugl. Ved tegn til forstyrrelse må ikke ilandstigning skje. Det må ikke padles nærmere enn 50 m fra land for øyer med ilandstigningsforbud (i perioden 15. april til 15. juli).
- Tillatelsen gjelder til 31.12.2025

Klage

Vedtaket kan klages inn for Miljødirektoratet av partene i saken eller andre som har rettslig klageinteresse med ein frist på 3 uker jf. forvaltningsloven § 28. En eventuell klage skal rettes til Miljødirektoratet, men sendes til Færder nasjonalparkstyre.



Dokumenter i saken

Søknad fra DNT Tønsberg og Omegn om organiserte kajakkture 2025, 05.04.25

Søknaden

Utdrag fra søknaden:

Vi i DNT Padling Tønsberg og Omegn, en padlegruppe under Tønsberg og Omegn Turistforening (DNT), søker herved tillatelse til å gjennomføre organiserte padleturer i Færder nasjonalpark i løpet av padlesesongen 2025.

Om tiltaket

Vi planlegger å gjennomføre organiserte fellesturer med kajakk i skjærgården i og rundt Færder nasjonalpark. Turene har som formål å gi deltakerne naturopplevelser, fremme friluftsliv på vannet, øke ferdigheter innen trygg padling og styrke kunnskapen om verneverdier i området.

Turene gjennomføres i tråd med DNTs prinsipper for bærekraftig ferdsel og under ledelse av erfarne turledere med padleinstruktørkurs og førstehjelpskompetanse.

Planlagt aktivitet i Færder nasjonalpark

Aktivitetstype	Antall turer (ca.)	Deltakere per tur	Varighet
Kveldsturer	12	12-20	3 timer
Overnattingsturer	3	8-12	2 dager
Grunnkurs	7	8-14	2 dager

Vedlagt er tentativ liste over våre turer. Oppmøtested bekreftes normal kort opp mot padledagen for å vurdere vær og sikkerhet. Grunnkurs foregår i nærheten av oppmøtested, som oftest Fjærholmen og belaster normalt ikke nasjonalparken.

Områder vi ønsker å bruke

Vi ønsker fleksibilitet i rutevalg pga. værforbehold og deltakernes sikkerhet, men har særlig interesse for følgende områder innen Færder nasjonalpark:

- Fjærholmen og øyene østover
- Mellom Verdens Ende og Ildverket

Hensyn og tilpasninger

Vi er bevisst nasjonalparkens verneformål og vil sørge for:

- Skånsom ilandstigning kun på egnede steder
- Unngår ferdsel i hekkeområder og reservater, og holder lovpålagte avstand
- Ingen etterlatenskap – alt avfall tas med. Vi oppfordrer i tillegg deltakere til å ha med søppelpose for å ta med annen søppel de finner underveis
- Informasjon til deltakerne om sårbare naturverdier og lokal kulturhistorie
- Ro og respekt for dyreliv, særlig i perioder med fugleliv og yngling
- Bruk av eksisterende fasiliteter og ikke tilrettelegging utover DNTs generelle ferdselsprinsipper

Organisering og ansvar

Turene ledes kun av kvalifiserte turledere i regi av DNT Padling. Deltakerne får tydelig informasjon om sikkerhet, rute og miljøhensyn i forkant av turene. Alle har påbudt



sikkerhetsutstyr (vest, pumpe, årepose), og det stilles krav til grunnleggende padleferdigheter.

Vi fører deltakerlister og rapporterer gjerne til forvalter etter sesong om gjennomførte turer og evt. observasjoner.

Kontaktperson:

Svein Olsen Turleder og kontaktperson, DNT Padling Tønsberg og Omegn Tlf: 971 94165 E-post: svein.olsen@padle-kajakk.

Vi håper Nasjonalparkforvalteren vurderer søknaden positivt, og vi er selvsagt åpne for dialog om tilpasninger og føringer. DNT Padling ønsker å bidra til at enda flere får naturopplevelser og respekt for kystnaturen – i tråd med nasjonalparkens formål og vern.

Turer

Tirsdag	08.apr	17.30	Kveldstur fra Fjærholmen
Mandag	14.apr	17.30	Kveldstur fra Fjærholmen
Torsdag	17.apr	10.00	Dagstur Tjøme Vest
Søndag	27.apr	10-18	Aktivitetslederkurs del 1 Tjønneberget
			Gøy på vannet / Bli en bedre padler, Karlsvik stranda
Tirsdag	29.apr	17.30	Kveldstur Husvik
Mandag	05.mai	17.30	
Søndag	11.mai	Dagstur Vansjø	
Onsdag	14.mai	17.30	Kveldstur Fjærholmen
Søndag	18.mai	10-18	Aktivitetslederkurs del 2 Tjønneberget
Tirsdag	20.mai	17.30	Kveldstur Arås
Lørdag-søndag	24-25. mai	10-18	Grunnkurs havkajakk Fjærholmen
Søndag	25.mai	11-15	Kystfriluftsdagen Tenvik
			Gøy på vannet / Bli en bedre padler, Karlsvik stranda
Mandag	26.mai	17.30	Grunnkurs havkajakk Husvik
Lørdag-søndag	31.mai - 1. juni	10-18	Kveldstur Torødstranda
Onsdag	04.jun	17.30	Grunnkurs havkajakk Fjærholmen
Lørdag-søndag	7-8. juni	10-18	Kveldstur Stokke
Tirsdag	10.jun	17.30	Overnattingstur Kløvningen
Fredag-søndag	13-15. juni	18	Teknikkurs havkajakk
Lørdag-søndag	14-15. juni	10-18	Kveldstur Fjærholmen
Mandag	16.jun	17.30	Grunnkurs havkajakk Fjærholmen
Lørdag-søndag	21-22. juni	10-18	Overnattingstur Ramsholmen
Lørdag-søndag	21-22. juni	10	Grunnkurs havkajakk Fjærholmen
Lørdag-søndag	28-29. juni	10-18	Gøy på vannet / Bli en bedre padler, Karlsvik stranda
Onsdag	25.jun	17.30	



Lørdag-søndag	2-3. august	10-18	Grunnkurs havkajak Stokke
Fredag-søndag	8-10. aug	Kragerøskjærgården	
Lørdag-søndag	9-10. aug	10-18	Grunnkurs havkajak Fjærholmen
Onsdag	13.aug	17.30	Kveldstur Fjærholmen
Søndag	17.aug	10.00	Dagstur – Hvaler Østfold
Lørdag-søndag	16-17. aug	10-18	Grunnkurs havkajak Fjærholmen
Tirsdag	19.aug	17.30	Kveldstur Fynsletta
Lørdag-søndag	23-24. aug	10-18	Grunnkurs havkajak Fjærholmen
Tirsdag	26.aug	17.30	Gøy på vannet / Bli en bedre padler, Karlsvik stranda
Lørdag-søndag	30-31. aug	10-18	Ferskingtur Bollærne
Mandag	01.sep	17.30	Kveldstur Fjærholmen
Onsdag	10.sep	17.30	Kveldstur Fjærholmen
Tirsdag	16.sep	17.30	Kveldstur Fjærholmen
Mandag	22.sep	17.30	Kveldstur Fjærholmen
Tirsdag	30.sep	17.30	Gøy på vannet / Bli en bedre padler, Karlsvik stranda

Søknaden er vurdert i samsvar med

Søknaden er vurdert i henhold til verneforskriften for Færder nasjonalpark, § 3, punkt 5, ferdsel. Nasjonalparkforvalter har fullmakt til å gi tillatelser i samsvar med verneforskriften i mindre saker som ikke har prinsipiell betydning. Denne myndigheten er delegert fra Nasjonalparkstyret.

Verneforskrift og verneformål

Søknaden skal vurderes i forhold til vernebestemmelsene for Færder nasjonalpark, hvor § 3, punkt 5.3, organisert ferdsel og § 1 verneformålet gir viktige føringer.

Aktivitetene faller inn under begrepet «organisert ferdsel» i verneforskriftens § 3, pkt. 5.3: «Bestemmelsene i denne forskrift, med unntak av § 3 pkt. 5.2 er ikke til hinder for organisert turvirksomhet så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende. Organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha tillatelse av forvaltningsmyndigheten.

Nærmere retningslinjer gis i forvaltningsplanen, jf. § 5»

§ 3 pkt. 5.2 gjelder ilandstigningsforbud i sone B (fuglefredningsområder) i perioden 15.04 til 15.07. Dette punkt kommer også til anvendelse.

Formålet med opprettelsen av Færder nasjonalpark er å bevare et større naturområde med representative økosystemer ved kysten i ytre Oslofjord med særlig vekt på landskap, naturtyper, arter og geologiske forekomster på land og i sjø og som er uten tyngre naturinngrep.

Formålet med nasjonalparken er videre å ta vare på (utdrag):

- Representative økosystemer med variasjonsbredden i naturmangfold, herunder arter,



bestander, naturtyper, geologi og økologiske prosesser

Det opprinnelige skjærgårdslandskapet og det marine miljøet, herunder kulturminnene på land og i sjø

- Et undersjøisk landskap med variert bunntopografi og med stor variasjon i marine naturtyper herunder ålegraseng, større tareskog, bløtbunnsområder i strandsonen og skjellsandområder
 - Viktige naturtyper som kystfuruskog, rik sumpskog og edelløvskog, strandenger og strandsummer på østre del av Sandø og Mellom Bolæren
 - En lite påvirket kystskog på Vestre Bolæren, som viser stor grad av variasjon i utforming og artssammensetning
 - Leveområder for flere truede arter herunder kammarimjelle, kjempestarr og flatøsters
- Allmenheten skal gis anledning til uforstyrret opplevelse av naturen gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv, med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Søknaden vurderes i forhold til vernebestemmelsene for Færder nasjonalpark, hvor § 5.3, organisert ferdsel og § 1 verneformålet gir viktige føringer.

Aktivitetene faller inn under begrepet «organisert ferdsel» i verneforskriftens § 3, pkt. 5.3: «Bestemmelsene i denne forskrift, med unntak av § 3 pkt. 5.2 er ikke til hinder for organisert turvirksomhet så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende. Organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha tillatelse av forvaltningsmyndigheten.

Nærmere retningslinjer gis i forvaltningsplanen, jf. § 5»

§ 3 pkt. 5.2 gjelder ilandstigningsforbud i sone B (fuglefredningsområder) i perioden 15.04 til 15.07 kommer også til anvendelse.

Forvaltningsplanen for Færder nasjonalpark gir følgende retningslinjer for organisert ferdsel:

«Ofte vil det være en sammenheng mellom omfanget av den organiserte ferdselen og faren for skade på naturmiljøet. Ferdselen betraktes som organisert når personer, lag, firmaer e.l. planlegger, koordinerer eller arrangerer aktiviteten, samtidig som ferdselen omfatter grupper eller deltakere eller foregår med en viss hyppighet over et tidsrom.»

«Organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha dispensasjon.

Kriteriet «som kan skade naturmiljøet» gjelder både for organisert ferdsel og andre ferdselsformer. Kriteriet angir videre at ferdselen kun trenger å ha potensial til å skade naturmiljøet, ikke at skade nødvendigvis oppstår i alle tilfeller.»

Følgende typer av organisert ferdsel krever **alltid** tillatelse:

- Grupper og arrangementer med minst 50 deltagere. Skoleklasser på tur omfattes normalt ikke av denne regelen, bortsett fra hvis antallet blir over 90 deltagere (tre skoleklasser).
- Grupper og arrangementer med færre enn 50 deltagere, når aktiviteten planlegges gjennomført minst tre ganger pr år på samme sted. Alminnelig turaktivitet i mindre grupper i regi av familie og venner krever likevel ikke tillatelse etter denne regelen.
- Teltleire med minst 10 telt.

Søknaden skal videre vurderes etter naturmangfoldlovens §§ 8-12. Vurdering etter disse prinsippene skal fremgå av beslutningen. Prinsippene gjelder kunnskapsgrunnlaget, føre-var prinsippet, økosystemtilnærming og samlet belastning, kostnadene ved miljøforringelse og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.



Vurdering

DNT Tønsberg og Omegn er en stor frivillig forening som tilbyr ulike friluftaktiviteter for barn, unge og voksne. Foreningen tilbyr også opplæring og organiserte padleaktiviteter. Mye av sistnevnte aktivitet foregår i Færder nasjonalpark.

Foreningen oppgir i sin søknad at formålet med turene er å gi deltakerne naturopplever, fremme friluftsliv på vannet, øke ferdigheter innen trygg padling men også å styrke kunnskapen om verneverdiene i området, blant annet i Færder nasjonalpark.

Foreningen har over flere år gjennomført organiserte turer i Færder nasjonalpark. Søknaden inneholder derfor også punkter som foreningen er bevisst på:

* Skånsom ilandstigning kun på egnede steder

- Unngår ferdsel i hekkeområder og reservater, og holder lovpålagte avstand
- Ingen etterlatenskap – alt avfall tas med. Vi oppfordrer i tillegg deltakere til å ha med søppelpose for å ta med annen søppel de finner underveis
- Informasjon til deltakerne om sårbare naturverdier og lokal kulturhistorie
- Ro og respekt for dyreliv, særlig i perioder med fugleliv og yngling
- Bruk av eksisterende fasiliteter og ikke tilrettelegging utover DNTs generelle ferdselsprinsipper

Forvaltningen vurderer at det gjennom søknaden vises god forståelse for nasjonalparkens retningslinjer. Det er imidlertid et omfattende program som er planlagt, og i en så stor organisasjon kan det forventes at det stadig er nye kursledere. Det påhviler derfor organisasjonen et klart ansvar å videreformidle nasjonalparkens retningslinjer til både nye kursledere/organisatorer og nye deltakere.

Områder som det bør utvises særskilt hensyn til

Turlisten er litt generell, og det vises til at det er ønskelig å benytte: «Fjærholmen og øyene østover» og «Mellom Verdens Ende og Ildverket.»

Øyene Ormøya og Reieren er ikke sjøfuglområder, men vi vet det hekker sårbare sjøfugler i området. Det er derfor satt opp egne skilt om å vise hensyn. Det hekker også sjøfugl på Tristein (Færder Fyr).

Vestbukta på Bustein har den eneste forekomsten av Sandtimotei i Norge. Den er kritisk truet, og det er derfor ikke ønskelig med organisert kajakkturet dit i vårsesongen eller forsommer, pga. blomstring og frøsetting.

Det forutsettes at ferdselsforbudet respekteres, dvs. alle områder som er merket ut på kart som sjøfuglområder (sone B). Se [Sporløs ferdsel - Færder Nasjonalpark](#) for mer informasjon. Foreningen bes også være oppmerksom på at fugler kan hekke også utenfor sjøfuglområder med ferdselsrestriksjoner, og ved unaturlig aktivitet fra fugl, eller tegn på forstyrrelse, bes dette hensyntatt. Vær også oppmerksom på fugl kan forstyrres selv om den ikke flyr opp, da padling er en stille aktivitet og man lett kommer tett på hekkende sjøfugl.

Det gjøres også oppmerksom på at padleruter bør legges utenom sjøfuglområder så langt det lar seg gjøre, i perioden 14.4 til 15.7. Det er forbud mot å oppholde seg nærmere enn 50 meter fra land i perioden med ferdselsforbud (gjelder kun øyer med ferdselsforbud).



Det vises også til at det pågår et arbeid med å utvide ferdselsforbudet til å gjelde fra 15.3 til 15.8. Tellingene viser at en rekke fugl starter hekking tidligere enn 15.4, og det er flere sjøfugl som ikke har flyvedyktige unger 15.7.

Bålbrenning er kun tillatt i anlegg laget spesielt for dette, eller på løsmasser uten vegetasjon.. Verneforskriftens § 3, punkt 2 verner om plantelivet, *Vegetasjonen på land og i sjø, herunder døde busker, trær og ilanddrevet tang og tare er vernet mot skade og ødeleggelse..*

Ved eventuell bålbrenning vises til verneforskriftens § 3, punkt 2.2 c): Bestemmelsene i punkt 2.1 er ikke til hinder for: *Skånsom bruk av nedfalt trevirke til bålbrenning unntatt i en sone på Vestre Bolæren.*

Det anbefales derfor å ta med egen ved til evt. bålbrenning, utover mindre kaffebål. Dette vil være særlig aktuelt ved overnattingsturer tidlig vår eller høst.

Bolærene og Ildverket er øyer som er definert i besøksstrategien som «øyer med utvidet tilrettelegging» og som vurderes å tåle økt besøk. Det gjøres likevel oppmerksom på at også disse øyene har stort biologisk mangfold og sårbare arter.

Det forutsettes at foreningen gjør seg kjent med områdene som er nevnt, men også øvrige områder i Færder nasjonalpark. Det er forvalters vurdering at Tønsberg og Omegn Turistforening har forståelse for skånsom og sporløs ferdsel, slik foreningen legger opp til. Foreningen legger opp til mindre grupper pr. arrangement i søknaden, det legges derfor inn et vilkår om at større arrangement (over 50 personer) krever dispensasjon for hvert enkelt arrangement.

Varighet på turene er kortvarig og med begrenset antall deltagere. Det vurderes derfor at omsøkte turer ikke vil være til skade for verneverdiene, forutsatt at gitte vilkår følges.

Forvaltningsmyndighetene skal vurdere samlet belastning i henhold til naturmangfoldloven §§ 8-10. Det er utfordrende for forvaltningen å få oversikt over den samlede belastning.

Området benyttet både av småbåtkbrukere, padlere, seilere og til kommersiell aktivitet.

Den samlede belastning vurderes foreløpig som akseptabel, men ved økt antall søknader om organisert ferdsel kan belastningen bli vurdert annerledes i fremtiden.

Besøksstrategien til Færder nasjonalpark omtaler padling som en positiv og bærekraftig aktivitet, hensyntatt de retningslinjer som ligger i verneforskriften og forvaltningsplanen, og generelt hensyn til naturverdiene og spesielt fuglelivet.

Naturmangfoldloven §§ 8-12

§ 8 – Kunnskapsgrunnlaget. I søknaden viser søker forståelse for retningslinjene i Færder nasjonalpark. Det er også kjent at padling kan påvirke verneverdiene, dersom aktivitet skjer ukritisk. Kunnskapsgrunnlaget vurderes som tilfredsstillende.

§ 9 Føre-var-prinsippet. Føre-var-prinsippet kommer til anvendelse idet det bare gis ettårig tillatelse til foreningen, og gjennom vilkår satt i vedtaket.

§ 10 Økosystemtilnærming og samlet belastning. I søknaden vises det til at foreningen ønsker å gjennomføre turene med skånsom og sporløs ferdsel og å hensynta verneverdiene i nasjonalparken. Erfaringen er at stadig flere grupper ønsker å benytte Færder nasjonalpark som arena, og mange er padlere med overnatting i telt, i tillegg til at trenden er flere småbåter, og kommersielle aktører. Dette kan føre til økt slitasje på sårbare og utsatte



steder, og økt forstyrrelse av fuglelivet. En tillatelse som omsøkt vil kunne gi føringer for etterfølgende søknader i andre deler av nasjonalparken og må derfor hensyntas. Det er også kommersielle aktører i nasjonalparken som har grupper i land på utvalgte områder.

§ 11 - Kostnadene ved miljøforringelse. Det forventes liten eller ingen miljøforringelse, da ferdsel og bruk skal skje på en skånsom og sporløs måte. I den grad utbedringer er nødvendig, forutsettes at padlerne fra Tønsberg og Omegn Turistforening bidrar til dette. Det forutsettes at all søppel etter opphold fjernes, og at det benyttes tilrettelagte bålplasser, og at ved til bålrensning medbringes.

§ 12 - Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder. Vurderes ivaretatt ved bruk av kajakk, og skånsom og sporløs ferdsel.

Klage

Vedtaket kan klages inn for Miljødirektoratet av partene i saken eller andre som har rettslig klageinteresse med ein frist på 3 uker jf. forvaltningsloven § 28. En eventuell klage skal rettes til Miljødirektoratet, men sendes til Færder nasjonalparkstyre.

Med hilsen

Anne Sjømæling
nasjonalparkforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark
Vestfold fylkeskommune
Forum for Natur og Friluftsliv i Vestfold
Færder kommune

Postboks 2076
Postboks 1213 Trudvang
Stadionveien 5
Postboks 250

3103	TØNSBERG
3105	TØNSBERG
3214	SANDEFJORD
3163	NØTTERØY



RibWave

Saksbehandler Anne Sjømæling

Vår ref. 2025/5928-2 432.3

Dykkar ref.

Dato 19.05.2025

Delegert vedtak

Delegasjonssak	
----------------	--

Søknad - Færder nasjonalpark - Østre Bolærne - ilandstigning - RibWave

Vedtak

RibWave gis tillatelse til organiserte turer til Østre Bolæren i Færder nasjonalpark. Tillatelsen gis under henvisning til verneforskriftens § 3, pkt. 5.3. Tillatelsen gis på følgende vilkår:

- Tillatelsen er gyldig til 31.12.25
- Etablerte stier og ferdselsårer skal benyttes.
- Ferdselsforbudet på sone B øyer fra 15.4-15.7 må hensyntas. Det inkluderer at all aktivitet nærmere enn 50 m ikke er tillatt
- Hunder må holdes i bånd

Klage

Vedtaket kan klages inn for Miljødirektoratet av partene i saken eller andre som har rettslig klageinteresse med ein frist på 3 uker jf. forvaltningsloven § 28. En eventuell klage skal rettes til Miljødirektoratet, men sendes til Færder nasjonalparkstyre.

Dokumenter i saken

Søknad fra RibWave om organisert ferdsel i Færder nasjonalpark 15.05.25

Søknaden

Utdrag fra søknaden:

Hei,

Ref møte vi hadde i vinter kommer denne søknaden. I forbindelse med 8 oppsatte turer i perioden 28.juni-3.august 2025 søker jeg dispensasjon fra reglen om 3 ilandstigninger på en av øyene i Færder Nasjonalpark. For å gjøre avtrykket minimalt, har jeg valgt Østre Bolærne som sted å ta med gjestene på en guidet tur. Jeg har hovedfokus på Krigshistorie og 9.april 1940 og ser det som et fint sted å forklare historien. Vi vil ikke gå over hele øya, men kun være på allerede tilrettelagt vei fra gjestebrygga og opp til stillingene på toppen. Det er som tidligere nevnt kun 8 turer det er snakk om og det er maks 12 personer pr. gang. Jeg håper på positiv respons på denne dispensasjons-søknaden.



Søknaden er vurdert i samsvar med

Søknaden er vurdert i samsvar med verneforskriften for Færder nasjonalpark, § 3, punkt 5.3 organisert ferdsel. Nasjonalparkforvalter har fullmakt til å gi tillatelser i samsvar med verneforskriften i mindre saker som ikke har prinsipiell betydning. Denne myndigheten er delegert fra Nasjonalparkstyret.

Verneforskrift og verneformål

Formålet med opprettelsen av Færder nasjonalpark er å bevare et større naturområde med representative økosystemer ved kysten i ytre Oslofjord med særlig vekt på landskap, naturtyper, arter og geologiske forekomster på land og i sjø og som er uten tyngre naturinngrep.

Formålet med nasjonalparken er videre å ta vare på (utdrag):

- Representative økosystemer med variasjonsbredden i naturmangfold, herunder arter, bestander, naturtyper, geologi og økologiske prosesser

Det opprinnelige skjærgårdslandskapet og det marine miljøet, herunder kulturminnene på land og i sjø

- Et undersjøisk landskap med variert bunntopografi og med stor variasjon i marine naturtyper herunder ålegraseng, større tareskog, bløtbunnsområder i strandsonen og skjellsandområder
 - Viktige naturtyper som kystfuruskog, rik sumpskog og edelløvskog, strandenger og strandsumper på østre del av Sandø og Mellom Bolæren
 - En lite påvirket kystskog på Vestre Bolæren, som viser stor grad av variasjon i utforming og artssammensetning
 - Leveområder for flere truede arter herunder kammarimjelle, kjempestarr og flatøsters
- Allmenheten skal gis anledning til uforstyrret opplevelse av naturen gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv, med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Søknaden vurderes i forhold til vernebestemmelsene for Færder nasjonalpark, hvor § 5.3, organisert ferdsel og § 1 verneformålet gir viktige føringer.

Aktivitetene faller inn under begrepet «organisert ferdsel» i verneforskriftens § 3, pkt. 5.3: «Bestemmelsene i denne forskrift, med unntak av § 3 pkt. 5.2 er ikke til hinder for organisert turvirksomhet så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende. Organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha tillatelse av forvaltningsmyndigheten. Nærmere retningslinjer gis i forvaltningsplanen, jf. § 5»

§ 3 pkt. 5.2 gjelder ilandstigningsforbud i sone B (fuglefredningsområder) i perioden 15.04 til 15.07 kommer også til anvendelse.

Forvaltningsplanen for Færder nasjonalpark gir følgende retningslinjer for organisert ferdsel: «Ofte vil det være en sammenheng mellom omfanget av den organiserte ferdselen og faren for skade på naturmiljøet. Ferdselen betraktes som organisert når personer, lag, firmaer e.l. planlegger, koordinerer eller arrangerer aktiviteten, samtidig som ferdselen omfatter grupper eller deltakere eller foregår med en viss hyppighet over et tidsrom.»

«Organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha dispensasjon. Kriteriet «som kan skade naturmiljøet» gjelder både for organisert ferdsel og andre ferdselsformer. Kriteriet angir videre at ferdselen kun trenger å ha potensial til å skade naturmiljøet, ikke at skade nødvendigvis oppstår i alle tilfeller.»



Følgende typer av organisert ferdsel krever **alltid** tillatelse:

- Grupper og arrangementer med minst 50 deltagere. Skoleklasser på tur omfattes normalt ikke av denne regelen, bortsett fra hvis antallet blir over 90 deltagere (tre skoleklasser).
- Grupper og arrangementer med færre enn 50 deltagere, når aktiviteten planlegges gjennomført minst tre ganger pr år på samme sted. Alminnelig turaktivitet i mindre grupper i regi av familie og venner krever likevel ikke tillatelse etter denne regelen.
- Teltleire med minst 10 telt.

Søknaden skal videre vurderes etter naturmangfoldlovens §§ 8-12. Vurdering etter disse prinsippene skal fremgå av beslutningen. Prinsippene gjelder kunnskapsgrunnlaget, føre-var prinsippet, økosystemtilnærming og samlet belastning, kostnadene ved miljøforringelse og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Vurdering

Færder nasjonalpark omfatter så godt som hele skjærgården på østsiden av Nøtterøy og Tjøme. Området har i mange tiår vært benyttet av lokalbefolkning og tilreisende til soling, bading, telting og rekreasjon. Aktivitetene har omfattet har vært alle typer båt, fra små joller, seilbåter i alle størrelser, landstedsbåter, og til større båter for overnatting. Den senere tiden har en ny type brukere inntatt skjærgården med padlere, både organiserte og uorganiserte. Padling organiseres både av frivillige foreninger, men det drives også kommersiell aktivitet av flere firma.

I tillegg til disse aktivitetene tilbyr flere aktører ulike guidede turer i Færder nasjonalpark. Nasjonalparkforvaltningen har ingen oversikt over totalt antall, men er kjent med at det er flere forskjellige aktører.

Søknaden fra RibWave omhandler organiserte turer til Østre Bolæren.

Østre Bolæren er en av hovedinnfallsportene til Færder nasjonalpark. Øya har robust infrastruktur, og en rekke servicefunksjoner. Havneområdet og området rundt bygningene ved havna og i nord, er regulert utenfor Færder nasjonalpark. Hoveddelen av øye ligger i Færder nasjonalpark, og også mesteparten av stier og veier.

Søker beskriver ikke hvilken rute som vil benyttes for å frakte ut besøkende. Flere mindre øyer og skjær i nærheten av Østre Bolæren er områder med ilandstigningsforbud (Sone B, fuglefredning). Det betyr at det i perioden 15.4 til 15.7 ikke er anledning til å gå i land, men også at det ikke er tillatt med noen type aktivitet nærmere enn 50 m fra disse områdene.

Det er fortsatt fugl på reir i juni, og det er også kjent at flere fuglearter ikke har flyvedyktige unger når dagens ferdselsforbud opphører, dvs. 15.7. Det påhviler derfor aktøren et ansvar for å ferdes med hensyn til sjøfugl. Forvaltningen er kjent med enkelte områder med kolonier av hekkende sjøfugl som ikke er definert som sone B (sjøfuglområde med restriksjoner) og har satt opp informasjonsskilt på disse områdene.

Kartlegginger i Færder nasjonalpark viser at det er en rekke sårbare arter og truede naturtyper som potensielt kan skade ved stor ferdsel. Gjennom Besøksstrategien for Færder nasjonalpark har nasjonalparkforvaltningen pekt på områder som så langt vurderes som robuste og tåler økt besøkstrykk. Østre Bolæren vurderes å kunne tåler et stort besøkstrykk.

Besøksstrategien til Færder nasjonalpark legger opp til at forvaltningen skal bidra til lokal verdiskapning. Et viktig prinsipp for besøksstrategi i verneområder er imidlertid at i de tilfeller



det er konflikt mellom ivaretagelse av verneverdiene, tilrettelegging for de besøkende og lokal verdiskapning, skal ivaretagelse av verneverdiene tillegges størst vekt.

Hurtiggående fartøy nær land, med påfølgende bølger og støy, kan være en trussel mot fuglelivet, men i tillegg kan det oppleves som en trussel for det enkle friluftslivet ved at opplevelsesverdien forringes. Undersøkelser knyttet til arbeidet med besøksstrategien indikerer at det kan være noen utfordringer knyttet til opplevelsen av andres båtbruk, spesielt fart, bølger og uvetting kjøring. Høy fart og bølger kan også oppleves som en trussel av padlermiljøer og mindre båter.

Det er aktørens ansvar å utvise et generelt hensyn til alle brukergrupper.

Forvaltningen skal også vurdere samlet belastning og presedens. Det er forvaltningens vurdering at hver sak må vurderes for seg.

Forvaltningsmyndigheten har anledning til å innvilge flerårige tillatelser, men det vurderes at føre-var-prinsippet og samlet belastning bør vektlegges ved at det ved denne søknaden gis en ettårig tillatelse, slik at forvaltningen kan vurdere påvirkningen av en slik aktivitet og den samlede belastningen ved at det er flere som søker om organisert aktivitet til samme steder. Anløpsområdet vil også i større eller mindre grad benyttes av småbåttbrukere og padlere og har også organisert rutebåt i sommersesongen, slik at den samlede belastningen kan være stor.

Fjell og svaberg er en ikke-fornybar ressurs, og uvetting bålbrenning kan gjøre stor skade. Nasjonalparkforvaltningen har satt ut en rekke bålpanner og oppfordrer til å benytte disse ved bålbrenning. Et alternativ er et mindre bål i vannkanten (fjæra), men da bør sporene etter bålbrenning fjernes.

Naturmangfoldloven §§ 8-12

§ 8 Kunnskapsgrunnlaget. Kunnskapsgrunnlaget vurderes som tilfredsstillende. Søker er godt kjent i området, og viser til forståelse for fuglefredningsområder og regler i nasjonalparken. Forvaltningen har mindre kunnskap om samlet påvirkning av alle besøkende i nasjonalparken, og omfanget av besøkende.

§ 9 Føre-var-prinsippet. Det vurderes at omfanget av slitasje og eventuell forstyrrelse på grunn av aktiviteten er usikker. Omfanget av antall turer og besøkende samt omfanget av øvrige brukere er ukjent. Føre-varprinsippet kommer derfor til anvendelse.

§ 10 Økosystemtilnærming og samlet belastning. En påvirkning av økosystemet skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for. Søknaden og potensiell slitasje må derfor sees i sammenheng med andre tiltak som kan påvirke verneverdiene. Friluftsbukere benytter i større og mindre grad det samme området, i tillegg til at det er kommersiell aktivitet på de nærliggende områdene utenfor nasjonalparken. Ved å benytte tilrettelagte og eksisterende infrastruktur, faren for omfattende påvirkning på verneverdiene.

§ 11 Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver. Denne paragrafen kommer i mindre grad til anvendelse, men f.eks. forsøpling kan være et tema. Kostnader for eventuell opprydning påhviler aktøren.



§ 12 Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder. Søker viser til et ønske om å utgjøre minimalt med avtrykk, og at eksisterende infrastruktur skal benyttes. Det forutsettes at alle fartsgrenser overholdes og at det utvises hensyn til fuglefredningområder med tilhørende restriksjoner. Det må også utvises aktsomhet til andre brukere av nasjonalparken.

Klage

Vedtaket kan klages inn for Miljødirektoratet av partene i saken eller andre som har rettslig klageinteresse med ein frist på 3 uker jf. forvaltningsloven § 28. En eventuell klage skal rettes til Miljødirektoratet, men sendes til Færder nasjonalparkstyre.

Med hilsen

Anne Sjømæling
nasjonalparkforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark	Postboks 2076	3103	TØNSBERG
Vestfold fylkeskommune	Postboks 1213 Trudvang	3105	TØNSBERG
Forum for Natur og Friluftsliv i Vestfold	Stadionveien 5	3214	SANDEFJORD
Færder kommune	Postboks 250	3163	NØTTERØY



**Færder
nasjonalparkstyre**

Postadresse
Postboks 2076
3103 TØNSBERG

Besøksadresse
Grev Wedels gate 1
3111 Tønsberg

Kontakt
Sentralbord: +47 33 37 10 00
Direkte: +47 33371177
svtpost@statsforvalteren.no
<https://nasjonalparkstyre.no/ferder>

Bunker Braathen Media

Saksbehandler Anne Sjømæling

Vår ref. 2025/2280-5 432.3

Dykkar ref.

Dato 28.03.2025

Delegert vedtak

Delegasjonssak	
----------------	--

Svar på søknad - Færder nasjonalpark - fotografering av tyske krigsminner med drone - Bunker Braathen Media

Vedtak

Færder nasjonalparkstyre tillater ikke flyvning med drone i Færder nasjonalpark for å filme fotografering av tyske krigsminner.

Forvaltningsmyndigheten har sett en økning i antall dispensasjonssøknader om droneflyvning, og forventer en fortsatt økning. Selv om opptakene kan ha stor formidlingsverdi og spre kunnskap om krigens kulturminner, vurderes det at forvaltningsmyndigheten ikke kan finne tilstrekkelig grunn til at formålet er nødvendig og må gjennomføres ved bruk av drone.

I vurderingen av om søknaden er i strid med verneformålet eller kan påvirke verneverdiene, er det lagt vekt på føre-var-prinsippet og på samlet belastning og grad av påvirkning.

Forvaltningsmyndigheten finner ikke tilstrekkelig grunn til å tillate dispensasjon etter verneforskriften § 4. Forvaltningsmyndigheten vurderer at en eventuell påvirkning på verneverdiene er tilstede. Avslaget er hjemlet i verneforskriftens § 4 *Generelle dispensasjonsbestemmelser*.

Klage

Vedtaket kan klages inn for Miljødirektoratet av partene i saken eller andre som har rettslig klageinteresse med ein frist på 3 uker jf. forvaltningsloven § 28. En eventuell klage skal rettes til Miljødirektoratet, men sendes til Færder nasjonalparkstyre.

Dokumenter i saken

Søknad fra Bunker Braathen Media av 17.02.25

Utgående brev fra Færder nasjonalpark om ytterligere informasjon av 03.03.25

Inngående tilleggsinformasjon av 11.03.25

Søknaden

Utdrag:

*Søknad om fotografering av tyske krigsminner med drone i Færder Nasjonalpark
I forbindelse med fotografering av tyske fortifikasjoner på Tjømme og Nøtterøy søks det om å
fotografere to lokasjoner på innsiden av Færder nasjonalpark fra luften ved hjelp av droner.
Søknaden omfatter droneflyvning på følgende to lokasjoner rundt Velvikbukta på sydspissen
av Tjømme (se vedlagte kart for avmerkinger):*

- 1. Helgerødtangen*
- 2. Skåetangen*

Kort om de to lokasjonene:

- 1. På Helgerødtangen finner vi et typisk tysk stridsanlegg fra andre verdenskrig bestående av fire skytestillinger i betong og et tilfluksrom utsprengt i fjellet.*
- 2. På Skåetangen finner vi en eks-tysk lyskasterstilling som samhandlet med Torås fort, samt fire nærforsvarsstillinger, rester av en brakkemur og en bunker.*



Luftfotografering med drone ønskes gjennomført medio mars 2025 og vil dermed i liten grad virke forstyrrende på fuglelivet i området da det fremdeles er vintersesong. Droneflyvning vil bli gjennomført på en ukedag da det erfaringsmessig er lite turgåere i området på denne årstiden. Nøyaktig dato vil avhenge noe av vær og vindforhold.

Søker:

*Bunker Braathen Media Lysåsvegen 14
3947 LANGANGEN*

Tilleggsinformasjon av 11.03.25

jeg kartlegger tyske fortifikasjoner i Vestfold som del av flere bokprosjekter jeg har arbeidet med de siste 5-6 årene. Den første utgivelsen handler om Sandefjord og skal etter planen komme ut til høsten. Deretter følger Larvik. Serien heter "Tysk invasjonsforsvar i" Også for området Øyene (Tjømme/Nøtterøy) synes tidligere kartlegginger og publiseringenr å være såpass svake at jeg har sett muligheten for en ny gjennomgang også her. Jeg legger vekt på store mengde kildemateriale fra Riksarkivet, Forsvarsmuseet, Hjemmefrontmuseet, Oscarsborg festningsmuseum, etc i arbeidet og søker en større nøyaktighet og dybde med en solid forankring i kildematerialet. Når det gjelder fotografering så brukes selvsagt de muligheter som finnes. Et luftfoto gir imidlertid mulighet for et helhetlig bilde av samtlige skytestillinger og løpegraver på en annen måte enn om man kun fotograferer fra bakkenivå.



Begge de omsøkte lokasjonene inneholder tre/fire skytestillinger og et nettverk av naturlige og anlagte løpegraver som forbinder disse med et dekningsrom. Det inngår også andre elementer som trapper, grunnmurer o.l. i terrenget.

Søknaden er vurdert i samsvar med

Nasjonalparkforvalter har fullmakt til å gi tillatelser i samsvar med verneforskriften i saker av mindre prinsipiell betydning. Denne myndigheten er delegert fra Nasjonalparkstyret.

Søknaden er vurdert i samsvar med § 3 punkt 7.2 . *Unødvendig støy er forbudt. Bruk av motordrevne notordrevne modellfly og lignende er forbudt..* Det gis ingen unntaksbestemmelser og søknaden behandles etter § 4 – Generelle dispensasjonsbestemmelser.

Verneforskrift og verneformål

Færder nasjonalparkstyre er forvaltningsmyndighet for Færder nasjonalpark.

Verneforskriftens § 3 punkt 7.2 angir forbud mot droneflyging: *Unødvendig støy er forbudt. Bruk av motordrevet modellfly og lignende er forbudt....*

Verneforskriften angir ingen unntaksbestemmelser.

Det må derfor vurderes om § 4 Generelle dispensasjonsbestemmelser kan komme til anvendelse.

§ 4 skal være en unntaksregel og skal fungere som sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutsees eller spesielle/særskilte tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. Den generelle dispensasjonsbestemmelsen i Naturmangfoldloven § 48 kan ikke anvendes for å utvide rammen som er satt i vernevedtaket.

§ 4: Generelle dispensasjonsbestemmelser: *Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften der det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlig samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. Naturmangfoldloven § 48.*

Dispensasjon kan gis etter § 4, Generelle dispensasjonsbestemmelser, naturmangfoldloven § 48. Avgjørende her er at tiltaket ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Tiltaket skal også vurderes etter naturmangfoldlovens §§ 8 – 12.

Vurdering

Formålet med opprettelsen av Færder nasjonalpark er «å bevare et større naturområde med representative økosystemer ved kysten i ytre Oslofjord med særlig vekt på landskap, naturtyper, arter og geologiske forekomster på land og i sjø og som er uten tyngre naturinngrep (utdrag).

Videre: *I sone B er formålet å ta vare på livsmiljøet for plante- og dyrelivet, spesielt med hensyn til sjøfuglene og deres hekkeplasser. På Lille Rauer er det i tillegg særlig viktig å bevare den truede arten gul hornvalmue og deres livsmiljø.»*

Vern av dyrelivet er beskrevet i § 3, punkt 3: 3.1-3.3.

§ 3, punkt 3.1 Dyrelivet, herunder hi, reir, hekke-, yngle- og gyteplasser, er vernet mot skade og unødig forstyrrelse.



§ 3, punkt 5.2 – forbud mot ferdsel: I sone B er det i tiden fra og med 15. april til og med 15. juli forbud mot all ferdsel på land og på sjø nærmere enn 50 meter fra land. Dette omfatter også surfebrett, seilbrett, kiting, paraglider og lignende, samt dykking. Allmenheten skal gis anledning til uforstyrret opplevelse av naturen gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv, med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Forbud mot bruk av drone omfattes av bestemmelsen i § 3, punkt 7.2. . *Unødvendig støy er forbudt. Bruk av motordrevne notordrevne modellfly og lignende er forbudt.*

Verneverdiene som kan påvirkes i forhold til søknaden om flyvning med drone og landing/letting med drone er først og fremst forstyrrelse av sjøfugl, men kan også være forstyrrelse av friluftslivet. Tiltaket vil i mindre grad forstyrre friluftslivet, da det i omsøkt periode perioden er færre besøkende i nasjonalparken. Det vurderes likevel at droneflyging kan utgjøre en trussel mot verneverdiene, ved forstyrrelse og unødig støy.

Forvaltningsmyndigheten har sett en økning i antall søknader om bruk av drone, og som kommer i tillegg til annen type aktivitet. Forvaltningsmyndigheten legger til grunn at en søknad fra Bunker Braathen Media til å filme med drone, ytterligere kan øke den samlede belastningen, jf Naturmangfoldlovens § 10. Dialog med øvrige nasjonalparkforvaltere i Oslofjord-regionen viser tilsvarende trend og vurderinger.

Det pekes på Miljødirektoratets veileder «Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter, M106-2014»: *Det følger av forarbeidene til naturmangfoldloven at den generelle dispensasjonsbestemmelsen i § 48 ikke kan anvendes for å utvide den rammen som er trukket opp i vernevedtaket. Bestemmelsen skal være en sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutses eller spesielle/særskilte tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet.*

Tiltakshaver søker om å filme før forbudet mot ilandstigning trer i kraft, fra 15.4 til 15.7, det som omtales som hekkeperioden. Ny kunnskap viser til at hekking starter tidligere, og at fugler også er sårbare for forstyrrelse utenfor hekketiden. Færder nasjonalpark har i flere år hatt hekkende par med havørn, og det er observert at atferd til enkelte sjøfugl påvirkes når havørn flyr over området. Bruk av drone som kretser høyt på himmelen imiterer i stor grad rovfugladferd og kan trolig være forstyrrende for sjøfugl.

Det skrives i søknaden at filmingen er en del av flere bokprosjekter, og at «et luftfoto gir imidlertid mulighet for et helhetlig bilde av samtlige skytestillinger og løpegraver på en annen måte enn om man kun fotograferer fra bakkenivå».

Forvaltningen har forståelse for ønsker om god billedokumentasjon. Besøksstrategien for nasjonalparken viser til at forvaltningen skal bidra til verdiskapning. Samtidig er også forutsetningene fra Miljødirektoratet (Veileder for besøksforvaltning i norske verneområder, M- 415/2015): *Dersom det er motstridende målsettinger mellom ivaretagelse av verneverdiene, tilrettelegging for de besøkende og lokal verdiskapning, skal ivaretagelse av verneverdiene tillegges størst vekt.*

Færder nasjonalparkstyre har i sak 14/2024 vedtatt noen tilleggsprinsipper for vurdering av dronesøknader. Tidsrom, formål og geografisk avgrensning (om tiltaket kan gjøres utenfor nasjonalparken), skal også vurderes i tillegg til påvirkning på verneverdiene.



Det vurderes at dispensasjon ikke innvilges, av hensyn til at tiltaket kan påvirke verneverdiene mer enn nevneverdig, og av hensyn til føre var og samlet belastning.

Naturmangfoldloven §§ 8-12

§ 8 Kunnskapsgrunnlaget. Kunnskapsgrunnlaget anses som godt. Det er kjent at droneflyging kan påvirke verneverdiene. Det foreligger også god kunnskap om sjøfuglbestanden i områdene.

§ 9 Føre-var-prinsippet. Forvaltningen opplever et økende antall dronesøknader. Det er kjent at droneflyging kan påvirke verneverdiene, her først og fremst sjøfugl, selv om det kan være noe usikkerhet rundt hvor stor og skadelig påvirkningen er. Telling viser at sjøfuglbestanden er nedadgående. Forvaltningen vurderer derfor at føre-var-prinsippet bør vektlegges.

§ 10 Økosystemtilnærming og samlet belastning. Økosystemene i Færder nasjonalpark er utsatt for mange typer påvirkning. Områdene utsettes tidvis for stor menneskelig påvirkning. Sjøfugl er særlig sårbare i perioden for hekking, men også i tiden før hekking, for å gjennomføre en vellykket hekking. Samlet belastning er summen av all påvirkning, og påvirkning fra luft bør derfor også reduseres.

§ 11 Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver. Denne paragrafen kommer ikke til anvendelse.

§ 12 Miljøforsvarlige teknikker og metoder. Denne paragrafen kommer ikke til anvendelse.

Klage

Vedtaket kan klages inn for Miljødirektoratet av partene i saken eller andre som har rettslig klageinteresse med ein frist på 3 uker jf. forvaltningsloven § 28. En eventuell klage skal rettes til Miljødirektoratet, men sendes til Færder nasjonalparkstyre.

Med hilsen

Anne Sjømæling
nasjonalparkforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark	Postboks 2076	3103	TØNSBERG
Vestfold fylkeskommune	Postboks 1213 Trudvang	3105	TØNSBERG
Færder kommune	Postboks 250	3163	NØTTERØY
Forum for Natur og Friluftsliv i Vestfold	Stadionveien 5	3214	SANDEFJORD



Nicolaus Wedel Jarlsberg

Saksbehandlar Anne Sjømæling

Vår ref. 2025/5208-29 432.3

Dykkar ref.

Dato 27.05.2025

Delegert vedtak

Delegasjonssak	
----------------	--

Søknad - gjerde - Ormøy - Færder nasjonalpark - UKL tiltak - utvalgte kulturlandskap 2025

Vedtak

Jarlsberg Hovedgård Carl Nicolaus Wedel Jarlsberg gis tillatelse til å sette opp beitegjerde på Ormøy, i henhold til verneverfskriften for Færder nasjonalpark, § 3, pkt. 1.3 j.

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

- Tillatelsen gjelder UKL søknad 296221
- Det skal settes opp gjerdeklyv eller beitegrind av hensyn til ferdsel
- Utvise aktsomhet for makrellterne og hettemåke

Klage

Vedtaket kan klages inn for Miljødirektoratet av partene i saken eller andre som har rettslig klageinteresse med ein frist på 3 uker jf. forvaltningsloven § 28. En eventuell klage skal rettes til Miljødirektoratet, men sendes til Færder nasjonalparkstyre.

Dokumenter i saken

UKL søknad 296221, datert 11.04.25, oversendt via Færder kommune 22.04.25

Søknaden

Utdrag:

Utfyllende beskrivelse av hva du ønsker å gjøre og forventede resultater. Ta med beskrivelse av området og tilstanden til arealet/bygningen el. hvor tiltaket skal gjennomføres. Beskriv omfang av, og formål med tiltaket, hvordan tiltaket skal utføres (arbeidsmetoder, materialer etc.) og av hvem.

Sette opp et beitegjerde for å skille Ormøy i to. Med dette kan vi styre beitingen slik forvaltningen ønsker, med kun beiting på den nordre, flate delen (hvor det tidligere var slåtteng). For så til sommerferien å opne opp for dyrene på hele arealet.

Beskriv hvordan dette tiltaket vil bidra til å sikre verdier knyttet til landskap, biologisk mangfold, kulturminner og/ eller kulturmiljøer, herunder sikre langsiktig skjøtsel og drift.

Forhindre ytterligere gjenngroing ved større beitepress tidlig på året, holder med dette slåttemarken og det biologiske mangfoldet ved like. Sikrer hekkeplasser for fugl (det er nå gangske mange bakkerugende fugler som hekker på halvøya)

Beskriv planlagt bruk for objektet/ arealet etter at omsøkt tiltak er gjennomført

Beite med sau

Kort beskrivelse av hva du ønsker å gjøre (stikkord)

Sette opp et permanent gjerde, samt grinder ut i sjø som lett kan demonteres.

Andre relevante opplysninger

Etter erfaring fra andre steder etableres gjerdet kun der hvor det er vegetasjon, dette er ca 20 meter. På stranden og litt ut i sjø, ca 8 meter (til begge sider), settes det ut lettgrinder med noen stauer som fjernes når beitet åpnes til sommerferien. Det må settes opp en beitegrind for folk.



Fig. 1 Beitegjerde

Søknaden er vurdert i samsvar med

Søknaden er vurdert i samsvar med verneforskriften for Færder nasjonalpark, § 3, pkt. 1.3 j *Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til: Ombygging og oppsetting av gjerder.* Nasjonalparkforvalter har fullmakt til å gi tillatelser i samsvar med verneforskriften i mindre saker som ikke har prinsipiell betydning. Denne myndigheten er delegert fra Nasjonalparkstyret.

Verneforskrift og verneformål

Formålet med opprettelsen av Færder nasjonalpark er å bevare et større naturområde med representative økosystemer ved kysten i ytre Oslofjord med særlig vekt på landskap, naturtyper, arter og geologiske forekomster på land og i sjø og som er uten tyngre naturinngrep.

Formålet med nasjonalparken er videre å ta vare på (utdrag):

- Representative økosystemer med variasjonsbredden i naturmangfold, herunder arter, bestander, naturtyper, geologi og økologiske prosesser



- Det opprinnelige skjærgårdslandskapet og det marine miljøet, herunder kulturminnene på land og i sjø

Søknaden vurderes i forhold til vernebestemmelsene for Færder nasjonalpark, § 3, pkt. 1.3 j. *Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til: 1.3.j: ombygging og oppsetting av gjerder.* Beiting er tillatt, ref. § 3, pkt. 2.4: *Beiting er tillatt. Miljødirektoratet kan av hensyn til verneformålet ved forskrift regulere beitetrykket i hele eller deler av nasjonalparken.*

Søknaden skal videre vurderes etter *naturmangfoldlovens* §§ 8-12. Vurdering etter disse prinsippene skal fremgå av beslutningen. Prinsippene gjelder kunnskapsgrunnlaget, føre-varprinsippet, økosystemtilnærming og samlet belastning, kostnadene ved miljøforringelse og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Vurdering

Formålet med opprettelsen av Færder nasjonalpark er å bevare et større naturområde med representative økosystemer ved kysten i ytre Oslofjord med særlig vekt på landskap, naturtyper, arter og geologiske forekomster på land og i sjø og som er uten tyngre naturinngrep.

Formålet med nasjonalparken er videre å ta vare på (utdrag):

- *Representative økosystemer med variasjonsbredden i naturmangfold, herunder arter, bestander, naturtyper, geologi og økologiske prosesser*
- *Det opprinnelige skjærgårdslandskapet og det marine miljøet, herunder kulturminnene på land og i sjø*

Ormøy ligger nord i nasjonalparken. Det er rester av tidligere tiders bosetting på øya, og et kulturlandskap som er i sterk gjengroingsfase. I forvaltningsplanen for Færder nasjonalpark er hoveddelen av området som ønskes beitet, registrert som slåtteeng. Tidligere er det utført manuell rydding av hustuftene, men tiltaket har ikke blitt tilstrekkelig fulgt opp av beiting. Slåttemarka er i restaureringsfase, og forvaltningsplanen utdyper at inntil slåttemark er etablert, bør området beites. Området har tidvis vært beitet, men hele øya som beiteområde.

Forvaltningen vurderer at det er behov for et større beitetrykk tidlig i sesongen, på nordlig del av øya. Beiting vil bidra til å holde undervegetasjon i sjakk, og opne opp kantvegetasjon, som vil forenkle eventuell fremtidig slått av enga. Det vurderes også at beiting vil bidra til å sikre det biologiske mangfoldet. Det hekker en rekke bakke-hekkende fugl i området, som også er avhengig av at vegetasjon ikke blir for tett og for høy. Det vurderes derfor at større beitetrykk er ønskelig og derfor behov for beitegjerde.

Øya er også brukt til friluftsmål, og det må derfor settes opp beitegrind for ferdsel, noe også tiltakshaver nevner i sin søknad.

Det bør gjøres en årlig evaluering etter beitesesong.

Presedens. Etablering av varige gjerder i forbindelse med landbruksdrift er omfattet av forskriftens spesifiserte dispensasjonsbestemmelser. Formålet er å ivareta kulturlandskapet og bidra til biologisk mangfold. Området skal skjøttes med beiting og slått. Tillatelse til etablering av landbruksgjerder vurderes ikke å innebære presedens i ev. senere saker.

Naturmangfoldloven §§ 8-12



§ 8 Kunnskapsgrunnlaget. Ormøya er kartlagt gjennom skjøtselsplaner og godt beskrevet i forvaltningsplanen. Effekten av beite av gammelnorsk spælsau er også tidligere godt dokumentert.

§ 9 Føre-var-prinsippet. Kunnskapsgrunnlaget vurderes som godt, og føre-var-prinsippet kommer ikke til anvendelse i denne sak.

§ 10 Økosystemtilnærming og samlet belastning. Arealet som ønskes gjerdet inn, er kartlagt som slåtteeng med slått som skjøtselsmetode. Enga er i sterk gjengroing, og beiting vurderes som et godt tiltak for biologisk mangfold og evt. senere restaureringstiltak. Det vurderes også som et godt tiltak for bakkehekkende fugl. Arbeidet med oppsetting av gjerder må utføres med minst mulig forstyrrelse for bakkehekkende fugl. Det hekker blant annet hettemåke og makrellterner i området, som begge er på artsdatabankens rødliste, henholdsvis som kritisk truet og sterkt truet.

§ 11 Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver og § 12 Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder vurderes som mindre aktuelle i denne saken. Tiltaket bidrar til å fremme formålet med nasjonalparken. Inngjerding av arealet er i tråd med forvaltningens plan for området. Transport av dyr og gjerding må utføres skånsomt av hensyn til hekkende fugl.

Klage

Vedtaket kan klages inn for Miljødirektoratet av partene i saken eller andre som har rettslig klageinteresse med ein frist på 3 uker jf. forvaltningsloven § 28. En eventuell klage skal rettes til Miljødirektoratet, men sendes til Færder nasjonalparkstyre.

Med hilsen

Anne Sjørmøling
nasjonalparkforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark	Postboks 2076	3103	TØNSBERG
Vestfold fylkeskommune	Postboks 1213 Trudvang	3105	TØNSBERG
Forum for Natur og Friluftsliv i Vestfold	Stadionveien 5	3214	SANDEFJORD
Færder kommune	Postboks 250	3163	NØTTERØY
Mari Høiland			



**Færder
nasjonalparkstyre**

Postadresse
Postboks 2076
3103 TØNSBERG

Besøksadresse
Grev Wedels gate 1
3111 Tønsberg

Kontakt
Sentralbord: +47 33 37 10 00
Direkte: +47 33371177
sfvtpost@statsforvalteren.no
<https://nasjonalparkstyre.no/ferder>

Besøkssenter Færder nasjonalpark

Saksbehandler Anne Sjømæling

Vår ref. 2025/1540-0 432.3

Dykkar ref.

Dato 10.06.2025

Delegert vedtak

Delegasjonssak	
----------------	--

Tillatelse - Færder Nasjonalpark - organisert ferdsel - guidede turer - arrangementer - undervisning - Besøkssenter Færder nasjonalpark

Vedtak

Færder nasjonalparkstyre gir Besøkssenter Færder nasjonalpark tillatelse til organisert aktivitet i Færder nasjonalpark, herunder familiearrangement og guidede åpne turer, under henvisning til verneforskriftens § 3 punkt 5.3. Tillatelsen gjelder til 31.12.2028, på følgende vilkår:

- Tillatelsen gjelder for:
- Fire familiearrangementer med hver inntil 50 deltakere i Moutmarka
- Et større arrangement med over 50 deltakere i Moutmarka
- To guidede turer for allmenheten for mer enn 50 deltakere i Moutmarka
- Fem guidede turer for kurs & konferanse med hver inntil 50 deltakere i Moutmarka
- Undervisning på Steinkloss for inntil 400 deltakere
- Undervisning på Sandø fire ganger inntil 160 deltakere totalt
- Arrangement, guidede turer og undervisning på Bolærne øyene etter nærmere dialog
- Arrangement, guidede turer og undervisning på Ildverket etter nærmere dialog
- 30 guidede turer på Verdens ende med hver inntil 50 deltakere
- Det forutsettes skånsom og sporløs ferdsel og at plante- fugle- og dyrelivet hensyntas hele året
- Nasjonalparkforvaltningen ønsker en årlig tilbakemelding om antall arrangement gjennomført samt antall deltakere

Dokumenter i saken

Søknad fra Besøkssenter Færder nasjonalpark 31.01.25
Færder nasjonalpark, Tlf. m/daglig leder, 17.02.24, etterspørres tilleggsinformasjon
Tilleggsinformasjon fra Besøkssenter av 28.02
Div telefonsamtaler og møter



Søknaden

Utdrag:

Søknad - gjelder organisert ferdsel i Færder nasjonalpark

Besøkssenter Færder nasjonalpark arrangerer aktiviteter knyttet til formidling av naturverdiene i Færder nasjonalpark. Besøkssenteret vil med dette formålet søke om tillatelse til å gjennomføre guidede turer, arrangementer og undervisning i Færder nasjonalpark. Erfaringsmessig vil dette i hovedsak skje i området Moutmarka og Verdens Ende, samt på Steinkoss, Sandø og Bolærne-øyene, men det kan også forekomme på andre steder i nasjonalparken. Dette vil avhenge av tema, men vil i alle tilfeller legges til områder i nasjonalparken som er tilrettelagt for ferdsel, og som er i henhold til nasjonalparkens besøksstrategi.

Besøkssenteret er godt kjent med områder hvor det er ferdselsforbud, hvilke områder som egner seg for organisert ferdsel, og hvordan naturbase kart (Miljødirektoratet) kan brukes til å gjøre seg kjent med naturen i nye områder. Skånsom og sporløs ferdsel vil ligge til grunn for alle aktiviteter, og fugle- og dyreliv vil hensyntas hele året.

Arrangementer og guidede turer i Moutmarka og på Verdens Ende

Arrangementene vil være gjentakende og foregå oftere enn tre ganger pr år. Hva som arrangeres til hvilken tid avhenger av flere faktorer, blant annet vær og tilgjengelige guideressurser. Dette er arrangementer som erfaringsvis er populære, hvor det er ønskelig med mulighet til flere enn 50 deltagere. Målgruppen er hovedsakelig barnefamilier og friluftsjinteresserte. Deltakere lærer blant annet om verneverdier i nasjonalparken generelt og Moutmarka spesielt, og om skånsom/sporløs ferdsel.

I tillegg er det ønskelig å gjennomføre guidede turer for betalende og ikke-betalende deltagere. Eksempelvis har guidet tur for å oppleve nattergal på kveldsvandring vært populært, og det er derfor ønskelig med mulighet for flere enn 50 deltagere. Guiden sørger for at deltagere holder seg til tilrettelagte og oppmerkede stier, og skadepotensialet på naturen ved forflytning vurderes derfor som lavt.

Tilleggsinformasjon av 28.02.25:

Vi søker om tillatelse til å gjennomføre fire familiearrangementer med inntil 50 deltagere, og ett større arrangement åpent for publikum i Moutmarka. Det vil være vanskelig å estimere antall deltagere, men planlegging vil foregå i tett dialog med nasjonalparkforvalter, som rådføres med tanke på hvor vi bør legge aktiviteten.

I tillegg er det ønskelig å gjennomføre guidede turer i forbindelse med kurs og konferanse i Moutmarka, med inntil 15 turer med maksimalt 50 deltagere per tur. Tilsvarende er det ønskelig å gjennomføre inntil 30 turer på Verdens Ende, med maksimalt 100 deltagere.

Videre fra søknad: Undervisning i Færder nasjonalpark Steinkloss

Det er ønskelig å gjennomføre undervisning med skoleelever på 8. trinn i Færder kommune på Steinkloss i en periode på sensommer/høst, med oppstart i slutten av august. Undervisningen vil foregå fire dager i uken i en periode på 3-4 uker, med snitt på 25 elever og medfølgende lærere per dag. Aktiviteter som tilbys er trekk av strandnot og fiske med leppefisketeiner på stranden på nordvest. Dette søkes årlig dispensasjon til fra fiskeridirektoratet.

Gruppene oppholder seg hovedsakelig på nordre halvdel av øya, og unngår ferdsel ved og i slåtteenget på sør-siden. Etablerte stier og svaberg benyttes ved forflytning der det er mulig. Å lære om skånsom ferdsel i nasjonalparken er et underordnet mål med undervisningsopplegget, som er planlagt gjennomført i tett dialog med nasjonalparkforvalter.

Tilleggsinformasjon av 28.02.25: Totalt sett anslår vi at det i løpet av perioden vil være i underkant av 400 elever og medfølgende lærere.

Videre fra søknad: Sandø

Gjennom et samarbeid mellom Besøkssenter Færder nasjonalpark og Universitetet i SørøstNorge er



det et ønske om å undervise studenter ved relevante studieretninger på Sandø. Det vil være grupper på 15-40 studenter, max 3 grupper per år. Dette vil fortrinnsvis foregå på forsommeren, men tidlig høstsemester er også aktuelt. Aktiviteter som tilbys er trekk av strandnot og fiske med leppefiskeiner, dette søkes årlig dispensasjon til fra fiskeridirektoratet. Det vil også formidles om skånsom ferdsel. Ved godt vær, vil gruppene gå i land og hovedsakelig oppholde seg på Furusand. Ved behov pga vind/sjø kan det være aktuelt å trekke mot Kåvikribba. Forflytning vil foregå via stier/strand/svaberg, og det presiseres at man ikke skal ferdes i enga.

Bolærne

Det kan på sikt være aktuelt å gjennomføre undervisning på Bolærne-øyene.

Oppsummert

Besøkssenter Færder nasjonalpark søker om følgende tillatelser for perioden 01.03.25 til 01.03.28.

1. Avholde arrangementer i Moutmarka og på Verdens Ende med mulighet for flere enn 50 deltakere
2. Arrangere guidede turer i Moutmarka og på Verdens Ende med muligheter for mer enn 50 deltagere
3. Gjennomføre undervisning utvalgte steder i Færder nasjonalpark, som f.eks. Steinkloss, Sandø og Bolærne-øyene.

Søknaden er vurdert i samsvar med

Søknaden er vurdert i samsvar med verneforskriften for Færder nasjonalpark, § 3, punkt 5.3 organisert ferdsel. Nasjonalparkforvalter har fullmakt til å gi tillatelser i samsvar med verneforskriften i mindre saker som ikke har prinsipiell betydning. Denne myndigheten er delegert fra Nasjonalparkstyret.

Verneforskrift og verneformål

Formålet med opprettelsen av Færder nasjonalpark er å bevare et større naturområde med representative økosystemer ved kysten i ytre Oslofjord med særlig vekt på landskap, naturtyper, arter og geologiske forekomster på land og i sjø og som er uten tyngre naturinngrep.

Formålet med nasjonalparken er videre å ta vare på (utdrag):

- Representative økosystemer med variasjonsbredden i naturmangfold, herunder arter, bestander, naturtyper, geologi og økologiske prosesser

Det opprinnelige skjærgårdslandskapet og det marine miljøet, herunder kulturminnene på land og i sjø

- Et undersjøisk landskap med variert bunntopografi og med stor variasjon i marine naturtyper herunder ålegraseng, større tareskog, bløtbunnsområder i strandsonen og skjellsandområder

- Viktige naturtyper som kystfuruskog, rik sumpskog og edelløvskog, strandenger og strandsumper på østre del av Sandø og Mellom Bolærne

- En lite påvirket kystskog på Vestre Bolærne, som viser stor grad av variasjon i utforming og artssammensetning

- Leveområder for flere truede arter herunder kammarimjelle, kjempestarr og flatøsters

Allmenheten skal gis anledning til uforstyrret opplevelse av naturen gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv, med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Søknaden vurderes i forhold til vernebestemmelsene for Færder nasjonalpark, hvor § 5.3, organisert ferdsel og § 1 verneformålet gir viktige føringer.

Aktivitetene faller inn under begrepet «organisert ferdsel» i verneforskriftens § 3, pkt. 5.3: «Bestemmelsene i denne forskrift, med unntak av § 3 pkt. 5.2 er ikke til hinder for organisert turvirksomhet så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende. Organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha tillatelse av forvaltningsmyndigheten. Nærmere retningslinjer gis i forvaltningsplanen, jf. § 5»

I vurderingen omtales også § 3 pkt. 5.2 ilandstigningsforbud i sone B (fuglefredningsområder) i perioden 15.04 til 15.07 samt § 3, pkt. 5.5 (bålbrenning).



Forvaltningsplanen for Færder nasjonalpark gir følgende retningslinjer for organisert ferdsel: «Ofte vil det være en sammenheng mellom omfanget av den organiserte ferdselen og faren for skade på naturmiljøet. Ferdselen betraktes som organisert når personer, lag, firmaer e.l. planlegger, koordinerer eller arrangerer aktiviteten, samtidig som ferdselen omfatter grupper eller deltakere eller foregår med en viss hyppighet over et tidsrom.»

«Organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha dispensasjon. Kriteriet «som kan skade naturmiljøet» gjelder både for organisert ferdsel og andre ferdselsformer. Kriteriet angir videre at ferdselen kun trenger å ha potensial til å skade naturmiljøet, ikke at skade nødvendigvis oppstår i alle tilfeller.»

Følgende typer av organisert ferdsel krever **alltid** tillatelse:

- Grupper og arrangementer med minst 50 deltagere. Skoleklasser på tur omfattes normalt ikke av denne regelen, bortsett fra hvis antallet blir over 90 deltagere (tre skoleklasser).
- Grupper og arrangementer med færre enn 50 deltagere, når aktiviteten planlegges gjennomført minst tre ganger pr år på samme sted. Alminnelig turaktivitet i mindre grupper i regi av familie og venner krever likevel ikke tillatelse etter denne regelen.
- Teltleire med minst 10 telt.

Søknaden skal videre vurderes etter naturmangfoldlovens §§ 8-12. Vurdering etter disse prinsippene skal fremgå av beslutningen. Prinsippene gjelder kunnskapsgrunnlaget, føre-var- prinsippet, økosystemtilnærming og samlet belastning, kostnadene ved miljøforringelse og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Vurdering

Søknaden vurderes i forhold til vernebestemmelsene for Færder nasjonalpark, hvor § 5.3, organisert ferdsel og § 1 verneformålet gir viktige føringer.

Aktivitetene faller inn under begrepet «organisert ferdsel» i verneforskriftens § 3, pkt. 5.3: «Bestemmelsene i denne forskrift, med unntak av § 3 pkt. 5.2 er ikke til hinder for organisert turvirksomhet så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende. Organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha tillatelse av forvaltningsmyndigheten. Nærmere retningslinjer gis i forvaltningsplanen, jf. § 5»

§ 3 pkt. 5.2 ilandstigningsforbud i sone B (fuglefredningsområder) i perioden 15.04 til 15.07 og § 3, pkt. 5.5 (bålbrenning), § 3, pkt. 2.1 vern av plantelivet og 2.1 c) skånsom bruk av nedfelt trevirke til bålbrenning (unntatt i en sone på Vestre Bolæren) gir viktige føringer.

Færder nasjonalpark omfatter så godt som hele skjærgården på østsiden av Nøtterøy og Tjøme, samt svabergene syd for Verdens ende og størstedelen av Moutmarka på syd-vestsiden av Tjøme. Områdene har i mange tiår vært benyttet av lokalbefolkning og tilreisende til ulike typer aktivitet som soling, bading, teltning og rekreasjon. Båtbruken omfatter alle typer båt, fra små joller, seilbåter i alle størrelser, landstedsbåter, og til større båter for overnatting. Den senere tiden har en ny type brukere inntatt skjærgården med padlere. Padling organiseres både av frivillige foreninger, men det drives også kommersiell aktivitet, i tillegg til uorganisert egenaktivitet. Nasjonalparkforvaltningen er kjent med at det i tillegg er flere aktører som tilbyr ulike guidede båt-turer i Færder nasjonalpark.

Besøkssenter Færder nasjonalpark er et autorisert besøkssenter fra Miljødirektoratet. Deres samfunnsoppdrag er å formidle informasjon om naturverdiene i Færder nasjonalpark gjennom forskjellige informasjonstiltak og ulike aktiviteter.

I tillegg har Besøkssenter Færder nasjonalpark et kommersielt oppdrag, blant annet driver senteret med utleie av lokaler til kurs og konferanse, og utleie til restaurantvirksomhet. Det søkes også om å gjennomføre aktiviteter knyttet til denne virksomheten, dette omhandles særskilt.



Besøksstrategien til Færder nasjonalpark legger opp til at forvaltningen skal bidra til lokal verdiskapning. Et viktig prinsipp for besøksstrategi i verneområder er imidlertid at i de tilfeller det er konflikt mellom ivaretagelse av verneverdiene, tilrettelegging for de besøkende og lokal verdiskapning, skal ivaretagelse av verneverdiene tillegges størst vekt.

Arrangementer og aktiviteter.

Besøkssenter Færder nasjonalpark søker om guidede turer i Færder nasjonalpark. Søker skriver at turene vil bli ledet av personer med god kompetanse om naturverdiene samt god forståelse for behovet for skånsom og sporløs ferdsel og forhindre skade på naturmiljøet.

Moutmarka er et mye besøkt område med tilrettelagte og oppmerkede stier, og svaberg. Området har et høyt biologisk mangfold, og mange sårbare og truede karplanter.

Enkelte turer har erfaringsvis særlig stor popularitet, og Besøkssenteret søker derfor om fritak fra deltakertaket på 50 personer på kveldsturer med nattergalvandring, i tillegg til at de søker om gjennomføring mer enn en gang.

Nattergalen finnes på flere områder på Tjøme, og det er flere par i Moutmarka. Nattergalen er kategorisert som *nær truet* (NT) på Artsdatabankens rødliste. Det vurderes at det er svært liten populasjonsstørrelse og samlet sett er få reproduserende individer.

Moutmarka er ikke et sjøfuglområde med ferdselsrestriksjoner, men likevel et viktig område for rastende og matsøkende fugl på trekk, i tillegg til at enkelte arter hekker i områder. Fugl på trekk kan være sårbare for forstyrrelser i trekkperioden.

Store grupper og intensiv bruk kan føre til slitasjeskader, og være en trussel mot verneverdiene. Spesielt utsatt er våren med mange bløte partier og hekkende eller rastende fugl kan også være utsatt for forstyrrelse i hekketiden og i trekk på vår og høst. Mange store grupper besøkende som beveger seg utenfor merkede stier, vil lett kunne føre til slitasje og nedtråkking av sårbare arter. I tillegg til Besøkssenterets turer og arrangementer, er det også andre aktører som søker om organisert aktivitet i området.

Området er mye brukt til turgåing og rekreasjon, av hytteeiere, fastboende og besøkende. Tall fra tellinger via mobiltelefon bestilt av Besøkssenter Færder nasjonalpark viser opp mot 1 million besøkende på Verdens ende. Et stort antall besøker Moutmarka, men foreløpig langt fra så stort antall.

Besøkssenteret ønsker også å tilby organiserte arrangementer særlig rettet mot barnefamilier. Det er positivt å øke forståelsen for naturverdiene og sporløs ferdsel hos denne brukergruppen.

Verneforskriftens § 3, punkt 5.5 omhandler bålbrenning: «Bålbrenning er kun tillatt i anlegg laget spesielt for dette, eller på løsmasser uten vegetasjon». Forvaltningen har opplevd utfordringer knyttet til bålbruk i området. Besøkende har i stor grad benyttet rullestein til å lage sitt eget bål, og ofte på uegnede plasser. Forvalter og Statens Naturoppsyn er jevnlig på kontroll i området.

Nasjonalparkforvaltningen og grunneier fikk etablert to nye bålplasser, slik at det nå er tre bålplasser i Moutmarka. Foreløpig vurdering er at problemet med «villbål» har blitt mindre. «Løsmasser uten vegetasjon» tilsier at evt bål må etableres i vannkanten. På en rekke steder i Moutmarka er det rullesteinsstrender, og det er ikke tillatt å etablere bål på rullesteinsområder, da dette kan føre til skade på verneverdiene.

Arrangement i regi av Besøkssenteret kan bidra til å spre informasjon om hvorfor man skal bruke tilrettelagte bålplasser, og ikke tenne bål på svaberg eller vegetasjon.

Det forutsettes at det kun benyttes etablerte bålplasser, og at det medbringes ved til bålet. En annen forutsetning er at all søppel tas med tilbake. Det kan også påpekes at det ikke er ønskelig å brenne søppel, da mye rester kan bli liggende igjen.



Større grupper med barnefamilier kan imidlertid også sette spor og føre til slitasje, og spesielt er våren en utsatt periode med blomstring av sjeldne arter, og ofte svært våte partier.

Det går beitedyr i området. Storfe er gjerdet inn, mens sau går med elektronisk gjerde og beveger seg over større område. Det er i den sammenheng viktig å ikke lokke dyrene utenfor deres elektroniske gjerde. Nasjonalparkforvaltningen opplever tidvis utfordringer knyttet til løse hunder. Det er ikke båndtvang i nasjonalparken hele året, men den er utvidet og gjelder fram til 15.10. Det oppfordres imidlertid til å holde hunden i bånd hele året i dette området.

Verneforskriftens § 3, pkt. 2.1 omhandler vern av plantelivet:

Vegetasjon på land og i sjø, herunder døde busker, trær og ilanddrevet tang og tare er vernet mot skade og ødeleggelse.

Området kalt Taredynga beskriver et område med flere lag med ilanddrevet tang.

Dette er et viktig område for fugl på trekk som raste- og næringsområde. Et «gatekjøkken» for trekkfugl. Mye trafikk i dette området kan forstyrre fugl på næringssøk.

Hogst av trær til bålbrekking er ikke tillatt. Dette gjelder i hele nasjonalparken, også på øyer med mer skog-vegetasjon. Verneforskriften sier følgende: § 3, pkt. 2.1 c) skånsom bruk av nedfelt trevirke til bålbrekking (unntatt i en sone på Vestre Bolæren), er tillatt.

Det er forvalters vurdering at Besøkssenteret har engasjerte og kompetente naturveiledere, og også gode rutiner for å benytte kompetente guider, og gi god informasjon til disse.

Samlet sett vurderes ikke besøksstrykket til å være for stort i øyeblikket, men slitasje og påvirkning vurderes årlig. Antall søknader fra andre organisasjoner må også sees i sammenheng med samlet belastning.

Færder nasjonalparks besøksstrategi viser også til at forvaltningen skal legge til rette for lokal verdiskapning, men at ved eventuell konflikt, skal hensynet til verneverdiene gå foran. Moutmarka har sårbare naturverdier, og er i tillegg et mye brukt turområde.

Kommersiell aktivitet

Besøkssenter Færder nasjonalpark søker om inntil 15 guidede turer knyttet til kurs og konferanse i Moutmarka. Forvaltningen vurderer at dette også kan være en viktig målgruppe for å spre informasjon og kunnskap, men at arrangementer knyttet til allmenheten, og særlig barnefamilier, samt undervisningsopplegg for skoler og barnehager, bør ha forrang. Forvaltningen vurderer derfor at det kan gis tillatelse til noen færre guidede turer for kurs og konferanse enn omsøkt, som en prøveperiode. Den mest sårbare perioden vil også være på våren/forsommeren.

Det søkes også om inntil 30 guidede turer på Verdens ende innenfor nasjonalparkens grenser, med inntil 3000 deltakere. Dette området har et svært stort antall besøkende, og mange guidede turer med et stort antall deltakere kan virke privatiserende.

Besøkssenteret viser til følgende tabell om forventet antall for alle typer arrangement

	Oversikt antall			
	Moutmarka	Verdens Ende	Steinkloss	Sandø
Guidet tur	750	3000		
Familiearrangement	200			
Undervisning			400	160

Undervisning

I utgangspunktet er ikke skoleklasser på tur en type organisert ferdsel som krever tillatelse. Imidlertid kan en utstrakt undervisning på samme sted, over flere uker vurderes å komme inn under «organisert



ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha dispensasjon. Kriteriet «som kan skade naturmiljøet» gjelder både for organisert ferdsel og andre ferdselsformer. Kriteriet angir videre at ferdselen kun trenger å ha potensial til å skade naturmiljøet, ikke at skade nødvendigvis oppstår i alle tilfeller.

Det er forvalters vurdering at naturveiledere fra Besøkssenteret er godt kjent med eventuelle slitasje- og forstyrrelsesutfordringer. Det vurderes som viktig og verdifullt at skoleelever får kunnskap om nasjonalparken ute i selve nasjonalparken. Det bør etableres årlige evalueringssamtaler mellom Besøkssenteret og nasjonalparkforvaltningen, knyttet til erfaringer med undervisning, arrangement og guidede turer.

Undervisningen foregår på et tidspunkt hvor det er mindre bruk av øya til friluftsliv, slik at det vurderes at undervisningen ikke kommer i konflikt med øvrige brukere.

Sandø

Sandø er en privat øy, her vil det også være aktuelt med grunneiers tillatelse.

På Sandø, på området Furusand, finner vi en svært stor bestand av kubjelle (*pulsatilla pratensis*), som er kategorisert som sterkt truet (EN) på Artsdatabankens rødliste. Imidlertid er det ferdsel i området, og etablerte stier. Utstyr bør ikke lagres på dette området i vårsesongen. Nasjonalparkforvaltningen er i ferd med å etablere et prosjekt med re-etablering av strandtorn på et område ved Kåvikribba.

Området vil bli merket, men vil være særlig sårbar for tråkk og lagring av utstyr. Undervisningen vurderes å være av mindre omfang, slik at en skånsom undervisning og bruk av området kan gjennomføres.

Bolærne

Besøkssenteret skriver i sin søknad at det kan være aktuelt å gjennomføre undervisning og guidede turer på Bolærne øyene.

Østre Bolæren er en av øyene som beskrives som hovedinnfallsport til nasjonalparken. Øya har god infrastruktur, og beskrives som robust. Havneområdet er regulert og ligger utenfor nasjonalparken, det samme med et strandområde i nord. Stranden i syd ligger innenfor nasjonalparkens grenser. Området vurderes å være svært godt egnet til undervisning, og nasjonalparkforvaltningen har også et eget informasjonspunkt på øya. Det vurderes at øya også kan tåle en viss mengde guidede turer.

Mellom-Bolæren har også god infrastruktur, men noe mer sårbar natur og naturtyper. Øya vurderes likevel som godt egnet til undervisning, så lenge ferdsel forholder seg til etablerte stier og veier. Mellom-Bolærens venner har pr i dag en tillatelse til å organisere guidede turer, og eventuell aktivitet bør samordnes med denne gruppen.

Vestre Bolæren har også områder utenfor nasjonalparken som vil være egnet til undervisning, og kan tåle noen guidede turer, men øya har også mange besøkende.

Det vil likevel være viktig med dialog med nasjonalparkforvaltningen dersom undervisningsopplegg på øyene blir av større omfang (mer enn tre skoleklasser/90 elever).

Ildverket

Besøkssenteret skriver i sin søknad at det kan bli aktuelt å gjennomføre undervisning og guidede turer. Øya er i besøksstrategien til Færder nasjonalpark beskrevet som en robust øy som tåler økt trykk. Nyere kartlegginger har vist at det også er sårbare arter på denne øya, men tilrettelegging og merking av sti har så langt ikke gitt økt slitasje på områder utenfor. Det er forvaltningens vurdering at øya kan tåle både undervisningsopplegg og guidede turer.

Et viktig moment ved aktivitet i skjærgården er at våren og forsommeren er sårbar med hensyn til hekkende sjøfugl. Det er en forutsetning at sjøfuglreservater unngås, og at det holdes en avstand på 50 meter fra sjøfuglområder. Det er samtidig stor sannsynlighet for at sjøfugl hekker på områder som ikke er etablerte sjøfuglområder.



Det kan hevdes at en tillatelse til en så omfattende søknad kan føre til presedens, men her vises til Besøkssenterets posisjon som autorisert Besøkssenter Færder nasjonalpark, med de rettigheter og forpliktelser det innebærer. Faren for presedens vurderes til å være liten. Det vurderes som viktig at Besøkssenteret får mulighet til å utføre sitt samfunnsoppdrag ute i nasjonalparken.

Det er nasjonalparkforvaltningens vurdering at Besøkssenter Færder nasjonalpark har kompetente naturveiledere og gode rutiner ved bruk av eksterne guider. Det vurderes at det kan gis en tillatelse på visse vilkår, men at omfanget av «kurs og konferanse» guiding i Moutmarka reduseres noe, av hensyn til naturverdiene og føre-var-prinsippet og samlet belastning.

Vurdering etter Naturmangfoldloven §§ 8-12

§ 8 Kunnskapsgrunnlaget. Kunnskapsgrunnlaget vurderes som tilfredsstillende. Besøkssenteret har god kjennskap til sårbare naturverdier og områder i Færder nasjonalpark.

§ 9 Føre-var-prinsippet. Kunnskapsgrunnlaget her vurderes å være tilfredsstillende. Føre-var-prinsippet ansees ivaretatt ved et begrenset antall turer, og kompetente guider.

§ 10 Økosystemtilnærming og samlet belastning. Samlet belastning på økosystemene vurderes ved hver ny søknad. Antall turer med flere enn 50 deltagere er usikkert. Antall andre aktører som vil søke er også ukjent. Med flere organiserte aktiviteter, øker den samlede belastning. Det er også forvaltningens vurdering at området blir mer og mer brukt som turmål. Det vurderes at aktiviteten kan ha en påvirkning på økosystemene, og at den samlede belastningen kan være stor på enkelte årstider. Den samlede belastningen kan bli større enn ønsket dersom organisert aktivitet øker i stort omfang.

§ 11 Kostnadene ved miljøforringelse. Det forventes liten eller ingen miljøforringelse, da ferdsel og bruk skal skje på en skånsom og sporløs måte. Det forutsettes at det ved bruk av bål medbringes ved, og at brenning foregår på etablerte steder. Det forutsettes også at all søppel tas med tilbake.

§ 12 Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder. Ivaretas ved at ferdsel legges til oppmerkede stier og utenom sårbare områder, og at det legges vekt på skånsom og sporløs ferdsel.

Klage

Vedtaket kan klages inn for Miljødirektoratet av partene i saken eller andre som har rettslig klageinteresse med ein frist på 3 uker jf. forvaltningsloven § 28. En eventuell klage skal rettes til Miljødirektoratet, men sendes til Færder nasjonalparkstyre.

Med hilsen

Anne Sjømæling
nasjonalparkforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark
Vestfold fylkeskommune
Forum for Natur og Friluftsliv i Vestfold
Færder kommune

Postboks 2076
Postboks 1213 Trudvang
Stadionveien 5
Postboks 250

3103	TØNSBERG
3105	TØNSBERG
3214	SANDEFJORD
3163	NØTTERØY



Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Færder nasjonalparkstyre	11/2025	19.06.2025

Forslag til vedtak

Styret til tar status tiltaksliste til orientering.

Bakgrunn

Færder nasjonalparkstyre vedtok prioritering av tildelte midler i sak 2025-655, i møte av 11.03.25.

STATUS PÅ TILTAKSLISTE FÆRDER NASJONALPARK PR JUNI 2025

Tiltak i
verneområde
post 31

PRI	TILTAK	BUDSJ 2025	KOMMENTAR	PRI 2025	REGNS 2025	Status/kommentar
1	Bekjempelse av mink	80 000	Tiltaket er videreføring. Tiltak for å fjerne stor trussel mot sjøfuglbestand. Økt hekking av teist viser at tiltak lykkes. Endret sum. TIDLIG GODKJENNING		0	Vinterarbeid. Gjennomført av SNO
2	Fjerning av fremmede arter på utvalgte øyer	80 000	Videreføring av tiltak, etter prioriteringsplan. Tidlig godkjenning			Vinterarbeid. Pågående, samarbeid med Sgtj.
3	Infopunkt hovedinnfallsport Østre Bolæren	100 000	Behov for oppgradering av utstilling. Nye lydfiler, samt ny plakater om livet på øyene, samt mindre justeringer	100000	0	Nye moduler klar for trykking. Lerret og stoler, og prosjektor. Utstyr for naturveiledning
4	Ferdsestiller Moutmarka	1				
5	Skilting på områder med utvidet tilrettelegging	100 000	Mulig prosjekt om veiskilting og innkjøp av disse til innfartsporter. Samt oppstår alltid noe behov i løpet av året.	100000		Nye: Slåtteeng Steinkloss, snorkelløype VE. Flere oppgraderinger
6	Trådløse gjerder i Moutmarka	5 000	Digitalt gjerde, ny-innkjøp. Innkjøpt noe utstyr i 2024 - mindre behov i 2025			
7	Skjøtsel i Moutmarka	100 000	Flere tiltak i gang i Moutmarka, og behov for ytterligere skjøtsel. Samarbeid med Oslofjordens Friluftsråd	100000		Diverse arbeid i gang.

8	Slått og rydding på Bolærne	150 000	Årlig skjøtsel på Mellom-Bolæren. Nytt av året er kjøp av beitetjenester. Posten foreslås derfor økt noe for 2025.	145000	0	Skjøtselsarbeider i gang. Befaring 3.4
9	Slått av eng, Steinkloss, Gåsøy, Østre Bolæren, Bustein	45 000	Videreføring av tiltak, i henhold til skjøtelsplan			
10	Åpne gjengrodder arealer Masseløy	60 000	Masseløy er referert til som pri 1 øy for skjøtsel. Tiltak finansiert av UKL. FNP ønsker mer målrettet beiting, og bruk av NoFence., samt økt skjøtelsinnsats	50000		Beitepusset høst. Beitedyr satt ut. NoFence
11	Fristille eik Mellom Bolæren	40 000	Eika er verdifull art. Det er behov for fristilling av eiker i et begrenset område på M. Bolæren. Eika er sårbar, og det er ønskelig at SNO utfører arbeidet. Bør gjøres vintertid, tidlig godkjenning.			Arbeid gjennomført i vinter
12	Fjerne granplantasje Hvaløy	50 000	Hvaløy er en av øyene i FNP hvor det ble plantet gran av ulike typer. Det er flere plantasjoner på øya. Dette tiltaket omfatter et mindre felt og lokalt SNO vil gjennomføre tiltaket. Plantet gran hindrer lystilgang og skaper en monokultur. Gras, urter og kartplanter utskygges. NIN kartlegging av 2023 anbefaler uttak av plantet gran, også for å forhindre frøspredning og innblanding i stedeegne arter. Tiltaket er godkjent av grunneier. Tiltaket vurderes å ha utelukkende positiv effekt på naturmangf.			Arbeid utført i vinter. SNO samarbeidet med Skjærgårdstjenesten.
13	Re-etablering av strandtorn	115 000	Første forsøk med reetablering lyktes ikke. Tredje året fant man ingen planter. Det ble laget et forslag til gjennomføring i 2024 - med en ny lokasjon. Frø er mottatt fra Stråholmen. Fagekspert har sagt ja til prosjekt NYTT	115000		Utsetting av planter utsatt til sensommer, pga. kald og tørr vår. Samarbeidsavtale m fagekspert
14	Store Færder rydde rundt kulturminne	15 000	Tiltak for skjøtsel rundt ruiner og holde sti åpen. Ikke ønskelig med større tiltak på denne øya.	15000		
15	Fjerning av fremmede arter, skjøtsel sandtimate	35 000	Eneste forekomst i landet. Behov for midler til enkle skjøtselstiltak			
16	Oppfølging av fremmede arter etter hogst	5 000	Årlig oppfølging m/rapport utføres av SNO. Så langt ikke vært behov for tiltak. Vurdere og rapportere behov for fristilling av eiketrær 2025			
17	Kartlegge metode og resultat fjerning av rynkerose	75 000	SNO jobber etter avtalt liste med fjerning av rynkerose, som er en fremmed, uønsket art vurdert med høy risiko for spredning og påvirkning på naturverdier. Det er brukt samme metode på alle øyene. Det er ønskelig med en vurdering av metode, ressursbruk og evt. videre anbefaling. Det er fortsatt en lang liste over større bestander som bør tas.	75000		Utarbeidelse av oppdragsgrunnlag er i gang. Sendes ut i juni/juli.
18	Rydde marin forsøpling på utvalgte øyer	50 000	Enkelte områder er sårbare og vanskelig tilgjengelig. Forvaltningen ønsker at arbeidet skal utføres av Skjærgårdstjenesten i tett samarbeid med forvaltningen	50000		Utført. Skjærgårdstjenesten gjennomført før ferdselsforbud trådte i kraft
19	Bolter med NP logo til Besøksstrategi øyer	75 000	Et prøveprosjekt gjennomført i 2024 med fortøyningsbolter med NP logo utviklet av Raet NP. Det er ønskelig å kartlegge og gjennomføre utskifting/sette opp nye på øyene i Besøksstrategien for FNP	50000		
20	Kartlegging og av omfang og tilstand marine naturtyper	950000	Felles med Jomfr/YH - antagelig utenfor postformål. Beskrivelse laget av HI			Møte med Miljødirektoratet. Under vurdering.
21	Tette dreneringsgrøft	25000	SNO ansvarlig. Moutmarka		0	Gjennomført i vinter

22	Restaurering av marine naturtyper (fjerne tapte teiner & fiskeredskap)	Ny søknadspost. Vi ønsker å bidra til rydding av tapt fiskeredskap og teiner. Både for å hindre spøkelsesfiske, men og for å restaurere marine områder og habitater. Det vurderes å være mye tapt redskap i FNP. Anb. Styre å prioritere midler	200000	0	Samarbeidsavtale med Skjægårdstjenesten. Utstyr innkjøpt og opplæring utført. Foreslåpelig sporadisk trening, økt aktivitet til høsten.
		Nasjonalparkstyret	1000000		
		SNO	355 000		
		Restaureringsprosjekt, granplantasje MB	100000		
			1455000		

Post 31	Budsj	RESTAURERING	Pri	Regnsk 2025
Hogst - uttak av plantet gran MB	100000	Tiltaket er videreføring av igangsatt restaurering. Øya har flere felt med granplantasjer. Plantet gran utgjør en trussel mot det biologiske mangfoldet på øya og særlig mot den naturlige edelløvskogen som finnes på andre områder på øya. Tett granskog skaper en monokultur. Målet er å gjenskape naturlig edelløvskog/furuskog og gi bedre lysvilkår for andre arter som karplanter, forhåpentligvis liggende i naturlig frøbank. Flere sjeldne arter er registrert på øya, og andre områder har rik edelløvskog og karplanteflora. Tiltaket gjennomføres i nært samarb m lokalt SNO, og det legges årlig plan. Tiltaket vurderes utelukkende å være til fordel for utvikling av naturverdiene på øya. Miljøforsvarlige teknikker v/gj.f.	100000	Tiltaket er igangsatt, men foreløpig ingen kostnader regnskapsført
			100000	

ANDRE SKJØTSELSPROSJEKTER	UKL-tiltak
Drenering S. Årøy	ok
Tiltak skjøtsel gravrøys	Befaring 13.6
Beitegjerde Ormøy	ok
Drenering Hvaløy	Diskusjon m/FK
Fjerne rynkerose mm Bjerkøy	avvent
Årlige skjøtselstiltak Sandø	ok
Kartlegging kystlynghei Kløvningen	ok
Steingjerde/vindfall/oppslag Bjerkø	ok
	Innenfor og utenfor FNP. Ok med kommentarer. Delvis innvilget innenfor FNP



Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Færder nasjonalparkstyre	12/2025	19.06.2025

Klage på vedtak - Færder nasjonalpark - fotografering av tyske krigsminner med drone - Bunker Braathen Media

Forslag til vedtak

Nasjonalparkstyret kan ikke se at det har tilkommet nye momenter i klagen som skulle tilsi omgjøring av vedtaket, og at dispensasjon skal gis. Under henvisning til påvirkning på verneverdiene, føre var og samlet belastning tillates ikke tiltaket. Klage på nasjonalparkstyrets vedtak av 28.03.25 tas ikke til følge og omgjøres ikke. Klagen oversendes Miljødirektoratet til endelig avgjørelse etter naturmangfoldlovens § 62.

Bakgrunn

Søknad om dispensasjon fra vernebestemmelsene – flyving med drone for å fotografere tyske krigsminner, ble behandlet på delegasjon i sak 2025/2280 – 28.03.25.

Vedtak:

Færder nasjonalparkstyre tillater ikke flyvning med drone i Færder nasjonalpark for å filme fotografering av tyske krigsminner.

Forvaltningsmyndigheten har sett en økning i antall dispensasjonssøknader om dronelflyvning, og forventer en fortsatt økning. Selv om opptakene kan ha stor formidlingsverdi og spre kunnskap om krigens kulturminner, vurderes det at forvaltningsmyndigheten ikke kan finne tilstrekkelig grunn til at formålet er nødvendig og må gjennomføres ved bruk av drone.

I vurderingen av om søknaden er i strid med verneformålet eller kan påvirke verneverdiene, er det lagt vekt på føre-var-prinsippet og på samlet belastning og grad av påvirkning.

Forvaltningsmyndigheten finner ikke tilstrekkelig grunn til å tillate dispensasjon etter verneforskriften § 4. Forvaltningsmyndigheten vurderer at en eventuell påvirkning på verneverdiene er tilstede. Avslaget er hjemlet i verneforskriftens § 4 Generelle dispensasjonsbestemmelser.

Innstilling

Færder nasjonalparkstyre er forvaltningsmyndighet for Færder nasjonalpark. Nasjonalparkforvalter har fullmakt til å gi tillatelser i samsvar med verneforskriften i saker av mindre prinsipiell betydning. Denne myndigheten er delegert fra Nasjonalparkstyret. Det er etablert praksis på at dronesøknader behandles av forvalter på delegasjon.

Færder nasjonalpark er vernet mot inngrep av enhver art i § 3, pkt. 1.1. Omsøkte tiltak er forbudt i henhold til verneforskriftens § 3 pkt. 7.2: *Unødvendig støy er forbudt. Bruk av motordrevne modellfly og lignende er forbudt. Forbudet gjelder ikke motordrevne hageredskaper i tilknytning til fritidsboliger innenfor nasjonalparken.*

Det finnes ingen unntaksbestemmelser, søknaden vurderes etter § 4 – Generelle dispensasjonsbestemmelser.

§ 4 skal være en unntaksregel og skal fungere som sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutsees eller spesielle/særskilte tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. Den generelle dispensasjonsbestemmelsen i Naturmangfoldloven § 48 kan ikke anvendes for å utvide rammen som er satt i vernevedtaket.

§ 4: Generelle dispensasjonsbestemmelser: *Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften der det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlig samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. Naturmangfoldloven § 48.*

Dispensasjon **kan** gis etter § 4, Generelle dispensasjonsbestemmelser, naturmangfoldloven § 48. Avgjørende her er at tiltaket ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Tiltaket skal også vurderes etter naturmangfoldlovens §§ 8 – 12.

Klager peker på at det på nettsiden til Færder nasjonalpark ikke fremkommer noen former for retningslinjer vedrørende hvilke vurderinger eller vilkår som måtte gjelde for behandling av en dispensasjonssøknad mot det generelle forbudet mot bruk av «modellfly og lignende» i nasjonalparken. Slik sett mener klager at nasjonalparkforvalteren åpner for søknader fra alle som måtte mene at de har et legitimt eller sakelig behov or å bruke "modellfly og liknende" til å fotografere fra luften. Det er jo slik at de aller fleste som bruker droner bruker denne som et flyvende kamera for å få andre perspektiver enn det som er mulig på bakkenivå. Det er altså ikke snakk om noen form for "dronelek", ifølge klager.

Nasjonalparkstyret påpeker at det er et generelt forbud i verneforskriften mot bruk av «modellfly og lignende». Det er ikke åpnet for noen unntaksbestemmelser.

Videre skriver klager:

Hvis det derimot skulle være bortimot umulig å få tillatelse til å fotografere i nasjonalparken med drone så velger jo nasjonalparkforvalteren her å kaste bort tiden til både søker og forvaltningsmyndighet. I tillegg til den nøye utformede søknaden datert 17.02.2025 vedrørende ønske om luftfotografering av tyske fortifikatoriske krigsminner på Skåetangen og Helgerødtangen, velger nasjonalparkforvalteren å innhente ytterligere informasjon for å belyse saken, uten at søker får noe informasjon om vurderingsgrunnlaget. I avslaget derimot vises det til en sak fra 2024 uten at det fremkommer hvorfor denne saken eller "tilleggsprinsippene" skulle være aktuelle for søknaden til Bunker Braathen Media. REF: "Færder nasjonalparkstyre har i sak 14/2024 vedtatt noen tilleggsprinsipper for vurdering av dronesøknader.

Nasjonalparkstyret vurderer at alle har rett til en behandling av sin søknad, og enhver søknad blir grundig vurdert. Nasjonalparkforvaltningen søker å påse at den har tilstrekkelig grunnlag for å gjøre en vurdering. I saksframlegget blir det vist til noen vurderingsprinsipper: Færder nasjonalparkstyre har i sak 14/2024 vedtatt noen tilleggsprinsipper for vurdering av dronesøknader. **Tidsrom, formål og geografisk avgrensning (om tiltaket kan gjøres utenfor nasjonalparken), skal også vurderes** i tillegg til påvirkning på verneverdiene.

Videre skriver klager: *Det fremkommer fra nasjonalparkforvalterens oppfølging ingen spesifikke spørsmål om selve droneoperasjonen, herunder utstyr, støy, landingsplass, etc som kanskje hadde vært mer naturlig å få opplyst. Istendfor konkluderer nasjonalparkforvalteren automatisk med at alle droner både støyer, skremmer fugler på bakken og imiterer en ørn i luften. Da tiltaker ble søkt utført i vintersensongen medio mars for å ikke komme i konflikt med hekkende fugler, presenteres det i avslaget påstander om at hekketiden begynner tidligere enn det man tror. Da hadde det vært naturlig at nasjonalparkforvalteren hadde foreslått alternative perioder som slutten av februar eller tidligere i mars.*

Klager vil forøvrig vise til at det i kongeriket finens en rekke nasjonalparker og naturvernområder som ikke innehar et forbud mot bruk av "modellfly og lignende" i lovteksten. Det foreligger ingen informasjon om at disse verneområdene peker seg ut i negativ retning når det gjelder forvaltningen av hekkende sjøfugl.

Når det gjelder det genrelle droneforbudet i Færder nasjonalpark vises det til verneforskriftens paragraf 7.2 der det fremkommer:

"Unødvendig støy er forbudt. Bruk av motordrevet modellfly og lignende er forbudt. Forbudet gjelder ikke motordrevne hageredskaper i tilknytning til fritidsboliger innenfor nasjonalparken."

Nasjonalparkstyret forholder seg til verneforskriften for Færder nasjonalpark § 3, pkt. 7.2 som angir forbud mot modellfly og lignende, dvs. bl.a. droneyfying. Nasjonalparkstyret har ikke anledning til å vurdere søknader opp mot andre nasjonalparker/verneforskrifter. Det er nasjonalparkstyrets vurdering at dispensasjonssøknader skal vurderes strengt, i henhold til Miljødirektoratets veileder M106-2014 Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter, også vist til i saksframlegget.

§ 4 skal være en unntaksregel og skal fungere som sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutsees eller spesielle/særskilte tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. Den generelle dispensasjonsbestemmelsen i Naturmangfoldloven § 48 kan ikke anvendes for å utvide rammen som er satt i vernevedtaket.

Nasjonalparkstyret viser videre til at tiltaket ikke skal «stride mot verneformålet» og ha «nevneverdig påvirkning på verneverdiene» for å vurdere dispensasjon, og selv om disse kriteriene skulle være oppfylt, så gis det ikke automatisk dispensasjon, men dispensasjon **kan** vurderes. Tiltaket skal også vurderes etter naturmangfoldlovens §§ 8-12, nasjonalparkstyret opprettholder vurderingene i saksframlegget.

Klager skriver videre:

Det er Miljødirektoratets tolkning av loven som har plassert moderne kameradroner i samme kategori som "modellfly og lignende". Det mest interessante er at modellfly er plassert i samme paragraf som støy. Og dette bør jo selvsagt vurderes nøye, noe nasjonalparkforvalteren ikke har gjort i avslaget. De fleste med en faglig kunnskap om temaet vil vite at det kan være en enorm forskjell på støyen fra et "modellfly" fra den perioden da forskriften for Færder nasjonalpark ble skrevet for 10-12 år siden og ulike dronetyper i dag.

Det er slik at moderne minidroner i kategorien under 250 gram knapt nok støyer i det hele tatt og på en avstand på et par tre titalls meter er i prinsippet ikke mulig å høre. En slik drone kan for eksempel være en DJI Mini 4 Pro som veier 249 gram og kalles for "ultra light". Herunder kommer naturlig støy fra vind og bølger i et kystnært miljø som vil maskere den beskjedne propell-lyden totalt selv på kortere avstander enn det som er en naturlig del av en droneyfying i det søkte tiltaket

De to søkte lokasjonene ligger helt i randsonen av Færder nasjonalpark, og sånn sett er det bare uflaks for tiltakssøker at så er tilfelle. Fra restaurantbygget på Verdens ende er det beskjedne 200 meter til de tyske fortifikasjonene på Helgerødtangen. Fra grensen til nasjonalparken er det snakk om ev avstand på noe over hunder meter. Det betyr at den støysvake dronen kan startes og stoppes på utsiden av nasjonalparken og flyes til en

fotohøyde av 50-60 meter eller mer, der den er umulig å høre på bakkenivå. Det finnes altså ingen "unødvendig støy".

Når det gjelder det rent visuelle fremmedelementet så er det slik at dronekroppen måler kun 7 x 13 cm og den totale diameteren er på ca 25 cm. Dronen er lysegrå og praktisk talt umulig å observere på litt avstand uten bruk av kikkert. At dronen på noen som helst måte skulle kunne forveksles med en mørk havørn som er 90 cm lang har et vingspenn på over 2 meter er noe som ikke fremstår som et troverdig argument i avslaget.

Nasjonalparkstyret forholder seg til verneforskriften og Miljødirektoratets tolkning av «modellfly og lignende» og har ikke anledning til å gjøre en vurdering innenfor verneforskriften. Nasjonalparkstyret har forståelse for ønsker om god billedokumentasjon, men har samtidig en plikt til å forholde seg til verneforskriften.

Videre skriver klager:

Når det gjelder prinsipper og retningslinjer for spesifikke droneoperasjoner i nasjonalparken bør disse være solid forankret i fakta og ikke tilfeldig synsing fra nasjonalparkforvalteren og nasjonalparkstyret. Ifølge søkers vurdering er det heller ikke slik at lista for dispensasjoner bør legges så høyt at det i prinsippet kun er større mediaaktører som NRK og liknende som kan håpe på å få et positivt svar. Nasjonalparkforvaltningen bør også kunne tilgodese lokalhistoriske prosjekter som har et saklig behov for å kunne dokumentere for eksempel kulturminner fra luften.

Nasjonalparkstyrets intensjon er at alle søknader skal vurderes individuelt og ut fra søknaden. Det søkes å alltid å vurdere søknader ut fra kunnskap, samtidig som nasjonalparkstyret vil påpeke at forskning kan tilføre ny kunnskap, og som kan føre til ny praksis. Dette vises det også til i saksframlegget, at ny kunnskap om sjøfugl viser til at sjøfugl også er sårbare utenfor hekkesesongen.

Samtidig vil nasjonalparkstyret imøtegå påstanden om at «ifølge søkers vurdering er det heller ikke slik at lista for dispensasjoner bør legges så høyt at det i prinsippet kun er større mediaaktører som NRK og lignende som kan håpe på å få et positivt svar». Nasjonalparkstyret viser til at NRKs søknad om å filme med drone under opptak av «Monsen og nasjonalparkene» fikk avslag for filming i Færder nasjonalpark (sak 2025/3321), og tilsvarende avslag i Ytre Hvaler, Jomfruland og Raet nasjonalpark.

Nasjonalparkstyret kan ikke se at det har tilkommet nye momenter i klagen som skulle tilsi omgjøring av vedtaket. Nasjonalparkstyret opprettholder vedtak om avslag på filming med drone.

Klageadgang:

Klagen er mottatt innenfor klagefristen på tre uker. Klagen fremmes derfor til behandling.

Klagen referes i sin helhet:

*Statsforvalteren i Vestfold og Telemark
Færder nasjonalparkstyret / Nasjonalparkforvalteren
Miljødirektoratet
31.03.2025*

*SAK: Klage på avslag om dronefotografering av tyske krigsminner i Færder nasjonalpark
Klagen*

Søker vil først påpeke at det på nettsiden til Færder Nasjonalpark ikke fremkommer noen former for retningslinjer vedrørende hvilke vurderinger eller vilkår som måtte gjelde ved behandling av en dispensasjonssøknad mot det generelle forbudet mot bruk av "modellfly og lignende" i nasjonalparken. Slik sett åpner nasjonalparkforvalteren for søknader

fra alle som måtte mene at de har et legitimt eller sakelig behov or å bruke "modellfly og liknende" til å fotografere fra luften. Det er jo slik at de aller fleste som bruker droner bruker denne som et flyvende kamera for å få andre perspektiver enn det som er mulig på bakkenivå. Det er altså ikke snakk om noen form for "dronelek".

Hvis det derimot skulle være bortimot umulig å få tillatelse til å fotografere i nasjonalparken med drone så velger jo nasjonalparkforvalteren her å kaste bort tiden til både søker og forvaltningsmyndighet. I tillegg til den nøye utformede søknaden datert 17.02.2025 vedrørende ønske om luftfotografering av tyske fortifikatoriske krigsminner på Skåetangen og Helgerødtangen, velger nasjonalparkforvalteren å innhente ytterligere informasjon for å belyse saken, uten at søker får noe informasjon om vurderingsgrunnlaget. I avslaget derimot vises det til en sak fra 2024 uten at det fremkommer hvorfor denne saken eller "tilleggsprinsippene" skulle være aktuelle for søknaden til Bunker Braathen Media. REF: "Færder nasjonalparkstyre har i sak 14/2024 vedtatt noen tilleggsprinsipper for vurdering av dronesøknader."

Det fremkommer fra nasjonalparkforvalterens oppfølging ingen spesifikke spørsmål om selve droneoperasjonen, herunder utstyr, støy, landingsplass, etc som kanskje hadde vært mer naturlig å få opplyst. Istendfor konkluderer nasjonalparkforvalteren automatisk med at alle droner både støyer, skremmer fugler på bakken og imiterer en ørn i luften. Da tiltaker ble søkt utført i vintersensongen medio mars for å ikke komme i konflikt med hekkende fugler, presenteres det i avslaget påstander om at hekketiden begynner tidligere enn det man tror. Da hadde det vært naturlig at nasjonalparkforvalteren hadde foreslått alternative perioder som slutten av februar eller tidligere i mars.

Klager vil forøvrig vise til at det i kongeriket finens en rekke nasjonalparker og naturvernområder som ikke innehar et forbud mot bruk av "modellfly og lignende" i lovteksten. Det foreligger ingen informasjon om at disse verneområdene peker seg ut i negativ retning når det gjelder forvaltningen av hekkende sjøfugl. Når det gjelder det genrelle droneforbudet i Færder nasjonalpark vises det til verneforskriftens paragraf 7.2 der det fremkommer:

"Unødvendig støy er forbudt. Bruk av motordrevet modellfly og lignende er forbudt. Forbudet gjelder ikke motordrevne hageredskaper i tilknytning til fritidsboliger innenfor nasjonalparken."

Det er Miljødirektoratets tolkning av loven som har plassert moderne kameradroner i samme kategori som "modellfly og lignende". Det mest interessante er at modellfly er plassert i samme paragraf som støy. Og dette bør jo selvsagt vurderes nøye, noe nasjonalparkforvalteren ikke har gjort i avslaget. De fleste med en faglig kunnskap om temaet vil vite at det kan være en enorm forskjell på støyen fra et "modellfly" fra den perioden da forskriften for Færder nasjonalpark ble skrevet for 10-12 år siden og ulike dronetyper i dag.

Det er slik at moderne minidroner i kategorien under 250 gram knapt nok støyer i det hele tatt og på en avstand på et par tre titalls meter er i prinsippet ikke mulig å høre. En slik drone kan for eksempel være en DJI Mini 4 Pro som veier 249 gram og kalles for "ultra light". Herunder kommer naturlig støy fra vind og bølger i et kystnært miljø som vil maskere den beskjedne propell-lyden totalt selv på kortere avstander enn det som er en naturlig del av en droneflyving i det søkte tiltaket.

De to søkte lokasjonene ligger helt i randsonen av Færder nasjonalpark, og sånn sett er det bare uflaks for tiltakssøker at så er tilfelle. Fra restaurantbygget på Verdens ende er det beskjedne 200 meter til de tyske fortifikasjonene på Helgerødtangen. Fra grensen til nasjonalparken er det snakk om ev avstand på noe over hunder meter. Det betyr at den støysvake dronen kan startes og stoppes på utsiden av nasjonalparken og flyes til en fothøyde av 50-60 meter eller mer, der den er umulig å høre på bakkenivå. Det finnes altså ingen "unødvendig støy".

Når det gjelder det rent visuelle fremmedelementet så er det slik at dronekroppen måler kun 7 x 13 cm og den totale diameteren er på ca 25 cm. Dronen er lysegrå og praktisk talt umulig å observere på litt avstand uten bruk av kikkert. At dronen på noen som helst måte skulle kunne forveksles med en mørk havørn som er 90 cm lang har et vingspenn på over 2 meter er noe som ikke fremstår som et troverdig argument i avslaget.

Når det gjelder prinsipper og retningslinjer for spesifikke droneoperasjoner i nasjonalparken bør disse være solid forankret i fakta og ikke tilfeldig synsing fra nasjonalparkforvalteren og nasjonalparkstyret. Ifølge søkers vurdering er det heller ikke slik at lista for dispensasjoner bør legges så høyt at det i prinsippet kun er større mediaaktører som NRK og liknende som kan håpe på å få et positivt svar. Nasjonalparkforvaltningen bør også kunne tilgodese lokalhistoriske prosjekter som har et saklig behov for å kunne dokumentere for eksempel kulturminner fra luften.

*Mvh
Espen Braathen
Bunker Braathen Media*

Konklusjon

Nasjonalparkstyret kan ikke se at det har tilkommet nye momenter i klagen som skulle tilsi omgjøring av vedtaket, og at dispensasjon skal gis. Under henvisning til påvirkning på verneverdiene, føre var og samlet belastning tillates ikke tiltaket. Klage på nasjonalparkstyrets vedtak av 28.03.25 tas ikke til følge og omgjøres ikke. Klagen oversendes Miljødirektoratet til endelig avgjørelse etter naturmangfoldlovens § 62.

Vedlegg

Søknad fra Bunker Braathen Media 17.02.25
Innhenting av opplysninger 03.03.25
Svar fra Bunker Braathen Media 11.03.25
Avslag til Bunker Braathen Media 28.03.25
Klage på avslag fra Bunker Braathen Media 31.03.25
Bekreftet mottatt klage 04.04.25

Fra: Espen Braathen[espen-b@online.no] Sendt: 17.02.2025 20:15:03 Til: Postmottak SFVT[sfvtpost@statsforvalteren.no] Tittel: Søknad om fotografering av tyske krigsminner med drone i Færder Nasjonalpark

Søknad om fotografering av tyske krigsminner med drone i Færder Nasjonalpark

I forbindelse med fotografering av tyske fortifikasjoner på Tjømme og Nøtterøy søks det om å fotografere to lokasjoner på innsiden av Færder nasjonalpark fra luften ved hjelp av droner.

Søknaden omfatter droneflyvning på følgende to lokasjoner rundt Velvikbukta på sydspissen av Tjøme (se vedlagte kart for avmerkinger):

1. Helgerødtangen
2. Skåetangen

Kort om de to lokasjonene:

1. På Helgerødtangen finner vi et typisk tysk stridsanlegg fra andre verdenskrig bestående av fire skytestillinger i betong og et tilfluktsrom utsprengt i fjellet.

2. På Skåetangen finner vi en eks-tysk lyskasterstilling som samhandlet med Torås fort, samt fire nærforsvarsstillinger, rester av en brakkemur og en bunker.

Luftfotografering med drone ønskes gjennomført medio mars 2025 og vil dermed i liten grad virke forstyrrende på fuglelivet i området da det fremdeles er vintersesong. Droneflyvning vil bli gjennomført på en ukedag da det erfaringsmessig er lite turgåere i området på denne årstiden. Nøyaktig dato vil avhenge noe av vær og vindforhold.

Søker:

Bunker Braathen Media

Lysåsvegen 14

3947 LANGANGEN

Org nr: 923 004 238

Tlf: 913 77 056

Mvh

Espen Braathen

Bunker Braathen Media



Fra: Sjømæling, Anne[]
Sendt: 03.03.2025 11:41:00
Til: Espen Braathen[espen-b@online.no]
Tittel: SV: Søknad om fotografering av tyske krigsminner med drone i Færder Nasjonalpark

Hei, din søknad er mottatt. Forvaltningen har noen tilleggsspørsmål:
Hva er hensikten med filmingen?, dvs. hvem er bestiller av dette oppdraget og hva skal det benyttes til? Og gjerne også en begrunnelse på hvorfor man må bruke drone til å filme disse anleggene som er tilgjengelig adkomst til.

Filming med drone er forbudt etter verneforskriften for Færder nasjonalpark, ref. § 3, pkt. 7.2. Det må derfor søkes om dispensasjon, slik dere gjør. Færder nasjonalparkstyre mottar mange søknader om å fly med drone, og dispensasjonssøknader skal vurderes strengt, i henhold til Miljødirektoratets veileder.

Din søknad vil bli behandlet i løpet av kort tid etter at tilleggsinformasjon er mottatt.

Med vennlig hilsen

Anne Sjømæling
nasjonalparkforvalter
Færder nasjonalpark



**Færder
nasjonalpark**

Telefon: 95 44 5740/33 37 11 77
E-post: anne.sjomaling@statsforvalteren.no

<https://ferdernasjonalpark.no/>

Fra: Espen Braathen <espen-b@online.no>
Sendt: mandag 17. februar 2025 20:10
Til: Sjømæling, Anne <anne.sjomaling@statsforvalteren.no>
Emne: Søknad om fotografering av tyske krigsminner med drone i Færder Nasjonalpark

ansjo@statsforvalteren.no

Søknad om fotografering av tyske krigsminner med drone i Færder Nasjonalpark

I forbindelse med fotografering av tyske fortifikasjoner på Tjømme og Nøtterøy søks det om å fotografere to lokasjoner på innsiden av Færder nasjonalpark fra luften ved hjelp av droner.

Søknaden omfatter droneflyvning på følgende to lokasjoner rundt Velvikbukta på sydspissen av Tjømme (se vedlagte kart for avmerkinger):

1. Helgerødtangen
2. Skåetangen

Kort om de to lokasjonene:

1. På Helgerødtangen finner vi et typisk tysk stridsanlegg fra andre verdenskrig bestående av fire skytestillinger i betong og et tilfluktsrom utsprenget i fjellet.

2. På Skåetangen finner vi en eks-tysk lyskasterstilling som samhandlet med Torås fort, samt fire nærforsvarsstillinger, rester av en brakkemur og en bunker.

Luftfotografering med drone ønskes gjennomført medio mars 2025 og vil dermed i liten grad virke forstyrrende på fuglelivet i området da det fremdeles er vintersesong. Droneflyvning vil bli gjennomført på en ukedag da det erfaringsmessig er lite turgåere i området på denne årstiden. Nøyaktig dato vil avhenge noe av vær og vindforhold.

Søker:

Bunker Braathen Media

Lysåsvegen 14

3947 LANGANGEN

Org nr: 923 004 238

Tlf: 913 77 056

Mvh

Espen Braathen

Bunker Braathen Media

Fra: Espen Braathen[espen-b@online.no] Sendt: 11.03.2025 00:06:46 Til: Sjømæling, Anne[anne.sjomaling@statsforvalteren.no] Tittel: SV: Søknad om fotografering av tyske krigsminner med drone i Færder Nasjonalpark
Hei,

jeg kartlegger tyske fortifikasjoner i Vestfold som del av flere bokprosjekter jeg har arbeidet med de siste 5-6 årene. Den først utgivelsen handler om Sandefjord og skal etter planen komme ut til høsten. Deretter følger Larvik. Serien heter "Tysk invasjonforsvar i" Også for området Øyene (Tjøme/Nøtterøy) synes tidligere kartlegginger og publiseringen å være såpass svake at jeg har sett muligheten for en ny gjennomgang også her. Jeg legger vekt på store mengde kildemateriale fra Riksarkivet, Forsvarsmuseet, Hjemmefrontmuseet, Oscarsbort festningsmuseum, etc i arbeidet og søker en større nøyaktighet og dybde med en solid forankring i kildematerialet.

Når det gjelder fotografering så brukes selvsagt de muligheter som finnes. Et luftfoto gir imidlertid mulighet for et helhetlig bilde av samtlige skytestillinger og løpegraver på en annen måte enn om man kun fotograferer fra bakkenivå. Begge de omsøkte lokasjonene inneholder tre/fire skytestillinger og et nettverk av naturlige og anlagte løpegraver som forbinder disse med et dekningsrom. Det inngår også andre elementer som trapper, grunnmurer o.l. i terrenget.

Hilsen
Espen Braathen
Bunker Braathen Media

Den Mon, 3 Mar 2025 10:41:55 +0000, "Sjømæling, Anne"
<anne.sjomaling@statsforvalteren.no> skrev:

Hei, din søknad er mottatt. Forvaltningen har noen tilleggsspørsmål:

Hva er hensikten med filmingen?, dvs. hvem er bestiller av dette oppdraget og hva skal det benyttes til? Og gjerne også en begrunnelse på hvorfor man må bruke drone til å filme disse anleggene som er tilgjengelig adkomst til.

Filming med drone er forbudt etter verneforskriften for Færder nasjonalpark, ref. § 3, pkt. 7.2. Det må derfor søkes om dispensasjon, slik dere gjør. Færder nasjonalparkstyre mottar mange søknader om å fly med drone, og dispensasjonssøknader skal vurderes strengt, i henhold til Miljødirektoratets veileder.

Din søknad vil bli behandlet i løpet av kort tid etter at tilleggsinformasjon er mottatt.

Med vennlig hilsen

Anne Sjømæling
nasjonalparkforvalter

Færder nasjonalpark



Færder
nasjonalpark

Telefon: 95 44 5740/33 37 11 77

E-post: anne.sjomaling@statsforvalteren.no

<https://ferdernasjonalpark.no/>

Fra: Espen Braathen <espen-b@online.no>

Sendt: mandag 17. februar 2025 20:10

Til: Sjømæling, Anne <anne.sjomaling@statsforvalteren.no>

Emne: Søknad om fotografering av tyske krigsminner med drone i Færder Nasjonalpark

ansjo@statsforvalteren.no

Søknad om fotografering av tyske krigsminner med drone i Færder Nasjonalpark

I forbindelse med fotografering av tyske fortifikasjoner på Tjømme og Nøtterøy søks det om å fotografere to lokasjoner på innsiden av Færder nasjonalpark fra luften ved hjelp av droner.

Søknaden omfatter droneflyvning på følgende to lokasjoner rundt Velvikbukta på sydspissen av Tjømme (se vedlagte kart for avmerkinger):

1. Helgerødtangen
2. Skåetangen

Kort om de to lokasjonene:

1. På Helgerødtangen finner vi et typisk tysk stridsanlegg fra andre verdenskrig bestående av fire skytestillinger i betong og et tilfluktsrom utsprengt i fjellet.

2. På Skåetangen finner vi en eks-tysk lyskasterstilling som samhandlet med Torås fort, samt fire nærforsvarsstillinger, rester av en brakkemur og en bunker.

Luftfotografering med drone ønskes gjennomført medio mars 2025 og vil dermed i liten grad virke forstyrrende på fuglelivet i området da det fremdeles er vintersesong. Droneflyvning vil bli gjennomført på en ukedag da det erfaringsmessig er lite turgåere i området på denne årstiden. Nøyaktig dato vil avhenge noe av vær og vindforhold.

Søker:

Bunker Braathen Media

Lysåsvegen 14

3947 LANGANGEN

Org nr: 923 004 238

Tlf: 913 77 056

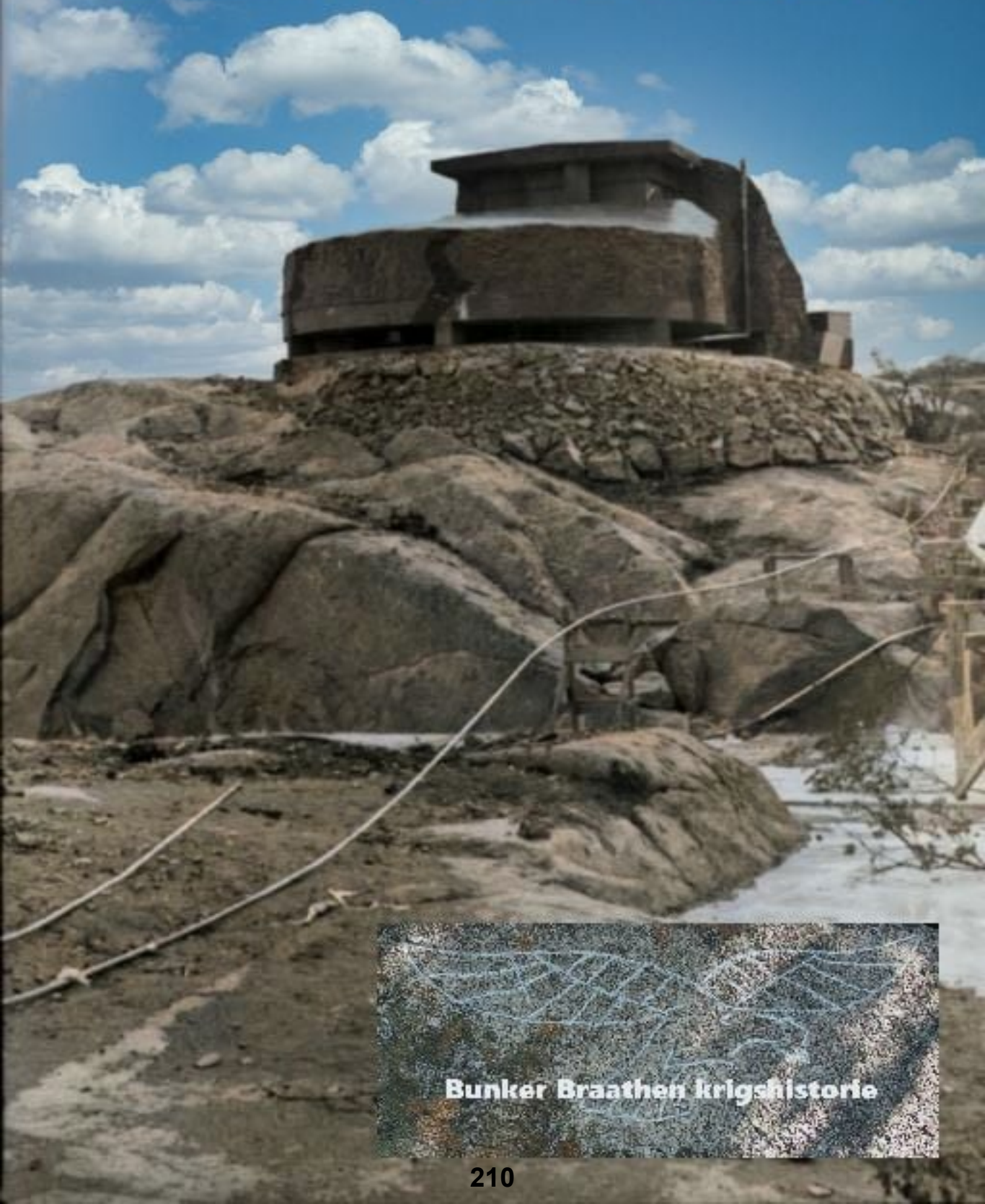
Mvh

Espen Braathen

Bunker Braathen Media

Tysk invasjonforsvar i Sandefjord

Krigsminner fra Kjerringvik til Melsomvik





**Færder
nasjonalparkstyre**

Postadresse
Postboks 2076
3103 TØNSBERG

Besøksadresse
Grev Wedels gate 1
3111 Tønsberg

Kontakt
Sentralbord: +47 33 37 10 00
Direkte: +47 33371177
svtpost@statsforvalteren.no
<https://nasjonalparkstyre.no/ferder>

Bunker Braathen Media

Saksbehandler Anne Sjømæling

Vår ref. 2025/2280-5 432.3

Dykkar ref.

Dato 28.03.2025

Delegert vedtak

Delegasjonssak	
----------------	--

Svar på søknad - Færder nasjonalpark - fotografering av tyske krigsminner med drone - Bunker Braathen Media

Vedtak

Færder nasjonalparkstyre tillater ikke flyvning med drone i Færder nasjonalpark for å filme fotografering av tyske krigsminner.

Forvaltningsmyndigheten har sett en økning i antall dispensasjonssøknader om droneflyvning, og forventer en fortsatt økning.

Selv om opptakene kan ha stor formidlingsverdi og spre kunnskap om krigens kulturminner, vurderes det at forvaltningsmyndigheten ikke kan finne tilstrekkelig grunn til at formålet er nødvendig og må gjennomføres ved bruk av drone.

I vurderingen av om søknaden er i strid med verneformålet eller kan påvirke verneverdiene, er det lagt vekt på føre-var-prinsippet og på samlet belastning og grad av påvirkning.

Forvaltningsmyndigheten finner ikke tilstrekkelig grunn til å tillate dispensasjon etter verneforskriften § 4. Forvaltningsmyndigheten vurderer at en eventuell påvirkning på verneverdiene er tilstede. Avslaget er hjemlet i verneforskriftens § 4 *Generelle dispensasjonsbestemmelser*.

Klage

Vedtaket kan klages inn for Miljødirektoratet av partene i saken eller andre som har rettslig klageinteresse med ein frist på 3 uker jf. forvaltningsloven § 28. En eventuell klage skal rettes til Miljødirektoratet, men sendes til Færder nasjonalparkstyre.

Dokumenter i saken

Søknad fra Bunker Braathen Media av 17.02.25

Utgående brev fra Færder nasjonalpark om ytterligere informasjon av 03.03.25

Inngående tilleggsinformasjon av 11.03.25

Søknaden

Utdrag:

*Søknad om fotografering av tyske krigsminner med drone i Færder Nasjonalpark
I forbindelse med fotografering av tyske fortifikasjoner på Tjøme og Nøtterøy søks det om å
fotografere to lokasjoner på innsiden av Færder nasjonalpark fra luften ved hjelp av droner.
Søknaden omfatter droneflyvning på følgende to lokasjoner rundt Velvikbukta på sydspissen
av Tjøme (se vedlagte kart for avmerkinger):*

- 1. Helgerødtangen*
- 2. Skåetangen*

Kort om de to lokasjonene:

- 1. På Helgerødtangen finner vi et typisk tysk stridsanlegg fra andre verdenskrig bestående av fire skytestillinger i betong og et tilfluksrom utsprengt i fjellet.*
- 2. På Skåetangen finner vi en eks-tysk lyskasterstilling som samhandlet med Torås fort, samt fire nærforsvarsstillinger, rester av en brakkemur og en bunker.*



Luftfotografering med drone ønskes gjennomført medio mars 2025 og vil dermed i liten grad virke forstyrrende på fuglelivet i området da det fremdeles er vintersesong. Droneflyvning vil bli gjennomført på en ukedag da det erfaringsmessig er lite turgåere i området på denne årstiden. Nøyaktig dato vil avhenge noe av vær og vindforhold.

Søker:

*Bunker Braathen Media Lysåsvegen 14
3947 LANGANGEN*

Tilleggsinformasjon av 11.03.25

jeg kartlegger tyske fortifikasjoner i Vestfold som del av flere bokprosjekter jeg har arbeidet med de siste 5-6 årene. Den første utgivelsen handler om Sandefjord og skal etter planen komme ut til høsten. Deretter følger Larvik. Serien heter "Tysk invasjonsforsvar i" Også for området Øyene (Tjøme/Nøtterøy) synes tidligere kartlegginger og publiseringenr å være såpass svake at jeg har sett muligheten for en ny gjennomgang også her. Jeg legger vekt på store mengde kildemateriale fra Riksarkivet, Forsvarsmuseet, Hjemmefrontmuseet, Oscarsborg festningsmuseum, etc i arbeidet og søker en større nøyaktighet og dybde med en solid forankring i kildematerialet. Når det gjelder fotografering så brukes selvsagt de muligheter som finnes. Et luftfoto gir imidlertid mulighet for et helhetlig bilde av samtlige skytestillinger og løpegraver på en annen måte enn om man kun fotograferer fra bakkenivå.



Begge de omsøkte lokasjonene inneholder tre/fire skytestillinger og et nettverk av naturlige og anlagte løpegraver som forbinder disse med et dekningsrom. Det inngår også andre elementer som trapper, grunnmurer o.l. i terrenget.

Søknaden er vurdert i samsvar med

Nasjonalparkforvalter har fullmakt til å gi tillatelser i samsvar med verneforskriften i saker av mindre prinsipiell betydning. Denne myndigheten er delegert fra Nasjonalparkstyret.

Søknaden er vurdert i samsvar med § 3 punkt 7.2 . *Unødvendig støy er forbudt. Bruk av motordrevne notordrevne modellfly og lignende er forbudt..* Det gis ingen unntaksbestemmelser og søknaden behandles etter § 4 – Generelle dispensasjonsbestemmelser.

Verneforskrift og verneformål

Færder nasjonalparkstyre er forvaltningsmyndighet for Færder nasjonalpark.

Verneforskriftens § 3 punkt 7.2 angir forbud mot droneflyging: *Unødvendig støy er forbudt. Bruk av motordrevet modellfly og lignende er forbudt....*

Verneforskriften angir ingen unntaksbestemmelser.

Det må derfor vurderes om § 4 Generelle dispensasjonsbestemmelser kan komme til anvendelse.

§ 4 skal være en unntaksregel og skal fungere som sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutsees eller spesielle/særskilte tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. Den generelle dispensasjonsbestemmelsen i Naturmangfoldloven § 48 kan ikke anvendes for å utvide rammen som er satt i vernevedtaket.

§ 4: Generelle dispensasjonsbestemmelser: *Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften der det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlig samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. Naturmangfoldloven § 48.*

Dispensasjon kan gis etter § 4, Generelle dispensasjonsbestemmelser, naturmangfoldloven § 48. Avgjørende her er at tiltaket ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Tiltaket skal også vurderes etter naturmangfoldlovens §§ 8 – 12.

Vurdering

Formålet med opprettelsen av Færder nasjonalpark er «å bevare et større naturområde med representative økosystemer ved kysten i ytre Oslofjord med særlig vekt på landskap, naturtyper, arter og geologiske forekomster på land og i sjø og som er uten tyngre naturinngrep (utdrag).

Videre: *I sone B er formålet å ta vare på livsmiljøet for plante- og dyrelivet, spesielt med hensyn til sjøfuglene og deres hekkeplasser. På Lille Rauer er det i tillegg særlig viktig å bevare den truede arten gul hornvalmue og deres livsmiljø.»*

Vern av dyrelivet er beskrevet i § 3, punkt 3: 3.1-3.3.

§ 3, punkt 3.1 Dyrelivet, herunder hi, reir, hekke-, yngle- og gyteplasser, er vernet mot skade og unødig forstyrrelse.



§ 3, punkt 5.2 – forbud mot ferdsel: I sone B er det i tiden fra og med 15. april til og med 15. juli forbud mot all ferdsel på land og på sjø nærmere enn 50 meter fra land. Dette omfatter også surfebrett, seilbrett, kiting, paraglider og lignende, samt dykking. Allmenheten skal gis anledning til uforstyrret opplevelse av naturen gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv, med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Forbud mot bruk av drone omfattes av bestemmelsen i § 3, punkt 7.2. . *Unødvendig støy er forbudt. Bruk av motordrevne notordrevne modellfly og lignende er forbudt.*

Verneverdiene som kan påvirkes i forhold til søknaden om flyvning med drone og landing/letting med drone er først og fremst forstyrrelse av sjøfugl, men kan også være forstyrrelse av friluftslivet. Tiltaket vil i mindre grad forstyrre friluftslivet, da det i omsøkt periode perioden er færre besøkende i nasjonalparken. Det vurderes likevel at droneflyging kan utgjøre en trussel mot verneverdiene, ved forstyrrelse og unødig støy.

Forvaltningsmyndigheten har sett en økning i antall søknader om bruk av drone, og som kommer i tillegg til annen type aktivitet. Forvaltningsmyndigheten legger til grunn at en søknad fra Bunker Braathen Media til å filme med drone, ytterligere kan øke den samlede belastningen, jf Naturmangfoldlovens § 10. Dialog med øvrige nasjonalparkforvaltere i Oslofjord-regionen viser tilsvarende trend og vurderinger.

Det pekes på Miljødirektoratets veileder «Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter, M106-2014»: *Det følger av forarbeidene til naturmangfoldloven at den generelle dispensasjonsbestemmelsen i § 48 ikke kan anvendes for å utvide den rammen som er trukket opp i vernevedtaket. Bestemmelsen skal være en sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutses eller spesielle/særskilte tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet.*

Tiltakshaver søker om å filme før forbudet mot ilandstigning trer i kraft, fra 15.4 til 15.7, det som omtales som hekkeperioden. Ny kunnskap viser til at hekking starter tidligere, og at fugler også er sårbare for forstyrrelse utenfor hekketiden. Færder nasjonalpark har i flere år hatt hekkende par med havørn, og det er observert at atferd til enkelte sjøfugl påvirkes når havørn flyr over området. Bruk av drone som kretser høyt på himmelen imiterer i stor grad rovfugladferd og kan trolig være forstyrrende for sjøfugl.

Det skrives i søknaden at filmingen er en del av flere bokprosjekter, og at «et luftfoto gir imidlertid mulighet for et helhetlig bilde av samtlige skytestillinger og løpegraver på en annen måte enn om man kun fotograferer fra bakkenivå».

Forvaltningen har forståelse for ønsker om god billedokumentasjon. Besøksstrategien for nasjonalparken viser til at forvaltningen skal bidra til verdiskapning. Samtidig er også forutsetningene fra Miljødirektoratet (Veileder for besøksforvaltning i norske verneområder, M- 415/2015): *Dersom det er motstridende målsettinger mellom ivaretagelse av verneverdiene, tilrettelegging for de besøkende og lokal verdiskapning, skal ivaretagelse av verneverdiene tillegges størst vekt.*

Færder nasjonalparkstyre har i sak 14/2024 vedtatt noen tilleggsprinsipper for vurdering av dronesøknader. Tidsrom, formål og geografisk avgrensning (om tiltaket kan gjøres utenfor nasjonalparken), skal også vurderes i tillegg til påvirkning på verneverdiene.



Det vurderes at dispensasjon ikke innvilges, av hensyn til at tiltaket kan påvirke verneverdiene mer enn nevneverdig, og av hensyn til føre var og samlet belastning.

Naturmangfoldloven §§ 8-12

§ 8 Kunnskapsgrunnlaget. Kunnskapsgrunnlaget anses som godt. Det er kjent at droneflyging kan påvirke verneverdiene. Det foreligger også god kunnskap om sjøfuglbestanden i områdene.

§ 9 Føre-var-prinsippet. Forvaltningen opplever et økende antall dronesøknader. Det er kjent at droneflyging kan påvirke verneverdiene, her først og fremst sjøfugl, selv om det kan være noe usikkerhet rundt hvor stor og skadelig påvirkningen er. Telling viser at sjøfuglbestanden er nedadgående. Forvaltningen vurderer derfor at føre-var-prinsippet bør vektlegges.

§ 10 Økosystemtilnærming og samlet belastning. Økosystemene i Færder nasjonalpark er utsatt for mange typer påvirkning. Områdene utsettes tidvis for stor menneskelig påvirkning. Sjøfugl er særlig sårbare i perioden for hekking, men også i tiden før hekking, for å gjennomføre en vellykket hekking. Samlet belastning er summen av all påvirkning, og påvirkning fra luft bør derfor også reduseres.

§ 11 Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver. Denne paragrafen kommer ikke til anvendelse.

§ 12 Miljøforsvarlige teknikker og metoder. Denne paragrafen kommer ikke til anvendelse.

Klage

Vedtaket kan klages inn for Miljødirektoratet av partene i saken eller andre som har rettslig klageinteresse med ein frist på 3 uker jf. forvaltningsloven § 28. En eventuell klage skal rettes til Miljødirektoratet, men sendes til Færder nasjonalparkstyre.

Med hilsen

Anne Sjømæling
nasjonalparkforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark	Postboks 2076	3103	TØNSBERG
Vestfold fylkeskommune	Postboks 1213 Trudvang	3105	TØNSBERG
Færder kommune	Postboks 250	3163	NØTTERØY
Forum for Natur og Friluftsliv i Vestfold	Stadionveien 5	3214	SANDEFJORD

Fra: Espen Braathen[espen-b@online.no] Sendt: 31.03.2025 01:30:55 Til: Postmottak
SFVT[sfvtpost@statsforvalteren.no] Kopi: Sjømøling,
Anne[anne.sjomaling@statsforvalteren.no]; Tittel: Klage på avslag om dronfotografering av
tyske krigsminner i Færder nasjonalpark

Bunker Braathen Media

Lysåsvegen 14

3947 LANGANGEN

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark

Færder nasjonalparkstyret / Nasjonalparkforvalteren

Miljødirektoratet

31.03.2025

SAK: Klage på avslag om dronfotografering av tyske krigsminner i Færder
nasjonalpark

Klagen

Søker vil først påpeke at det på nettsiden til Færder Nasjonalpark ikke fremkommer
noen former for retningslinjer vedrørende hvilke vurderinger eller vilkår som måtte

gjelde ved behandling av en dispensasjonssøknad mot det genrelle forbudet mot bruk av "modellfly og lignende" i nasjonalparken. Slik sett åpner nasjonalparkforvalteren for søknader fra alle som måtte mene at de har et legitimt eller sakelig behov or å bruke "modellfly og liknende" til å fotografere fra luften. Det er jo slik at de aller fleste som bruker droner bruker denne som et flyvende kamera for å få andre perspektiver enn det som er mulig på bakkenivå. Det er altså ikke snakk om noen form for "dronelek".

Hvis det derimot skulle være bortimot umulig å få tillatelse til å fotografere i nasjonalparken med drone så velger jo nasjonalparkforvalteren her å kaste bort tiden til både søker og forvaltningsmyndighet. I tillegg til den nøye utformede søknaden datert 17.02.2025 vedrørende ønske om luftfotografering av tyske fortifikatoriske krigsminner på Skåetangen og Helgerødtangen, velger nasjonalparkforvalteren å innhente ytterligere informasjon for å belyse saken, uten at søker får noe informasjon om vurderingsgrunnlaget. I avslaget derimot vises det til en sak fra 2024 uten at det fremkommer hvorfor denne saken eller "tilleggsprinsippene" skulle være aktuelle for søknaden til Bunker Braathen Media. REF: "Færder nasjonalparkstyre har i sak 14/2024 vedtatt noen tilleggsprinsipper for vurdering av dronesøknader."

Det fremkommer fra nasjonalparkforvalterens oppfølging ingen spesifikke spørsmål om selve droneoperasjonen, herunder utstyr, støy, landingsplass, etc som kanskje hadde vært mer naturlig å få opplyst. Istendfor konkluderer nasjonalparkforvalteren automatisk med at alle droner både støyer, skremmer fugler på bakken og imiterer en ørn i luften. Da tiltaker ble søkt utført i vintersensongen medio mars for å ikke komme i konflikt med hekkende fugler, presenteres det i avslaget påstander om at hekketiden begynner tidligere enn det man tror. Da hadde det vært naturlig at nasjonalparkforvalteren hadde foreslått alternative perioder som slutten av februar eller tidligere i mars.

Klager vil forøvrig vise til at det i kongeriket finens en rekke nasjonalparker og naturvernområder som ikke innehar et forbud mot bruk av "modellfly og lignende" i lovteksten. Det foreligger ingen informasjon om at disse verneområdene peker seg ut i negativ retning når det gjelder forvaltningen av hekkende sjøfugl.

Når det gjelder det genrelle droneforbudet i Færder nasjonalpark vises det til verneforskriftens paragraf 7.2 der det fremkommer:

"Unødvendig støy er forbudt. Bruk av motordrevet modellfly og lignende er forbudt. Forbudet gjelder ikke motordrevne hageredskaper i tilknytning til fritidsboliger innenfor nasjonalparken."

Det er Miljødirektoratets tolkning av loven som har plassert moderne kameradroner i samme kategori som "modellfly og lignende". Det mest interessante er at modellfly er plassert i samme paragraf som støy. Og dette bør jo selvsagt vurderes nøye, noe nasjonalparkforvalteren ikke har gjort i avslaget. De fleste med en faglig kunnskap om temaet vil vite at det kan være en enorm forskjell på støyen fra et "modellfly" fra den perioden da forskriften for Færder nasjonalpark ble skrevet for 10-12 år siden og ulike dronetyper i dag.

Det er slik at moderne minidroner i kategorien under 250 gram knapt nok støyer i det hele tatt og på en avstand på et par tre titalls meter er i prinsippet ikke mulig å høre. En slik drone kan for eksempel være en DJI Mini 4 Pro som veier 249 gram og kalles for "ultra light". Herunder kommer naturlig støy fra vind og bølger i et kystnært miljø som vil maskere den beskjedne propell-lyden totalt selv på kortere avstander enn det som er en naturlig del av en droneflyving i det søkte tiltaket.

De to søkte lokasjonene ligger helt i randsonen av Færder nasjonalpark, og sånn sett er det bare uflaks for tiltakssøker at så er tilfelle. Fra restaurantbygget på Verdens ende er det beskjedne 200 meter til de tyske fortifikasjonene på Helgerødtangen. Fra grensen til nasjonalparken er det snakk om en avstand på noe over hunder meter. Det betyr at den støysvake dronen kan startes og stoppes på utsiden av nasjonalparken og flyes til en fothøyde av 50-60 meter eller mer, der den er umulig å høre på bakkenivå. Det finnes altså ingen "unødvendig støy".

Når det gjelder det rent visuelle fremmedelementet så er det slik at dronekroppen måler kun 7 x 13 cm og den totale diameteren er på ca 25 cm. Dronen er lysegrå og praktisk talt umulig å observere på litt avstand uten bruk av kikkert. At dronen på noen som helst måte skulle kunne forveksles med en mørk havørn som er 90 cm lang har et vingespenn på over 2 meter er noe som ikke fremstår som et troverdig argument i avslaget.

Når det gjelder prinsipper og retningslinjer for spesifikke droneoperasjoner i nasjonalparken bør disse være solid forankret i fakta og ikke tilfeldig synsing fra nasjonalparkforvalteren og nasjonalparkstyret. Ifølge søkers vurdering er det heller ikke slik at lista for dispensasjoner bør legges så høyt at det i prinsippet kun er større mediaaktører som NRK og liknende som kan håpe på å få et positivt svar. Nasjonalparkforvaltningen bør også kunne tilgodese lokalhistoriske prosjekter som har et saklig behov for å kunne dokumentere for eksempel kulturminner fra luften.

Mvh

Espen Braathen

Bunker Braathen Media

ST 13/2025 Eventuelt